Gemeente Wassenaar

Jaarrekening 2021

Colofon

Uitgave Gemeente Wassenaar

Postbus 499

2240 AL Wassenaar

Inlichting: gemeente@wassenaar.nl

d.d. 30 juni 2022

Infographic

Jaarverslag 2021 in één oogopslag

Koers houden in een bewogen jaar

Gemeente Wassenaar

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

Het Rijk
€ 41.616.938

Algemene uitkering en specifieke uitkeringen

Overige inkomsten
€ 5.117.214

Verrekeningen van grondexploitaties, huur, rente en dividend

Reservemutaties
€ 6.180.410

Onttrekking aan het vermogen van de gemeente

TOTALE INKOMSTEN
€ 78.119.180

Lokale heffingen
€ 25.204.618

Toeristenbelasting	€ 1.156.481
Hondenbelasting	€ 207.712
Begraafrechten	€ 60.730
Precariobelasting	€ 2.070.588
Vergunningen en leges	€ 3.367.293
Rioolheffing	€ 2.669.883
Onroerendezaakbelasting	€ 10.700.175
Afvalstoffenheffing	€ 4.706.244
Overige	€ 265.512

WAAR HEEFT DE GEMEENTE WASSENAAR HAAR GELD AAN BESTEED?

P0 Bestuur en ondersteuning
€ 15.896.704

- *Bestuur*
- *KlantenContactCentrum en burgerzaken*
- *Beheer gebouwen en gronden*

P1 Veiligheid
€ 3.274.487

- *Crisisbeheersing en brandweer*
- *Openbare orde en veiligheid*

P2 Verkeer en vervoer
€ 4.050.820

- *Parkeren*
- *Openbaar vervoer*

P8 Wonen en bouwen
€ 2.480.762

- *Ruimtelijke ordening*
- *Grondexploitatie*

TOTALE UITGAVEN
€ 76.029.369

P3 Economie
€ 645.896

- *Economische ontwikkeling*
- *Bedrijfsloket en -regelingen*
- *Economische promotie*

P7 Volksgezondheid en milieu
€ 9.108.829

- *Riolering*
- *Afval*
- *Milieubeheer*

P4 Onderwijs
€ 2.762.659

- *Openbaar onderwijs*
- *Onderwijshuisvesting*
- *Onderwijsbeleid en leerlingzaken*

Reservemutaties
€ 5.012.977

- *Toevoeging aan het vermogen van de gemeente*

P6 Sociaal domein
€ 25.290.120

- *Samenkracht en burgerparticipatie*
- *Arbeidsparticipatie*
- *Maatwerkvoorzieningen (WMO)*

P5 Sport, cultuur en recreatie
€ 7.506.115

- *Sportbeleid en activering*
- *Cultureel erfgoed*
- *Openbaar groen en recreatie*

Resultaat
€ 2.089.811

Overheveling budget voor niet in 2021 afgeronde werkzaamheden
€ 284.087

Overige resultaatbestemming
€ -

Resultaat dat na bestemming wordt toegevoegd aan eigen vermogen
€ 1.805.724

MEER WETEN? KIJK OP WWW.WASSENAAR.NL

Inhoudsopgave

Leeswijzer **6**
Jaarverslag 2021 ..... **7**
Inleiding 8
Financiële resultaten 13
Recapitulatie 21
P0 Bestuur en ondersteuning 21
P1 Veiligheid 37
P2 Verkeer en vervoer 43
P3 Economie 47
P4 Onderwijs 51
P5 Sport, cultuur en recreatie 56
P6 Sociaal Domein 68
P7 Volksgezondheid en milieu 88
P8 Wonen en bouwen 96
Verplichte paragrafen **103**
Paragraaf Lokale Heffingen 104
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 111
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 117
Paragraaf Financiering 123
Paragraaf Verbonden partijen 128
Overzicht verbonden partijen 129
Paragraaf Bedrijfsvoering 144
Paragraaf Grondbeleid 149
Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen 151
Paragraaf Duurzaamheid 152
Paragraaf Corona 157
Jaarrekening 2021 ..... **158**
Balans per 31 december 2021 159
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 161
Toelichting op de balans per 31 december 2021 165
Activa 166
Passiva 171
Overzicht reserves 171
Toelichting op de reserves 172
Overzicht voorzieningen 181
Toelichting op de voorzieningen 181
Vaste schulden 186
Vlottende passiva 186
Waarborgen en garanties 188
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 188
Gebeurtenissen na balansdatum 189
Programmarekening **190**

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 191
Incidentele baten en lasten 192
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 195
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 197
Overzicht baten en lasten per taakveld 197
Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit 200
Wet normering Topinkomens 205
Rechtmatigheidsverklaring 207
Bijlagen **208**
Bijlage 1: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente 209
Bijlage 2: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten 213
Bijlage 3: Algemene uitkering 216
Bijlage 4: Subsidies 220
Bijlage 5: Controleverklaring van de accountant 223

Leeswijzer

Met de jaarstukken 2021 legt het college van burgemeester en wethouders van Wassenaar verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag
Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. In de inleiding bij het jaarverslag wordt kort en bondig ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2021.
In de programmaverantwoording licht het college toe wat er in 2021 beleidsmatig is gerealiseerd. Dit doen we aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat waren we van plan?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

Beschreven wordt welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor hebben uitgevoerd en wat het heeft gekost. De gewenste maatschappelijke effecten zijn meetbaar gemaakt in de tabel met beleidsindicatoren.

De verplichte paragrafen in het jaarverslag bevatten dwarsdoorsneden van de jaarstukken op specifieke onderwerpen. De verplichte paragrafen zijn:
- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Verbonden partijen;
- Bedrijfsvoering;
- Grondbeleid.

De jaarrekening
Naast "wat waren we van plan?" en "wat hebben we daarvoor gedaan?" is ook belangrijk wat het heeft gekost. In de verschillenanalyse van de taakvelden worden verschillen toegelicht indien deze groter zijn dan de rapportagegrens van € 50.000.
De jaarrekening omvat de financiële verantwoording per taakveld met het overzicht van baten en lasten en de balans met toelichting. De controleverklaring van de accountant heeft hierop betrekking.

Voor het jaarverslag en de jaarrekening is meer gedetailleerde informatie beschikbaar in de vorm van bijlagen. Hierin zijn ook opgenomen de wettelijk verplichte informatie als de SiSa-bijlage en een tabel met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De controleverklaring
De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Jaarverslag 2021

Inleiding

2021 was het jaar waarin Wassenaar flink aan het verbouwen was, metaforisch gesproken. De samenwerking met de gemeente Voorschoten kwam tot een einde en op 1 september 2021 was de nieuwe, eigen organisatie van Wassenaar een feit. In korte tijd is een hele nieuwe organisatie opgebouwd, terwijl ondertussen het "normale" werk doorliep. Dit is een prestatie om trots op te zijn. Zeker omdat het gebeurde tegen de achtergrond van de coronapandemie. Tegelijkertijd is de gemeente Wassenaar erin geslaagd om maatschappelijk en financieel koers te houden. Er zijn veel resultaten geboekt, terwijl ook het huishoudboekje op orde is gebleven.

Dit is tevens het beeld over de gehele bestuursperiode van de afgelopen vier jaar, die is afgerond met de verkiezingen in maart 2022. De doelstellingen die in het coalitieakkoord waren opgenomen, zijn grotendeels verwezenlijkt. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de vijf grote projecten: de heroriëntatie van het Warenarcomplex, bouw van de nieuwe sporthal, renovatie van de Paauw, herpositionering van Avalex en de ontvlechting van de ambtelijke samenwerking met Voorschoten. Hierin zijn wezenlijke resultaten bereikt waar de hele gemeente profijt van heeft. Dat dat is gebeurt met een financieel stabiele uitkomst, maakt dat de nieuwe raad en het nieuwe college kunnen voortbouwen op het fundament dat de afgelopen vier jaar is gelegd.

In deze Jaarrekening staan we stil bij de resultaten die in 2021 zijn geboekt en bij de uitgaven die de gemeente daarvoor heeft gedaan. Deze Inleiding geeft een beeld van de hoofdlijnen. Aan de hand van de zes programmalijnen van Op weg naar Wassenaar 2030 – de bestuurlijke toekomstvisie van Wassenaar – worden deze hoofdlijnen langsgelopen. Maar eerst zal nog wat meer aandacht worden besteed aan de organisatieontwikkelingen van de gemeente.

Start eigen ambtelijke organisatie

Vanaf 2013 werkten de gemeenten Wassenaar en Voorschoten ambtelijk samen in de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). Halverwege 2020 bleek echter dat deze samenwerking niet langer de gewenste meerwaarde bood voor beide gemeenten. Daarom werd besloten de uitvoering van de meeste taken 'terug naar de gemeente' te halen. Na een periode van ruim een jaar waarin de Werkorganisatie Duivenvoorde werd ontvlochten, is per 1 september 2021 de nieuwe, eigen ambtelijke organisatie van de gemeente Wassenaar van start gegaan. Met een nieuwe organisatiestructuur én -cultuur zet de organisatie zich in om de gemeentelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren voor de inwoners van Wassenaars. Opgavegericht, datagericht, samenwerkend, inclusief en met participatie van inwoners: dit zijn kernwaarden die het werken van de nieuwe

organisatie definiëren. In 2021 is hier een start mee gemaakt en de komende jaren zal dit hopelijk doordringen tot iedere vezel van de gemeente.

Veilig, groen en internationaal dorp

In 2021 is een regisseur ondermijning aangesteld. Met deze regisseur zijn flinke stappen gezet om ondermijning tegen te gaan. Zo is er een intern informatieoverleg georganiseerd waar goed wordt samengewerkt. Het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum) en HEIT (Haags Economisch Interventie Team) worden hier actief bij betrokken. Ook is in 2021 gestart met het inrichten van een intern meldpunt ondermijning. Tot slot zijn diverse activiteiten georganiseerd voor het bevorderen van bewustwording over signalen van ondermijnende criminaliteit.

In het handhavingsdossier voor Huize Ivicke zijn grote mijlpalen bereikt. Als eerste heeft de gemeente de instandhoudingswerkzaamheden afgerond, waarmee het verval van het rijksmonument een halt is toegeroepen. Eind 2021 heeft de rechtbank geoordeeld dat de gemeente terecht een last onder bestuursdwang heeft opgelegd vanwege het actief verwaarlozen van Huize Ivicke. Ook heeft de rechter geoordeeld dat de gemeente juist heeft gehandeld door het opleggen van een bouwstop aan de eigenaar toen hij zelf op een inadequate wijze zelf aan de slag wilde gaan. De derde uitspraak die door de rechter is gedaan, gaat over de kraak van Huize Ivicke. Hierover heeft de rechter geoordeeld dat de gemeente het pand op grond van het bestemmingsplan mag ontruimen na drie maanden. Hiermee wordt begin juni gestart. Eind 2021 is gestart met het opstellen van de kostenverhaalsbeschikking met als doel de kosten die zijn gemaakt om een einde te maken aan de overtreding door de eigenaar te laten betalen. Inmiddels is een voorwaarschuwing afgegeven met een bedrag van ruim € 1,0 mln.

Wassenaar kent een groot aantal internationale inwoners. In 2021 is de startnotitie Internationale Wassenaarders vastgesteld door de raad. Hierop volgend zal gewerkt worden aan de Nota internationale Wassenaarders. Het doel is om de effecten in kaart te brengen van de rol van gastheer die Wassenaar heeft. Ook wordt in beeld gebracht hoe internationals met de samenleving verweven zijn en wat er bij deze groep speelt. Inzicht hierin maakt het mogelijk om bij het opstellen van beleid oog te hebben voor de internationale inwoners en hun behoeftes. We maken immers beleid voor alle Wassenaarders.

Een dorp in beweging

In 2021 is het Verkeersonderzoek Wassenaar afgerond. Hiermee is de ervaren verkeersdrukte en de hoeveelheid doorgaand verkeer geobjectiveerd en is vastgesteld waar het daadwerkelijk knelt. De opbrengsten van het onderzoek worden gebruikt als input om het aanbod van verkeer en de draagkracht van het Wassenaarse wegennet meer met elkaar in overeenstemming te brengen. Op basis van het onderzoek is een realisatieplan

opgesteld, waarin concrete projecten en maatregelen zijn opgenomen waar de gemeente de komende jaren mee aan de slag gaat. Daarnaast is in 2021 het Fietsveiligheidsplan vastgesteld en zijn al 8 van de 17 knelpunten aangepakt, waaronder het accentueren van fietsoversteeklocaties Groot Haesebroekseweg, Backershagenlaan/Papegaaienlaan, Admiraal Helfrichlaan/Backershagenlaan, de rotonde Lange Kerkdam, Prinsenweg en Van Oldenbarneveltweg, het aanleggen fietsstroken parallelweg Rijksstraatweg/Zijdeweg en de verwijdering van betonblokken op de rotonde Hofcampweg/Johan de Wittstraat. Overige punten worden meegenomen in het realisatieplan verkeer en/of bij onderhoudswerkzaamheden aan de openbare ruimte. Verder is gewerkt aan het traject Poort naar de Hollandse Duinen. Hierin wordt een groenverbinding voorgesteld van de duinen bij Wassenaar tot en met het Groene Hart. Hier is een andere inrichting van de N44 voor nodig: rustiger, langzamer en na de aanleg van de Rijnlandroute niet meer een hoofdverbinding tussen Leiden/Amsterdam en Den Haag.

In 2021 is het inrichtingsplan voor het centrum in uitvoering gekomen en daarmee is dit breed gedragen plan een feit. In de Langstraat is de nieuwe inrichting getest met een proefvlak. Dit heeft geleid tot een optimalisering van de toe te passen materialen, zoals het bestratingsmateriaal. Ook ondernemers en pandeigenaren investeren in de noodzakelijke kwaliteitsimpuls van het centrum. In 2022 wordt gezamenlijk vervolg gegeven aan de uitvoering van het Inrichtingsplan.

Iedereen doet mee!

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om haar inwoners de juiste zorg op het juiste moment te leveren. Elke dag wordt hier hard aan gewerkt. De kosten die hieraan verbonden zijn, onder andere voor de Jeugdzorg en de Wmo nemen toe. Dat geldt voor iedere gemeente, dus ook voor Wassenaar. Om de uitvoering van de gemeentelijke taken mogelijk te houden, is meer geld nodig vanuit het Rijk. Samen met de VNG maakt Wassenaar zich daar hard voor. Dit heeft geresulteerd in extra jeugdgelden vanuit het rijk in 2021 van in totaal € 477.000. Voor 2022 is zelfs € 1,21 mln extra toegezegd vanuit het rijk.
Tegelijkertijd kijken we zelf ook wat we kunnen doen om de kosten te drukken en toch inwoners die dat nodig hebben de juiste ondersteuning te bieden. In 2021 zijn kostenbesparende maatregelen genomen om vroegtijdig integraal mee te denken met inwoners om de zelfstandigheid van inwoners te bevorderen op het gebied van wonen, vervoeren of het opvoeden van onze jongste inwoners. Dit is zowel voordelig voor inwoners als voor de gemeente, omdat de stijgende kosten afvlakken, kosten beheersbaarder worden en de kwaliteit van zorg op peil blijft. Het team dat op alle levensgebieden met inwoners kan meedenken wordt in 2022 toegerust.

Ook is in 2021 gewerkt aan de voorbereiding voor de doordecentralisatie van Beschermd Wonen. Per 2023 is dit een taak van iedere gemeente, in plaats van enkel de zogeheten “centrumgemeenten” die dit voor een regio uitvoerden. Wassenaar werkt samen met een aantal andere gemeenten (H5), zodat voor iedere hulpvraag de

juiste zorg kan worden geboden. Onze inbreng is hierbij steeds geweest om doorstroom van cliënten van Beschermd Wonen te bevorderen, door middel van het opzetten van regionale locaties.

Verder heeft sporten heeft zijn meerwaarde bewezen in coronatijd. Bewegen en sport dragen bij aan de algehele gezondheid van inwoners, zowel fysiek, sociaal als mentaal. De gemeente is verantwoordelijk voor het stimuleren en faciliteren van een gezond en vitaal sportaanbod binnen de gemeente, in samenwerking met verenigingen. Afgelopen periode heeft de gemeente een sportakkoord en lokaal preventieakkoord afgesloten met lokale stakeholders en sportclubs. Het sportakkoord focust zich op een inclusief en positief sport- en beweegklimaat, waarbij iedereen de kans krijgt om van jongs af aan vaardig te kunnen bewegen.

Duurzaam en toekomstbestendig

In alles wat de gemeente doet, speelt duurzaamheid een rol. In 2021 zijn twee resultaten bereikt, die boven alles uitspringen. De eerste mijlpaal is de vaststelling van de transitievisie warmte (TVW). De TVW biedt het kader waarbinnen de gemeente werkt aan de weg naar een CO2-neutrale warmteoplossingen voor het dorp. Samen met bewoners wordt hier verder invulling aan gegeven op buurtniveau. In de hele gemeente wordt ingezet op reductie van CO2-uitstoot door de warmtevraag in de gebouwde omgeving te laten afnemen. Isolatie speelt hierin een belangrijke rol: het is de ambitie om door isolatie in 2030 een reductie van 15% bereikt te hebben.

Het andere grote resultaat uit 2021 is de vaststelling van de Regionale Energiestrategie (RES). Hierin is de opwekkingsopgave voor de regio vastgesteld. Wassenaar geeft daar invulling aan via onder meer het stimuleren van zonnepanelen op grootschalige daken. Zo heeft het Adelbert College een groot aantal zonnepanelen gelegd. De Wassenaarse Energie Coöperatie heeft veel leden geworven en haar eerste project is in verregaande voorbereiding. De gemeente ondersteunt deze initiatieven waar mogelijk. Hier wordt aandacht aan besteed tijdens de Wassenaarse Klimaattafel, een platform waarin duurzame initiatieven worden gedeeld en opgestart. Zo wordt gewerkt aan CO2-reductie in heel Wassenaar.

Bouwen aan een solide basis

In 2021 is de bouw van de nieuwe, moderne gymzaal aan de Burmanlaan van start gegaan. De gymzaal wordt gebouwd op basis van de ENG-normen, en wordt dus een Energieneutraal Gebouw. Daarmee sluit de gymzaal aan bij de ambitie van de gemeente om te verduurzamen. Er is veel mogelijk in de nieuwe gymzaal. Denk aan: klassieke sporten, dansen, interactie op basis van animatie etc. De gymzaal sluit qua kleurrijke look-and-feel aan bij de wensen van het huidige onderwijs. In 2021 is het grootste gedeelte van de bouw gerealiseerd, wat oplevering aan het begin van 2022 mogelijk maakt binnen het beschikbaar gestelde budget.
Op het gebied van afvalinzameling zijn in 2021 grote veranderingen voorbereid. Inzamelaar Avalex heeft een nieuw verwerkingscontract afgesloten met HVC, waardoor het mogelijk is om het huishoudelijk afval vanaf 2022

via een nascheidingssysteem te ontdoen van het aanwezige PMD. De gemeenteraad heeft besloten om hier in 2022 gebruik van te maken. Het gescheiden inzamelen van plastic verpakkingen, metalen (blik) en drinkkartonnen (PMD) is daarmee vanaf januari 2022 komen te vervallen. Ook is besloten om het restafval wekelijks in te zamelen en het groente-, fruit- en tuinafval (GFT) tweewekelijks. De inzamelfrequentie van het restafval gaat omhoog, omdat daar voortaan ook het PMD-afval inzit en daarmee toeneemt in volume.

Denken in mogelijkheden

Op open monumentendag in september is gevierd dat de restauratie van de buitenzijde van raadhuis De Paauw en de hoofdstructuur van het park zijn afgerond. In 2021 is gestart met de onderzoeken voor een zorgvuldige restauratie van het interieur. In mei zijn door de raad richtinggevende uitspraken gedaan voor de verbouwing van het raadhuis. Vervolgens is een planning voor het vervolgtraject opgesteld. Op basis van een bespreking in december in de commissie Fysieke Leefomgeving is een kredietaanvraag voorbereid voor de verbouwing van het raadhuis tot een bestuurscentrum.

Voor de noordrand van Wassenaar is gewerkt aan de beperkte gebiedsvisie Groene Zone. Het gaat hier om een visie op de bebouwde omgeving bij de Groene Zone. Deze deeluitwerking zal later deel uit gaan maken van de totaalvisie voor de Groene Zone. Er is een uitvoerig participatietraject gestart om inwoners en belanghebbenden goed bij de plannen te betrekken. Ook is Wassenaar met de gemeente Katwijk in gesprek over de ontwikkeling van de nieuwe wijk Valkenhorst. In 2021 heeft Wassenaar zich met name uitgesproken over het al dan niet realiseren van 600 woningen extra (druk op het gebied), vormgeving van het overgangsgebied naar de Groene Zone (inclusief top-wonen), verkeersgevolgen (A44 en N441) en juridische gevolgen toepassing Crisis- en Herstelwet (toekomstige rechtszekerheid). Betrokkenheid van Wassenaar bij verdere planontwikkeling is geborgd in het bestemmingsplan en de Bestuurlijke Afspraken 2018 en 2020. Ook heeft de gemeente een ontwerp gemaakt voor een ecologische verbindingszone tussen Lentevreugd en De Horsten. Dit ontwerp zal in de komende jaren nader worden uitgewerkt en worden gerealiseerd.

Tot slot zijn ook op het gebied van bouwen en wonen grote stappen gezet. Zo is met het beoogde vertrek van de ANWB gestart met de herijking van deze locatie naar woongebied. In 2021 is het startdocument ANWB-locatie vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis daarvan is het ontwerpbestemmingsplan opgesteld. Deze is in februari van dit jaar vastgesteld door het college en ligt vanaf 24 maart zes weken ter inzage. Met het bestemmingsplan wordt de transformatie mogelijk gemaakt naar 400-425 woningen. 25% hiervan zal bestaan uit sociale woningbouw. Ook is er ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, ambachtelijke bedrijven en horeca. Ook is in 2021 het bestemmingsplan Stompwijckstraat vastgesteld. Daarmee is de herstructurering van deze locatie mogelijk gemaakt en worden er 86 nieuwe seniorenappartementen toegevoegd aan de woningbouwvoorraad.

Financiële resultaten

Rekeningresultaat

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is bepaald dat per programma eerst alle baten en lasten en het saldo hiervan worden verantwoord (1). Om het gerealiseerde resultaat vast te stellen worden vervolgens per programma toevoegingen en/of onttrekkingen aan resultaat begroot en verantwoord (2). De resultaatbestemmingen die in dit hoofdstuk samengevat zijn weergegeven, worden in mindering gebracht op het gerealiseerde resultaat. Het hierna resterende bedrag wordt het saldo na bestemming genoemd voor 2021 en wordt toegevoegd aan de algemene reserve.
In het onderstaande overzicht is een en ander samengevat weergegeven.

Opbouw resultaat jaarrekening 2021

Bedragen x € 1.000, + = voordelig; - = nadelig

	Begroting actueel 2021	**Jaarrekening 2021**
Totaal baten	72.009	71.939
Totaal lasten	-73.408	-71.016
1. Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	-1.399	922
Onttrekking reserves	7.495	6.180
Toevoeging reserves	-4.530	-5.013
2. Toevoeging/onttrekking aan reserves	2.966	1.167
Gerealiseerd resultaat voor bestemming (1+2)	1.567	2.090
Resultaatbestemming		
Budgetoverhevelingen (A+B+C)		284
Overige resultaatbestemming (D)		0
Saldo na bestemming	0	1.806

Het rekeningresultaat inclusief reservemutaties bedraagt € 2.090.000 voordelig.
Dit bedrag is in grote lijnen als volgt opgebouwd.

Ontwikkeling resultaat 2021 *Bedrag x € 1.000*

Begroting vastgesteld	0
Voorjaarsnota 2021	-120
Najaarsnota 2021	1.687
Saldo tot en met Najaarsnota	**1.567**

Verschillenverklaring jaarrekening

- Algemene uitkering	295
- Opbrengst bouwleges	181
- Overige voor-/nadelen per saldo	47
Verschillen jaarrekening	**523**
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	**2.090**

Toelichting op het rekeningresultaat ten opzichte van de najaarsnota (€ 0,5 miljoen)

De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn besloten en toegelicht in de voorjaarsnota en najaarsnota 2021. De verschillenverklaring hieronder gaat voort op de stand najaarsnota 2021 (€ 1,6 miljoen voordelig gemeld).

1. Algemene uitkering

In de decembercirculaire is o.a. een aantal corona steunpakket maatregelen opgenomen, zijn extra middelen voor het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities opgenomen en incidentele middelen voor het ontwikkelen van een integrale dienstverlening. Verrekeningen over de jaren 2019 t/m 2020 leveren daarnaast een voordeel op van € 48.000. Voor een bedrag van € 136.000 zal worden voorgesteld om deze door middel van budgetoverheveling in te zetten in 2022 ten behoeve van integrale dienstverlening in het sociaal domein. Door middel van raadsinformatiebrief 005 heeft het college de raad hierover geïnformeerd.

2. Opbrengsten bouwleges

De opbrengst bouwleges is bij de Najaarsnota 2021 naar boven bijgesteld. Desondanks was de uiteindelijke opbrengst nog eens € 680.000 hoger dan verwacht, voornamelijk als gevolg van de legesinkomsten van Van Der Valk van meer dan € 300.000 die eind december zijn gefactureerd. Daarnaast waren er nog enkele kleinere projecten die tot extra legesinkomsten hebben geleid. Hiervan is op basis van vastgesteld beleid een bedrag van € 499.000 gestort in de egalisatiereserve omgevingsvergunningen met als doel eventuele tegenvallende legesinkomsten in de toekomst op te vangen. Bij de Najaarsnota was reeds besloten om een bedrag van € 650.000 toe te voegen aan deze reserve.

Toelichting op de vermogens- en liquiditeitspositie

Eigen vermogen

Ten opzichte van eind 2020 neemt het eigen vermogen met € 0,9 miljoen toe tot € 60,5 miljoen aan het eind van 2021. Hierbij is er van uitgegaan dat het volledige exploitatieresultaat in afwachting van de resultaatbestemming toegevoegd wordt aan het eigen vermogen. In deze (sub)paragraaf gaan we in op de ontwikkeling van de algemene reserve en het vrij besteedbaar deel in het bijzonder.

bedragen x € 1.000	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Algemene reserve	49.450	52.944
Bestemmingsreserves	8.945	6.183
Gerealiseerde resultaat	2.090	434
	60.485	**59.562**

Voor een toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de balanstoelichting verderop in de jaarstukken.

Algemene reserve
De algemene reserve is te onderscheiden in een vrij besteedbaar deel van € 41,5 miljoen eind 2021 en een reserve weerstandsvermogen van € 8,0 miljoen, de bufferreserve. Het vrij besteedbare deel is in 2021 afgenomen met een bedrag van € 3,5 miljoen. Hier staat een toename van de bestemmingsreserves tegenover van € 2,8 miljoen. Het instellen van de reserve reorganisatie is hier voor het grootste deel de oorzaak van. Wassenaar heeft ook in 2021 weer een uitstekend weerstandsvermogen.

Ontwikkeling van het eigen vermogen
Na resultaatbestemming stijgt de algemene reserve met € 1,8 miljoen en komt daarmee uit op een saldo van € 51,3 miljoen. Hiermee vormt het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen van € 43,3 miljoen circa 72% van het totale vermogen van € 60,2 miljoen na bestemming van het resultaat.

Ontwikkeling van de schuldpositie
Ultimo 2021 is sprake van een liquiditeitsoverschot van € 30,4 miljoen dat nagenoeg geheel (verplicht) bij het Rijk wordt aangehouden. Het liquiditeitsoverschot is hiermee met € 4,3 miljoen afgenomen ten opzichte van de beginstand in 2021 van € 34,7 miljoen. De uitstaande kortlopende schulden zijn met € 1,5 miljoen toegenomen.

Investeringsprogramma 2022-2025
Naast het uitvoeren van de nog openstaande investeringen staan er in de huidige meerjarenraming 2022-2025 ambitieuze (investerings)plannen opgenomen. Voor een overzicht hiervan wordt verwezen naar de laatste bijlage op bladzijde 185 van de begroting 2022.
Het is staand beleid om deze investeringen uitsluitend met eigen middelen te financieren.

RESULTAATBESTEMMING
In 2021 zijn de beschikbare budgetten niet in alle gevallen volledig benut. Voor een deel van de middelen die hierdoor niet zijn besteed wordt voorgesteld om deze over te hevelen naar 2022.
In totaal gaat het hier om een bedrag van € 1.472.938. Naast de budgetoverhevelingen ten laste van het resultaat (A; € 284.087) betreft dit overhevelingen welke in 2021 reeds dekking hadden vanuit reserves (€ 650.488) danwel uit toegezegde subsidies (€ 538.363). Deze laatste twee categorieën hebben geen invloed op het rekeningresultaat.
Het saldo van de jaarrekening voor resultaatbestemming (€ 2.090.000 voordelig) wijzigt als gevolg van bovenstaande resultaatbestemming naar een voordelig bedrag van € 1.806.000. Dit bedrag wordt gestort in het vrij besteedbare bedrag van de algemene reserve.

De toelichting op de bestemming van het resultaat volgt hieronder. De letters A t/m C verwijzen naar de tabel "Opbouw resultaat jaarrekening 2021" voorin deze paragraaf.

A. BUDGETOVERHEVELINGEN TEN LASTE VAN HET RESULTAAT (€ 284.087)

Verduurzaming vastgoed € 22.245
In 2021 is gestart met dit project. In 2022 wordt dit gecontinueerd. Het niet tot besteding gekomen budget wordt daarom overgeheveld naar 2022, om daarmee een projectleider te kunnen bekostigen. Naast genoemd budget is er nog investeringsbudget beschikbaar voor het verduurzamen van drie gemeentelijke panden.

Wijkbudget € 38.150
De corona pandemie heeft ervoor gezorgd dat veel van het werk van de wijkmanagers niet heeft kunnen plaats vinden in 2021. Voor 2022 is een inhaalslag gepland. Er zijn meer bijeenkomsten en voorzieningen gepland om zo de achterstand in te halen en de wijken te ondersteunen daarbij. Daarmee zal het budget van 2021 alsnog in 2022 besteed gaan worden, naast het regulier voor 2022 beschikbare budget.

Integrale dienstverlening in het sociaal domein € 136.000
In raadsinformatiebrief 005 is aangegeven dat voor de opstart voor de toegangsorganisatie vooralsnog geen extra middelen nodig zijn. De incidentele lasten voor het creëren van een toegangsorganisatie/integrale dienstverlening sociaal domein Wassenaar bedragen € 200.000.
Dekking bestaat deels uit de POK-middelen (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)) die in de decembercirculaire 2021 zijn toegekend, maar die in 2021 niet meer tot besteding konden komen. Hierbij het voorstel om de betreffende € 136.000 over te hevelen naar 2022.

Invoeringskosten inburgering € 45.339
De werkzaamheden voor de implementatie van de Wet inburgering zijn in 2021 nog niet geheel afgerond en lopen door in 2022. Daarnaast is 2022 een doorontwikkeljaar, waarbij pilots geëvalueerd worden en de gemaakte afspraken worden gemonitord. Daarom wordt voorgesteld het resterend budget van € 45.339 voor de implementatie over te hevelen naar 2022.

Coronabudget cultuur € 42.353
In 2021 hebben diverse verenigingen ondersteuning ontvangen in verband met de coronacrisis. Het gaat dan om ongeveer € 70.000 van de beschikbare € 112.000. Sommige van deze activiteiten die deze ondersteuning met zich meebracht, worden uitgevoerd in 2022. Daarom wordt voorgesteld het nog beschikbare deel van € 42.353 over te hevelen naar 2022. Dit wordt ingezet voor het Cultuuranker, voor netwerkversterking, ledenwerving en diverse activiteiten ter bevordering van de bekendheid van de sector.

B. BUDGETOVERHEVELINGEN MET DEKKING RESERVE (€ 650.488)

Volwaardig bestuurscentrum De Paauw € 44.650, dekking uit reserve grote projecten
In de Najaarsnota 2021 is extra budget beschikbaar gesteld voor de verdere uitwerking van de interne verbouwingsplannen van de Paauw. Omdat deze uitwerking dit jaar verder gestalte krijgt is het restantbudget met bijbehorende dekking ook in 2022 nodig.

Huisvestingsvisie nieuwe organisatie € 16.000, dekking uit reserve grote projecten
Het hiervoor in de Najaarsnota 2021 beschikbaar gestelde budget komt in 2022 tot besteding. Voorgesteld wordt het budget met dekking over te hevelen naar 2022.

Toekomstvisie N44 € 17.487, dekking uit reserve grote projecten
In de Najaarsnota 2021 is al een deel naar 2022 overgeheveld in verband met de naar 2022 doorlopende werkzaamheden. Voorgesteld wordt ook het restantbudget 2021 met bijbehorende dekking over te hevelen naar 2022.

Voorbereidingskrediet vervangen kabelnet OV € 40.400, dekking uit algemene reserve
In 2020 is een krediet van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging van het kabelnet openbare verlichting in drie wijken ten laste van de reserve. De uitvoering is in 2021 gestart en zal dit jaar worden afgerond. De nog resterende middelen van € 40.400 zijn nodig om de uitgaven in 2022 te kunnen dekken.

Voorbereidingskrediet vervangen brug Hofcampweg € 16.461, dekking uit algemene reserve
In 2020 is in aanvulling op het investeringskrediet van € 650.000 een voorbereidingskrediet van € 50.000 beschikbaar gesteld. De voorbereiding van de vervanging brug Hofcampweg is in 2021 van start gegaan en zal in 2022 worden afgerond. De nog resterende middelen van € 16.461 zijn nodig om de uitgaven in 2022 te kunnen dekken.

Verkeersonderzoek en aanpassingen wegennet € 157.911, dekking uit reserve verkeersprojecten
In december 2021 zijn middelen beschikbaar gesteld die slechts gedeeltelijk tot besteding zijn gekomen. Voorgesteld wordt het restant met bijbehorende dekking over te hevelen naar 2022.

Beeldkwaliteit Centrum € 13.080, dekking uit reserve grote projecten
Voor dit project zijn in 2021 veel kosten gemaakt voor werkzaamheden die in 2022 zullen doorlopen. Voorgesteld wordt het restantbudget over te hevelen naar 2022. Het betreft hier werkzaamheden die niet geactiveerd kunnen worden. Voor de activeerbare werkzaamheden is een krediet beschikbaar.

Voorbereidingskrediet ontwikkellocatie Den Deylschool € 17.376, dekking uit reserve grote projecten
Het eind 2020 beschikbaar gestelde krediet is in 2021 grotendeels besteed aan ondersteuning van de marktverkenning en het opzetten van de ontwikkelcompetitie. Het restant is dit jaar nodig en wordt daarom met dekking overgeheveld naar 2022.

Ontwikkelcompetitie Den Deyllocatie € 40.000, dekking uit reserve grote projecten
De ontwikkelcompetitie vindt dit jaar plaats. Voorgesteld wordt daarom het in november 2021 beschikbaar gestelde budget met dekking over te hevelen naar 2022.

Katalysator bij erfgoed € 10.690, dekking uit algemene reserve
In 2021 heeft gedeeltelijke besteding plaatsgevonden van het uit 2020 overgehevelde budget. Afrondende werkzaamheden en bijbehorend proces worden in 2022 afgerond. Het restant met dekking moet daarom ook in 2022 beschikbaar blijven.

Integrale Verkenning Valkenburg Katwijk-Wassenaar € 48.153, dekking uit reserve groene buffer
Met het realiseren van de ecologische verbindingszone op de rand van de projectlocatie Valkenburg, vanaf de duinen naar de faunapassage bij de A44 kan in 2022 worden begonnen. De provincie heeft aangegeven de kosten van de uitvoering voor 100% te financieren. Gemeente draagt zorg voor de voorbereidingskosten (mogelijk met cofinanciering provincie), als onderdeel van afspraken binnen de Landschapstafel Duin Horst & Weide (Meerjarenprogramma DHW). Het naar 2021 overgehevelde budget van € 48.153 is nog niet tot besteding gekomen. In 2022 zal worden ingezet op de ecologische en civieltechnische uitwerking, waarna de definitieve beschikking kan worden aangevraagd bij de provincie. De Ecologische verbindingszone is een van de projecten die op korte termijn kunnen worden gerealiseerd en vooruitlopend op het Masterplan voor de hele Groene Zone. Alle projecten van het Meerjarenprogramma DHW moeten uiterlijk 2022 zijn afgerond. Indien dit niet mogelijk blijkt, dient de uitvoering juridisch te worden geborgd.
Voorgesteld wordt het restantbudget met dekking over te hevelen naar 2022.

Transitiekosten sporthal € 15.549, dekking uit reserve grote projecten
In de Najaarsnota 2021 is over drie jaren verdeeld € 485.000 budget beschikbaar gesteld voor te maken transitiekosten tijdens de nieuw te bouwen sporthal aan de Dr. Mansveltkade. Het restbudget 2021 met dekking wordt overgeheveld naar 2022 voor dit jaar te maken kosten.

Strandvisie 2030 € 20.000, dekking uit reserve grote projecten
In de Najaarsnota 2021 gingen we er vanuit dat dit bedrag in 2021 tot besteding zou komen, maar dat is helaas niet gebeurd. Omdat we wel verwachten het budget dit jaar nodig te hebben wordt voorgesteld dit bedrag over te hevelen naar 2022.

Bruisend Wassenaar € 26.500, dekking uit algemene reserve
Door corona kon het feest 'Bruisend Wassenaar' niet plaatsvinden in 2020 én niet in 2021. De voorbereidingen voor dit feest worden in 2022 samen met alle verenigingen, maatschappelijke partijen en het bedrijfsleven voortgezet. Het doel is om de festiviteiten in 2023 te laten plaatsvinden.

Lokale Energiestrategie € 74.534, dekking uit reserve volkshuisvesting en duurzaamheid
Van het overgehevelde restbudget Lokale Energiestrategie resteert eind 2021 dit bedrag dat nodig is voor het resterende programma in 2022. Binnen het programma worden duurzame initiatieven ondersteund en wordt ingezet op verbetering van de communicatie. Voorgesteld wordt het resterende bedrag inclusief de bijbehorende dekking over te hevelen naar 2022.

Hekwerken Blauw Zwart € 12.000, dekking uit reserve investeringen sport
De hekwerken van Blauw/Zwart zijn eigendom van de gemeente. Afgelopen jaar zijn diverse openingen geconstateerd, die gerepareerd moeten worden. De kosten hiervan zijn voor rekening van de gemeente. De werkzaamheden konden in 2021 niet meer worden uitgevoerd, maar dienen wel nog plaats te vinden. Daarom wordt voorgesteld om het budget van € 12.000, inclusief dekking uit de reserve investeringen sport, over te hevelen naar 2022.

Actieplan Jeugd € 64.000, dekking uit reserve sociaal domein
In verband met het niet volledig kunnen invullen van diverse functies door de krappe arbeidsmarktsituatie resteert er nog € 152.000 van het budget voor het actieplan jeugd (plus). Voorgesteld wordt om € 64.000 hiervan over te hevelen naar 2022, ten behoeve van het opzetten van een integrale toegang door de inzet van een kwartiermaker hiervoor in Wassenaar.

Plan van aanpak dak- en thuisloosheid € 15.697, dekking uit algemene reserve
In 2021 is gewerkt aan de voorbereidingen voor een gemeentelijk briefadres voor dak- en thuislozen in de gemeente. De uitvoering hiervan start in 2022. Daarom wordt voorgesteld het budget voor dak- en thuisloosheid van € 16.000 inclusief dekking uit de algemene reserve over te hevelen naar 2022.

C. BUDGETOVERHEVELINGEN MET DEKKING SUBSIDIES/BIJDRAGEN (€ 538.363)

Specifieke uitkering ventilatie in scholen € 210.000, dekking uit rijksbijdrage
In het voorjaar 2021 is voor de Bloemcampschool een rijksbijdrage ontvangen in het kader van de SUVIS (Specifieke uitkering ventilatie in scholen). Omdat dit bedrag niet in 2021 tot besteding is gekomen en er vanuit gaande dat besteding in 2022 mag plaatsvinden wordt voorgesteld de vooruit ontvangen rijksmiddelen over te hevelen naar 2022.

Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid € 231.280, dekking uit rijksbijdrage
Het rijksbudget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks aan gemeenten beschikbaar gesteld in de vorm van een specifieke uitkering. Voor niet bestede middelen in het tijdvak 2019-2022 geldt dat deze aan het einde van het tijdvak moeten worden terugbetaald aan het rijk. Het nog niet bestede deel ter hoogte van € 231.280 moet daarom inclusief de dekking worden overgeheveld naar 2022.

Nationaal Programma Onderwijs € 31.364, dekking uit rijksbijdrage
De specifieke uitkering voor het inhalen van onderwijsachterstanden door de coronacrisis (Nationaal Programma Onderwijs) mag in de jaren 2021-2023 worden besteed. Voor niet bestede middelen in dit tijdvak geldt dat deze aan het einde daarvan moeten worden terugbetaald aan het rijk. Het voor 2021 niet bestede deel ter hoogte van € 31.364 moet daarom inclusief de dekking worden overgeheveld naar 2022.

Ontdek Prins Frederiks Parkenroute € 36.870, dekking uit subsidie Provincie en bijdrage gemeenten
De uitvoering van het project Frederiks Parkenroute is samen met de gemeente Voorschoten gestart in 2019. Subsidies zijn ontvangen van de Erfgoedlijnen, Landschapstafel Duin, Horst en Weide en medepartner gemeente Voorschoten. Afronding was voorzien aan het eind van 2020. Afstemming met externe stakeholders en vooral ook de beperkingen door COVID-19 hebben gezorgd voor een uitloop van de uitvoering van het project. Beoogde eind is nu 2^{e} kwartaal 2022. Begroting van het hele project is € 110.000, waaraan Wassenaar al € 25.000 en Voorschoten € 5.000 heeft bijgedragen. Van het per 2021 resterende budget van € 64.733 is € 27.863 tot besteding gekomen, waardoor thans nog een budget resteert van € 36.870. Hiertegenover staat dekking vanuit de subsidies van PZH (Erfgoedlijnen) en de landschapstafel, die beiden voor 80% zijn bevoorschot. Het project bestaat uit meerdere onderdelen, die door verschillende partijen worden uitgevoerd. Een groot aantal opdrachten loopt nog en er heeft nog geen eindafrekening plaatsgevonden; facturen worden de komende maanden daarvoor verwacht.

Uitvoeringskosten TOZO (ad. € 28.849, dekking uit rijksbijdrage)
Vanuit het rijk ontving de gemeente in 2021 per behandeld TOZO-dossier een bedrag voor de uitvoeringskosten. Deze uitvoeringskosten zijn in 2021 niet geheel besteed. Omdat er in 2022 nog nazorg wordt verricht, wordt voorgesteld het resterend budget, inclusief dekking uit de rijksbijdrage, over te hevelen naar 2022.

Afwikkeling oude investeringskredieten en -budgetten
Jaarlijks stelt de raad middelen beschikbaar voor het doen van investeringen. De afgelopen jaren tonen aan dat we bij de uitvoering van investeringen door omstandigheden niet alle projecten binnen de voorgenomen termijn (volledig) tot uitvoering kunnen brengen waardoor kredieten vooralsnog (deels) onbenut blijven. Om te voorkomen dat door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten te lang aan de integrale afweging van de aanwending van schaarse middelen onttrokken blijven, is in de nota activabeleid verwoord dat kredieten voor investeringen maximaal twee jaar beschikbaar blijven. Daarom houden we bij het opstellen van de jaarrekening de projecten tegen het licht om te zien of de nog niet bestede middelen nodig zijn in 2022.
In totaal staat eind 2021 ongeveer € 21,6 miljoen aan investeringskredieten op lopende projecten open, waarop € 3,7 miljoen is geboekt. Met betrekking tot het restantkrediet van € 17,9 miljoen wordt voorgesteld:

Met de vaststelling van de jaarrekening te besluiten tot het verwerken van de volgende kredieten conform bijlage drie bij de jaarrekening:

a. Restantkredieten van afgeronde investeringsvoorstellen te laten vervallen voor per saldo € 706.166;
b. De (restant)kredieten van in totaal € 106.981 voor investeringen die conform de nota activabeleid in 2021 moeten zijn gerealiseerd, door te schuiven naar 2022;
c. Voor investeringen die in afwijking van de nota activabeleid pas in 2022 worden gerealiseerd, een bedrag van € 17.084.668 door te schuiven naar 2022.

Recapitulatie

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primair 2021			Begroting actueel 2021			Rekening 2021		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	503	-3.936	-3.433	1.270	-4.467	-3.197	1.399	-4.752	-3.354
P1 Veiligheid	67	-3.152	-3.086	153	-3.239	-3.086	204	-3.274	-3.070
P2 Verkeer en vervoer	363	-3.877	-3.514	376	-4.364	-3.988	467	-4.051	-3.584
P3 Economie	77	-658	-581	98	-677	-579	102	-646	-544
P4 Onderwijs	319	-2.289	-1.970	863	-3.218	-2.355	378	-2.763	-2.384
P5 Sport, cultuur en recreatie	508	-6.679	-6.172	864	-7.460	-6.596	1.167	-7.506	-6.339
P6 Sociaal Domein	6.536	-21.931	-15.395	9.785	-26.730	-16.945	8.232	-25.290	-17.058
P7 Volksgezondheid en milieu	7.671	-8.674	-1.003	7.870	-9.322	-1.453	7.898	-9.109	-1.211
P8 Wonen en bouwen	1.273	-2.319	-1.046	2.146	-2.690	-545	2.893	-2.481	413
Totaal programma's	17.316	-53.516	**-36.200**	23.425	-62.169	**-38.743**	22.740	-59.872	**-37.132**
Algemene dekkingsmiddelen	44.885	-470	44.415	47.772	-486	47.285	48.288	-483	47.805
Overhead	52	-9.540	-9.487	812	-10.741	-9.928	911	-10.663	-9.752
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Onvoorzien	0	-13	-13	0	-13	-13	0	0	0
Saldo van baten en lasten	62.252	-63.538	**-1.285**	72.009	-73.408	**-1.399**	71.939	-71.016	**922**
Mutaties reserves	1.622	-150	**1.472**	7.495	-4.530	**2.966**	6.180	-5.013	**1.167**
Gerealiseerde resultaat	63.875	-63.688	**187**	79.505	-77.938	**1.567**	78.119	-76.029	**2.090**

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 3.4, de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en programma 3 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze begroting in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0 en programma 3.

P0 Bestuur en ondersteuning

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Bestuur van hoge kwaliteit en deskundigheid, een luisterend bestuur;

Een duurzame lokale democratie, waaraan iedereen een bijdrage kan leveren;

Samenwerken met initiatiefrijke bewoners die bijdragen aan het gemeentelijk belang;

Een bestuurscultuur gebaseerd op vertrouwen en integriteit;

Een zuinig, efficiënt en doelmatig bestuur;

Goede kwaliteit van raadsstukken;

Goede dienstverlening aan de burger, deze is tijdig, duidelijk, klantgericht en toegankelijk.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 0.1 Bestuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Inrichting nieuwe Wassenaarse ambtelijke organisatie

Raadhuis De Paauw als bestuurscentrum

Mid Term Review (MTR) als rapportage instrument Op weg naar Wassenaar 2030

Nota Internationals in Wassenaar

Steeds meer gemeenten geven aan dat zij de duurzame ontwikkelingsdoelen ondersteunen.

De nota 'zo werken wij samen in wassenaar' wordt steeds meer geïntegreerd in de manier van werken.

Belangrijkste resultaten 2021

Nieuwe ambtelijke organisatie voor Wassenaar

Het in gebruik nemen van Raadhuis De Paauw als bestuurscentrum met daarin gevestigd de raad, de griffie, het ambtelijk apparaat en het college van B en W.

Vanuit de nieuwe, opgavegerichte werkwijze, is de MidtermReview gelinkt aan de uitvoering van het realisatiedocument 'Op weg naar Wassenaar 2030 en wordt deze tussentijds 2 keer jaarlijks geactualiseerd.

Met de Nota Internationals verduidelijken we de effecten van de internationals op ons dorp, wat zijn de voor- en nadelen, onderbouwd met cijfers. Op basis daarvan kan het gesprek over beleid met betrekking tot internationals verder gevoerd worden.

Op de website en in besluiten is duidelijk aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen ons beleid bijdraagt.

Inwoners voelen zich betrokken en ervaren samenwerking. Er is overzicht van de wijze waarop participatie in de voorbereiding en uitvoering van beleid wordt toegepast.

Toelichting

Start Wassenaarse ambtelijke organisatie

In 2020 besloten Wassenaar en Voorschoten om de ambtelijke samenwerking in de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) te beëindigen. 2021 stond daardoor in het teken van het opbouwen van de nieuwe, eigen ambtelijke organisatie van Wassenaar. Uitgangspunt hierbij was dat het een organisatie moest worden met realisatiekracht voor maatschappelijke opgaven en waarin die maatschappelijke opgaven centraal worden gesteld. Een organisatie waarin van buiten naar binnen gewerkt wordt, waarin wordt samengewerkt en die wendbaar is. En een organisatie waarin gedacht wordt in mogelijkheden en waarin participatie, communicatie en positionering van de gemeente in het DNA zit van de medewerkers. Op 1 september 2021 ging na maanden voorbereiding de nieuwe organisatie écht van start. Dit werd ingeluid met een feestelijk en informatief "Paauwfestival", waar alle medewerkers welkom werden geheten. Door middel van een onboardingtraject

maakte iedere medewerker (nog) beter kennis met het dorp en de organisatie. En sinds 1 september wordt door iedereen hard gewerkt vanuit het model met coach-coördinatoren (coco's), strategen en eenheden.

Raadhuis De Paauw: bestuurscentrum

Op open monumentendag in september is gevierd dat de restauratie van de buitenzijde van raadhuis De Paauw en de hoofdstructuur van het park zijn afgerond. In 2020 was het besluit genomen om de Paauw te benutten als volwaardig bestuurscentrum. Daarom is in 2021 gestart met de onderzoeken voor een zorgvuldige restauratie van het interieur en met een visie op de huisvesting. Op basis van een bespreking in december in de commissie Fysieke Leefomgeving is een kredietaanvraag voorbereid voor de verbouwing van het raadhuis.

Startnotitie Internationale Wassenaarders

Wassenaar is al geruime tijd gastheer voor een aanzienlijk aantal "internationals". Deze groep bestaat uit buitenlandse werknemers die tijdelijk in Nederland werken (expats) en functionarissen die hun land in Nederland vertegenwoordigen (corps diplomatique). Ook Wassenaarders die in Nederland zijn geboren en opgegroeid, maar die een lange tijd in het buitenland hebben gewoond en die zich nu in Wassenaar hebben gevestigd, maken deel uit van de groep *internationale Wassenaarders.* Ze kiezen Wassenaar als woonplaats vanwege de groene en veilige omgeving, centrale ligging tussen Den Haag, Rotterdam, Schiphol en Amsterdam. De inwoners en gemeente hebben zich altijd ingespannen om deze groep inwoners gastvrij te ontvangen en zich welkom te laten voelen. Meer dan 40 residenties en de Amerikaanse ambassade zijn in Wassenaar gehuisvest. Bovendien maakt het woonklimaat in Wassenaar de gehele regio aantrekkelijker als vestigingsplaats voor internationale bedrijven en instellingen. Wassenaar heeft hoogwaardig en uniek internationaal onderwijs met de American School The Hague en het Rijnlands Lyceum Wassenaar. De internationale gemeenschap is van grote waarde voor Wassenaar, omdat ze de lokale economie stimuleren, landgoederen en monumentale huizen onderhouden, reuring, vernieuwing en verjonging brengen. Als gemeente willen we ze meer betrekken bij de samenleving. Doordat expats hun 'home away from home' in Wassenaar vinden, zorgt Wassenaar ervoor dat de regio interessanter wordt voor internationale bedrijven en instanties.

In 2021 is de startnotitie Internationale Wassenaarders vastgesteld door de raad. Hierop volgend zal gewerkt worden aan de Nota internationale Wassenaarders. Het doel is om de effecten van het gastheerschap in kaart te brengen en in beeld te krijgen hoe internationals met de samenleving verweven zijn en wat er bij deze groep speelt. Waar mogelijk onderbouwen we dit met feiten en cijfers. Dit maakt het mogelijk om bij het opstellen van beleid oog te hebben voor de internationale inwoners en hun behoeftes. We maken immers beleid voor alle Wassenaarders. De nota bevat concrete beleidsaanbevelingen om te zorgen dat internationals betrokken worden, de voordelen van het gastheerschap gemaximaliseerd worden en de nadelen ervan geminimaliseerd. Op deze manier pakken we als internationaal dorp de kansen die dit met zich meebrengt en zorgen we dat iedereen meedoet.

Inwonerparticipatie

De gemeente Wassenaar steunt en stimuleert inwoners die mee willen denken, werken en doen. Daartoe wordt participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties nadrukkelijk opgezocht, van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium betrokken bij het beleid.

Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie. Per project of programma(onderdeel) wordt bepaald op welke wijze participatie vorm krijgt.

Inwonerparticipatie is een bepalend thema bij de nieuwe organisatie van Wassenaar. Het college heeft in 2019 de nota inwonerparticipatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' opgesteld. Om deze visie te concretiseren, voerden we in 2021 het plan van aanpak uit dat eind 2020 werd afgerond. In dit plan van aanpak is de wijze waarop de visie tot uitvoering kan worden gebracht inzichtelijk gemaakt met onder andere concrete acties, kennisontwikkeling en middelen om samen te werken aan een fijne woon- en werkomgeving. Dit plan van aanpak noemen we ook wel "het participatiekompas". Aan de hand van een duidelijk en aansprekend stappenplan worden keuzes voorgelegd die uiteindelijk leiden tot een volwaardig plan voor de inrichting van participatietraject.

Communicatie

De gemeente Wassenaar communiceert op een open en gestructureerde wijze met alle inwoners, zodat de wederzijdse verwachtingen duidelijk zijn. Er is een noodzaak voor 'meedenken en meedoen'. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen.

In 2021 zijn er veel stappen gezet om deze gedachten nog meer te laten blijken in de praktijk. Zo is de Wassenaarkalender ontwikkeld als centrale planning voor de organisatie, waarin het voor iedereen duidelijk is wanneer we waarover communiceren. De website is in 2020 gemigreerd naar een nieuw platform. Om de dienstverlening op peil te houden en te blijven voldoen aan eisen, is het up-to-date houden ervan een doorlopend proces. Om zo veel mogelijk inwoners te bereiken, is gestart met het opstellen van een kanaalstrategie social media. Dit is een doorlopend proces van verbetering met toepassing van nieuwe trends en ontwikkelingen. Op dit moment voldoen we nog niet volledig aan de toegankelijkheidseisen volgens het 'Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid'. In 2021 is gestart met de voorbereiding voor een plan om als gemeente hier zoveel als mogelijk aan te voldoen en aan de slag te gaan met de acties die hiervoor nodig zijn.

Met de start van de nieuwe organisatie in september 2021 is tegelijkertijd een nieuwe strategie gestart op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie. Aan de hand van aansprekende teksten en eigentijdse beelden is een nieuwe website gelanceerd: www.werkenvoorwassenaar.nl. Ook is een campagene uitgerold op sociale en gedrukte media om de openstaande vacatures te vullen.

Veel communicatie in 2021 ging over corona. Vanuit de gemeente is veel samenlevingsgerichte informatie geleverd over corona. Iedere week stond in de gemeenterubriek van de Wassenaarse Krant een update met de laatste informatie en voorschriften. Ook is de raad goed op de hoogte gehouden van de stappen die door de gemeente werden gezet, door middel van meerdere raadsinformatiebrieven.

Taakveld: 0.2 Burgerzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Eind 2020 is de twee-jaarlijkse burger- en ondernemerspeiling gehouden van Waarstaatjegemeente.	We hebben de dienstverlening aan inwoners en bedrijven verder verbeterd op basis van de uitkomsten van de peilingen in 2020 en de continue feedback die wij vragen.
Een van de uitgangspunten van onze dienstverlening is digitaal waar kan en persoonlijk waar nodig.	We voeren chat in om gebruikers te kunnen ondersteunen die vastlopen in het digitale proces.
Door digitalisering en meer aandacht voor identiteitsfraude is het vakgebied burgerzaken in ontwikkeling.	Het team burgerzaken is zo ingericht dat zij klaar is voor de toekomst.
Meer aandacht voor adresfraude in het kader van ondermijning.	We starten met huisbezoeken om adresfraude tegen te gaan.
Vanuit BZK is een traject ingezet om te komen tot een uniforme Samenhangende Objectenregistratie met daarin basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid.	Toewerken naar een Samenhangende Objectenregistratie.
Op 17 maart 2021 vinden de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats.	Goed verlopen verkiezingen voor de Tweede Kamer op 17 maart 2021 met extra aandacht voor toegankelijkheid.

Toelichting

Dienstverlening

Afgelopen jaar is er weer feedback ontvangen op onze (digitale) dienstverlening. Waar mogelijk past de gemeente op basis van deze feedback de dienstverlening aan. Dit kan een link zijn die niet werkt, verouderde informatie of een tekst die niet helemaal meer klopt.

Er is over gegaan op een nieuw telefoonsysteem, dat beter aansluit op het dagelijks gebruik van de medewerkers waardoor de verwachting is dat de bereikbaarheid zal toenemen en ook de chatfunctie wordt mogelijk.

De ontvlechting legde een groot beslag op onze Informatisering en Automatisering (I&A) waardoor er minder ruimte was voor nieuwe technologieën en services.

De receptie was dagelijks (met uitzondering van de vrijdagmiddag) geopend zodat inwoners binnen kunnen lopen tussen half negen en vijf uur.

Burgerzaken

Afgelopen jaar was het vooral opvallend veel drukker in de normaal al drukke maanden mei, juni en juli. Door de Coronacrisis zijn in 2020 minder paspoorten en identiteitsbewijzen verstrekt. Er was sprake van een

inhaaleffect, waardoor de wachttijden opliepen. Dit is opgelost door tijdelijk een afhaalloket in te voeren, bemand door de vaste medewerkers van telefonie en receptie. Hierdoor konden de wachttijden worden teruggebracht.
Ook zijn aan het einde van dit jaar weer voor drie jaar de nieuwe blauwe zone ontheffingen gemaakt en verzonden aan de inwoners. Dit betrof rond de 600 aanvragen.
De burgerlijke stand had wederom een druk jaar op het gebied van de naturalisaties en opties. Inwoners in de Europese Unie of in het Caribische deel van het Koninkrijk der Nederlanden kunnen de Nederlandse Nationaliteit aanvragen via een optie. De verklaring van de drukte is dat vluchtelingen na vijf jaar in aanmerking komen voor naturalisatie en de Brexit zorgde voor meer optie-verzoeken. Het is de verwachting dat de naturalisaties de komende jaren op een hoog aantal blijven.

Adresfraude
Samen met de adviseur ondermijning is een opzet gemaakt voor de landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA) waar huisbezoeken onderdeel van uitmaken. Een medewerker burgerlijke stand/BRP en een buitengewoon opsporingsambtenaar zijn getraind in het doen van deze huisbezoeken. De aanmelding voor de LAA is gebeurd, dus in 2022 zullen de eerste signalen binnenkomen waarop geacteerd kan worden. De verwachting is dat dit in meer dan 50% van de gevallen zal leiden tot aanpassingen in de BasisRegistratie Personen (BRP) en dat hierdoor de kwaliteit verder zal verbeteren.

Samenwerkende objectregistraties (SOR)
De samenwerkende objectregistraties (SOR) betreffen een basisregistratie met daarin de basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid. Hierbij valt te denken aan gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en objecten als bomen, kasten en palen aangevuld met woonplaatsen, gemeentegrenzen en openbare ruimten. In deze registratie gaan in ieder geval de objecten van de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de grootschalige topografie (BGT) op. Het is de bedoeling dat ook gedeelten van de WOZ-administratie, en de basisregistratie topografie (BRT) en het nationaal wegenbestand hierin worden opgenomen.

Verkiezingen
In maart zijn de Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd. Dit was een grote uitdaging omdat het Coronaproof moest zijn, er sprake was van meerdere dagen waarop gestemd kon worden en omdat briefstemmen voor een bepaalde leeftijdscategorie mogelijk was. De verkiezingen zijn goed verlopen met een tijdige uitslag.
Voor wat betreft de toegankelijkheid waren alle stembureaus toegankelijk voor inwoners met een lichamelijke of andere beperking.

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Invulling geven aan de ambitie 'Wassenaar energieneutraal 2050'.	Vastgoed- en accommodatiebeleid. Haalbaarheidsonderzoek gemeentelijke huisvesting. Invoeren kostendekkende huren. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Actief verkoopbeleid woningen.

Toelichting

Vastgoed- en accommodatiebeleid

In 2020 en 2021 is er gewerkt aan het opstellen van een Visie op vastgoed en accommodaties. Deze is in mei 2021 aan de raad voorgelegd. Er zal in eerste instantie ook gewerkt moeten worden aan doelgroepenbeleid; welke maatschappelijke partijen wil de gemeente huisvesten. De raad heeft echter aangegeven de nota niet te willen vaststellen, maar eerst een dialoogsessie hierover te willen en de uitgangspunten te willen bespreken, alvorens het college een definitief voorstel voorlegt. Deze dialoogsessie zal in 2022 moeten gaan plaatsvinden. De nieuwe raad kan dan de kaders aangeven voor het accommodatiebeleid voor de komende jaren.

Actief verkoopbeleid woningen

In 2021 heeft overdracht plaatsgevonden van een tweetal woningen, Backershagenlaan 13 en Molenstraat 22. In de tweede helft van 2021 is nog een tweetal woningen leeggekomen, Berkheistraat 15 en Schoolstraat 29. Deze woningen zullen in 2022 verkocht worden.

Na eerdere voornemens om de woningportefeuille actief te verkopen, hebben er gesprekken plaatsgevonden met de huidige zittende huurders. Hierbij is besproken of zij mogelijk belangstelling hebben om de woning in eigendom over te nemen. Dit heeft niet geleid tot belangstelling en een daadwerkelijke overdracht. Als vervolg hierop is nog geen beleid geformuleerd om over te gaan tot een integrale vervreemding van de resterende woningen.

Gemeentelijke huisvesting

Op open monumentendag in september is, wat verlaat door de corona beperkingen, gevierd dat de restauratie van de buitenzijde van raadhuis De Paauw en de hoofdstructuur van het park zijn afgerond. Na het besluit in 2020 om de Paauw te benutten als volwaardig bestuurscentrum is gestart met de onderzoeken voor een zorgvuldige restauratie van het interieur. Door het parallelle traject voor de ontvlechting van de werkorganisatie Duivenvoorde liep de huisvestingsvisie vertraging op. In mei zijn door de raad richtinggevende uitspraken gedaan voor de verbouwing van het raadhuis. Besloten is:

a. het pand De Paauw te gaan gebruiken als volwaardig bestuurscentrum (raad, griffie, college & beleidsambtenaren);
b. af te zien van een uitbreiding van het gebouw om alle ambtenaren te kunnen huisvesten in De Paauw;
c. een kleinschalige horecafunctie bij voorkeur binnen het bestaande pand te accommoderen;

d. het archief in tegenstelling tot een eerder besluit uit te plaatsen;
e. creatieve toegankelijkheidsoplossingen (inclusief evt. lift) integraal af te wegen naar impact op toegankelijkheid, op cultuurhistorische waarden en op kosten, zodat de raad een richtinggevend besluit hierover kan nemen.

In de uitwerking op basis van deze uitspraken bleek de inpassing van een horecavoorziening logistieke beperkingen te veroorzaken voor een optimaal gebruik van het pand en bleek de kelder beperkt bruikbaar voor werkplekken. Daarnaast is in 2021 inzichtelijk gemaakt wat globaal de kosten zullen zijn als onderdelen zoals Prinsessetuin, moestuin, parkornamenten worden gerestaureerd. En welke investering is gemoeid met alternatieve huisvesting voor de huidige functies die van het raadhuis gebruik maken. Hierdoor is overzicht ontstaan en kon een planning voor het vervolgtraject worden opgesteld. Op basis van een bespreking in december in de commissie Fysieke Leefomgeving is een kredietaanvraag voorbereid voor de verbouwing van het raadhuis die in januari 2022 aan de raad wordt voorgelegd.
In 2021 zijn de eerste stappen gezet (zoals besprekingen met de politie) om onderzoek te kunnen starten naar een programma van eisen en een locatieonderzoek voor een zogenaamde gemeentewinkel-plus en een gemeentewerf. In de gemeentewinkel-plus zullen naast het KlantContactCentrum ondersteunende eenheden worden ondergebracht en wordt bekeken of gezamenlijke huisvesting met een maatschappelijk loket, het politieteam Wassenaar, het archief met leeszaal en eventueel een lokaal museum mogelijk is en meerwaarde heeft.

Invoeren kostendekkende huren
De opgave om kostendekkende huren in te voeren is zeer breed en strekt zich uit over veel onderdelen van de begroting. Vastgoed betreft een groot deel van de opgave, maar de invoering van kostendekkende huren heeft ook betrekking op de verhuur van vergaderzalen aan derden, water voor pleziervaartuigen en viswater, water en gronden voor woonwagens en woonboten, gronden voor volkstuinen en strandtenten, gronden voor sport, scouting, zwembad, sporthal en gymzalen t.b.v. de exploitatie en gronden en vastgoed voor andere doeleinden als agrarisch, parkeren en nutsvoorzieningen.

In 2021 zijn er diverse onderdelen op- of vastgesteld, die van belang zijn voor de berekening van de kostendekkende huren voor de komende jaren. Echter het doorvoeren van de kostprijs dekkende huren maakt dat er nieuwe onderhoudsverantwoordelijkheden worden afgesproken met de huurders. Het wijzigen van deze verantwoordelijkheden is van invloed op de huidige beheerplannen. De effecten hiervan worden uitgewerkt voordat de daadwerkelijke kostprijs van de huren wordt opgesteld.

- Beheerplan vastgoed vastgesteld
- Beheerplan sport opgesteld
- Beheerplan openbare ruimte vastgesteld, waar onderdelen van accommodaties in zitten
- Standaard contract grondverhuur gemaakt
- Standaard contract recht van opstal gemaakt
- Standaard contract verhuur vastgoed gemaakt
- Ervaring op gedaan via pilot met verhuur grond en recht van opstal

Een voorstel voor huurcompensatiebeleid zal in 2022 aan de raad voorgelegd moeten worden; na het in kaart brengen van de hoogte van de kostendekkende huren. Na vaststelling van dat beleid zullen nieuwe contracten aan de huurders voorgelegd worden.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Net zoals vastgoed van bedrijven, is ook gemeentelijk vastgoed onderhevig aan de informatieplicht, energiebesparingsplicht en 2023 label C-verplichting voor kantoren. Daarom heeft de raad een krediet gevoteerd voor het starten met de verduurzaming van 3 panden.
Dit betreft Paauwlaan 12 (scouting), Langstraat 40 (bibliotheek) en Het Kerkehout 6 (aula begraafplaats); hiervoor is eind 2021 een projectleider aangesteld. De projectleider gaat daadwerkelijk de praktische uitvoering van verduurzamingsmaatregelen bij deze drie panden voorbereiden en tot uitvoer brengen. In 2022 zal hiervan resultaat te zien zijn. Daarnaast gaat de projectleider de verduurzamingspotentie van overige panden in de portefeuille in beeld brengen. Het doel is om geleidelijk de gehele gemeentelijke portefeuille te verduurzamen. Om dit te bereiken zullen aanvullende voorstellen worden voorgelegd aan de raad.

Taakveld: 0.4 Overhead

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Geen beleidsmatige ontwikkelingen	Niet van toepassing

Toelichting
Conform het Besluit Begroting en Verantwoording worden alle gemeentelijke lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen in de organisatie op dit taakveld begroot en verantwoord. Dit primaire dienstverleningsproces werd tot 31 augustus 2021 uitgevoerd door de Werkorganisatie Duivenvoorde. Vanaf 1 september 2021 heeft Wassenaar een eigen gemeentelijke organisatie.
De overheadkosten betreffen o.a.:

- de kosten voor de huisvesting, tractie en facilitaire kosten van de eigen gemeentelijke organisatie; (personeels-)lasten voor de zogenaamde PIOFACH-taken van de gemeente: personeel, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een extra toelichting gegeven op enkele onderwerpen die hierop betrekking hebben, zoals organisatie-ontwikkeling, huisvesting en informatie & automatisering.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,29	N.v.t.
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,18	N.v.t.

03 Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	362,00	N.v.t.
04 Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	12,27%	N.v.t.
05 Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	12,83%	N.v.t.

Toelichting beleidsindicatoren

Bovengenoemde indicatoren hebben betrekking de situatie per 31 december 2021, dus op het moment dat Wassenaar een eigen organisatie heeft. De externe inhuur betreft het hele jaar. Voor een betere vergelijking is de gerealiseerde loonsom van 1 september t/m 31 december 2021 vermenigvuldigd met 3, om daarmee een inschatting te doen van de loonsom op jaarbasis. De inhuur betreft ook het hele jaar.

Taakveld: 0.5 Treasury

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.	Niet van toepassing.

Toelichting

Op dit taakveld wordt de ontvangst van dividend van de deelnemingen in de BNG en Alliander verantwoord.

BNG had de uitbetaling van het door de aandeelhoudersvergadering vastgestelde dividend over 2019 uitgesteld op verzoek van de Europese Centrale Bank. Dit in een poging om zoveel mogelijk liquiditeiten in het bankwezen voor kredietverlening beschikbaar te houden en zo de negatieve economische gevolgen van de Corona-crisis te beperken.

Eind juli 2021 heeft de Europese Centrale Bank aangekondigd de dividendrestricties te laten vervallen vanaf 1 oktober 2021. BNG Bank heeft op 4 oktober 2021 het gereserveerde dividend over beide boekjaren uitgekeerd.

Taakveld: 0.61 OZB Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toepassen inflatiecorrectie.

Verhoging OZB met 5% (programmabegroting 2019-2022).

Toelichting

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2021 verhoogd met het inflatiepercentage van 1,6%. Daarnaast wordt de OZB met 5% verhoogd zoals besloten in de programmabegroting 2019-2022. Per saldo is de opbrengst OZB woningen met 6,3% verhoogd.

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toepassen inflatiecorrectie.

Verhoging OZB met 5% (programmabegroting 2019-2022).

Toelichting

Toepassing inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2021 verhoogd met het inflatiepercentage van 1,6%. Daarnaast is de opbrengst met 5% verhoogd zoals besloten in de programmabegroting 2019-2022. Per saldo is de opbrengst OZB niet-woningen met 6,3% verhoogd.

Taakveld: 0.64 Belastingen overig

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Overige belastingen

Onder de overige belastingen vallen hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing (reclamebelasting) en de BIZ-bijdragen (Bedrijveninvesteringszone).

In de begroting 2021 zijn de opbrengsten voor de hondenbelasting en de toeristenbelasting met het inflatiepercentage van 1,6% verhoogd. De precariobelasting voor kabels en leidingen is niet verhoogd met een inflatiecorrectie omdat dit wettelijk niet meer is toegestaan met ingang van 2017. Het maximale tarief is gelijk aan dat van 2016.

De opbrengst voor de ondernemersheffing (reclamebelasting) wordt onder aftrek van kosten uitgekeerd aan het ondernemersfonds. De opbrengst is voor 2021 niet verhoogd ten opzichte van 2020.

De opbrengsten Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Maaldrift en BIZ pandeigenaren Centrum Wassenaar worden onder aftrek van kosten uitgekeerd aan de BIZ-verenigingen. Op de BIZ-bijdrage is geen inflatiecorrectie toegepast.

Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
De herijking van het gemeentefonds waarvan de gevolgen naar het zich laat aanzien eind 2020 bekend zouden moeten worden.	Voor 2022 en latere jaren de financiële gevolgen in beeld brengen.

Toelichting

In het verslagjaar zijn drie circulaires verschenen waarover de raad met raadsinformatiebrieven is geïnformeerd. Het betrof de mei-, september- en decembercirculaire.
Met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds spelen nog steeds drie zaken:
1. het bij het lastenniveau van de gemeenten achterblijven van de verstrekte middelen voor de Jeugdzorg;
2. de normeringssystematiek waarbij de omvang van het accres (de groei van het gemeentefonds) afhankelijk is van de accres relevante uitgaven van het Rijk gedurende het boekjaar;
3. de herziening/herijking van de verdelingssystematiek van het gemeentefonds.

ad 1. In 2019 is voor de periode 2019 t/m 2021 € 1 miljard extra beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. In de septembercirculaire 2020 zijn deze middelen éénmalig verlengd met € 300 miljoen voor 2022. Halverwege 2021 zijn door het Rijk en de VNG afspraken gemaakt over de incidentele middelen jeugdzorg voor 2021 en 2022. In de meicirculaire 2021 zijn de extra middelen voor jeugd, landelijk een bedrag van € 613 miljoen, voor gemeenten opgenomen. Het gaat voor Wassenaar om een bedrag van € 428.000 in 2021.

ad 2. In de meicirculaire 2020 werd duidelijk dat de accressen voor 2020 en 2021 werden bevroren. In de meicirculaire 2021 is duidelijk gemaakt dat vanaf 2022 weer sprake is van een nieuwe accresraming. Het accres voor 2021 is verder niet gewijzigd.

ad 3. De afgelopen jaren is de verdeling van het gemeentefonds complexer geworden, deze verdeling is toe aan een actualisatie. Halverwege 2019 zijn de gemeentefondsbeheerders gestart met de werkzaamheden om de verdelingssystematiek van het gemeentefonds beter te laten aansluiten bij het kostenniveau van de

gemeenten. Begin augustus 2021 is door de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties een aangepast verdeelvoorstel voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB).
De nieuwe verdelingssystematiek zal op 1 januari 2023 in moeten gaan. Zowel de ROB als de VNG zijn zeer kritisch over het opgeleverde aangepaste verdeelvoorstel. In 2021 is er dan ook geen overeenstemming hierover bereikt. In 2022 zal het overleg hierover worden voortgezet.

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Geen beleidsmatige ontwikkelingen

Belangrijkste resultaten 2021

Niet van toepassing

Toelichting

Op dit taakveld worden lasten en baten geraamd voor zover deze niet direct op de individuele inhoudelijke taakvelden te ramen zijn. Hierin vinden geen beleidsmatige ontwikkelingen plaats.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	0.61, 0.62 en 0.64
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1
BNG NV	0.5
Alliander NV	0.5
Dunea NV	0.5

Wat heeft het gekost

P0 Bestuur en ondersteuning bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		**Begroting 2021 primair**	**Begroting 2021 actueel**	**Rekening 2021**	**Verschil 2021 Begr. actueel / rekening**
0.1 Bestuur	Baten	0	0	11	11
	Lasten	-2.244	-2.759	-3.008	-249
	Saldo	-2.244	-2.759	-2.996	-238
0.2 Burgerzaken	Baten	406	406	523	116
	Lasten	-819	-868	-930	-62
	Saldo	-412	-461	-407	55
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	97	864	864	0
	Lasten	-628	-639	-618	21
	Saldo	-531	225	246	21
0.4 Overhead	Baten	52	812	911	99
	Lasten	-9.540	-10.741	-10.663	77
	Saldo	-9.487	-9.928	-9.752	176
0.5 Treasury	Baten	762	667	691	24
	Lasten	-30	-30	-12	18
	Saldo	732	637	679	42
0.61 OZB Woningen	Baten	7.821	7.821	7.829	8
	Lasten	-273	-287	-287	0
	Saldo	7.548	7.534	7.542	8
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	2.892	2.892	2.914	23
	Lasten	-62	-62	-62	0
	Saldo	2.829	2.829	2.852	23
0.63 Parkeerbelasting	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	Baten	2.215	2.191	2.379	187
	Lasten	-105	-107	-122	-14
	Saldo	2.110	2.084	2.257	173
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	30.018	33.024	33.319	295
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	30.018	33.024	33.319	295
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-258	-215	-197	18
	Saldo	-258	-215	-197	18
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	2	2
	Saldo	0	0	2	2
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0

0.11 Resultaat rekening baten en lasten	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
Totaal baten		44.263	48.678	49.441	763
Totaal lasten		-13.958	-15.707	-15.897	-190
Saldo van baten en lasten		**30.305**	**32.971**	**33.544**	**573**

Onttrekking reserves	150	4.087	3.692	-394
Toevoeging reserves	0	-3.504	-3.488	15
Mutaties reserves	**150**	**583**	**204**	**-379**

Programma resultaat	**30.455**	**33.554**	**33.749**	**194**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur (per saldo nadelig € 238.000)

De wethouderspensioenen zijn tot 31 december 2021 ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. Hier werd het kapitaal opgebouwd dat nodig is om voor de (ex-) wethouders na hun pensionering een ouderdomspensioen te kunnen kopen. Deze verzekering is door de verzekeringsmaatschappij opgezegd. De verzekeringsmaatschappij heeft het opgebouwde bedrag overgemaakt aan de gemeente (ruim € 685.000). Daarnaast hebben wij een aantal lopende pensioenen die uit de lopende begroting betaald worden.
Voor al deze pensioenen zijn wij volgens het BBV verplicht een voorziening op te nemen. Op basis van een actuariële berekening is het nodig het ontvangen bedrag aan te vullen met een extra storting in de voorziening van € 264.000. De nu opgenomen jaarlijkse pensioenlast daalt met € 20.000; dit levert vanaf 2022 een voordeel op voor de exploitatie. We storten het ontvangen bedrag en de extra storting, totaal € 949.000, in de voorziening wachtgeld wethouders, waarvan de naam zal worden aangepast in de "voorziening wachtgeld en pensioenen (ex)-wethouders". Na de aanvullende storting bedraagt de stand van de voorziening ultimo 2021 afgerond € 1.160.000.

Taakveld 0.2 Burgerzaken (per saldo voordelig € 55.000)

Het voordeel van € 55.000 bestaat uit meerdere kleine posten. De belangrijkste zijn een voordeel op leges paspoorten en reisdocumenten (€ 29.000) en op naturalisaties (€ 11.000).

Taakveld 0.4 Overhead (per saldo voordelig € 176.000)

Taakveld overhead kent veel verschillende kosten met een totaal van ruim € 9 mln. Het gaat dan vooral om de "PIOFACH"-kosten (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting). Bij de najaarsnota is voorgesorteerd op een voordeel zoals gerapporteerd vanuit de WODV. Er zijn echter twee tegenvallers te melden.
In 2021 waren de exploitatielasten voor Informatie & Automatisering hoger (nadeel € 75.000), aangezien bepaalde investeringen niet als investering kunnen worden geactiveerd maar direct vanuit de exploitatie moeten worden bekostigd. Dit heeft er met name mee te maken dat I&A veel meer als dienst wordt afgenomen (cloud-oplossingen) en minder wordt aangekocht als bezit. Bij de Voorjaarsnota 2022 zal deze situatie in de begroting juist worden opgenomen.

Daarnaast was er aan het einde van het jaar sprake van een forse overschrijding bij Juridische Ondersteuning met name als gevolg van het WOB-verzoek van Ivicke (nadeel € 170.000).
Voor de lasten voortvloeiend uit de ontvlechting van de WODV waren de lasten in 2021 veel lager dan verwacht (€ 358.000).

Taakveld 0.64 Belastingen overig (per saldo voordelig € 173.000)
Dit taakveld laat per saldo een voordeel zien van € 173.000. Dit wordt deels veroorzaakt door een nog gerealiseerde opbrengst uit boekjaar 2020 en deels door hogere baten 2021 (voordeel precario (€ 145.000) en voordeel hondenbelasting (€ 25.000)).

Taakveld 0.7 Algemene uitkering (per saldo voordelig € 295.000)
Het voordeel van € 295.000 wordt voor een bedrag van € 257.000 verklaard vanuit de decembercirculaire 2021. Het gaat dan om derde tranche-corona steunpakket maatregelen (€ 100.000), extra middelen voor het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities (€ 93.000) en incidentele middelen voor het ontwikkelen van een integrale dienstverlening (€ 43.000). De overige € 21.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling van de uitkeringsbasis. De verrekeningen over de jaren 2019 t/m 2020 laten aanvullend een voordeel van € 48.000 zien.

Mutaties reserves
De onttrekkingen aan reserves zijn per saldo € 394.000 lager dan geraamd. Dit heeft voor € 359.000 te maken met lagere ontvlechtingskosten voor de WODV en voor € 45.000 met lagere voorbereidingskosten voor de interne verbouwingswerkzaamheden aan De Paauw. Overige reservemutaties per saldo € 10.000 nadelig.

P1 Veiligheid

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een veilig dorp, daarom richten we ons op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Verhogen van de sociale veiligheid;

De politie en handhavers zijn zichtbaar aanwezig; er is toezicht op handhaving van de regels;

Burgers zijn betrokken bij het veiligheidsbeleid en nemen hierin zelf initiatieven;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Haaglanden.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Klimaatadaptatie.

Energietransitie.

Continuïteit van vitale infrastructuur.

Vergrijzing van de samenleving.

Belangrijkste resultaten 2021

Crisisbeheersing omvat naast fysieke ook sociale en maatschappelijke incidenten, rampen en crises. In Haaglanden is hiervoor een nieuw regionaal deelplan bevolkingszorg gemaakt waarvan de implementatie in 2020 is gestart.

De gemeentelijke crisisorganisatie is een flexibele organisatie die ook in 2021 ingezet kan worden bij diverse soorten incidenten, rampen en crises.

Toelichting

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners. In het bijzonder hebben zij dat tijdens rampen en crises. In de Wet veiligheidsregio's is aangegeven welke taken en verantwoordelijkheden brandweer, GHOR (opgeschaalde geneeskundige hulp) en gemeenten hebben. Naast de verschillende hulpverleningsdiensten zijn gemeenten vaak vanaf het eerste moment uitvoerend betrokken bij een ramp of crisis, bijvoorbeeld als het gaat om het opvangen van betrokkenen en het informeren van verwanten. Het geheel van de gemeentelijke rampenbestrijdings- en crisisbeheersingstaken wordt Bevolkingszorg genoemd.

De gemeente Wassenaar maakt onderdeel uit van de veiligheidsregio Haaglanden (VRH). Bevolkingszorg wordt door de gemeente, in samenwerking met andere gemeenten en de Veiligheidsregio, op kwaliteit gebracht en

bewaakt. Regionale uitgangspunten en kaders zijn samengevat in drie belangrijke documenten: het Regionaal Beleidsplan VRH; het Regionaal Crisisplan VRH en het Regionaal Risicoprofiel VRH. In 2021 is regionaal gestart met een actualisatie van het Regionaal Risicoprofiel VRH. Alle gemeenten en ketenpartners zijn betrokken bij de actualisatie van dit plan door middel van kennissessies. Het concept is eind 2021 gereed gekomen en zal door het AB VRH begin 2022 ter vaststelling worden aangeboden. De andere documenten zullen een soortgelijke actualisatie doorlopen. Op basis van het Regionaal Beleidsplan VRH is een programma gestart om te komen tot Bevolkingszorg 3.0, waarbij de gemeenten zich gaan voorbereiden op het managen van calamiteiten en incidenten gemeente breed. Door de Corona pandemie was dit projectprogramma sterk vertraagd. Ondanks de grote impact van Corona is het toch gelukt een belangrijk onderdeel van de Regionale Beleidsvisie weer op te starten, namelijk de implementatie van het flexibel gecoördineerd optreden bij (lokale) incidenten met een grote impact. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld incidenten in het sociaal en fysieke domein en op het gebied van openbare orde. Dit soort type incidenten kennen een sterk lokaal karakter met een grote maatschappelijk impact.

Door de ontvlechting van de Werkorganisatie Duivenvoorde ontstond tegelijk een grote urgentie voor de inrichting van de gemeentelijke crisisorganisatie Wassenaar. Bij de nieuwe inrichting is tegelijk de flexibele gecoördineerde aanpak, zoals dat regionaal was voorbereid, in de nieuwe crisisorganisatie geborgd en ingericht. Per 1 januari 2022 is de overgang van de crisisorganisatie Duivenvoorde naar de crisisorganisatie Wassenaar voltooid. Hierdoor is de zorgplicht van de gemeente op het gebied van een crisisbeheersing ingevuld en tegelijk is Wassenaar ingericht en voorbereid om ook lokale incidenten goed het hoofd te bieden. Met de noodzakelijke opleidingen en trainingen voor sleutelfunctionarissen van de crisisorganisatie is het laatste kwartaal van 2021 een start gemaakt, verdieping en kennisontwikkeling zal in 2022 verder vorm en inhoud krijgen. Hiervoor wordt mede gebruikt gemaakt van het regionale opleidingsbureau.

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Toename van het aantal personen met een zorgvraag (zorgmijders), verward gedrag en/of daaraan gerelateerde woonoverlast.	Versterking van de verbinding tussen zorg en veiligheid en het met ketenpartners afstemmen van lokale casuïstiek.
Vergrijzende samenleving.	Implementatie Wet Verplichte GGZ en de intensivering van de aanpak van woonoverlast met inzet van Bemiddeling en Mediation.
Toenemende focus op bewustwording en noodzaak van aanpak van lokale georganiseerde criminaliteit.	
Toenemende regulering van al dan niet vergunde activiteiten in de openbare ruimte (horeca, evenementen) mede als gevolg van terugtredende	Een versterking van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit met onder meer het realiseren van een lokaal meldpunt en een lokaal

politie en -/capaciteit. Toenemende noodzaak tot regionale afstemming en samenwerking bij de bovenlokale aanpak van verschillende veiligheidsvraagstukken.	multidisciplinair ondermijningsoverleg waar signalen worden gedeeld, gewogen en afgestemd met regionale ketenpartners. Vergroting van de bestuurlijke weerbaarheid; de instelling van een bovenlokaal veiligheidsfonds ten behoeve van de (mede)financiering van regionale veiligheidsvoorzieningen (zoals RIEC, HEIT en RSIV). Verdergaande aanpassing, spreiding en prioritering van de inzet van gemeentelijke handhavers en medewerkers van het HEIT (ontwikkeling richting 24/7 organisatie) en versterking van de samenwerking met de politie. De uitwerking en vaststelling van een Veiligheidsuitvoeringsplan (VUP) 2021-2022.

Toelichting

Versterking van de verbinding tussen zorg en veiligheid

Onderzoek hiernaar heeft geleid tot verbetervoorstellen in de zogeheten ketenstructuur. Met name blijkt uit dit onderzoek dat procesregie in het sociaal domein een cruciale spil vormt, en hiervoor structurele uitbreiding in capaciteit nodig is.

Implementatie Wet VGGZ en aanpak woonoverlast met inzet van bemiddeling en mediation.

Vanaf 2021 is een tweejarige pilot gestart waarbij de Wassenaarsche Bouwstichting en de Woningbouwvereniging St. Willibrordus het door de gemeente ter beschikking gestelde bureau voor bemiddeling en mediation zelf kunnen inschakelen. Dit ging hiervoor via de politie. Deze tweejarige pilot wordt hierna geëvalueerd en daarna maken de corporaties de keuze om hier definitief wel of geen afnemer van te worden.

Momenteel loopt deze tweejarige pilot nog. De ervaringen van de woningbouwverenigingen zijn tot dusver positief en is inmiddels bij meerdere burenruzies en conflicten aangeboden en ingezet.

Aanpak ondermijning

In 2021 is een regisseur ondermijning aangesteld om op het dossier ondermijning wel de stappen te zetten, een intern informatieoverleg te organiseren en hier het RIEC en HEIT actief bij te betrekken. Ook is in 2021

gestart met het inrichten van een intern meldpunt ondermijning en vinden diverse activiteiten plaats voor het bevorderen van bewustwording over signalen van ondermijnende criminaliteit.

Vergroting van de bestuurlijke weerbaarheid
In het plan van aanpak is ruimte gemaakt om de bestuurders en raadsleden in 2021 te trainen. Deze activiteiten zijn samen met het verder intern implementeren van de aanpak op ondermijning in de loop van 2021 gestart en zullen in 2022 verder worden opgepakt.

Verdergaande aanpassing, spreiding en prioritering van de inzet van gemeentelijke handhavers en medewerkers van het HEIT
In toenemende mate versterken politie en gemeente gezamenlijk de samenwerking. Met de introductie van een taakaccenthouder woninginbraken onder de gemeentelijk toezichthouders, is op bijna dagelijks niveau afstemming over de inzet en prioriteiten in Wassenaar tussen politie en BOA's. Ook door de aanstelling van andere taakaccenthouders onder toezichthouders, zoals jeugd of weesfietsen, versterkt dit de spreiding van inzet.

Veiligheids- en handhavingsbeleid
In 2019 is een meerjarig gemeentelijk beleidskader integrale veiligheid vastgesteld voor 2019-2022. Daarin zijn de verschillende lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid vastgelegd in een prioriteitenmatrix. Dit had moeten worden uitgewerkt in een veiligheidsuitvoeringsplan VUP 2021-2022. De coronacrisis heeft hier echter voor vertraging gezorgd waardoor het veiligheidsuitvoeringsplan VUP 2021-2022 niet in 2021 kon worden opgesteld. Het veiligheidsuitvoeringsplan zal hierdoor voor alleen 2022 worden opgesteld, waarin is benoemd op welke thema's en resultaten in dat jaar wordt gestuurd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	12 (2020)	11 (2020)
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,1 (2020)	2,0 (2020)
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,0 (2020)	4,5 (2020)
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,5 (2020)	1,8 (2020)
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,2 (2020)	6,2 (2020)

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat heeft het gekost

P1 Veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		**Begroting 2021 primair**	**Begroting 2021 actueel**	**Rekening 2021**	**Verschil 2021 Begr. actueel / rekening**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	0	69	21	-48
	Lasten	-2.207	-2.250	-2.288	-38
	Saldo	-2.207	-2.181	-2.267	-85
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	67	84	183	99
	Lasten	-945	-989	-987	2
	Saldo	-878	-905	-804	101
Totaal baten		67	153	204	51
Totaal lasten		-3.152	-3.239	-3.274	-36
Saldo van baten en lasten		**-3.086**	**-3.086**	**-3.070**	**16**
Onttrekking reserves		0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		**0**	**0**	**0**	**0**
Programma resultaat		**-3.086**	**-3.086**	**-3.070**	**16**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer (per saldo nadelig € 85.000)

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden was € 119.000 hoger dan begroot. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door een eenmalig hogere afrekening FLO (functioneel leeftijdsontslag) over 2021. Door deze eenmalig hogere afrekening zullen afrekeningen in komende jaren lager uitvallen. De uitgaven voor rampenbestrijding waren € 15.000 lager door met name lagere opleidingskosten. Daarnaast € 19.000 aan diverse incidentele meevallers.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid (per saldo voordelig € 101.000)

In de voorjaarsnota is € 76.500 geraamd voor extra inzet toezicht en handhaving in verband met corona. De werkelijke extra uitgaven bedroegen € 12.000. Tegenover dit voordeel staan € 61.500 hogere kosten voor de Wassenaarse Reddingsbrigade, die verband houden met alsnog over 2020 in rekening gebrachte (af)bouw-, transport- en opslagkosten voor de nieuwe huisvesting en de per 2021 op de exploitatiebegroting drukkende kapitaallasten als gevolg van deze investering. In de programmabegroting 2022 zijn de kosten voor de WRB juist gebudgetteerd.

De totale baten zijn € 99.000 hoger dan begroot. De gemeente Wassenaar heeft een eenmalige rijksbijdrage van € 91.000 ontvangen voor extra inzet toezicht en handhaving in verband met corona voor de periode december 2020 tot en met september 2021. Deze ontvangst was niet begroot. Daarnaast een incidentele meevaller van € 8.000 wegens hogere legesinkomsten APV-vergunningen.

P2 Verkeer en vervoer

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een goede bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van Wassenaar voor alle modaliteiten, met extra aandacht voor de zwakke verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers, mindervaliden, schoolgaande kinderen, etc.)

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Aanleg RijnlandRoute.	Uitwerking van verkeersonderzoek Wassenaar.
Planontwikkeling woningbouw Valkenburg.	Uitwerking van toekomstvariant(en) N44.
Toename verkeersdruk.	Uitvoeren plan van aanpak fietsveiligheid.
	Kleine verkeermaatregelen en adviezen (Kadernota).
	Beheervisie fysieke leefomgeving.

Toelichting

Aanleg RijnlandRoute

Eind 2020 zijn de beide tunnelbuizen van de RijnlandRoute (N434) geboord en in 2021 is de afbouwfase gestart. Openstelling van de N434 wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2023. Vanuit de gemeente wordt getracht de verkeershinder van de bouwwerkzaamheden op en rondom het Wassenaarse wegennet tot een minimum te beperken.

Uitwerking van verkeersonderzoek Wassenaar

Met het Verkeersonderzoek Wassenaar is de ervaren verkeersdrukte en de hoeveelheid doorgaand verkeer geobjectiveerd en is vastgesteld waar het daadwerkelijk knelt. Dit als input voor een verkenning van de mogelijkheid van het maken van fundamenteel andere keuzes voor het Wassenaarse wegennet, met als doel het aanbod van verkeer en de draagkracht van het Wassenaarse wegennet meer met elkaar in overeenstemming te brengen. Het verkeersonderzoek is tot stand gekomen met een uitgebreide vorm van participatie met een doorsnede van de gehele Wassenaarse samenleving en hiervoor is een werkgroep geformeerd. Het Verkeersonderzoek Wassenaar heeft geresulteerd in vijf kansen om de doelstellingen richting 2030 te kunnen behalen. De uitwerking van deze vastgestelde kansen zijn vertaald in een realisatieplan met concrete projecten en maatregelen waar de gemeente de komende jaren aan gaat werken.

Uitwerken van toekomstvariant(en) N44

De N44 is een barrière voor het versterken van de natuur- en recreatiewaarde en het verbinden van groenstructuren tussen het groene hart en de kust. Dit heeft invloed op de leefkwaliteit van Wassenaar en de regio. Voor het verbeteren van de leefkwaliteit is een afname van de verkeersintensiteit noodzakelijk. Dit kan worden bereikt door de aanleg van de Rijnlandroute en er is o.a. een mobiliteitstransitie (waaronder de mogelijkheid van een lightrail) noodzakelijk en een N44 die past in zijn omgeving. Inmiddels hebben diverse gesprekken met stakeholders plaatsgevonden met als doel een alliantie te vormen voor een breed gedragen plan, waardoor kracht kan worden bijgezet voor gemeenschappelijke belangen binnen het gebied. Gemeenschappelijke belangen betreffen met name de leefbaarheid en natuur en het vinden van de balans met verstedelijking op de rand van twee regio's. Dit initiatief is in het algemeen bestuur van de MRDH besproken en wordt gezien als een pilotproject voor gemeentelijke samenwerking op dit gebied.

Fietsveiligheidsplan Wassenaar

In 2021 is het Fietsveiligheidsplan Wassenaar vastgesteld. Het plan is er op gericht om in een korte tijd op een aantal locaties de verkeersveiligheid te verbeteren. In 2021 is een start gemaakt met de aanpak van de 17 fietsknelpunten. Zo'n 8 knelpunten zijn aangepakt. In 2022 wordt verdere aandacht besteed aan verkeersgedrag, verkeerseducatie en infrastructuur om de (fiets)veiligheid structureel te verbeteren.

Beheervisie fysieke leefomgeving

De stand van zaken met betrekking tot de Beheervisie fysieke leefomgeving wordt uitgebreid toegelicht in de Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Taakveld: 2.2 Parkeren

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Toename vraag oplaadpunten voor elektrische auto's.	Uitbreiding aantal oplaadpunten voor elektrische auto's.

Toelichting

Uitbreiding aantal oplaadpunten voor elektrische auto's

In Wassenaar zijn tot 2021 ca. 90 openbare laadpalen geplaatst. Een trend die in 2022 doorzet is de toename van het aantal elektrische auto's en de vraag naar meer elektrische oplaadpalen en een goede infrastructuur daarvan. Het huidige contract voor de plaatsing van elektrische oplaadpalen is verlengd. Er wordt voor Wassenaar een plan- en prognosekaart ontwikkeld waardoor de locaties voor toekomstige openbare laadpalen worden vastgelegd. De kaarten dragen bij aan het vormen van proactief en strategisch beleid rondom laadinfrastructuur en het verkorten van de doorlooptijd van de aanvraagprocedure voor de oplaadpunten.

Taakveld: 2.3 Recreatieve havens

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

De gemeente Wassenaar ondersteunt de pleziervaart met het verhuren van terrein aan de Jachthaven Wassenaar.

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Voorbereiding aanbesteding busconcessie Zuid-Holland Noord door provincie.

Belangrijkste resultaten 2021

Verbeteringen in OV-netwerk in en rondom Wassenaar.

Toelichting

Sinds 2019 is EBS de vervoerder binnen de concessie Haaglanden Streek. Arriva is tot en met 2022 de vervoerder binnen de concessie Zuid-Holland Noord. Met vervoerders, de vervoerautoriteiten (MRDH en PZH) blijven wij in gesprek om de dienstregeling (lijnvoering en frequentie) te optimaliseren. We blijven pleiten voor verbeteringen in het OV-netwerk. Tevens zal aandacht worden gevraagd voor de meerwaarde die een lightrailverbinding voor Wassenaar en de regio kan bieden. Hiervoor wordt ook verwezen naar Taakveld 2.1 onder *Uitwerken van toekomstvariant(en) N44.*

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	2.5 Openbaar vervoer

Wat heeft het gekost

P2 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		**Begroting 2021 primair**	**Begroting 2021 actueel**	**Rekening 2021**	**Verschil 2021 Begr. actueel / rekening**
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	198	212	333	121
	Lasten	-3.610	-4.039	-3.739	300
	Saldo	-3.412	-3.827	-3.406	421
2.2 Parkeren	Baten	138	138	113	-25

	Lasten	-251	-309	-301	8
	Saldo	-113	-171	-188	-17
2.3 Recreatieve havens	Baten	27	27	21	-6
	Lasten	-4	-4	0	4
	Saldo	23	23	21	-2
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-12	-12	-11	1
	Saldo	-12	-12	-11	1
Totaal baten		363	376	467	91
Totaal lasten		-3.877	-4.364	-4.051	313
Saldo van baten en lasten		**-3.514**	**-3.988**	**-3.584**	**404**

Onttrekking reserves	0	392	151	-240
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	**0**	**392**	**151**	**-240**

Programma resultaat	**-3.514**	**-3.596**	**-3.433**	**163**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (per saldo voordelig € 421.000)

Het saldo op dit taakveld bestaat uit € 300.000 lagere lasten en € 121.000 hogere baten.

Aan de lagere lasten liggen ten grondslag:

a. lagere energie- en onderhoudskosten voor de openbare verlichting (€ 104.000);
b. een incidentele vrijval van de geraamde capaciteit voor verkeer omdat de hiermee verband houdende kosten op andere exploitatiebudgetten zijn verantwoord (€ 107.000);
c. lagere kosten voor incidenteel in de begroting 2021 geraamde budgetten voor verkeer en mobiliteit (€ 121.000), zoals verkeersonderzoek wegennet en verkeersveilige schoolzones;
d. overige kleine verschillen per saldo € 32.000 nadelig voor wegenonderhoud, civieltechnische kunstwerken en wegmeubilair.

De hogere baten zijn toe te schrijven aan hogere degeneratievergoedingen voor kabels en leidingen (€ 52.000), hogere incidentele opbrengsten Afvalfonds Verpakkingen voor ingezameld zwerfafval (€ 29.000), incidentele verkoopopbrengsten van (vervangen) rollend materieel (€ 20.000) en terugontvangen energiekosten van abri's over 2019 en 2020 (€ 15.000).

Overige kleine verschillen per saldo € 5.000 voordelig.

Mutaties reserves

In verband met € 240.000 lagere kosten zijn de onttrekkingen aan de algemene reserve (brug Hofcampweg, voorbereidingskosten vervangen kabelnet, verkeersonderzoek wegennet en verkeersveilige schoolzones), de reserve 'Verkeersprojecten' (verkeersonderzoek wegennet) en de reserve 'Grote projecten' (toekomstvisie N44) eveneens navenant lager. Bij de aanbieding van de jaarstukken zal worden voorgesteld welk deel van de restantbudgetten (met dekking) over te hevelen naar 2022.

P3 Economie

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Wassenaar is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor ondernemers. Ondernemers krijgen de ruimte, onder ander door minder regels en een goed faciliterend beleid passend binnen het karakter van Wassenaar;

Er is een goede mix van grote en kleine ondernemers, Wassenaar is aantrekkelijk voor innovatieve bedrijfstakken.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Economisch vestigingsklimaat staat onder druk.	Uitvoering inrichtingsplan centrum Wassenaar 2020 – 2021; opleveren 1e fase.

Toelichting

De detailhandel staat onder druk.

Grote ketens, maar ook kleine zelfstandige winkeliers vertrekken uit de winkelstraat door concurrentie en de vernieuwde economie.

Uitvoering inrichtingsplan centrum Wassenaar 2020 – 2021; opleveren 1e fase

Samen met ondernemers, pandeigenaren en inwoners werkt de gemeente aan de noodzakelijke kwaliteitsimpuls van het centrum. In 2021 is het inrichtingsplan in uitvoering gekomen en daarmee is dit breed gedragen plan een feit. Met een proefvlak in de Langstraat is de nieuwe inrichting getest. De test heeft geleid tot een optimalisering van de toe te passen materialen, waaronder het bestratingsmateriaal. Vanwege corona zijn de levertijden en kosten van materialen opgelopen. Om binnen de gemeentelijke mogelijkheden prijsstijgingen en vertragingen zo veel als mogelijk voor te zijn en verzekerd te zijn van kwaliteit is het gewenste, veilige en duurzame bestratingsmateriaal vooruitlopend op de gunning van de aannemer alvast in 2021 besteld. Vooruitlopend op de herinrichting hebben wij met informatieve, uitnodigende borden de gastvrijheid van het centrum vergroot en laten wij bezoekers meer van het centrum ontdekken. Ondernemers hebben in grote getalen nieuwe uitstallingsborden aangeschaft die passen bij de kernwaarden van het centrum en aansluiten bij het in 2021 vastgesteld nieuwe uitstallingsbeleid. Op weg naar de oplevering van de inrichting in het voorjaar van 2023 zijn op diverse plekken met behulp van fietsvlonders tijdelijke fietsparkeermogelijkheden gemaakt. We hebben een verkeersbesluit voor het centrum genomen, waarvan een lengtebeperking voor vrachtwagens onderdeel uitmaakt. In 2021 zijn diverse panden met een bijdrage uit het door de raad ingestelde gevelfonds gerenoveerd en zijn diverse renovaties gestart. Met een leegstand van 5,8% scoort het centrum van Wassenaar onder het landelijk gemiddelde van 7,2%. Om de (toekomstige) leegstand zo goed als mogelijk te beperken zijn wij in 2021 gestart met het maken van een ruimtelijk functioneel wensbeeld. De resultaten en acties presenteren wij in de 1e helft van 2022 aan de raad.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
14	Functiemenging	%	LISA	46,3 (2020)	53,2 (2020)
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	161,1 (2020)	158,4 (2020)

Het percentage functievermenging geeft de verhouding weer tussen het aantal banen en het aantal woningen. In Wassenaar zijn iets meer woningen dan banen (functiemenging <50). De verwachting is dat het percentage functiemenging iets toeneemt, door een verwachte stijging van het aantal banen en beperkte woningbouw. De stijging van vestigingen van bedrijven is het gevolg van de aantrekkende economie, lokale en regionale activiteiten om de economie te versterken en het beter promoten en verbinden van wat Wassenaar toeristisch en recreatief gezien te bieden heeft.

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Besluit voortzetting BIZ Maaldrift.

Besluit voortzetting BIZ Centrum.

Toelichting

Met een Bedrijven Investeringszone BIZ wordt collectief bijgedragen aan een aantrekkelijke en veilige (bedrijfs)omgeving.

Besluit voortzetting BIZ Maaldrift

De overeenkomst voor BIZ Maaldrift liep per 1 januari 2021 af. Na een positieve draagvlakmeting heeft de raad in december 2020 het besluit genomen om een nieuwe overeenkomst voor Maaldrift af te sluiten. Deze overeenkomst is per 1 januari 2021 ingegaan.

Besluit voortzetting BIZ Centrum

De overeenkomst voor BIZ Centrum loopt per januari 2022 af. Na een positieve draagvlakmeting heeft de raad in oktober 2021 het besluit genomen per 2022 een nieuwe overeenkomst voor 5 jaar af te sluiten.

Taakveld: 3.4 Economische promotie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Impact verwacht op het aantal bezoekers als gevolg van corona.	Meting/onderzoek stand van zaken en versterking economisch rendement toerisme en recreatie. Versterkte concurrentiekracht Wassenaar met behoud van de groene waardes.

Toelichting

Verwachte daling bezoekers als gevolg van corona

Als gevolg van corona daalde het aantal bezoekers. Met name het aantal internationale bezoekers lag in 2021 aanzienlijk lager dan in de jaren voor corona.

Meting/onderzoek stand van zaken en versterking economisch rendement toerisme en recreatie

Vanwege de langdurige lockdown is de meting naar het economisch rendement van toerisme en recreatie over 2021 niet zinvol geacht. Wel is het provinciale koopstromenonderzoek van start gegaan. Dit onderzoek brengt op provinciaal en gemeentelijk niveau in beeld waar inwoners boodschappen doen, winkelen en doelgerichte aankopen doen en hoe tevreden ze zijn over de verschillende aankooplocaties. De resultaten uit het koopstroomonderzoek komen in 2022 beschikbaar en nemen we als input mee voor het onderzoek naar het rendement van toerisme en recreatie in 2022.

Versterkte concurrentiekracht Wassenaar met behoud van de groene waardes

Om de concurrentiekracht van Wassenaar te vergroten en te zorgen dat Wassenaarders profijt hebben van toerisme is samen met de Marketingstichting, ondernemers en (regio)partners uitvoering gegeven aan de in het Service Level Agreement gemaakte afspraken. Er is met name ingezet op het vergroten van het ambassadeurschap van de (regio)bewoners. De marketingorganisatie is verder doorgegroeid naar een regionaal samenwerkende organisatie met een betrokken bestuur en comité van aanbeveling, een breed draagvlak onder de achterban en een marketingbeleid dat de waarde van Wassenaar versterkt. Een greep uit de activiteiten van 2021: promotiefilm ‘Beleef het Betere Buiten’, lokale verkoopproducten bij de VVV, wandelboeken (onder andere in samenwerking met bibliotheek), beleefmagazine ‘Streek van Verrassingen’, reportages in magazine ‘Leven,’ cadeaubox met streekproducten, toeristische kaart, integratie van het Cultuuranker, stijging bezoekers toeristische website, evenementenkalender, inzet influencers, inwonersrubriek ‘mooiste plekje’. De overeenkomsten met de Marketingstichting en de VVV lopen per 2022 af. Middels de begroting heeft de raad per 2022 budget beschikbaar gesteld om de samenwerkingen voor te zetten. In december 2021 zijn het convenant met de Marketingstichting en gemeente Voorschoten en de samenwerkingsovereenkomst voor de VVV met de Marketingstichting en Bibliotheek Wassenaar voor de periode van 2022 – 2025 gesloten.

Sterker uit de crisis

Samen met belangenvertegenwoordigers uit relevante sectoren is in 2021 gewerkt aan een plan om "Samen sterker uit de crisis” te komen. Dit heeft geresulteerd in gezamenlijk commitment en leidt tot verbindende activiteiten en de organisatie van evenementen om de aantrekkelijkheid van Wassenaar en haar winkelgebied

onder inwoners en in de regio te benadrukken en zo structureel te komen tot economisch herstel en vitalisering van de leefomgeving. In 2022 gaan we dit verder vormgegeven.

Revitalisering strand

Voor een toelichting wordt verwezen naar product 5.7 Groen.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	3.1 Economische ontwikkeling
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie

Wat heeft het gekost

P3 Economie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		**Begroting 2021 primair**	**Begroting 2021 actueel**	**Rekening 2021**	**Verschil 2021 Begr. actueel / rekening**
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	0	0	8	8
	Lasten	-445	-436	-420	17
	Saldo	-445	-436	-412	24
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	77	98	94	-4
	Lasten	-59	-85	-84	0
	Saldo	18	14	10	-4
3.4 Economische promotie	Baten	1.176	1.176	1.156	-20
	Lasten	-154	-157	-142	15
	Saldo	1.023	1.020	1.014	-5
Totaal baten		1.253	1.275	1.258	-17
Totaal lasten		-658	-677	-646	32
Saldo van baten en lasten		**595**	**597**	**612**	**15**
Onttrekking reserves		235	231	218	-13
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		**235**	**231**	**218**	**-13**
Programma resultaat		**830**	**828**	**830**	**2**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Er zijn geen grote verschillen op dit programma.

P4 Onderwijs

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Goede voorbereiding van de jeugd, cognitief, sociaal, sportief en cultureel met ruimte voor eigen ontwikkeling;

Alle kinderen gaan naar school. Er is aandacht om schooluitval en schoolverzuim terug te dringen, zodat ieder kind een startkwalificatie behaalt.

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Onderwijs is daarom een belangrijke schakel in het Sociaal Domein;

Als leerlingen die momenteel gebruik maken van het leerlingenvervoer zelfstandig willen leren reizen, kunnen zij gebruik maken van De Reiskoffer.

Het onderwijsaanbod in Wassenaar is goed, divers en internationaal en is goed gehuisvest in duurzame scholen;

Al onze inwoners krijgen de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

Sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.	Wassenaar voldoet aan de zorgplicht voor voldoende Openbaar Onderwijs.

Toelichting

Uitvoering wettelijke taken

Het openbaar onderwijs is verzelfstandigd en de gemeente heeft geen directe (bestuurlijke) verantwoordelijkheid meer voor het openbaar onderwijs. De gemeente heeft wel een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente.
De nieuwe statuten van de Stichting Openbaar Onderwijs Wassenaar zijn in 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Hieruit vloeit voort dat de jaarrekening en de begroting jaarlijks moeten worden goedgekeurd.

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het IHP is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

Belangrijkste resultaten 2021

Implemeteren van het IHP, door de keuzes die in het IHP zijn gemaakt, over noodzakelijke en adequate schoolhuisvesting op middellange termijn, verder te vertalen in toekomstige investeringen.

Jaarlijks zal het IHP worden gemonitord.

Toelichting

Het IHP is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2021 en de volgende jaren wordt uitvoering gegeven aan dit plan. Jaarlijks wordt het IHP gemonitord. Eind 2021 is een start gemaakt met de voorbereiding van de evaluatie van het IHP dat in het voorjaar van 2022 zal worden voorgelegd. Dit is een opmaat naar de herijking van het IHP dat eind 2022/begin 2023 zijn beslag zal hebben.

In 2021 is de Kievietschool gestart – na toekenning van het voorbereidingskrediet door de gemeenteraad - met voorbereiding van de verbouw van de bestaande school. Tevens zal de school in 2022 het bouwkrediet aanvragen. In 2021 heeft ook het Rijnlands Lyceum een kredietaanvraag ingediend voor de bouw van de internationale onderwijsafdeling bij de school. Deze aanvraag is opgenomen in het programma onderwijshuisvesting.

In nauwe samenwerking met schoolbesturen wordt uitvoering gegeven aan de uitgangspunten die staan aangegeven in het IHP en de verordening voorzieningen huisvesting Onderwijs. Er wordt ondersteuning verleend bij de uitvoering van de werkzaamheden die betrekking hebben op de voorbereiding en de uitvoering van de scholenbouw.

In 2021 is de verordening aangepast aan de criteria die zijn aangegeven in de modelverordening van de VNG. In bijlage IV zijn ook de normbedragen voor de stichtingskosten meegenomen. Deze normen zijn in november 2021 gewijzigd en aangepast aan de verhoging van de bouwkosten en de index.

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Landelijk wordt veel nadruk gelegd op het actief vorm geven van Voorschoolse Educatie. In dit kader is per 1 augustus 2020 het aantal uren VE per week uitgebreid van 10 naar 16 uur.

De aansluiting tussen onderwijs, leerplicht en jeugdhulp wordt door de landelijk stijgende uitgaven

Belangrijkste resultaten 2021

Voor voorschoolse educatie is het aanbod aan uren voor kinderen met een achterstand uitgebreid.
Het beleidsplan VE wordt verder geïmplementeerd.

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt verbeterd. Wassenaar is ook in 2021 trekker van de regionale werkgroep Aansluiting Onderwijs en

voor jeugdhulpvoorzieningen steeds belangrijker. Het is daarom noodzakelijk om een goede doorlopende zorglijn te creëren waarbij elke partij dat doet waar zij goed in is en waar zij wettelijk toe verplicht is. Vluchtelingenkinderen die in Wassenaar komen te wonen, worden toegeleid naar de juiste onderwijsinstelling.	Jeugdhulp. De School Advies Dienst Wassenaar pakt in opdracht van de gemeente en de scholen haar specifieke en integrale rol in de vormgeving en uitvoering van het lokale jeugd- en onderwijsbeleid. De plaatsing van vluchtelingenkinderen wordt op de juiste onderwijsinstelling gewaarborgd. Ontwikkelen Lokale Educatieve Agenda. Na beeindiging van de brede regeling combinatiefunctie worden gelden ingezet voor cultuureducatie via scholen.

Toelichting

NPO

In samenwerking met de SAD, scholen, kinderopvang en andere maatschappelijke organisaties is gewerkt aan de plannen voor de besteding van de middelen NPO (Nationaal Programma Onderwijs) in zowel Primair- , Voorgezet- als Voorschoolse onderwijs.

Passend onderwijs

Voor de inrichting en inkoop van de jeugdhulp is Wassenaar gebonden aan de Haagse regio, voor het passend onderwijs is Wassenaar ingedeeld bij de Leidse regio. Om grip te houden op de ontwikkelingen in beide regio's is Wassenaar trekker van de regionale werkgroep aansluiting onderwijs en jeugdhulp. Ook in 2021 heeft Wassenaar actief deelgenomen aan het regionaal overleg passend onderwijs in de Leidse regio. In het kader van concretisering ontwikkeling passend onderwijs en jeugdhulp benoemt, waarvan de wethouders Onderwijs van Leiden en Wassenaar bestuurlijk trekker zijn.

De gemeente Wassenaar neemt deel aan de Wassenaarse Onderwijs Raad en het Scholen Collectief Wassenaar (contact met het onderwijsveld). Met de School Advies Dienst Wassenaar (SAD) is nauw contact geweest betreffende de ondersteuning van het onderwijs in Wassenaar. Zo is met de SAD en de scholen intensief contact over de besteding van de NPO-middelen, waarmee achterstanden bij leerlingen als gevolg van Corona worden ingehaald.

Voortijdig Schoolverlaters

Er is uitvoering gegeven aan het arbeidsmarktbeleidsplan voor schoolverlaters in het kader van het regionaal beleid Voortijdig Schoolverlaters.

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen
Kinderen van statushouders worden geplaatst op regulier onderwijs of, indien nodig, in een schakelklas. Met de Wassenaarse scholen zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van deze kinderen.

Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB)
In het kader van dit beleidsonderdeel wordt alleen aandacht besteed aan voorschoolse educatie vanwege de beschikbare capaciteit en middelen. Er is een aanbod van 16 uur per week voorschoolse educatie, echter is een wachtlijst van ongeveer 7 kinderen die het educatieve aanbod zouden moeten ontvangen. In 2021 is door de SAD onderzoek gedaan naar het opstarten van Samenspelgroepen om extra aanbod te creëren voor voorschoolse educatie. Er zijn gesprekken geweest met kinderopvang om te vragen naar de mogelijkheden om extra VE aanbod te creëren.

Lokale educatieve agenda
Aan de lokale educatieve agenda is samen met de Wassenaarse Onderwijs Raad (WOR) invulling gegeven.

Cultuureducatie
Na beëindiging van de brede regeling combinatiefunctie worden gelden voor cultuureducatie ingezet via de scholen. In 2021 is er vorm gegeven aan cultuureducatie middels samenwerking met lokale cultuurorganisaties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de CMK-3 regeling (Cultuureducatie met kwaliteit), waarin de gemeente en partners het budget samenbrengen om cultuurbeleving bij scholieren te stimuleren.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,0 (2018)	1,9 (2018)
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	14 (2019)	26 (2019)
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,7 (2020)	1,7 (2020)

Wat heeft het gekost

P4 Onderwijs bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2021 primair	Begroting 2021 actueel	Rekening 2021	Verschil 2021 Begr. actueel / rekening
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-87	-59	-61	-2
	Saldo	-87	-59	-61	-2
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	210	1	-209
	Lasten	-759	-1.305	-1.088	217
	Saldo	-759	-1.095	-1.087	9
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	319	653	377	-276
	Lasten	-1.443	-1.854	-1.614	240
	Saldo	-1.124	-1.201	-1.237	-36
Totaal baten		319	863	378	-485
Totaal lasten		-2.289	-3.218	-2.763	455
Saldo van baten en lasten		**-1.970**	**-2.355**	**-2.384**	**-29**

Onttrekking reserves	0	135	78	-57
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	**0**	**135**	**78**	**-57**

Programma resultaat	**-1.970**	**-2.220**	**-2.307**	**-86**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (per saldo voordelig € 9.000)

De hogere baten en lasten op dit taakveld hebben beiden te maken met de middelen voor de regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen (€ 210.000) die in het verslagjaar niet zijn uitgegeven. Daarom wordt voorgesteld dit budget over te hevelen naar 2022. Het restant betreft overige kleine verschillen.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (per saldo nadelig € 36.000)

Zowel de hogere baten als de lasten op dit taakveld worden verklaard door de middelen en het budget voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (€ 231.000) en het Nationaal Programma Onderwijs (€ 31.000). Hiervan wordt voorgesteld het restant over te hevelen naar 2022, conform de beide regelingen. Het restant betreft overige kleine verschillen.

Mutaties reserves

Het budget voor de ontwikkeling en verkoop van de locatie Den Deijlschool (€ 135.000) is niet volledig besteed. De onttrekking uit de reserve is daarom € 57.000 lager dan geraamd.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Sport en cultuur dragen bij aan een hoogwaardig leefklimaat en saamhorigheid in Wassenaar;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Wassenaar behouden en versterken met een teruglopend subsidiebudget;

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners;

Behoud en versterking van de specifieke Wassenaarse cultuurhistorische, natuur- en landschappelijke kwaliteiten;

Behouden van de groene buffer bij Valkenburg en groengebieden aan de zuid- en noordkant van Wassenaar.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Uitvoering Lokaal Sportakkoord.

Intensievere samenwerking met het Wassenaars Sportcontact.

De verenigingen maken optimaal gebruik van de beschikbare ruimte en sportaccommodaties.

Belangrijkste resultaten 2021

Samen met de partners uit het sociaal domein, onderwijs, sport en welzijn worden de activiteiten uit het sportakkoord uitgevoerd.

Het Wassenaars Sportcontact en de gemeente gaan intensiever samenwerken.

Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare sportfaciliteiten en -accommodaties.

Het doel, om het aantal niet-sporters te laten afnemen naar de streefwaarde, is gehaald.

Toelichting

De gemeente heeft samen met partners uit de verschillende sectoren afspraken gemaakt in het zogenaamde sportakkoord. Actiepunten vanuit de sportnota "Sport is voor iedereen" worden meegenomen in de afspraken

van het Lokaal Sportakkoord. De reeds aangestelde coördinator zorgt ervoor dat de afspraken over de uitvoering van de activiteiten worden uitgevoerd. De samenwerking tussen (sport)verenigingen en het sociaal domein wordt hierdoor extra gestimuleerd.

Zowel binnen de uitvoering en organisatie van het Lokaal Sportakkoord als het opstellen van het sportbeleid heeft het Wassenaars Sportcontact een belangrijke rol. Ontwikkeling van het Wassenaars Sportcontact is enerzijds goed voor de verenigingen onderling om zodoende nog meer met elkaar te kunnen samenwerken en kennis te delen, anderzijds om als eenheid de gespreks- en samenwerkingspartner te zijn van de gemeente.

Door de samenwerking tussen de sportverenigingen verder te stimuleren, onder andere door het verder ontwikkelen van het Lokaal Sportakkoord, zorgen we ervoor dat de beschikbare ruimte aan sportfaciliteiten en -accommodaties efficiënter wordt gebruikt.

De gegevens over het al dan niet behalen van de streefwaarde worden gepresenteerd in de Monitor Sociaal Domein.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsênquete (CBS, RIVM)	44,4 (2020)	49,3 (2020)

Toelichting beleidsindicatoren

Het doel is een afname van het aantal niet-sporters. Onder een sporter wordt iemand verstaan die minimaal 1 keer in de week sport.

Over heel Nederland genomen was in 2020 het percentage niet-sporters 49,3%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters van 10%. Dit streven is voor Wassenaar overgenomen.

Taakveld: 5.2 Sportaccommodaties

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Belangrijkste resultaten 2021

Opleveren nieuwe Gymzaal Burmanlaan 2021.

Start bouw multifunctionele sporthal 1e kwartaal 2021 en opleveren multifunctionele sporthal 4e kwartaal 2021.

Toelichting

Opleveren nieuwe Gymzaal Burmanlaan 2021

In 2021 is het project in uitvoering gegaan. De aannemer heeft tot het eind van het jaar het grootste deel van de bouw gerealiseerd. Zo was het gebouw aan het einde van 2021 wind- en waterdicht en is de afbouwfase begonnen. Verwachting is dat het gebouw in maart 2022 binnen het beschikbaar gestelde budget zal worden opgeleverd.

Multifunctionele sporthal Dr. Mansveltkade

In 2021 zijn alle voorbereidingen voor de bouw van de nieuwe sporthal getroffen. Het Definitief Ontwerp voor de energie neutrale hal is opgesteld.

Tevens heeft de aannemersselectie plaatsgevonden en de selectie van de sloper voor het circulair slopen van de huidige Kievitenhal. Er is een juridische exploitatiestructuur opgezet en de bijbehorende contracten zijn getekend door de gemeente en de Kieviten.

Begin tweede kwartaal 2022 kan gestart worden met sloop en bouw. De zaalactiviteiten van de Kieviten zullen dan tijdelijk verplaatst worden naar de Schulpwei. Eind 2023 zal de hal naar verwachting opgeleverd worden. En zullen zowel de zaalactiviteiten van de Kieviten als alle zaalactiviteiten die nu in de Schulpwei plaatsvinden uitgeoefend worden in de nieuwe hal. De verwachting is dat het gebouw binnen het beschikbare gestelde krediet van € 7.411.000 zal worden opgeleverd. Voor wat betreft de Btw is de verwachting dat deze niet kostenverhogend werkt. Hiervoor wordt nog afgestemd met de fiscus. De Btw is op dit moment aangemerkt als risico.

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie,-productie en-participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Per 2021 gaat de nieuwe cultuurnota in.	Geactualiseerd beleid met onder andere meer aandacht voor de eigenheid van Wassenaar en de rol van alle doelgroepen zoals ouderen, jongeren en 'internationals'.
Er spelen (her)ontwikkelingen bij meerdere gemeentelijke panden die een culturele functie hebben of waarin culturele activiteiten gehouden worden.	
Aanpak onderhoud en beheer van de gemeentelijke kunstcollectie.	Verbeterd beheer en onderhoud van de gemeentelijke kunstcollectie.
Continuering Rijksgelden Cultuuranker onzeker.	Voortzetting van het Cultuuranker.
Cultuureducatie met kwaliteit Met ingang van 2021 is er een vervolg op de landelijke regeling voor het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs van start gegaan (Cultuureducatie met kwaliteit III).	Cultuureducatie met kwaliteit Cultuureducatie op scholen in samenwerking met lokale culturele partners.

Toelichting

Cultuurnota

Met ingang van 2021 heeft de gemeente Wassenaar een nieuwe cultuurnota. In deze nota is onder andere meer aandacht voor de eigenheid van Wassenaar en de rol van alle doelgroepen zoals ouderen, jongeren en 'internationals', zoals opgenomen in de startnotitie.

(Her)ontwikkelingen

In de Paauw is een deel van de gemeentelijke kunstcollectie gehuisvest, daarnaast heeft het Brandweermuseum hier onderdak (zie ook 5.4). Ook zijn er ontwikkelingen rond de locatie van de Warenar. Deze (her)ontwikkelingen beïnvloeden de gebruiksmogelijkheden.

Kunstcollectie

Voor het structurele onderhoud van de kunstcollectie en het toegankelijk maken hiervan voor een breed publiek is in de Kadernota 2021 een bedrag van € 12.500 vrijgemaakt. In 2021 is een start gemaakt met de uitvoering van dit proces.

Proeftuin Cultuuranker

Het Rijk heeft besloten de proeftuin Cultuuranker niet voort te zetten in 2021 en verder. De gemeente Wassenaar gaat echter wel door met het eigen lokale Cultuuranker, aangezien de signalen over het Cultuuranker positief zijn. Inzet is dan ook om dit initiatief in Wassenaar voort te zetten.

Cultuureducatie met kwaliteit

In 2021 is deze landelijke regeling voortgezet. Wassenaar doet mee aan deze regeling en geeft hier samen met lokale culturele partners invulling aan.

Taakveld: 5.4 Musea

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.	Faciliteren van het Brandweermuseum door het beschikbaar stellen van een jaarlijkse vergoeding voor collectiebeheer.

Toelichting

Het Brandweermuseum is gehuisvest in Raadhuis De Paauw. Raadhuis De Paauw is één van de gemeentelijke panden waar (her)ontwikkelingen spelen (zie ook 5.3).

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Per 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking

Toename aantal herbestemmingen van cultureel erfgoed.

Erfgoed ingezet als kans en katalysator bij opgaves energietransitie en klimaatadaptatie

Belangrijkste resultaten 2021

Opstellen Kernkwaliteiten en omgevingswaarden voor de Omgevingswet en voldoen aan de minimale vereisten

Haalbaarheidsonderzoek volwaardig bestuurscentrum De Paauw

Toelichting

Opstellen Kernkwaliteiten en omgevingswaarden voor de Omgevingswet

In 2021 is het Verhaal van Wassenaar, zoals dat in 2014 is opgesteld ten behoeve van het paraplu bestemmingsplan objecten, panden en archeologie, gecomplementeerd en geactualiseerd. Voor onder meer archeologie, militair erfgoed en gedenktekens miste nog een bredere historische geschiedschrijving. Bovendien ontbrak een analyse van de kernkwaliteiten en -waarden, als voorbereiding voor de op te stellen Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Resultaat is een meer complete mogelijke beschrijving van alle boven- en ondergrondse cultuurhistorie van landschap, stedenbouw en architectuur, waarbij meer dan voorheen ook aandacht is voor de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang van alles wat onder het brede begrip erfgoed valt. Bij het opstellen van dit verhaal zijn diverse Wassenaarskenners betrokken. Het is een groeidocument, de geschiedenis houdt nooit op, en bevat nieuwe inzichten, zoals opgedaan tijdens het project Groene Waardenkaart. Het Verhaal van Wassenaar is toegankelijk via de gemeentelijke website. Daarmee is dit project, opgenomen onder Bouwsteen 1 (zorgvuldige omgang met ons erfgoed) van het programma van de Erfgoedvisie 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen (2018)', afgerond. In aansluiting hierop zijn in 2021 aan de cultuurhistorische waardenkaart gebiedskarakteristieken toegevoegd.

Versterken cultuurhistorie en recreatieve aantrekkelijkheid van het buitengebied door het uitvoeren van het project Ontdek Prins Frederiks parkenroute.

In 2021 zijn de meeste onderdelen van het Erfgoedlijnen project, dat samen met Voorschoten is ontwikkeld, opgeleverd; te beginnen met een nieuwe webpagina, met vijf themaverhalen, die ook in het Engels zijn vertaald en voorzien van bijhorende filmpjes. Verder zijn drie wandelroutes uitgezet over de buitenplaatsen De Paauw en Backershagen (1), Raaphorst (2) en Ter Horst (3). Hiervoor zijn informatiepanelen en markeringspunten in het veld aangebracht, waarbij het in 2020 ontwikkelde logo is toegepast. Behalve op de gemeentelijke website zijn deze routes opgenomen op het eveneens door de Erfgoedlijn Landgoederenzone ontwikkelde project Landgoed wandelen. De feestelijke lancering van deze route maakte deel uit van de oplevering van de restauratie van het exterieur van Huize De Paauw. Hoogtepunt daarbij was ook de onthulling van het speeltoestel in het park van De Paauw, dat het gebruik van de koets als vervoermiddel van de prins verbeeldt. Eveneens voor de jeugd zijn twee speurtochten ontwikkeld (1. De Paauw-Backershagen, 2. De Horsten), als download en op papier.

Kerkenvisie
In maart 2021 is besloten een decentralisatie-uitkering van € 25.000 bij het Rijk aan te vragen voor het opstellen van een kerkenvisie. Dit bedrag is met de mei-circulaire ontvangen. Kerken hebben eeuwenlang een prominente plek ingenomen binnen het dorp, maar hun positie is aan verandering onderhevig. Daarom is het belangrijk om afspraken te maken over hoe we deze monumentale gebouwen en hun interieurs een passende toekomst kunnen geven. Omwille van de efficiëntie, het gaat veelal om dezelfde kerkgenootschappen, is besloten hierin samen op te trekken met Voorschoten. Eind van het jaar is de eerste fase van het project afgerond, waarbij samen met onder meer kerkbesturen en erfgoedorganisatie op een rij is gezet wat er speelt en wat belangrijk gevonden wordt als het gaat om het behoud en de omgang met religieus erfgoed. Op basis hiervan is een plan van aanpak opgesteld, hoe in 2022 verder gewerkt gaat worden aan de Kerkenvisie.

Herstel parken Landgoederenzone
Het herstel van het park van Backershagen is grotendeels afgerond. Het herstel van Rust en Vreugd kon vanwege juridische procedures niet ter hand worden genomen. Met het vooruitzicht dat deze begin 2022 tot een goed einde zullen worden gebracht, is de subsidie, zoals die bij de Erfgoedtafel Landgoederen ter beschikking is gesteld, veiliggesteld. Dankzij een subsidie van diezelfde Erfgoedtafel kon het nodige onderzoek voor de planvorminsfase en het herstel van de oevers van grote waterpartij op De Wittenburg in 2021 worden gerealiseerd. Het nu in voorbereiding zijnde visie- en het herstelplan zal in 2022 worden benut voor een nieuwe subsidieaanvraag, zodat met verdere financiële steun het herstel van het park De Wittenburg kan worden uitgevoerd. Om de instandhouding van de als rijksmonument beschermde parken ook voor de langere termijn veilig te stellen, is gestart met het verder borgen van het noodzakelijke beheerniveau, zoals die in de beheerplannen voor De Paauw en Backershagen is opgenomen.

De Paauw
De voorbereidingen voor een zorgvuldige restauratie van het interieur van raadhuis De Paauw en voor een verbouwing tot volwaardig bestuurscentrum zijn in volle gang. In paragraaf 0.3 is hier al verder op in gegaan.

Taakveld: 5.6 Media

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

In 2021 zet de blibliotheek haar inzet voort om nieuwe functies uit te voeren, zoals een gedeelte van de veranderopgave Inburgering: wijziging Wet Inburgering per 1 juli 2021.

In 2021 wijst het Commissariaat voor de Media voor een periode van vijf jaar opnieuw een lokale omroep aan.

Belangrijkste resultaten 2021

De raad geeft advies over de representativiteit van het pbo en geeft voorkeur aan in geval van meerdere kandidaat-omroepen.
Een lokale omroep die voor Wassenaar een lokaal toereikend media-aanbod verzorgt.

Toelichting

Veranderopgave Inburgering

Deze wordt beleidsmatig toegelicht in taakveld 6.5.

Aanwijzing lokale omroep door Commissariaat voor de Media

Het Commissariaat voor de Media (CvdM) is de instantie die een lokale omroep aanwijst voor de duur van vijf jaar. In 2021 is de vergunning van de lokale omroep Midvliet afgelopen. Dat betekent dat het Commissariaat in 2020 een aanwijzingsprocedure is opgestart voor het toekennen van de vergunning voor de komende vijf jaar. Deze is doorgelopen tot in 2021. Per gemeente mag slechts een lokale omroep actief zijn. Het is wel zo dat een omroep voor meerdere gemeenten mag uitzenden. Uit de aanwijzingsprocedure is Unity als nieuwe lokale omroep naar voren gekomen.

Voordat het CvdM een lokale omroep aanwijst, vraagt het altijd eerst de gemeenteraad om advies. De gemeenteraad beoordeelt of een omroep een programmabeleidsbepalend orgaan heeft (pbo), dat representatief genoeg is voor de belangrijkste voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen en adviseert het CvdM hierover. Bij meerdere kandidaat-omroepen kan de raad bij het CvdM een voorkeur aangeven, die het CvdM vervolgens meeneemt in zijn besluit.

Een omroep moet voldoen aan de eisen die de Mediawet stelt en een lokaal toereikend media-aanbod verzorgen. Het Commissariaat voor de Media controleert in de vergunningsperiode of de omroep aan de eisen van de Mediawet voldoet. Gemeenten hebben een zorgplicht voor de bekostiging van de eigen lokale publieke omroep. De basis hiervoor is terug te vinden in de Mediawet. Voor de bekostiging baseren wij ons op het streefbedrag (op indexbasis) per huishouden, dat het ministerie van BZK sinds 2015 hanteert.

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Gebiedsontwikkeling Valkenburg.	Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0. Revitalisering Wassenaarse Slag. Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving. Aangepast vergunningsstelsel Herstel historische buitenplaats. Beheervisie fysieke leefomgeving.

Toelichting

Gebiedsontwikkeling Valkenburg

In 2021 is uitvoering gegeven aan de Nota van Uitgangspunten, middels het opstellen van een zg. 'Beperkte Gebiedsvisie'. Deze visie gaat in op de bebouwde noordrand van Wassenaar, als onderdeel van de gehele ambitie voor de Groene Zone. In 2022, na participatie met omwonenden, zal dit naar verwachting worden vastgesteld.

Naast de opstelling van de Beperkte Gebiedsvisie is ook het plan opgesteld voor de Ecologische Verbindingszone, als ecologische verbinding tussen Lentevreugd en De Horsten. Aan de hand van dit uitgewerkte plan, inclusief planning, proces en financiële onderbouwing kan definitieve goedkeuring gegeven worden op de toegezegde subsidie van de provincie Zuid-Holland. Uitvoering van (onderdelen van) het plan wordt medio 2022 verwacht.

Een ander aspect dat bij de realisatie van de Groene Zone hoort, is de bomencompensatie vanuit de RijnlandRoute. Als gevolg van de aanleg van het tracé worden de te compenseren bomen en bosplantsoen ook in de Groene Zone geplant op Wassenaars grondgebied. Deze werkzaamheden zullen in 2022 plaatsvinden. Deze compensatie sluit aan bij de ambities van de genoemde ecologische verbindingszone.

Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0

In september 2021 is het nieuwe Meerjarenprogramma Duin, Horst en Weide 2022-2026 vastgesteld, rekening houdend met het strategische partnerschap dat is aangegaan met het Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD). Vervolgens is de initiatiefase gestart door het maken van een verdieping als het gaat om planning, scoop, doelen en middelen. Parallel hieraan is eind 2021 op verzoek van de gemeente Wassenaar door de MRDH het rapport ‘Een vitaal metropolitaan Landschap Duin, Horst en Weide’ opgesteld. Het bevat een actueel overzicht van overige bruikbare relevante visies en programma’s en financierings-kansen bij flankeren beleidsvelden, waar mogelijk ook zinvolle verbanden gelegd kunnen worden.

Revitalisering strand

In 2021 is de revitalisering van de Wassenaarse Slag voltooid. Conform de motie Inclusiviteit is de rotonde bij het toegangsgebied opgeknapt. Verder heeft de Wassenaarse Slag nu een aantrekkelijker toegangs- en verblijfsgebied gekregen met nieuwe fietsparkeerplaatsen, nieuwe beplanting, een uitzichtpunt in de duinen en nieuwe afvalbakken in de stijl van Nationaal Park Hollandse Duinen. Tijdens de behandeling van de kadernota is een motie aangenomen voor het ontwikkelen van de Strandvisie 2030. In 2021 hebben de eerste verkennende gesprekken plaatsgevonden voor het vormgeven van deze Strandvisie in 2022.

Aangepast kapvergunningstelsel

Binnen het kader om waar mogelijk te dereguleren is in het Coalitieprogramma afgesproken om tot een aanpassing van het kapvergunningstelsel te komen en te werken met een beperkte bomenlijst. Het college heeft daarop besloten het kapvergunningstelsel te vereenvoudigen, waarbij bepaalde bomen vergunningplichtig zijn en overige bomen vergunningvrij, en een handreiking voor bomen op te stellen.

Eind 2021 is besloten om het nu geldende kapvergunningstelsel slechts op één punt te wijzigen: bomen binnen 2 meter van de gevel zijn onder bepaalde voorwaarden vergunningvrij te kappen. Dit in verband met de mogelijke gevaren voor de gebouwen door wortelstelsel/takken. Dit besluit sluit aan bij de uitspraken over de

groene waarden van onze gemeente en de daaraan verbonden cultuur-historische aspecten en de bescherming die daarvoor aanwezig moet zijn.

De wijziging gaat in zodra de APV wordt gewijzigd. De Algemeen Plaatselijke Verordening dient aangepast te worden en vastgesteld door de raad. Totdat de aanpassing een feit is moet er worden getoetst aan de huidige regelgeving en het toetsingskader zoals die nu nog geldt.

Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving
In de begroting 2021 is een bedrag beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan groene initiatieven vanuit de samenleving. De SWZ heeft begin 2021 een mooi en haalbaar plan ingediend. In het voorjaar 2021 is dit stukje openbaar groen nabij het Sophiekehuis getransformeerd tot een 'openbare verblijfstuin'. De SWZ gaat dit stukje 'openbaar groen' vervolgens als adoptiegroen (zelfbeheer) onderhouden en natuurlijk ook gebruiken. Dit is weer een mooi voorbeeld van een initiatief vanuit de samenleving om de openbare ruimte functioneler en aantrekkelijker te maken.

Herstel historische buitenplaatsen
De gemeente zet in op herstel van haar historische buitenplaatsen. In 2020/2021 zijn de werkzaamheden op de buitenplaatsen De Paauw en Landgoed Backershagen als eerste projecten afgerond. Tevens had er in 2021 gestart moeten worden met de herstelwerkzaamheden van park Rust en Vreugd. Door omstandigheden (bezwaren van bewoner) heeft dat echter niet plaatsgevonden. Na intrekking van de bezwaren zal begin 2022 gestart worden met het herstel van het park rust en Vreugd. De cultuurhistorische waarde van het landschapspark en in het bijzonder het park zoals dat in de periode Van Aken (1846-1904) tot stand is gekomen, is leidend bij het herstel van het park. Bij de herstelmaatregelen wordt rekening gehouden met de huidige natuurwaarden van het park zodat er een goede balans komt tussen cultuurhistorie en natuur. De verwachting is dat deze werkzaamheden zullen doorlopen tot in 2023. Het herstel van park de Wittenburg bevindt zich in een initiërende fase.

Kade Havenkanaal
In 2021 is gestart met de vervanging van de kade langs het Havenkanaal. Vanuit inspectie was geconstateerd dat de kade langs het water vanaf het centrum Wassenaar naar de Wiegmanweg in slechte staat verkeert. Alleen vervanging van de kade zorgt ervoor dat het risico van instorting op de korte en langere termijn wordt voorkomen. De voorbereiding van deze werkzaamheden is in 2020 gestart. In de voorbereiding is rekening gehouden met de bouwontwikkelingen in dit gebied door Niersman Projectontwikkeling. De uitvoering gebeurt in 3 fases. De aanpak van de zuidelijke kade tussen de Johan de Wittstraat en de Wiegmanweg is het meest urgent en is meegenomen in fase 1. De uitvoering van deze fase is in 2021 aanbesteed en van start gegaan. Fase 2 en 3 worden in april 2022 in aanbesteding verwacht en starten vermoedelijk (afhankelijk van levering materiaal) september 2022.

Beheervisie fysieke leefomgeving
De stand van zaken met betrekking tot de Beheervisie fysieke leefomgeving wordt uitgebreid toegelicht in de Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband	Landschapstafel Duin, Horst en Weide
Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Gemeente Leidschendam-Voorburg (financiën ondergebracht)
Bestuur en toezicht	De Landschapstafel is de bestuurlijke samenwerking van 6 gemeenten (Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer), maatschappelijke organisaties en ondernemers. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn eigen projecten.
Doelstelling	Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid. Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma. Het project muurschildering en het project ecologische verbindingszone zijn onderdeel van dit Meerjarenprogramma.
Bestuurlijk belang	Voor Wassenaar neemt de portefeuillehouder Ruimte en duurzaamheid deel aan het overleg.

Wat heeft het gekost

P5 Sport, cultuur en recreatie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2021 primair	Begroting 2021 actueel	Rekening 2021	Verschil 2021 Begr. actueel / rekening
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	10	291	519	228
	Lasten	-384	-605	-787	-182
	Saldo	-374	-315	-269	46
5.2 Sportaccommodaties	Baten	171	139	148	9
	Lasten	-1.306	-1.361	-1.357	5
	Saldo	-1.135	-1.222	-1.208	14
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	38	47	55	8
	Lasten	-369	-520	-434	86
	Saldo	-331	-474	-379	94
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-9	-9	-9	0
	Saldo	-9	-9	-9	0
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	9	9	9	0
	Lasten	-287	-293	-293	0
	Saldo	-278	-284	-284	0
5.6 Media	Baten	134	134	134	0
	Lasten	-633	-766	-811	-45
	Saldo	-499	-632	-677	-45
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	145	245	302	57
	Lasten	-3.690	-3.905	-3.815	90
	Saldo	-3.545	-3.661	-3.514	147
Totaal baten		508	864	1.167	302
Totaal lasten		-6.679	-7.460	-7.506	-46
Saldo van baten en lasten		**-6.172**	**-6.596**	**-6.339**	**257**

Onttrekking reserves	171	609	503	-106
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	**171**	**609**	**503**	**-106**

Programma resultaat	**-6.001**	**-5.987**	**-5.837**	**150**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering (per saldo voordelig € 46.000)

De lasten op taakveld 5.1 zijn € 182.000 hoger dan geraamd. Dit is grotendeels te verklaren door aanvullende lasten in verband met de Specifieke uitkering (Spuk) voor Zwembaden en IJsbanen over 2021 (€ 177.000). Omdat de beschikking pas laat in het jaar binnenkwam, konden deze lasten niet eerder op de begroting worden gebracht. Overige verschillen per saldo € 5.000 nadelig.

De baten op dit taakveld zijn € 228.000 hoger dan geraamd. Enerzijds is dit te verklaren door hogere baten voor de Spuk IJsbanen en Zwembaden over 2021 (€ 177.000), en anderzijds zijn hogere baten opgenomen voor de Spuk stimulering Sport als gevolg van de definitieve vaststellingscijfers over 2021 (€ 24.000). Daarnaast is een niet-begrote terugvordering kwijtschelding huur over de periode maart-mei 2020 van Sportfondsen Wassenaar ingeboekt (€ 27.000).

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie,-productie en-participatie (per saldo voordelig € 94.000)
Op dit taakveld vallen de lasten € 86.000 lager uit dan begroot. Dit is allereerst het gevolg van minder aanvragen in het kader van coronacompensatie van de cultuurinstellingen (€ 52.000). Voorgesteld wordt om € 32.000 hiervan over te hevelen naar 2022. Anderzijds vielen de kosten voor vermeerdering en instandhouding van de kunstwerken € 25.000 lager uit dan geraamd. Overige verschillen per saldo € 9.000 voordelig.

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie (per saldo voordelig € 147.000)
De € 90.000 lagere lasten worden veroorzaakt door lagere projectkosten 'Ontdek Prins Frederiks Parkenroute' (€ 38.000), lagere beheer- en onderhoudskosten voor groen en spelen (€ 32.000) en nog niet tot besteding gekomen budget 'Strandvisie 2030' (€ 20.000).
De per saldo € 57.000 hogere baten houden direct verband met:

- een niet begrote subsidie voor het project ecologische verbinding en stapstenen naar ecopassage Maaldrift vanaf de Hollandse Banen en Duin, Horst en Weide (€ 50.000);
- de gebruikersvergoeding voor tuincentrum Bloemendaal die we nog steeds ontvangen (€ 20.000);
- een incidentele verkoopopbrengst van (vervangen) rollend materieel (€ 13.000);
- hogere subsidies voor onderhoud monumentaal groen (€ 12.000):
- hiertegenover staan lagere baten vanuit projectgelden 'Ontdek Prins Frederiks Parkenroute' (€ 38.000).

Mutaties reserves
In dit programma is voor € 106.000 minder onttrokken aan de reserves dan geraamd.

- Voor € 15.549 (reserve grote projecten) houden de lagere kosten verband met eenmalig lagere transitiekosten bij de bouw van de nieuwe sporthal aan de Dr. Mansveltkade.
- Het bij jaarrekening 2020 overgehevelde budget 'Katalysator bij erfgoed' is voor € 10.780 (algemene reserve) niet tot besteding gekomen.
- Ook het bij jaarrekening 2020 overgehevelde budget van € 48.153 (reserve groene buffer) voor de integrale ruimtelijke verkenning Katwijk-Valkenburg is niet besteed.
- Voor de voetbalvereniging Blauw Zwart was € 12.000 (reserve investeringen sport) geraamd voor reparatie/vervanging van de hekwerken.
- We zijn nog niet begonnen aan de Strandvisie 2030 waardoor ook de beschikbare € 20.000 (reserve grote projecten) hiervoor niet is uitgegeven.

Voor al deze benoemde werkzaamheden wordt voorgesteld de middelen met bijbehorende dekking uit de reserves over te hevelen naar 2022, omdat de werkzaamheden in 2021 niet konden worden uitgevoerd.

P6 Sociaal Domein

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Wassenaar is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam en goed bereikbaar systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het afnemend budget zal bepalend zijn voor prioritering van de ambities in 2021.
Doorlopend thema blijft het ouder worden van mensen en het langer thuis blijven wonen. Ook op landelijk niveau wordt hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Het VN-Verdrag rechten voor mensen met een handicap; Nederland toegankelijk en inclusief voor iedereen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Gemeenten hebben de opdracht toe te werken aan een geleidelijke verwezenlijking van algemene toegankelijkheid.

2021 is het jaar van de vrijwilliger.

Belangrijkste resultaten 2021

De uitvoering van 'langer thuiswonen' en 'een tegen eenzaamheid' ligt bij de samenwerkende partijen in het welzijnsnetwerk. Door monitoring houdt de gemeente de voortgang bij.

Om tot een inclusieve samenleving te komen zetten we in op bewustwording, ontmoeting en toegankelijkheid.

We zorgen voor extra aandacht voor vrijwilligers in het jaar van de vrijwilliger en hun waardevolle bijdrage aan de maatschappij.

Buurt- en bewonersinitiatieven die aansluiten bij welzijn worden zo mogelijk door de gemeentelijke wijkmanagers ondersteund. Zij letten hierbij nadrukkelijk op activiteiten voor jongeren en senioren.

Toelichting

Met 'Langer thuis wonen' en 'een tegen eenzaamheid', werken gemeente en partners in de zorg en ondersteuning gezamenlijk en doorlopend aan producten en projecten die het mogelijk maken om mensen

langer zelfstandig thuis te laten wonen. In 2021 is er met alle partijen speciaal aandacht besteed aan de sociale en mentale gezondheid. Sociale en mentale gezondheid heeft veel invloed op het welzijn van mensen en daarmee op het totale gebruik van hulp, ondersteuning en zorg. Aanbod en voorzieningen zijn beter in kaart gebracht, partijen werken nauw samen. Er zijn met alle partijen conclusies getrokken over de 'vindbaarheid' van de voorzieningen en er is gewerkt aan verbetering daarvan.

Inclusieve samenleving:

- We zorgen voor bewustwording van inwoners en medewerkers van de gemeente: er zijn drempels in de samenleving voor mensen met een beperking.
- We organiseren ontmoetingen tussen mensen met en zonder beperking zodat begrip ontstaat voor de verschillende perspectieven van mensen.
- We creëren toegankelijkheid, dit is een eerste voorwaarde om mee te kunnen doen. We zorgen ervoor dat allerlei welzijnsbijeenkomsten toegankelijk en bereikbaar zijn.

Een inclusieve samenleving heeft betrekking op verschillende aspecten van het leven van inwoners.
Het betreft de domeinen onderwijs & ontwikkeling, wonen, werk & inkomen, vrije tijd, vervoer welzijn, gezondheid & ondersteuning. We laten zien welke activiteiten, maatregelen, en vormen van ondersteuning er zijn om te komen tot een inclusieve samenleving. We hebben dit in 2021, onder andere, gedaan door het realiseren van de Wassenaarse schulden route, het vereenvoudigen van doorverwijzen naar vrij toegankelijke voorzieningen door huisartsen, zodat zij minder snel naar dure maatwerkvoorzieningen doorverwijzen en communicatie via een maatschappelijke pagina in de Wassenaarse krant, gekoppeld aan de digitale sociale kaart thuisinwassenaar.nl. Ten bate van het informeren van inwoners over het aanbod bij een actief, sociaal en gezond leven, ook via de sociale kaart. Ook is de inclusie agenda opgestart in 2021.

Vrijwilligers:
Vrijwilligers leveren een onmisbare bijdrage aan de maatschappij en dragen bij aan het welzijn van de samenleving en in het voorveld van welzijn en zorg. Zowel de "ontvangers" van het vrijwilligerswerk als de "gevers" van het vrijwilligerswerk ervaren een grote meerwaarde. Zo snijdt het mes aan beide kanten. Mensen voelen zich gezien en gehoord en van waarde. Met het voorzien in deze behoeften van mensen worden dure maatwerkvoorzieningen voorkomen. Om het vrijwilligerswerk toekomstbestendig te maken is er in 2021 specifiek aandacht uitgegaan naar het "flexibiliseren" van het vrijwilligers werk en het werven van jongere vrijwilligers.

Ook in 2021 heeft Corona een grote rol gespeeld in het organiseren van bijeenkomsten en ontmoetingen. Er is veel inzet geweest op individuele ontmoetingen zoals ontmoetingen in de wijk, welzijnsvisites, of online koffie-momenten. Feit blijft dat de Corona pandemie het gebruikelijke werk in de vrij toegankelijke voorzieningen, zorg en ondersteuning bemoeilijkt heeft.
De corona pandemie heeft ook veroorzaakt dat heel erg veel van het werk van de wijkmanagers niet heeft kunnen plaats vinden in 2021. Voor 2022 is een inhaalslag hierop gepland. Er zijn meer bijeenkomsten en voorzieningen gepland om zo de achterstand in te halen en de wijken te ondersteunen daarbij. Daarmee zal het budget van 2021 alsnog in 2022 besteed gaan worden, naast het regulier voor 2022 beschikbare budget.

Taakveld: 6.2 Wijkteams

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Inwoners worden steeds ouder en wonen steeds langer thuis. De opgave hieruit voortvloeiend is groot en complex en de kosten stijgen nog steeds.

De zorg moet kwalitatief goed én betaalbaar blijven.

Belangrijkste resultaten 2021

Waar de eigen kracht en het netwerk niet toereikend zijn bieden we inwoners ondersteuning, zoveel mogelijk in het voorveld en hulpvragen worden zo licht mogelijk opgelost zonder zware oplossingen te mijden als dit nodig is.

We zorgen voor een laagdrempelige integrale toegang naar het sociaal domein met een digitale sociale kaart en een gezamenlijk telefonisch loket.

We onderzoeken de mogelijkheden voor een gezamenlijke fysieke toegang voor het sociaal domein.

We verstevigen het brede welzijnsnetwerk in Wassenaar en de keten van welzijn en zorg. We nemen regie daar waar nodig.

We stimuleren de partijen in het welzijnsnetwerk te werken volgens het principe van één huishouden, één plan, één regisseur.

We dragen met de netwerkpartners het belang van een inclusieve samenleving uit en streven naar het vergroten van acceptatie van alle inwoners.

Toelichting

Waar de eigen kracht en het netwerk niet toereikend zijn kunnen inwoners terecht bij de welzijnsorganisaties en de gemeente voor ondersteuning. In 2021 is, samen met de maatschappelijke partners, verder gewerkt aan het verstevigen van het lokale welzijnsnetwerk en aan een heldere aanmeldroute en integrale werkwijze.

Daarnaast is ook casus- en procesregie van belang. We zorgen voor duidelijke afspraken met netwerkpartners over wie de regie heeft en wat er dan van deze regisseur wordt verwacht. Daarbij wordt ook ingezet op de samenwerking met het omliggende veld zoals huisartsen en scholen. Hierbij worden ook ACT-ers ingezet op adviseren, coördineren en transformeren van professionals en het voeren van procesregie.

De samenwerkingsafspraken en werkprocessen in de keten voor inwoners van 0-100 jaar worden verder vormgegeven. De informatie waar het loket mee werkt staat voor een belangrijk deel in de digitale sociale

kaart. Deze sociale kaart is inmiddels ook voor inwoners toegankelijk. De sociale kaart is een product dat continue in ontwikkeling is. De professionals van het telefonisch loket zorgen voor een actuele en correcte inhoud van de digitale sociale kaart. De uitvoering van de telefonische dienstverlening en het lokale onderhoud en beheer van de sociale kaart zijn met ingang van 2021 integraal opgepakt.

Een gezamenlijke fysieke toegang voor het sociaal domein zal de slagkracht van de samenwerking en werkprocessen positief beïnvloeden. Daarom blijven we zoeken naar een mogelijkheid van het realiseren van deze gezamenlijke fysieke toegang.

Met een telefonisch loket dat 5 dagen per week, 8 uur per dag bereikbaar is en waar iedere inwoner adequaat geholpen wordt geeft de gemeente uitvoering aan haar wettelijke taak voor de adequate toeleiding naar jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.
Informatie en advies voor alle inwoners – helder, op maat gesneden en voor het grijpen – werkt preventief en zal op termijn druk op 'dure' maatwerkvoorzieningen verminderen. Daarnaast zorgt een gezamenlijk telefonisch loket -voor en door meerdere partners- voor een verbetering van de dienstverlening. Er wordt periodiek gerapporteerd via dashboards.

In 2021 is er besloten tot kostenbesparende maatregelen voor de Wmo en voor de Jeugdzorg door de gemeenteraad. Deze besluiten hebben geleid tot extra inspanningen van het preventief veld. Met de kostenbesparende maatregelen is de vraag naar meer en eerder inzetten van de diensten en voorzieningen van het preventief veld toegenomen. Ook de samenwerking tussen de professionals van geïndiceerde zorg en preventief veld is versterkt. We werken door aan een verdere versterking en uitwisseling van kennis en kunde om de doelen van de kostenbesparende maatregelen te bereiken.

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het Rijk stuurt op het terugdringen door gemeenten van het aantal uitkeringsgerechtigden door middel van financiële prikkels.

Er is een toenemende vraag van werkenden naar ondersteuning op het gebied van schuldhulpverlening en minimabeleid.

Belangrijkste resultaten 2021

Zorgen voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima en naar schuldhulpverlening.

Het uitvoeringsplan financiële zelfredzaamheid voor een integrale aanpak binnen het sociaal domein van armoede- en schuldenproblematiek wordt uitgevoerd.

Uitvoering Minimabeleid inclusief kindpakket, de armoede monitor wordt uitgevoerd.

Toelichting
Het aantal inwoners van Wassenaar dat een participatiewet uitkering (breder dan alleen bijstandsuitkeringen) ontvangt is gedurende 2021 slechts licht gestegen van 335 naar 345, dit is een stijging van 10 uitkeringen in 2021. Het gebruik van minimaregelingen is niet gestegen.

Inkomensondersteuning
Met het verstrekken van uitkeringen worden inwoners die niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, een (gemeentelijke) ondersteunende voorziening op maat verstrekt. Om uitstroom te bevorderen en instroom te beperken is het reïntegratie- en participatiebeleid 2019-2022 geïntroduceerd. Hierop wordt bij taakveld 6.5 een nadere toelichting gegeven.

Financiële zelfredzaamheid
Het plan van aanpak financiële zelfredzaamheid richt zich op inwoners die in armoede leven en inwoners die risico lopen om in armoede terecht te komen. Dit zijn bijvoorbeeld inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm, werkende armen, kinderen die opgroeien in armoede en mensen met schuldenproblematiek. In brede zin is armoede het gevoel dat mensen niet volwaardig mee kunnen doen in de samenleving door financiële belemmeringen.

In 2021 is een vervolg gegeven aan de uitvoering van dit plan. Speerpunten hierbij zijn: vroegsignalering van bewoners met betalingsachterstanden, de armoederegisseur en een betere integrale samenwerking opzetten tussen de verschillende partijen en disciplines, waardoor de inwoner met schulden eerder gehoor vindt. Belangrijk is om de wijkteams en scholen hierbij ook te betrekken.

Uitvoering minimabeleid
Het minimabeleid zorgt voor belangrijke ondersteuning, het mee kunnen doen, het beperken van intergenerationele armoede en heeft invloed op de mate waarin werken loont. Dit draagt bij aan de financiële zelfredzaamheid van de inwoners.

Er is mede door het huidige minimabeleid gebleken dat werken vanuit de bijstand altijd loont in de gemeente Wassenaar. Landelijke en gemeentelijke regelingen samen, zorgen er voor dat huishoudens (meer) ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	4 (2020)	6 (2020)
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	271,4 (2021)	431,2 (2021)

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband	Gemeenschappelijke afdeling Werk en Inkomen
Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen. De samenwerking is per 1 juli 2017 in een geactualiseerde overeenkomst voortgezet.
Bestuurlijk belang	Bestuurlijke besluiten rond Werk en Inkomen worden separaat in de respectievelijke gemeenten genomen. De samenwerkingsovereenkomst kent een bestuurlijk overleg W&I. Aan dit overleg neemt deel de Portefeuillehouder Werk en Inkomen.

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 wordt voor de vrijwillige participatie geïmplementeerd door lokale partijen. Mensen die niet naar betaald werk begeleid kunnen worden zullen zoveel mogelijk naar vrijwilligerswerk bemiddeld worden.

Belangrijkste resultaten 2021

Monitoring en evaluatie van Re-integratie- en Participatiebeleid.

Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep bij de Maregroep.

Toelichting

Inwoners met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt van maximaal 24 maanden, worden binnen het onderdeel re-integratie begeleid naar (regulier) werk. Daarnaast vallen ook inwoners met een indicatie (doelgroepenregister, nieuw beschut werk en alternatief beschut werk), binnen dit onderdeel. Tijdens de uitvoering van het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 is aandacht besteed aan monitoring enerzijds, en evaluatie anderzijds. Dit om zo goed mogelijk in te kunnen spelen op zaken als (exogene) ontwikkelingen, de vraag van de arbeidsmarkt en de samenstelling van het bijstandsbestand.

Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep
Werk is niet alleen van belang om in het eigen levensonderhoud te voorzien, maar draagt ook bij aan persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke betrokkenheid en sociale contacten. Doel is om zoveel mogelijk mensen te bemiddelen naar een betaalde baan. Daarbij is er extra aandacht voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In sommige gevallen is de stap naar een betaalde baan (nog) niet mogelijk. Daar

waar (betaalde) arbeid op een reguliere werkplek (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, wordt een passend alternatief geboden bij de gemeenschappelijke regeling Provalu (voorheen Maregroep), zodat inwoners meedoen en kans krijgen zich te ontwikkelen. Denk hierbij aan beschut werk en maatschappelijke participatie.

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Het nieuwe arbeidsmarktbeleid 2019-2022 leidt tot een aparte aanpak van personen die reïntegreren naar werk en degenen die in staat worden gesteld te participeren in de samenleving. Veranderopgave Inburgering: wijziging Wet Inburgering per 1 juli 2021. Het Rijk stelt financiële middelen ter beschikking aan de arbeidsmarktregio om samenwerking te verstevigen.	Inkoop van goede trajecten die leiden naar participatie en zelfredzaamheid van inburgeraars zoals statushouders en gezinsmigranten. Verstevigen van het netwerk voor deze groep. Uitvoering arbeidsmarktbeleid en re-integratiebeleid. Regionaal arbeidsmarktbeleid.

Toelichting

Veranderopgave Inburgering

Per 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Belangrijkste wijziging ten opzichte van de huidige wet, is dat de regiefunctie weer bij de gemeente komt te liggen. De gemeente is dan ook verantwoordelijk voor de inkoop en het aanbod van de inburgeringstrajecten. Het stelsel kent 3 leerroutes, inzet is om de bibliotheek met name te betrekken bij de zelfredzaamheidsroute (zie ook taakveld 6.5). We liggen daarin op koers.

Voor de inkoop van goede trajecten die toeleiden naar participatie en zelfredzaamheid van inburgeraars zoals statushouders en gezinsmigranten heeft de gemeente de afgelopen periode diverse samenwerkingsscenario's in kaart gebracht en geanalyseerd. Ter ondersteuning aan deze beoordeling is tevens een marktconsultatie uitgevoerd. Op basis van bovenstaande analyse is ervoor gekozen om op het gebied van de onderwijsroute de samenwerking op bovenregionaal niveau. Voor de overige leerroutes (de B1- en Z-route) wordt de samenwerking gezocht met de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Voorschoten. Met deze twee gemeenten wordt al geruime tijd samengewerkt in de voorbereiding op de invoering van de nieuwe wet. Uit eerdergenoemde analyse en marktconsultatie is gebleken dat deze routes door de drie gemeenten gezamenlijk en zo lokaal mogelijk georganiseerd kunnen worden. Tevens kan op deze wijze de verbinding met de maatschappelijke partners en lokale voorzieningen op een optimale wijze worden georganiseerd.

Naast de van oudsher bekende bibliotheekwerkzaamheden draagt de bibliotheek met haar activiteiten, waaronder de activiteiten gericht op bestrijding van laaggeletterdheid en digibetisme, bij aan het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en preventie. Bibliotheek en andere maatschappelijke partners werken samen en eventueel worden nieuwe functies toegevoegd. Recent zijn toegevoegd de functies van het Cultuuranker (zie 5.3) en de VVV.

Re-integratie en participatie
Het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 is verder uitgevoerd. Onderdeel van het re-integratie- en participatiebeleid is een splitsing tussen re-integratie en participatie. Deze splitsing zorgt voor een betere focus op cliënten die begeleid worden vanuit Werk (re-integratie) en cliënten waarbij er wordt ingezet op meedoen in de maatschappij (participatie). Cliënten binnen participatie worden begeleid vanuit Inkomen. De resultaten op het gebied van re-integratie zijn veelbelovend. Dit is het resultaat van enerzijds het nieuwe beleid, en anderzijds de kansen die de arbeidsmarkt biedt.

Naast de implementatie van het re-integratie en participatiebeleid is een nieuwe aanbestedingsronde voor re-integratietrajecten uitgevoerd. Bij het opzetten van de nieuwe procedure is intensief gebruik gemaakt van ondersteuning vanuit inkoop en contractmanagement zodat goed gestuurd kan worden op de kwaliteit van geleverde diensten. Doel is inwoners nog beter te ondersteunen in hun zoektocht naar werk.

Arbeidsmarktregio
De gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar zijn onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. In de praktijk blijken er echter ook veel cliënten geplaatst te worden in andere arbeidsmarktregio's. Daarom is ook aansluiting gezocht bij de Leidse regio en de regio Haaglanden.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 65 jaar	LISA	693,7 (2020)	795,9 (2020)
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	65 (2020)	68,4 (2020)
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1 (2020)	2 (2020)
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS	131,5 (2020)	202,0 (2020)

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Hierdoor stijgt het beroep op de duurdere maatwerkvoorzieningen, omdat meer oudere mensen gebruik maken van maatwerkvoorzieningen die helpen om zelfredzaam te blijven in en om het huis.

Belangrijkste resultaten 2021

De kwaliteit van de maatwerkvoorzieningen zoals rolstoelen, scootmobiel, regiotaxi en woonvoorzieningen houden we hoog.

Het gebruik van de collectieve voorzieningen zoals de regiotaxi wordt gestimuleerd.

Voorlichting aan bewoners en samenleving over levensloopbestendig wonen die het gebruik van maatwerkvoorzieningen beperken.

Toelichting

Afgelopen jaar is de nota Kostenbesparende maatregelen Wmo vastgesteld. De aanleiding hiervoor zijn de kostenstijgingen bij de Wmo-maatwerkvoorzieningen
Deze kostenstijging wordt o.a. veroorzaakt door de invoering van het lage abonnementstarief maar ook door de vergrijzing van de samenleving en de extramuraliseringstrend in de WLZ. Dit betekent dat ouderen langer thuis blijven wonen en vaker een beroep doen op de Wmo.

Een van de maatregelen is het invoeren van één of meerdere scootmobielpools. Dit kan het beroep op de maatwerkvoorziening verminderen. Ook het Automaatje is een succesvol project dat het gebruik op de Wmo-vervoersvoorzieningen kan verminderen.

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het Interbestuurlijk programma (IBP) met kabinet, provincie en waterschappen vraagt van de gemeenten een aanpak van schuldproblematiek.

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. De zorg wordt intensiever voor een grotere groep zeer oude mensen.

We bereiden in 2021 de decentralisering voor van de maatschappelijke zorg en beschermd wonen.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitvoering beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2025.

Ontwikkelen van zorgarrangementen met combinaties van maatwerk- en voorliggende voorzieningen.

Verordening Wmo wordt in 2021 aangepast aan decentralisatie opgave van 1-1-2022.

Toelichting

Langer thuis wonen

De zorg wordt intensiever voor een grotere groep zeer oude mensen. We anticiperen hierop met preventieve maatregelen voor de vitale ouderen en met betere regie op het voorveld om de zorg voor ouderen te versterken.

We doen dit door de zelfredzaamheid te stimuleren en op gezondheidsbevorderende activiteiten te ondersteunen in de buurtcentra en via de welzijnsvisites voor Vitaliteit en Veiligheid.

Bij de kostenbesparende maatregelen Wmo is ook een investering vastgesteld voor lokale voorlichting over langer thuis wonen, sociale kaart, het opzetten van een scootmobielpool en de investering om meer mensen in het voorveld op te vangen. Het gaat hierbij om ouderen, maar ook om andere kwetsbare doelgroepen.

Beschermd wonen/maatschappelijke zorg

De decentralisatie is een jaar uitgesteld.
We anticiperen wel al op de decentralisatie Beschermd wonen en Maatschappelijke Zorg.
De pilot Buurtcirkel is succesvol. We willen hiermee doorgaan. Het is een project dat mensen leert zelfredzaamheid te zijn en hierdoor minder een beroep doen op de duurdere zorg.

We anticiperen op de decentralisatie van beschermd wonen en de maatschappelijke zorg door te onderzoeken of de huidige maatwerkvoorzieningen voldoen aan de nieuwe ontwikkelingen. In 2022 wordt de verordening hierop aangepast.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
32	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	430 (2021)	649 (2021)

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

De kosten voor jeugdhulp stijgen. Er wordt steeds vaker, langer en intensiever gebruik gemaakt van (voornamelijk ambulante) professionele hulp en steun bij opvoed- en opgroeiproblemen. Uitdaging voor 2021 is om verder te gaan met het keren van het tij qua kosten, of in ieder geval met het afvlakken van de groeicurve zodat de kosten beheersbaar worden en de kwaliteit van zorg op peil blijft.

Belangrijkste resultaten 2021

In 2021 wordt prioriteit gegeven aan 3 thema's:

- Het uitvoeren van het Actieplan Jeugdhulp Wassenaar 2019-2021.
- Het verduidelijken, aanscherpen en uniformeren van de gemeentelijke toegang tot de 2e lijn (Q sturing).
- Contractmanagement, controle en verantwoording.

Toelichting

Kostenontwikkeling jeugdhulp

De gemeenten hebben sinds de decentralisatie in 2015 te maken met stijgende tarieven en een toenemend gebruik van de jeugdhulp. De stijgingen van het afgelopen jaar waren conform de prognoses voor 2021. De meest actuele cijfers over jeugdhulp in 2021 zijn gebundeld in het laatste dashboard jeugd Wassenaar.

Inkoop lokaal en regionaal

Er zijn verschillende voorzieningen ingekocht voor 2022, zowel lokaal als regionaal, waaronder:

- Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding in 2022 als onderdeel van het aanbod dat via de samenwerkingspartners binnen de lokale toegang / het CJG zonder indicatie in te zetten is voor kwetsbare gezinnen.
- Geïndiceerde jeugdzorg in H10 verband: er zijn ontwikkelings- en resultaatovereenkomsten afgesloten met een groot aantal aanbieders in H10 verband. Waardoor net als in 2021 een breed scala aan voorzieningen beschikbaar is voor de jeugd in Wassenaar.
- Er is een addendum meerkosten corona 2021 aan de contracten toegevoegd, waarmee aanbieders met middelen vanuit het Rijk gecompenseerd worden voor de nadelige financiële effecten van de coronapandemie.
- Er is gestart met uitvoering geven aan de implementatie van de bestedingsruimte, waardoor aanbieders gestimuleerd worden de jeugdhulp efficiënter te organiseren. In 2022 zullen verdere stappen gezet gaan worden. Er is in H10 verband een projectleider aangenomen om het project tot het komen van een plan van aanpak onder jeugdhulpaanbieders in 2022 uit te zetten onder alle door de H10 gemeenten gecontracteerde aanbieders.

Regiovisie jeugdhulp Haaglanden

De Regiovisie is een meerjarenkader voor de uitvoering van de jeugdhulp in regio Haaglanden en omvat activiteiten die stapsgewijs en veelal doorlopend zullen worden uitgevoerd door de tien gemeenten binnen de

regio. De thema's en ambities in de Regiovisie geven richting en inhoud aan de inkoop en de uitvoering van de jeugdhulp.

- De tien gemeenten uit de regio Haaglanden hebben, met onder andere hulpverleners, aanbieders, inwoners, onderwijs en huisartsen, de gezamenlijke ambities voor de jeugdhulp 2021 - 2026 geformuleerd en uitgewerkt tot een regiovisie.
- De ambities worden in de regiovisie vertaald in kwaliteit bevorderende en kosten beheersende maatregelen die de gemeenten in Haaglanden gezamenlijk hebben uitgewerkt en welke richting geven aan de lokale kostenbesparende maatregelen in de toegang tot jeugdhulp die Wassenaar heeft genomen.
- In het 4e kwartaal 2021 hebben we in het Uitvoeringsplan Regiovisie beschreven aan welke onderwerpen de gemeenten in de Regio Haaglanden in 2022 uit de Regiovisie in gezamenlijkheid uitvoeren.

Lokale kostenbesparende maatregelen

Om de stijgende kosten en het gebruik van jeugdhulp beter beheersbaar te maken hebben we als gemeente, in lijn met de Regiovisie, maatregelen ontwikkeld die zowel de efficiëntie als de kwaliteit ten goede komen en die naar verwachting de kosten zullen drukken. Er zijn investeringen gedaan om uitvoering te geven aan deze kostenbesparende maatregelen jeugdhulp (waartoe de gemeenteraad op 1 april 2021 heeft besloten). De verwachte daling van kosten als gevolg van deze maatregelen zullen pas in een later stadium zichtbaar zijn.

Het voorveld van de jeugdhulp is in 2021 versterkt op het gebied van preventie en laagdrempelige hulp en advies (0^{e} en 1^{e} lijn). Vooral de verdubbeling van de inzet van de praktijkondersteuner jeugd heeft gezorgd voor een sterker preventief voorveld. Daarnaast is de toegang naar de geïndiceerde hulp aangescherpt en wordt binnen de 2^{e} lijn gestuurd op de omvang en aantal toewijzingen met het richtinggevend kader. Kwaliteit van zorg blijft hierbij centraal staan, zodat de Wassenaarse jeugdigen en hun gezinnen zo goed en snel als mogelijk geholpen worden.

In 2021 is lokaal uitvoering gegeven aan onder meer de volgende onderwerpen:

- Het verder implementeren van de maximale bestedingsruimte bij jeugdhulpaanbieders;
- Het werken met het richtinggevend kader door de gemeente (jeugdconsulenten en backoffice) en aanbieders met als doel grip te krijgen op de zwaarte en duur van de zorgtrajecten;
- Het in kaart brengen welke uitvoerende organisaties een bijdrage kunnen leveren aan het preventief jeugdbeleid (in het kader van het manifest van Wassenaar);
- Het starten van Join Us door Jongerenwerk;
- Het intensiveren (verdubbelen) van de inzet praktijkondersteuner jeugd bij de huisartsen;
- Het treffen van voorbereidingen voor een toegangsteam jeugd onder aansturing van één manager (vanuit de gemeente);
- Het onderzoeken van mogelijkheden voor het verplaatsen van jeugdhulp naar de BSO;
- Het lokaal implementeren van het programma Beter Samenspel om de ketensamenwerking in de jeugdbescherming verder te versterken.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	8,2 (2021)	10,5 (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

- Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren. Zo kan het instromen van enkele grote casussen met hoge kosten van grote invloed zijn op de kosten die een gemeente als Voorschoten maakt. Sinds 2017 zien we de aantallen jeugdigen met jeugdzorg licht afnemen. De kosten nemen toe, onder andere door meer complexe zorg, langere duur van trajecten en meer gespecialiseerde zorg. Het aantal jeugdigen met zorg met verblijf neemt af, wat ook een doel van de transformatie was. De vraag en kosten naar ambulante hulp nemen toe, wat past binnen de doelen van de transformatie om kinderen zoveel mogelijk thuis of lijkend op thuis te laten opgroeien en de ondersteuning niet alleen te richten op het kind maar op het gezin als geheel.

- Jeugdigen/gezinnen uit Wassenaar weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren.

- Een afname van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp door (preventieve) maatregelen wordt nagestreefd met de kostenbesparende maatregelen jeugdhulp waartoe gemeente Wassenaar op 1 april 2021 besloten heeft.

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Per 1 januari 2022 worden de taken op het gebied van Beschermd Wonen doorgedecentraliseerd van de centrumgemeenten naar alle gemeenten.

Op 3 juni 2020 heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het brede plan van aanpak dak- en thuisloosheid gepresenteerd: 'een (t)huis, een toekomst', om dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en terug te dringen.

Belangrijkste resultaten 2021

Eind 2021 is de gemeente Wassenaar klaar voor de doorcentralisatie van Beschermd Wonen. In een regiovisie worden de afspraken over de decentralisatie en de samenwerking vanaf 2022 tussen de H5 gemeenten vastgelegd.

Er wordt lokaal en regionaal uitvoering gegeven aan de doelstellingen uit de brede aanpak dak- en thuisloosheid.

Verstevigde verbindingen en afspraken in het zorg-

en veiligheidsnetwerk.

Er wordt uitvoering gegeven aan de wet verplichte ggz.

Tussentijdse evaluatie Buurtcirkel.

Er worden (regionaal) afspraken gemaakt over de huisvesting van uitstromers uit instellingen.

Toelichting

Decentralisatie Beschermd Wonen

Voorwaarde voor de decentralisatie van beschermd wonen is de invoering van het woonplaatsbeginsel en de herverdeling van de financiële middelen over alle gemeenten. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze randvoorwaarden vertraging hebben opgelopen en dat gemeenten op zijn vroegst pas in 2024 financieel verantwoordelijk worden voor nieuwe cliënten beschermd wonen. Dit heeft invloed gehad op het tempo waarmee we in 2021 inhoudelijk de decentralisatie vorm hebben kunnen geven.

Eind 2021 is de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2025 'samen bouwen aan maatschappelijk herstel' vastgesteld door de gemeenteraad. Met deze regiovisie zijn de visie, thema's en kaders voor de decentralisatie voor de komende jaren geschetst. De regiovisie vormt de basis voor hernieuwde samenwerkingsafspraken tussen de H5-gemeenten die in 2022-2023 worden opgesteld zodra er financiële duidelijkheid is.

Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het ministerie van VWS heeft voor de jaren 2020-2021 lokaal en regionaal middelen beschikbaar gesteld voor de brede aanpak dak- en thuisloosheid. In Wassenaar is ingezet op preventie en het vroegtijdig signaleren van schulden in het project vroeg erop af.
In september is gestart met de pilot Kamers met Aandacht waarin particuliere verhuurders die een kamer over hebben worden gekoppeld aan jongeren die kunnen uitstromen uit een voorziening, maar nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen.

Voor de regionale aanpak heeft de centrumgemeente Den Haag ingezet op het realiseren van meer (woon)plekken voor dak- en thuislozen in diverse gemeenten.

Verstevigde verbindingen en afspraken in het zorg- en veiligheidsnetwerk

Uit onderzoek is gebleken dat er onvoldoende beleids- en procesregiecapaciteit beschikbaar was voor het vormgeven van verbetervoorstellen. In het 4e kwartaal is er een ketenmanager zorg en veiligheid aangesteld die als doel heeft om een plan te ontwikkelen om de samenwerking in de zorg- en veiligheidsketen te verbeteren.

Regionale afspraken huisvesting van uitstromers uit instellingen
Door de Bestuurlijke Tafel Wonen zijn in 2021 afspraken gemaakt over het creëren van voldoende huisvesting voor uitstromers uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugdinstellingen om de zorgketen te ontstoppen. Geen uitstroom betekent dat mensen die klaar zijn om uit te stromen onnodig dure plekken bezet houden, de instroom stokt en de wachtlijsten blijven in stand gehouden. Elke gemeente is verantwoordelijk voor een jaarlijks aantal uitstromers dat is vastgesteld op basis van de herkomstgemeente van de huidige cliéntèle in de diverse instellingen.

De vastgestelde uitvoeringsagenda en daarbij horende aantallen per gemeente vormen de basis om in 2022 deze opgave te realiseren op lokaal en regionaal in samenwerking met de woningbouwcorporaties.

Mentaal Lokaal
In 2021 is gewerkt aan het opzetten van Mentaal Lokaal Wassenaar dat als doel heeft om inwoners meer regie over hun mentale gezondheid te geven. In 2021 zijn de volgende resultaten opgeleverd:

- Een eerste versie van de Wegwijzer is opgeleverd waarmee inwoners laagdrempelig aanbod kunnen vinden om hun mentale gezondheid te kunnen verbeteren.
- Een start gemaakt met de ontwikkeling van de Hoofdleiding. Een kennisplatform waarop informatie te vinden is over mentale gezondheid, psychische klachten en sociaal welzijn. Het platform helpt om psychische problemen te normaliseren en biedt educatie en handelingsperspectief ter bevordering van de zelfredzaamheid en mentale gezondheid van inwoners. Bovendien helpt vroege interventie en handelingsperspectief bij het voorkomen van intensieve en dure zorgtrajecten en draagt bij aan het verkorten van wachtlijst voor tweedelijnszorg.
- Verbeteren van de samenwerking tussen GGZ professionals, huisartsen en de gemeente. De opbrengsten hiervan zijn meegenomen in het plan voor de integrale aanpak sociaal domein

Buurtcirkel
De Buurtcirkel is een vrij toegankelijke voorziening die kwetsbare mensen vanuit hun eigen kracht meer zelfvertrouwen laat ontwikkelen. De Buurtcirkel in Wassenaar is erg actief geweest en heeft in de coronaperiode een goede bijdrage geleverd aan het voorkomen van eenzaamheid en / of terugvallen naar duurdere zorg. Ook kreeg de groep weer meer vertrouwen in de reguliere zorgverlening, welke nodig is om mensen weer te laten meedoen in de maatschappij.

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het behouden van de trend dat steeds minder jeugdigen te maken krijgen met jeugdbescherming en/of jeugdreclassering.

Belangrijkste resultaten 2021

- Lokale implementatie en borging van Beter Samenspel
- Versterken van het voorveld op het gebied van preventie
- Q sturing
- Contractmanagement, controle en verantwoording

Toelichting

Het percentage jeugdigen dat te maken heeft met jeugdbescherming en/of jeugdreclassering is de afgelopen jaren stabiel. Gemiddeld heeft 0,5% van alle jeugdigen in Wassenaar een jeugdbeschermingsmaatregel opgelegd gekregen, tegenover een landelijk gemiddelde van 1,1%. Het gaat om een klein percentage van het totaal aantal jeugdigen in Wassenaar (bron: www.waarstaatjegemeente.nl).
Wassenaar is in 2021 gestart met de lokale implementatie van het programma Beter Samenspel i.s.m. de Gecertificeerde Instellingen. Wassenaar neemt hiervoor deel aan het regionale projectleidersoverleg, heeft een lokale werkgroep met afgevaardigden van het lokale team en de gecertificeerde instellingen. In overeenstemming met de Gecertificeerde Instellingen heeft de gemeente het afgelopen jaar een uitvoeringsplan voor het komende jaar opgesteld. Het programma Beter Samenspel stuurt op een betere en efficiëntere manier van samenwerking tussen het lokale team (vrijwillig kader) en de gecertificeerde instellingen (gedwongen kader). Met de betere samenwerking tussen het vrijwillig en gedwongen kader beogen we een afname van het aantal en de duur van kinderbeschermingsmaatregelen.

De contracten voor jeugdbescherming, jeugdreclassering, het crisisinterventieteam, het Regionaal Expertisecentrum Haaglanden en Jeugdhulpplus lopen van 2020 tot 2024, waarmee een breed aanbod van voorzieningen aanwezig is. Landelijke problematiek speelt echter ook in de regio Haaglanden, zoals het (dreigend) tekort aan medewerkers voor het uitvoeren van door de rechter opgelegde maatregelen en het beschikbaar hebben van aanbod voor zeer gespecialiseerde zorgvragen. Hier wordt op regionaal niveau overleg over gevoerd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1 (2020)	1 (2020)
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,4 (2021)	1,1 (2021)
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3 (2021)	0,3 (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Werkvoorzieningschap Kust Duin en Bollenstreek (KDB)	6.4 Begeleide participatie
Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	6.72 Maatwerk dienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg

Wat heeft het gekost

P6 Sociaal Domein bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2021 primair	Begroting 2021 actueel	Rekening 2021	Verschil 2021 Begr. actueel / rekening
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	71	208	208	0
	Lasten	-1.520	-1.600	-1.506	95
	Saldo	-1.449	-1.393	-1.298	95
6.2 Wijkteams	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-642	-754	-854	-101
	Saldo	-642	-754	-854	-101
6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.315	8.346	7.787	-559
	Lasten	-8.576	-10.142	-9.478	664
	Saldo	-2.261	-1.796	-1.691	105
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.053	-1.044	-943	101
	Saldo	-1.053	-1.044	-943	101
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.147	-1.129	-1.203	-75
	Saldo	-1.147	-1.129	-1.203	-75
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-955	-1.123	-1.045	77
	Saldo	-955	-1.123	-1.045	77
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	150	216	221	5
	Lasten	-2.663	-3.210	-3.355	-145
	Saldo	-2.513	-2.993	-3.133	-140
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	15	15	0
	Lasten	-3.806	-5.056	-5.057	-1
	Saldo	-3.806	-5.041	-5.042	-1
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	1.000	0	-1.000
	Lasten	-187	-1.260	-246	1.014
	Saldo	-187	-260	-246	14
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.383	-1.413	-1.603	-191
	Saldo	-1.383	-1.413	-1.603	-191
Totaal baten		6.536	9.785	8.232	-1.553
Totaal lasten		-21.931	-26.730	-25.290	1.440
Saldo van baten en lasten		**-15.395**	**-16.945**	**-17.058**	**-114**

Onttrekking reserves	569	1.182	972	-210
Toevoeging reserves	-150	-350	-350	0
Mutaties reserves	**419**	**832**	**622**	**-210**

Programma resultaat	**-14.977**	**-16.113**	**-16.436**	**-323**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (per saldo voordelig € 95.000)

De lasten op dit taakveld laten een voordeel zien van € 95.000. Dit wordt veroorzaakt door:

- lagere lasten voor wijkgericht werken voor ouderen in verband met corona (€ 38.000);
- het niet doorgaan van het feest Bruisend Wassenaar in 2021 door corona, staat nu gepland voor 2023, waarbij in 2022 volop voorbereidingen zullen plaatsvinden (€ 27.000);
- voorlopige eindafrekening van de GR GGD en VT Haaglanden 2021 van de toezicht op de Kinderopvang (TOKIN) die lagere lasten tot gevolg had (€ 13.000);
- meevallende lasten van het Wassenaarse welzijns- en zorgveld budget om meer en beter te communiceren over het gehele (corona-)aanbod bij de partijen, zodat inwoners van Wassenaar hun weg naar hulp en ondersteuning beter vinden (€ 11.000);
- overige kleine verschillen.

Taakveld 6.2 Wijkteams (per saldo nadelig € 101.000)

Het nadelig saldo op dit taakveld is het niet geheel verwerken van de raming van de lasten voor het Jeugd- en Jongerenwerk (€ 178.000). Dit wordt gecompenseerd door meevallende kosten voor de inzet van het ACT team door Stichting Jeugdformaat en Stichting Mee Zuid-Holland Noord die na augustus 2021 is beëindigd (€ 87.000). Dit wordt niet gecompenseerd door Corona gelden. Het restant betreft overige kleine verschillen.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (per saldo voordelig € 105.000)

Het voordelig saldo op dit taakveld is te verklaren door een hogere afrekening van de uitvoeringskosten Werk en Inkomen van Leidschendam van € 70.000, en hogere lasten voor het kwijtschelden van belastingen van € 36.000. Daarnaast zijn er lagere lasten voor de BUIG (€ 191.000) en voor de TONK (€ 12.000). Bij de bijzondere bijstand was er sprake van hogere baten voor terugvordering en verhaal (€ 48.000). Ten slotte was er bij de TOZO sprake van een voordeel van € 32.000, en bij de BBZ van een nadeel van € 73.000. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie (per saldo voordelige € 101.000)

Het voordelig saldo op dit taakveld wordt veroorzaakt door een voordelige afrekening van de gemeentelijke bijdrage over 2020 in 2021 van de GR KDB voor de WSW activiteiten (€ 74.000) en lagere begeleidingskosten voor beschut werk (€ 27.000).

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie (per saldo nadelig € 75.000)

Het nadelig saldo op dit taakveld is vooral het gevolg van de hogere kosten voor de opvang en begeleiding van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV-ers) door Kwadraat en Stichting Jeugdformaat, doordat de op te vangen minderjarige asielzoekers in het verslagjaar zijn toegenomen (€ 105.000). In 2022 wordt onderzocht of deze taken kunnen worden afgebouwd. De bijdrage voor de uitvoeringskosten voor Werk en Inkomen zijn per saldo € 26.000 lager dan geraamd. Dit voordelige saldo wordt mede veroorzaakt door een incidenteel voordeel op de invoering van de nieuwe Wet inburgering. Omdat de implementatie nog doorloopt in 2022 wordt voorgesteld om deze middelen over te hevelen naar 2022. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorziening WMO (per saldo voordelig € 77.000)
Het voordelig saldo op dit taakveld wordt grotendeels veroorzaakt doordat er minder uren dan geraamd doorbelast zijn vanuit de DVO voor de WMO taken, doordat de formatie niet volledig ingevuld kon worden (€ 47.000). Daarnaast zijn er door mindere aanvragen lagere lasten voor de rolstoelvoorzieningen en scootmobiels (€ 29.000).

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (per saldo nadelig € 140.000)
Het nadeel van € 140.000 is het gevolg van hogere bestedingen voor huishoudelijke hulp in natura (€ 120.000). Daarnaast zijn er ook meer PGB's voor WMO Begeleiding aangevraagd dan geraamd (€ 37.000). Het restant betreft kleine verschillen van per saldo € 17.000 voordelig.

Taakvelden 6.72 en 6.82 (samen de taakvelden jeugd; per saldo nadelig € 191.000)
Het nadelig saldo op deze taakvelden is te verklaren door hogere lasten voor lokaal maatwerk (€ 109.000), landelijk ingekochte zorg (€ 67.000) en nog te verwachten lasten over voorgaande boekjaren (€ 233.000). Daarnaast is er sprake van lagere lasten voor de bijdrage aan het Servicebureau & Programmabureau jeugd (€ 33.000), aan de GGD/Veilig Thuis (€ 32.000) en voor het actieplan jeugd (€ 153.000). Door deze laatste post is ook de onttrekking aan de reserve € 153.000 lager. Voorgesteld wordt om hiervan € 64.000 over te hevelen naar 2022. Zie daarvoor het onderdeel resultaatbestemming. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ (per saldo voordelig € 14.000)
In de najaarsnota 2021 is opgenomen dat budgetneutraal een miljoen zou worden ontvangen van de Gemeente Den Haag en dat dit één-op-één zou worden doorgesluisd ten behoeve van de realisatie van een Wonen-plus voorziening in het zogenaamde O&O-gebouw. Inmiddels is een andere constructie door Den Haag gevonden waarbij zonder tussenkomst van de gemeente Wassenaar het bedrag beschikbaar wordt gesteld aan de zorgaanbieder van de Wonen-plus voorziening. Hierdoor zullen zowel de begrote lasten als baten van € 1.000.000 niet worden gerealiseerd. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Mutaties reserves
Het feest Bruisend Wassenaar heeft in 2021 door corona niet plaatsgevonden, zodat er niet aan de reserve onttrokken hoefde te worden (€ 27.000). Voor het plan van aanpak dak- en thuisloosheid zijn er in het verslagjaar geen uitgaven gedaan, voorgesteld wordt dit budget (€ 16.000) over te hevelen naar 2022. Daarnaast waren de invoeringskosten voor de nieuwe Wet Inburgering € 6.000 lager, waardoor er minder uit de reserve is onttrokken. Bovendien is er voor het innovatiebudget Sociaal Domein inzake WMO Begeleiding Zorg in Natura minder onttrokken dan geraamd (€ 3.000), net als voor de decentralisatie van beschermd wonen (€ 6.000) en het actieplan jeugd (€ 153.000).

P7 Volksgezondheid en milieu

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen;

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij op termijn naar 30 kg restafval per persoon in 2025;
Wij gaan voor een milieubewust, groener en duurzamer Wassenaar. Daarbij hebben wij als doel om in 2040 CO-2 neutraal zijn, millennium- en fairtrade gemeente te blijven en een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Daarnaast staan wij voor verduurzaming van de samenleving en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

In het kader van preventieve gezondheid wordt mentale weerbaarheid van inwoners steeds meer een issue; ook lokaal. Inmiddels zijn lokaal professionals in de GGZ en huisartsen hierover met elkaar en met gemeente in gesprek.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitvoeren actiepunten uit het Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid wat betreft aanpak roken, alcoholmisbruik, gezonde voeding & bewegen, waarbij wordt aangehaakt bij de actiepunten uit het Lokaal Sportakkoord.

Toelichting

Lokaal gezondheidsbeleid en preventieakkoord

In het Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid Wassenaar 2020-2022 staat beschreven hoe Wassenaar lokaal het beleid op het gebied van gezondheid wat betreft aanpak roken, alcoholmisbruik, gezonde voeding & bewegen gaat uitvoeren in de periode 2020-2022.

In de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid en meer specifiek ook in het Nationaal Preventieakkoord is opgenomen dat er de komende jaren onverminderd wordt ingezet op het bevorderen van gezondheid van de inwoners. Hierbij staan preventie, gezondheidsbescherming, het verminderen van gezondheidsverschillen en een integrale aanpak centraal. Daarmee bieden Het Nationaal Preventieakkoord en de landelijke Nota Gezondheidsbeleid uitgangspunten voor het lokale beleid.
Gezondheidsbeleid heeft veel raakvlakken met andere beleidsvelden zoals beleid sociaal domein en sportbeleid, maar ook bijvoorbeeld omgevingsbeleid. Om tot een uitvoeringsprogramma te komen, worden daarom relaties

gelegd met deze en andere relevante beleidsvelden, zoals met betrekking tot de eerstelijnszorg (huisartsen), onderwijs, sportbeleid en ouderen.

Dit gezondheidsbeleid hangt naast het Nationaal Preventieakkoord ook samen met het Lokaal Sportakkoord en preventieakkoord. De focus bij dit lokaal gezondheidsbeleid ligt bij de kwetsbare inwoners onder de jeugd, ouderen en die met een laag sociaal economische status. Aan de hand van de uitgangspunten op het gebied van roken, alcohol, gezonde voeding (tegengaan overgewicht) en bewegen zal samen met onze stakeholders de komende periode gewerkt worden aan het (nog) gezonder maken van onze inwoners.

GGD Haaglanden
Zie paragraaf verbonden Partijen.

Taakveld: 7.2 Riolering

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Onderzoek naar het functioneren en klimaatbestendigheid van het rioolstelsel.	

Toelichting
Onderzoek naar het functioneren en klimaatbestendigheid van het rioolstelsel
Voor Wassenaar is in het kader van de Optimalisatie Afvalwaterstudie (OAS) een rekenmodel van de riolering en het maaiveld gemaakt, welke gekoppeld is aan een oppervlaktewatermodel. Op basis hiervan is een doorrekening gemaakt en is een stresstest uitgevoerd. Uit de stresstest is gebleken dat het Wassenaarse rioolstelsel robuust is en er weinig locaties zijn met risico op wateroverlast. Aansluitend op de resultaten van de stresstest wordt het basis rioleringsplan (BRP) in 2022/2023 opgesteld.

Het doel van dit basis rioleringsplan (BRP) is om te komen tot een rioolstelsel dat klimaatbestendig is. Aan de hand van dit plan zal moeten worden bepaald welke toekomstige onderhouds- en vervangingsopgaven noodzakelijk zijn om het Wassenaarse rioolstelsel in stand te houden.

De huidige onderhoudsopgave voor de riolering is opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband	Samenwerking Waterketen Regio Rijnland
Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De samenwerking kent drie bestuursorganen: • Bestuurlijk algemeen, betreffende wethouder van gemeente en waterschap, waarbij Rijnland initiatiefnemer is; • Bestuurlijk Cluster, betreffende wethouder deelnemende gemeenten (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude, Voorschoten en Wassenaar) binnen cluster Leidse Regio vertegenwoordigt door wethouder Leiden als voorzitter en wethouder Rijnland; • C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland. Deze informeren voorzitters bestuurlijk clusters.
Doelstelling	Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen. • Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen; • Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen; • Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken. Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast.
Bestuurlijk belang	Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer: • Van hoge constante kwaliteit; • Met een lage kwetsbaarheid; • Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten. Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.

Taakveld: 7.3 Afval

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Landelijke afval doelen.	Evaluatie proef Plastic, Metaal en Drankkartons. Vergroten kennis over het gescheiden inzamelen van afval bij inwoners.

Toelichting

Landelijke afval doelen

Het landelijke doel van 100 kg restafval per inwoner in 2021 is in Wassenaar niet gehaald. Het afgelopen jaar stond nog in het teken van veel thuiswerken vanwege COVID-19. Dit heeft ervoor gezorgd dat er in het totaal meer afval is geproduceerd dan verwacht. In Wassenaar zal dit naar verwachting uitkomen op 217 kg restafval per inwoner.

Evaluatie proef Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD)

In de wijken Wassenaar Zuid en Rijksdorp is begin 2020 een proef gestart met het huis aan huis inzamelen van PMD. Hiermee is gestart om de hoeveelheid restafval terug te brengen en het hergebruik van grondstoffen te verhogen. In deze wijken doet ruim 90% van de huishoudens mee aan de proef. In het 1e kwartaal van 2021 is geëvalueerd of het huis aan huis inzamelen van PMD bijdraagt aan de afname van het restafval en een stijging van ingezamelde grondstoffen. Ondanks dat de proef als geslaagd beschouwd kan worden heeft de gemeenteraad in juli een keuze gemaakt om in 2022 geen PMD meer apart in te zamelen. Dit is mogelijk geworden vanwege een nieuw verwerkingscontract van Avalex. De verwerker van het huishoudelijk afval kan het aanwezige PMD scheiden van het te verbranden restafval (na-scheiding). De inzamelmiddelen voor het PMD zullen in 2022 niet meer in het straatbeeld voorkomen.

Vergroten kennis over het gescheiden inzamelen van afval bij inwoners

Om inwoners bekend te maken met de verandering en het blijven scheiden van andere grondstoffen is er in december 2021 huis aan huis informatie verspreid. Tevens is daarbij een sticker en een geheugensteuntje voor in de keuken verstrekt. In 2022 zal dit een vervolg krijgen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	216 (2017)	178 (2017)

Taakveld: 7.4 Milieubeheer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Regionale Energiestrategie (RES) Lokale Energie Strategie (LES)	Eind 2021 de gemeentelijke Transitievisie warmte vaststellen Vóór juli 2021 de Regionale energiestrategie (RES) vaststellen

Toelichting

Transitievisie Warmte

De Transitievisie Warmte (TVW) is in november door de gemeenteraad vastgesteld. De visie om van het aardgas omhelst een plan om in te zetten op 15% CO2 reductie via isolatie in 2030. Het proces is na intensieve participatie van inwoners tijdig afgerond binnen de kaders van het Klimaatakkoord. De warmtetransitie is een belangrijke pijler van de lokale energiestrategie.

Lokale Energiestrategie

Naast de TVW zijn er meerdere projecten omtrent CO_2-reductie uitgevoerd. De lokale initiatieven zoals de buurtteams hebben in 2021 een vervolg gekregen in een buurtgerichte isolatie aanpak. Het Adelbert College heeft een groot aantal zonnepanelen gelegd. De Wassenaarse Energie Coöperatie heeft veel leden geworven en haar eerste project is in verregaande voorbereiding. De gemeente ondersteunt initiatieven waar mogelijk. Via de gemeentelijk RRE-regeling (voucheractie) is in 2020 en 2021 ca. 400 ton CO2 reductie behaald. De Wassenaarse Klimaattafel is een platform, waarin duurzame initiatieven worden gedeeld en opgestart. Het platform is er om deelnemers te inspireren, buurten te activeren en een gezamenlijke inspanning te leveren in het reduceren van de CO2-uitstoot van heel Wassenaar. Er zijn dit jaar een drietal klimaattafelbijeenkomsten georganiseerd, waarvan twee online en één fysieke bijeenkomst. De klimaattafel heeft in 2021 gewerkt aan een groter bereik binnen Wassenaar.

Regionale Energiestrategie

De Regionale Energiestrategie 1.0 is vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is de opwekkingsopgave voor de regio vastgesteld. Wassenaar geeft daar invulling aan via onder meer het stimuleren van zonnepanelen op grootschalige daken.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2,4 (2019)	20,0 (2019)

Toelichting beleidsindicatoren

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Wassenaar ontwikkeld van 0% in 2010 naar 2,4% in 2019. Wanneer Wassenaar in 2050 CO2-neutraal wil zijn dient dit in 2050 100% te zijn.

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

Het service- en onderhoudsniveau van het beheer en onderhoud op Begraafplaats Persijnhof voldeed het gehele jaar aan het basis onderhoudsniveau.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	7.1 Volksgezondheid
Avalex	7.3 Afval
Omgevingsdienst Haaglanden	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat heeft het gekost

P7 Volksgezondheid en milieu bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2021 primair	Begroting 2021 actueel	Rekening 2021	Verschil 2021 Begr. actueel / rekening
7.1 Volksgezondheid	Baten	45	75	75	0
	Lasten	-1.845	-1.991	-1.995	-3
	Saldo	-1.800	-1.917	-1.920	-3
7.2 Riolering	Baten	2.675	2.675	2.686	11
	Lasten	-1.860	-1.860	-1.789	71
	Saldo	815	815	897	82
7.3 Afval	Baten	4.894	4.894	4.849	-46
	Lasten	-3.975	-3.949	-3.910	40
	Saldo	920	945	939	-6
7.4 Milieubeheer	Baten	0	169	227	58
	Lasten	-838	-1.365	-1.250	115
	Saldo	-838	-1.196	-1.023	173
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	57	57	62	5
	Lasten	-157	-157	-165	-8
	Saldo	-100	-100	-103	-3
Totaal baten		7.671	7.870	7.898	29
Totaal lasten		-8.674	-9.322	-9.109	214
Saldo van baten en lasten		**-1.003**	**-1.453**	**-1.211**	**242**

Onttrekking reserves	27	340	265	-75
Toevoeging reserves	0	-26	-26	0
Mutaties reserves	**27**	**314**	**239**	**-74**

Programma resultaat	**-976**	**-1.139**	**-971**	**168**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 7.2 Riolering (per saldo voordelig € 82.000)

De € 71.000 lagere lasten op dit taakveld betreft de volgende zaken:

a. lagere lasten voor inspecties rioleringen omdat er in 2021 minder inspecties zijn uitgevoerd (€ 40.000);
b. lagere lasten voor onderhoud en inspecties omdat er aan diverse pompen en gemalen al renovatie en groot onderhoud had plaatsgevonden (€ 50.000);
c. hogere lasten voor reparatie en onderhoud rioleringen en kolken, onder andere door de vervanging van oude putkoppen (€ 30.000);
d. De overige lasten waren per saldo € 11.000 lager.

Daarnaast per saldo € 11.000 hogere baten voornamelijk als gevolg van hogere opbrengst rioolheffing.

Taakveld 7.3 Afval (per saldo nadelig € 6.000)
Tegenover per saldo € 40.000 lagere lasten (met name Avalex) staan per saldo € 46.000 lagere baten. Als gevolg van hogere opbrengsten uit afvalstoffenheffing en uit het Afvalfonds Verpakkingen (voorheen Nedvang) kan de geraamde vrijval uit de egalisatievoorziening afval achterwege blijven. Door de lagere lasten en hogere baten is € 26.000 aan de egalisatievoorziening afval toegevoegd, terwijl in de begroting nog een onttrekking van € 166.000 was geraamd. Het saldo op afval laat op het taakveld een hogere kostendekkendheid zien, omdat toe te rekenen btw en overhead niet mogen worden geboekt. In werkelijkheid blijft de kostendekkendheid onder de 100%, namelijk 95%.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (per saldo voordelig € 173.000)
In 2021 resteert circa € 75.000 van het totale budget voor de lokale energiestrategie. Voorgesteld wordt dit restant met bijbehorende dekking uit de reserve volkshuisvesting en duurzaamheid over te hevelen naar 2022 om de lopende projecten af te ronden en het resterend programma te kunnen uitvoeren.
De kosten voor de Omgevingsdienst Haaglanden blijven € 22.000 achter bij de raming, voornamelijk als gevolg van de afrekeningen 2020 en 2021 van de overdracht asbest taken.
Voor capaciteit duurzaamheid en milieu was € 90.000 extra beschikbaar. Dit budget is niet gebruikt.

Mutaties reserves
De € 75.000 lagere onttrekking aan de reserve volkshuisvesting en duurzaamheid houdt verband met de lagere projectkosten die voor de lokale energiestrategie in 2021 zijn gemaakt.

P8 Wonen en bouwen

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Betrekken van bewoners bij het aanpassen van bestemmingsplannen, daarbij lopen we vooruit op de nieuwe Omgevingswet;

Toekomstgerichte bestemmingsplannen met ruimte voor flexibiliteit, duurzaamheid en particulier initiatief;

Versterken van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat dat Wassenaar nu kent, hiervoor werken we onder andere samen met Voorschoten en Leidschendam-Voorburg in de Landschapstafel Duin, Horst Weide;

Optimaal benutten van beschikbare locaties voor woningbouw, met voldoende gevarieerde woningbouw zodat er plaats is voor verschillende doelgroepen (goede plek voor begeleid wonen);

Ruimte creëren voor initiatieven van Wassenaarse groepen inwoners in de woningbouw;

Voldoende woningen voor de diverse doelgroepen en verkorten van de wachtlijsten;

Een optimale benutting van de samenwerking met de woningbouwcorporaties en verkorten van de wachtlijsten door de mogelijkheden van lokaal maatwerk maximaal in te zetten.

Wat wilden we daarvoor doen?

Taakveld: 8.1 Ruimte en leefomgeving

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Doorontwikkeling omgevingswet.	Per 1 januari 2022 werken we volgens de minimale eisen Omgevingswet, zoals verwoord door de VNG. Concrete voortgang op ruimtelijke projecten.

Toelichting

Omgevingswet

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is diverse keren uitgesteld. In 2021 werd toegewerkt naar de invoeringsdatum van 1 juli 2022. Inmiddels is bekend dat de invoeringsdatum is uitgesteld naar 1 januari 2023. Tot en met 2029 heeft de gemeente de tijd om de transitie volledig te laten plaatsvinden. Het vaststellen van een Omgevingsvisie mag nog tot en met 2024; het vaststellen van een Omgevingsplan tot en met 2029.

In 2021 heeft de raad besluiten genomen over:

- een generiek delegatiebesluit;
- doorwerkend adviesrecht van de raad;
- participatiebeleid onder de Omgevingswet.

Deze laatste 2 moeten nog uitgewerkt worden in criteria.
De aansluiting op het landelijke digitale stelsel Omgevingswet (DSO) is gerealiseerd in 2021.
Er is achter de schermen hard gewerkt en veel stilgestaan bij de nieuwe werkwijzen, het opnieuw inrichten van de vergunningverleningsprocessen e.d.

Concrete voortgang op ruimtelijke projecten
In aanloop naar het omklappen van geldende bestemmingsplannen naar één omgevingsplan is het van belang om die bestaande ruimtelijke kaders actueel te houden. Dit betekent onder andere dat voor nog lopende ontwikkelingen tijdig ruimtelijke procedures moeten worden gestart dan wel voldoende voortgang moet worden geboekt op deze procedures. De doorstart verbrede reikwijdte Dorpshaven wordt een bestemmingsplan nieuwe stijl / omgevingsplan.
Hieronder zijn de ruimtelijke projecten opgenomen waarvan de startnotitie is vastgesteld of die politieke aandacht hebben dan wel verdienen.

ANWB
De herontwikkeling van het ANWB-hoofdkantoor krijgt een herstart. Met het beoogde vertrek van de ANWB is een herijking van deze ruimtelijke ontwikkeling noodzakelijk. In 2021 is het startdocument ANWB-locatie vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis daarvan is het ontwerpbestemmingsplan opgesteld en wordt deze in februari 2022 ter inzage gelegd.

Herontwikkeling Den Deijlschool - Wassenaar
Voor de herontwikkeling van de Den Deijlschoollocatie is de procedure vastgesteld waardoor door middel van een ontwikkelcompetitie de partij zal worden geselecteerd aan wie wordt gegund. Het ruimtelijk kader is vastgesteld waarin rooilijnen, hoogtes en programma voor de nieuwe ontwikkeling zijn bepaald. Binnen het proces wordt nog bepaald of het Deijlerhuis en/ de Fabritiuslaan betrokken mag worden in de herontwikkeling. Ook het al dan niet faciliteren van een accommodatie voor buitenschoolse opvang wordt nog bepaald. De raad heeft middels een amendement besloten zowel bij de voorselectie als bij de selectie betrokken te worden in de besluitvorming. Conform voorstel zal de buurtcommissie volwaardig meedraaien in de beoordelingscommissie.

Warenar
Het afgelopen jaar is er gewerkt aan de bereidheid van alle partijen om te komen tot een goede en gezamenlijke oplossing tot een eigendomsoverdracht van het gebouw de Warenar.
Het initiatief ligt voornamelijk bij de parochie, de ontwikkelaar die de parochie bij dit project heeft betrokken en SBW. De intentieovereenkomst wordt met een half jaar verlengd en wordt uitgewerkt naar een koopovereenkomst en een anterieure overeenkomst.

Stompwijckstraat
In 2021 is het bestemmingsplan Stompwijckstraat vastgesteld en onherroepelijk geworden. Daarmee wordt de herstructurering van deze locatie mogelijk gemaakt en worden er 86 nieuwe seniorenappartementen toegevoegd aan de woningbouwvoorraad.

Rijksstraatweg 601

De sanering van de bestaande kwekerij Griffioen is een langlopend traject. In 2021 is een nieuw plan voorgelegd aan de provincie en is op basis van dit plan een startdocument gereed gemaakt voor besluitvorming in februari 2022.

Van Polanenpark 105

De omgevingsvergunning voor de bouw van 8 startersappartementen op de locatie van de voormalige peuterspeelzaal is verleend en onherroepelijk. Voor het gevelkunstwerk is tijdelijk opslag geregeld. Samen met de Historische vereniging Wassenaar wordt daar een nieuwe bestemming aan gegeven.

Burgerinitiatief Kerkehout

Het burgerinitiatief heeft in afstemming met de gemeente een onderzoek gedaan naar de wensen en mogelijkheden van vernieuwing van de sportaccommodatie en behoeften in de buurt. De initiatiefnemers zijn nauw betrokken bij de gemeentelijke scenariostudie voor Kerkehout. Onderzoek en scenariostudie zijn in oktober in de raad positief onthaald en worden in 2022 door de gemeente en het burgerinitiatief uitgewerkt in een startdocument.

Stokstaartjes

In 2021 heeft een scenariostudie plaatsgevonden naar een mogelijkheid om woningbouw op de gemeentewerf en in het Gemeentekantoor mogelijk te maken in combinatie met (na onderzoek vast te stellen) benodigde sanering van de bodem. In de woningbouwprogrammering is het initiatief Stokstaartjes meegenomen. De studie is in de raad van oktober besproken, waarin is vastgesteld om eerst bodemonderzoek te doen waarna verdere scenario-uitwerking kan plaatsvinden.

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

Belangrijkste ontwikkelingen in 2021: Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.
Belangrijkste resultaten 2021: Er zijn in 2021 geen besluiten genomen tot het openen van een Grondexploitaties. Grotere, meerjarige, ontwikkelingen zoals het ANWB-hoofdkantoor, Deijlschool locatie, Duindigt, Havenkade, Rijksstraatweg, Ridder-Poortlaan, Rijnlands Lyceum en de Warenar zijn in 2021 in ontwikkeling genomen of verder ontwikkeld.
Andere kleinere ontwikkellocaties zijn integraal afgewogen tegen het licht van het geldend bestemmingsplan, wettelijke eisen, stedenbouwkundig inzicht en overige plaatselijke verordeningen en regels.
Van de integraal afgewogen ontwikkellocaties is eveneens in beeld gebracht welk programma op die plekken is bedacht en hoe een financieel voordeel te halen is uit (het afstoten van) de accommodatie als wel een goede ontwikkeling die voorziet in huisvesting voor de doelgroepen zoals de woonvisie voorschrijft.

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021	Belangrijkste resultaten 2021
Op 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking. De druk op de sociale huur blijft hoog. De vraag naar (specifieke) woonruimte neemt toe o.a. ten gevolge van decentralisatie opgaven en scheiden wonen en zorg. Verdergaande regionale samenwerking.	**Lokaal** Uitwerking woonvisie. Vaststellen nieuwe meerjarige prestatieafspraken 2020-2024. Woningmarktmonitor 2020-2021. **Regionaal** Nieuwe woningmarktafspraken. Afspraken over beschermd wonen en uitstromers uit instellingen.

Toelichting

<u>Lokaal:</u>

Uitvoering geven aan de woonvisie

Er zijn op basis van de Woonvisie in 2021-2025 geen verordening of beleidsregels ten aanzien van de waarborg 25% sociale woningbouw opgesteld. Wel zijn hierover in 2021 prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties, op basis van de Woonvisie.

Voor het project Kerkehout heeft de gemeenteraad in oktober 2021 de startnotitie Scenariostudie vastgesteld en de studie gemeentewerf is besproken en voor kennisgeving aangenomen. Op basis van een amendement is een opdracht gegeven om een onafhankelijk bodemonderzoek gedaan vooruitlopend op de nadere uitwerking.

Meerjarige prestatieafspraken

In december 2021 zijn de meerjarige prestatieafspraken 2022-2026 vastgesteld door de gemeente, de woningcorporaties en de huurdersbelangenorganisaties.

Woningmarktmonitor

De woningmarktmonitor 2021 is niet met de raad gedeeld. Dit staat voor 2022 gepland.

Handhavingsdossier Huize Ivicke

2021 heeft in het teken gestaan van een aantal mijlpalen die zijn bereikt in het handhavingsdossier voor Huize Ivicke. Als eerste heeft de gemeente in het 3e kwartaal de instandhoudingswerkzaamheden afgerond. Aangezien de eigenaar in gebreke bleef, is door het zelf laten uitvoeren van deze werkzaamheden het verval en daarmee het verlies van dit rijksmonument een halt toegeroepen. In haar uitspraak van 20 december 2021 heeft de rechtbank geoordeeld dat de gemeente terecht heeft geoordeeld dat deze maatregelen noodzakelijk waren. Dat geldt ook voor de bouwstop, die de gemeente had opgelegd op het moment dat de eigenaar plotseling zelf aan de slag wilde gaan. De derde uitspraak die door de rechter is gedaan gaat over het gekraakt

zijn van het pand. Hierover heeft de rechter geoordeeld dat de gemeente het pand op grond van het bestemmingsplan mag ontruimen. Het is echter niet zo dat daarbij de kosten die dit met zich mee brengt verhaald mag worden op de eigenaar. Alle belanghebbenden kunnen nog in beroep bij de Raad van State tegen deze uitspraak. Eind 2021 is gestart met het opstellen van de kostenverhaalsbeschikking.

Regionaal

Nieuwe woningmarktafspraken

Eind 2021 is het Tussenakkoord voor de nieuwe woningmarktafspraken vastgesteld. Dit is een tussenstap richting de definitieve nieuwe regionale woningmarktafspraken, waarvan de planning is dat ze in 2022 worden vastgesteld.

Regionale woningbouwafspraken

In 2021 is de Woningbouwprogrammering Wassenaar via de regio Haaglanden gestuurd aan de provincie. Begin 2022 gaat de provincie hierover inhoudelijk het gesprek aan met de gemeente Wassenaar.

Beschermd wonen en uitstromers uit instellingen

Dit onderwerp wordt breder toegelicht onder product 6.81 (Beschermd Wonen, huisvesting uitstromers en brede aanpak dak- en thuislozen).

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar	Realisatie Nederland
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	290 (2021)	624 (2021)
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2,1 (2020)	8,9 (2020)
37	Demografische druk	%	CBS	94,5 (2021)	70,1 (2021)
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	1081 (2021)	733 (2021)
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	1302 (2021)	810 (2021)

Wat heeft het gekost

P8 Wonen en bouwen bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		**Begroting 2021 primair**	**Begroting 2021 actueel**	**Rekening 2021**	**Verschil 2021 Begr. actueel / rekening**
8.1 Ruimte en leefomgeving	Baten	0	73	114	41
	Lasten	-973	-971	-979	-7
	Saldo	-973	-898	-864	34
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-8	-15	-16	-1
	Saldo	-8	-15	-16	-1
8.3 Wonen en bouwen	Baten	1.273	2.073	2.779	707
	Lasten	-1.338	-1.704	-1.486	218
	Saldo	-65	369	1.293	924
Totaal baten		1.273	2.146	2.893	748
Totaal lasten		-2.319	-2.690	-2.481	210
Saldo van baten en lasten		**-1.046**	**-545**	**413**	**958**

Onttrekking reserves	471	520	301	-219
Toevoeging reserves	0	-650	-1.149	-499
Mutaties reserves	**471**	**-130**	**-848**	**-717**

Programma resultaat	**-575**	**-675**	**-435**	**240**

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen (per saldo voordelig € 924.000)

De baten op dit taakveld laten een voordeel zien van € 707.000, dat voor € 680.000 bestaat uit hogere opbrengsten voor bouwleges. Daarnaast is rekening gehouden met een vergoeding van € 32.000 voor gemaakte ambtelijke kosten voor de instandhouding van Huize Ivicke. Overige verschillen per saldo € 5.000 nadelig.

Het voordelig verschil van € 218.000 op de lasten van dit taakveld kan voor € 120.000 worden verklaard doordat het in de begroting opgenomen budget van € 120.000 voor 'nieuwe woningen Wassenaarders' niet noodzakelijk bleek, omdat de uitgevoerde acties in dit dossier konden worden geboekt op beschikbare middelen voor scenariostudies (Kerkehout en Gemeentewerf) of op het voorbereidingskrediet voor den Deyl.

Op het in de najaarsnota 2021 opgenomen budget van € 150.000 voor extra inzet op bouwtoezicht is € 90.000 (60%) uitgegeven. Overige verschillen waren per saldo € 38.000 voordelig.

Mutaties reserves

In verband met de hogere opbrengsten uit bouwleges is € 499.000 extra gestort in de reserve egalisatie omgevingsvergunningen.

Aan de reserve invoering Omgevingswet is € 92.000 minder onttrokken dan begroot. Voor € 67.000 heeft dat te maken met een correctie op teveel doorbelaste ambtelijke kosten vanuit de afrekening WODV en voor € 25.000 met lagere overige kosten.
Omdat kosten voor 'nieuwe woningen Wassenaarders' vanuit andere beschikbare budgetten zijn gedekt is een bedrag van € 120.000 niet onttrokken aan de reserve grote projecten. Dit bedrag resteert derhalve in de reserve ten behoeve van nieuwe initiatieven. Overige reservemutaties per saldo € 7.000 voordelig.

Verplichte paragrafen

Paragraaf Lokale Heffingen

1.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de door de gemeente Wassenaar geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de hondenbelasting, de reclamebelasting (ondernemersheffing) en de precariobelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen en is vrij besteedbaar.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de baatbelastingen. Heffingen zijn vergoedingen voor een specifieke taak die de gemeente uitvoert.

De rechten omvatten een zeer grote groep. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en de gemeentelijke basisadministratie.
Voor zowel bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het uitgangspunt voor de lokale lasten voor de gemeente Wassenaar is dat een lastenverzwaring voor de inwoners van Wassenaar alleen mag als er geen duurzame alternatieven beschikbaar zijn. Daarnaast geldt dat onder het motto "de gebruiker betaalt" heffingen zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

1.2.1 Aanpassingen tarieven belastingen

In de vastgestelde begroting 2021 zijn de opbrengsten voor belastingen, bestemmingsheffingen en rechten voor 2021 vastgesteld. Het uitgangspunt daarbij was voor belastingen verhoging met het inflatiepercentage van 1,6%. Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

OZB

Bij het vaststellen van de begroting 2021 is een extra verhoging van de opbrengst met 5%, zoals opgenomen in de begroting 2019 – 2022 in verband met dekking van het tekort. Per saldo is deze opbrengst met circa 6,6% verhoogd, dit is inclusief het inflatiepercentage.

Rioolheffing

De aanslagen rioolheffing worden gebaseerd op het waterverbruik, gegevens hiervan worden geleverd door Dunea aan de BSGR. Op basis van het werkelijke waterverbruik zijn de tarieven gehandhaafd op het niveau van 2020.

1.2.2 Aanpassing leges en rechten

De leges en rechten zijn voor 2021 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,6% (consumentenprijsindex). Tarieven die door het Rijk worden vastgesteld zijn voor dat bedrag opgenomen.

1.3 Overzicht tarieven

De belangrijkste tarieven voor belastingjaar 2021 zijn:

Belastingen	Tarief 2021
Onroerende zaakbelasting voor woningen - Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde)	 0,1024%
Onroerende zaakbelasting voor niet-woningen - Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde) - Tarief gebruiker (% van de WOZ-waarde)	 0,3025% 0,2887%
Afvalstoffenheffing - Eenpersoonshuishouden - Meerpersoonshuishouden	 € 305,40 € 439,80
Rioolheffing - Vastrecht tot 80 m^3 - Variabel boven 80 m^3, per m^3	 € 125,28 € 1,57
Hondenbelasting - Eerste hond	 € 88,08
Toeristenbelasting - per overnachting (camping) - per overnachting (hotel/pension/bed en breakfast)	 € 1,33 € 3,34
Precario op kabels en leidingen (per strekkende meter)	€ 2,74
Ondernemersheffing - vast bedrag - vermeerderd met € 2,30 voor elke € 1.000 aan WOZ-waarde boven € 153.000 (maximum heffingsbedrag € 900)	 € 200,00

1.4 De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2021 voor wat betreft de belangrijkste belastingen.

bedragen x € 1.000

	Belastingen	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021
1	OZB woningen (E)	7.786	7.786
2	OZB niet-woningen (E+G)	2.892	2.914
3	Hondenbelasting	185	208
4	Precariobelasting	1.905	2.050
5	Toeristenbelasting	1.176	1.156
6	Baatbelasting	11	11
7	Ondernemersheffing	91	90
8	BIZ-Maaldrift	26	26
9	BIZ-Centrum Wassenaar	46	43

Toelichting belangrijkste verschillen

1.4.1 Precariobelasting

De hogere opbrengst wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door incidentele grote bouwprojecten en nog gerealiseerde opbrengst uit een eerder boekjaar.

1.4.2 Toeristenbelasting

De hogere opbrengst wordt hoofdzakelijk veroorzaakt vanwege een nog gerealiseerde opbrengst 2020 (definitieve aanslagen).

1.5 De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2021 voor wat betreft de belangrijkste heffingen.

bedragen x € 1.000

	Heffingen		
10	Afvalstoffenheffing	4.629	4.706
11	Rioolheffing	2.655	2.670
12	Marktgelden	27	25
13	Begrafenisrechten	50	61
14	Leges bouwvergunningen	2.042	2.723
15	Secretarieleges	404	523
16	Retributies	37	39
17	Overige leges en rechten	48	89

Toelichting belangrijkste verschillen

De meeropbrengst bouwvergunningen komt hoofdzakelijk door opbrengst uit incidentele grote bouwprojecten maar ook door inkomsten uit een eerder boekjaar.

1.5.1 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten worden verrekend met de egalisatie-voorziening. Door lagere kosten, hogere inkomsten uit afvalstromen en hogere opbrengst afvalstoffenheffing komt de kostendekkendheid uit op 95,5%. Hierdoor zal een dotatie van € 26.000 worden gedaan aan de egalisatievoorziening afval. De kostendekkendheid komt uit op 95% zoals uitgegaan bij begroting. In de begroting werd uitgegaan van een onttrekking van € 166.000.

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	**raming**	**realisatie**
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	4.199.000	4.132.000
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-266.000	-143.000
Netto kosten taakveld(en)	**3.933.000**	**3.989.000**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	172.000	177.000
BTW	767.000	760.000
Totaal toerekenbare kosten	**939.000**	**937.000**
Totale kosten	**4.872.000**	**4.926.000**
Totale opbrengsten	**4.629.000**	**4.706.000**
Dotatie ultimo 2021		**26.000**
Kostendekkendheid	**95,0%**	**95,0%**

1.5.2 Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekking normaliter altijd 100%. De egalisatievoorziening is echter niet toereikend en voor de rioolheffing komt de kostendekkendheid uiteindelijk uit op 99,3%.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	**raming**	**realisatie**
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.133.000	2.097.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-20.000	-16.000
Netto kosten taakveld(en)	**2.113.000**	**2.081.000**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	322.000	331.000
BTW	282.000	278.000
Totaal toerekenbare kosten	**605.000**	**609.000**
Totale kosten	**2.718.000**	**2.689.000**
Totale opbrengsten	**2.655.000**	**2.670.000**
Kostendekkendheid	**98,0%**	**99,3%**

1.5.3 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. In de voorjaarsnota 2021 is een aanpassing in de opbrengsten marktgelden geweest. Hierdoor en door hogere schoonmaakkosten en marktmeester komt de uiteindelijke kostendekkendheid over 2021 uit op 45,5%.

Berekening kostendekkendheid marktgeld	**raming**	**realisatie**
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	28.000	34.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	**28.000**	**34.000**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	18.000	18.000
BTW	1.000	3.000
Totaal toerekenbare kosten	**19.000**	**21.000**
Totale kosten	**47.000**	**55.000**
Totale opbrengsten	**27.000**	**25.000**
Kostendekkendheid	**57,5%**	**45,5%**

1.5.4 Begrafenisrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid, echter gelet op het relatief geringe aantal begrafenissen en structurele onderhoudslasten is dit niet te realiseren zonder (grote) tariefsverhoging en/of teruggang in het onderhoud. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2021 uit op 21,7%.

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	**raming**	**realisatie**
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	152.000	164.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	**152.000**	**164.000**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	105.000	108.000
BTW	4.000	9.000
Totaal toerekenbare kosten	**109.000**	**117.000**
Totale kosten	**261.000**	**281.000**
Totale opbrengsten	**50.000**	**61.000**
Kostendekkendheid	**19,0%**	**21,7%**

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De uiteindelijke

kostendekkendheid komt over 2021 voor de drie titels uit op respectievelijk 89%, 122% en 86%. Voor de leges omgevingsvergunning is in de najaarsnota 2021 een hogere opbrengst vermeld, dit komt hoofdzakelijk door opbrengst uit incidentele grote bouwprojecten maar ook door inkomsten uit een eerder boekjaar. Voor de leges omgevingsvergunning kan over 2021 een bedrag van € 1.149.000 worden toegevoegd aan de egalisatiereserve.

Kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening	**raming**	**realisatie**
Kosten taakvelden	376.000	465.000
Toe te rekenen overhead	204.000	209.000
Totale kosten	**580.000**	**674.000**
Totale opbrengsten	**456.000**	**599.000**
Kostendekkendheid	**79%**	**89%**

Kostendekkendheid Leges omgevingsvergunning	**raming**	**realisatie**
Kosten taakvelden	1.591.000	1.570.000
Toe te rekenen overhead	637.000	654.000
Totale kosten	**2.228.000**	**2.224.000**
Totale opbrengsten	**2.042.000**	**2.723.000**
Kostendekkendheid	**92%**	**122%**

Kostendekkendheid Leges Europese dienstenrichtlijn	**raming**	**realisatie**
Kosten taakvelden	15.000	15.000
Toe te rekenen overhead	13.000	13.000
Totale kosten	**28.000**	**28.000**
Totale opbrengsten	**11.000**	**24.000**
Kostendekkendheid	**39%**	**86%**

1.6 Kwijtschelding

In de raadsvergadering van 7 april 2015 is de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Kwijtschelding is in Wassenaar mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting (alleen eerste hond), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

In 2021 zijn de volgende bedragen uitgegeven voor kwijtschelding.

bedragen x € 1.000

Belastingen	**Raming 2021**	**Werkelijk 2021**
OZB	3	0
Hondenbelasting	6	7
Afvalstoffenheffing	202	219
Rioolheffing	84	104
Totaal	**295**	**330**

1.7 Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Tabel 6.1.4

	Rekening2020	Begroting 2021	Rekening 2021
totale woonlasten gezin Wassenaar in jaar t	€ 1.209,00	€ 1.302,00	€ 1.301,00
woonlasten gemiddeld gezin in t-1 (cijfers Coelo)	€ 740,00	€ 776,00	€ 776,00
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x100%)	**163,4%**	**167,7%**	**167,6%**

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Wassenaar hoger liggen dan het landelijk gemiddelde, de ontwikkeling van de woonlasten ligt ten opzichte van 2020 iets hoger dan gemiddeld.

1.8 Precariobelasting kabels en leidingen

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting voor 'het hebben van voorwerpen, onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond'. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

1.9 Samenwerking verschillende gemeenten en het Hoogheemraadschap Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Wassenaar geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing, baatbelasting en de BIZ-bijdragen.

1.10 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 is daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op heden echter geen speerpunt van gemaakt. In de decembercirculaire gemeentefonds 2019 stelt de Minister van BZK voor dat het lokale belastinggebied verruimd zou moeten worden. De verruiming kan plaatsvinden door een belastingschuif: een groter gemeentelijk belastinggebied in combinatie met een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lastenverzwaring voor inwoners wordt vervolgens teruggesluisd via lagere inkomstenbelastingen.

De staatssecretaris van Financiën zal de eerdere ontwikkelingen opnieuw doordenken en nieuwe varianten onderzoeken. Hierbij is de VNG eveneens betrokken. Besluitvorming over een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied is aan het volgende kabinet.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 2 maart 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Wassenaar. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. De weerstandsratio van Wassenaar is 22,3. Volgens de breed gedeelde normering die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente kan een weerstandsratio van minimaal 2 getypeerd worden als 'uitstekend'.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Als we risico's in beeld hebben, dan kunnen we (bestuurders en managers) vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van een inventarisatie is het huidige risicoprofiel geactualiseerd. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking te hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregelen
Herijking gemeentefonds	De systematiek van de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt vereenvoudigd/herzien. Aanvankelijk werd verwacht dat de aanpassing met ingang van het uitkeringsjaar 2021 in zou gaan maar ongunstige modeluitkomsten voor het klassieke deel van het gemeentefonds hebben er voor gezorgd dat meer onderzoek nodig is. Vanaf 2020 worden er regelmatig voorlopige uitkomsten gepresenteerd die vervolgens in een nieuw beeld weer zijn bijgesteld. De meest actuele berichtgeving betreft de maartbrief 2022 van begin april 2022, waarbij is aangekondigd dat de nieuwe verdeelmodellen met ingang van 2023 van kracht zullen gaan worden en tegelijkertijd extra onderzoek wordt aangekondigd. In de maartbrief is aangekondigd dat de verhoging van de "OZB-korting", welke voor Wassenaar negatief uitpakt vooralsnog niet wordt doorgevoerd. Hiermee verbetert het laatste actuele beeld uit december 2021 van € 27,- negatief per inwoner naar ongeveer € 10,- positief per inwoner. De meicirculaire 2022 zal nieuwe, meer exacte berekeningen opleveren.	De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd. Door de vele schommelingen en onzekerheden in de uitkomsten van de besluitvorming is besloten om in de begroting 2022 vooralsnog geen rekening te houden met negatieve structurele effecten van de voorgenomen herziening op basis van de meest actuele cijfers. Voor de begroting 2023 zullen de berekeningen van de meicirculaire 2022 worden gebruikt. Het is in ieder geval zeker dat de effecten, zowel negatief als positief, in stappen worden ingevoerd. In 2023 is het maximale effect per inwoner € 7,50, in 2024 cumulatief € 22,50 en in 2025 € 37,50. Dit betekent voor Wassenaar een maximaal positief of negatief effect van € 1 mln in 2025. Op basis van de huidige inzichten zou Wassenaar uitkomen op een voordeel van € 271.000 (€ 10 per inwoner). Het aangekondigde aanvullende onderzoek kan weer tot nieuwe bedragen leiden.

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregelen
Lening Alliander	In 2021 is aan Alliander een lening verstrekt van ruim € 2,8 mln ten behoeve van investeringen in de energietransitie.	Als aandeelhouder worden de ontwikkelingen binnen Alliander gevolgd.
Verant-woordelijkheid Sociaal Domein (jeugdzorg)	De jeugdzorg betreft een open einde regeling. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste factoren. Ook corona kent een financieel effect.	Voor jeugd is op 1 april 2021 door de raad besloten tot het verlengen en uitbreiden van het bestaande actieplan jeugd. Door te investeren in innovatie, preventie en het versterken van de toegang wordt getracht om op termijn de kosten voor jeugdzorg terug te dringen. De aanvullende investeringen worden tot en met 2024 incidenteel gedekt door middel van onttrekkingen uit de reserve Sociaal Domein. In de zomer van 2021 is de hervormingsagenda jeugd aangekondigd incl. aanvullende financiële middelen. De middelen zijn opgenomen in onderliggende begroting, maar de hervormingsagenda zelf is nog niet beschikbaar. Dit betekent dat niet bekend is of er extra taken richting de gemeente komen en of er wellicht sprake is van een prijsopdrijvend effect. Op dit moment maken de middelen onderdeel uit van het positieve begrotingssaldo en zijn daarmee beschikbaar om eventuele aanvullende jeugdzorgkosten te dekken.
Verant-woordelijkheid Sociaal Domein (Wmo)	Binnen de Wmo is als gevolg van het invoeren van het abonnementstarief per 1-1-2019 een stijging van de cliënten zichtbaar. Het gaat dan met name om cliënten die gebruik maken van huishoudelijke ondersteuning.	Op 21 september 2021 heeft de raad besloten tot het doorvoeren van kostenbesparende maatregelen om daarmee de groei van kosten voor de Wmo te stoppen. Ook wordt er geïnvesteerd in tijdelijke maatregelen, zoals een communicatiecampagne. De aanvullende investeringen worden tot en met 2024 incidenteel gedekt door middel van onttrekkingen uit de reserve Sociaal Domein.
Garantstelling HVC	Via gemeenschappelijke regeling Avalex staat Wassenaar garant voor een bedrag van bijna € 6,5 mln in afvalverwerker HVC.	De portefeuillehouder Financiën Wassenaar heeft zitting in de auditwerkgroep van Avalex en houdt daarmee toezicht op het bestuur van Avalex aanvullend op de overige verantwoordingsafspraken die zijn vastgelegd met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen.

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregelen
Krappe arbeidsmarkt	Het aantrekken en behouden van voldoende en kwalitatief goed personeel is afhankelijk van de aantrekkingskracht van Wassenaar en het aanbod op de arbeidsmarkt. Wassenaar is gestart met vrij veel vacatures. Het is voor sommige functies lastig om geschikte kandidaten te vinden. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt en leidt tot extra inhuur. De noodzaak om in te huren wordt steeds groter, wat hogere kosten met zich meebrengt.	Wassenaar heeft een arbeidsmarktcampagne gelanceerd om vacatures te kunnen vervullen.
Open einde regeling van de Wet BUIG (bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan de gemeenten)	Een groter beroep op uitkeringsregelingen (open einde regeling Wet BUIG bundeling van uitkeringen inkomensvoorzienig aan de gemeenten). Door economische ontwikkelingen, onder andere als gevolg van Corona wordt een groter beroep gedaan op de uitkeringsregelingen. De gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage te kort schiet. Ook bestaat het risico dat de gemeente niet in aanmerking komt voor de Vangnetregeling omdat niet aan alle voorwaarden wordt voldaan. Het maximale risico is voor 2021 gemaximeerd op 10%.	Met ingang van 2017 wordt het maximale eigen risico niet meer geheel geraamd in de begroting, maar wordt reëel geraamd. Er wordt extra ingezet op uitstroombeleid met een arbeidsmarktoffensief, jeugdwerkgelegenheidsplan en reguliere participatiemiddelen waardoor aan de voorwaarde van de vangnetuitkering wordt voldaan. Er zijn goede werkprocessen geïmplementeerd voor poortwachtersfunctie, beheer lopende uitkeringen, beëindigingen etc.
Achterstallig onderhoud in de openbare ruimte.	De afgelopen jaren is de gemeente bezig geweest om beheerplannen op orde te brengen. Daardoor is het daadwerkelijk onderhoud op wegen voor een deel achtergebleven, ook omdat voor een deel van het beheer actueel beleid noodzakelijk is. Doordat aan de uitvoering van onderhoud minder aandacht is besteed, ontstaat het risico op schadeclaims.	Het onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgevoerd, de beheerplannen zijn in 2021 geactualiseerd en worden in 2022 naar verwachting geheel vernieuwd.
De uitbraak van het coronavirus en de ontstane coronacrisis sluimeren voort	De uitbraak van het coronavirus en de ontstane coronacrisis hebben gevolgen. Gevolgen voor de gemeente zijn tegenvallende inkomsten voor toeristenbelasting en precario (terrassen), gestegen uitgaven aan sociale bijstand, sport- en cultuurvoorzieningen en verkiezingen. Vooralsnog worden gemeenten vanuit het rijk gecompenseerd voor de korte termijn gevolgen, echter het virus is nog niet volledig bedwongen en ook de lange termijn gevolgen zijn onzeker.	De ontwikkelingen op het gebied van de coronacrisis worden op de voet gevolgd.
Omgevingswet	De invoering van de Omgevingswet is een complex traject waarvoor mogelijk te weinig budget is begroot voor invoeringskosten. Extra kosten om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken. Na invoering van de omgevingswet is er ook sprake van uitvoeringsrisico's, bijv. doordat ICT-systemen niet werken en termijnen niet worden gehaald.	De kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden constant gemonitord en indien nodig worden voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd om bij te sturen. Een gedegen invoeringstraject moet uitvoeringsrisico's verkleinen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€\ 52.950.000}{€\ 2.370.000} = 22{,}3$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 2,0 te hanteren, dit staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	**Ratio weerstandsvermogen**	**Betekenis**
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x< 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Wassenaar is derhalve uitstekend.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dient een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

	Indicatoren Wassenaar (%)			**Normen VNG (%)**		
Kengetallen:	**2020**	**2021**		Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting	Verslag			
1a. Netto schuldquote	-56	-32	-50	<100	>100 / <130	>130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-59	-36	-57			
2. Solvabiliteitsratio	68	70	65	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	1,94	0,87	3,35	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.			Geen norm
5. Belastingcapaciteit	163	168	168	<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen en ambtenarenhypotheken. Op beide indicatoren scoort de gemeente Wassenaar negatief, wat betekent dat er per saldo geen sprake van een schuld is maar van bezit hetgeen uiteraard meer dan 'voldoende' scoort.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort met 68% volgens de VNG-normen meer dan 'voldoende'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele Wassenaarse begrotingsruimte in de rekening 2021 is ten opzichte van het jaarverslag 2020 gestegen en is volgens de VNG-normen meer dan voldoende.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wassenaar kent geen grondexploitaties derhalve is deze indicator niet relevant.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Wassenaar liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en zijn ook verder gestegen ten opzichte van het vorige jaarverslag.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Wassenaar een uitstekende vermogenspositie heeft, voldoende structurele exploitatieruimte heeft en geen risico loopt op (niet ingenomen) grondposities. Daartegenover wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken hoog is.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen binnen de gemeente, zoals wegen, riolering, groen en gebouwen vertegenwoordigen een waarde van circa 370 miljoen euro. De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie en 7.2 Riolering. Het beleidsmatige deel van vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen in goede staat houdt. In samenwerking met betrokken partijen streven wij naar een aantrekkelijke en groene woonomgeving en gemeentelijke gebouwen die optimaal de maatschappelijke functies faciliteren. De kapitaalgoederen worden beheerd op basis van beheerplannen en worden onderhouden op beeldkwaliteitsniveau B (basis). Voor wegen en wegmeubilair was in 2021 beeldkwaliteitsniveau C (laag) nog van toepassing. Tijdens de behandeling van de begroting 2022-2025 in de Raad van 26 oktober 2021 is een amendement aangenomen om met ingang van 2022 het onderhoudsniveau wegen en wegmeubilair bij te stellen van C naar B.
In de onderstaande tabel Onderhoudsplannen 2021 staat toegelicht welk kwaliteitsniveau voor welk onderdeel van toepassing is.

Doelstellingen

Basis op orde en Basis in Beeld
Voor 2021 en de daaropvolgende jaren zijn nog geen volledig nieuwe beheerplannen opgesteld. De reden hiervoor is het overleg in 2019 met de provincie om een integrale afweging te maken tussen de diverse kapitaalgoederen en hiervoor de aanpak van het actualiseren van de beheerplannen te wijzigen. Hiervoor is een globale analyse van de kapitaalgoederen in 2019 uitgevoerd. Uit deze analyse is gebleken dat de aard, omvang en kwaliteit van de kapitaalgoederen van de fysieke leefomgeving in Wassenaar onvoldoende expliciet waren. In 2019 is daarom het traject ‘Basis op orde’ gestart. Doel van dit traject was de kapitaalgoederen fysieke leefomgeving, zowel kwantitatief als kwalitatief, eenduidig, compleet, actueel en betrouwbaar in beeld te brengen. Dit ‘basis op orde’ traject is in 2021 afgerond.
Resultaat van het traject ‘Basis op orde’ is een Basis in Beeld rapport waarin, op basis van het gestelde onderhoudsniveau, de areaalgegevens en kengetallen, wordt bepaald welk budget per kapitaalgoed nodig is. Hiermee komt in beeld of de beschikbare budgetten aansluiten bij het te beheren areaal. Dit Basis in Beeld rapport wordt in het voorjaar van 2022 opgeleverd. In dit Basis in Beeld rapport wordt de huidige beheersituatie in de gemeente vastgelegd, waarbij rekening wordt gehouden met de wijziging van het onderhoudsniveau voor Wegen van C naar B kwaliteit. De benodigde kosten voor de instandhouding van de kapitaalgoederen op het onderhoudsniveau worden bepaald en afgestemd met de huidige budgetten.

Beheervisie en Instandhoudingsplannen
Het Basis in Beeld rapport is de opstap naar de Beheervisie openbare ruimte. Op basis van de ambities en te behalen doelen van de gemeente en het daarvoor benodigde budget worden de kaders voor het beheer van de openbare ruimte in deze beheervisie vastgelegd.

In de Beheervisie worden ambities bepaald, gekeken naar de meerwaarde van beheer en de openbare ruimte (o.a. voor klimaat, gezondheid, circulariteit e.d.) en wordt een nieuwe beheerstrategie beschreven.
Er zal niet zoals eerder was aangekondigd een afzonderlijke nota instandhouding kapitaalgoederen fysieke leefomgeving worden opgeleverd. De inhoud hiervan zal worden opgenomen in de Beheervisie en de Basis in Beeld-rapportage. Feitelijke kwantitatieve gegevens zoals omvang en stand van onderhoud van het areaal zullen hierbij worden opgenomen in de Basis in Beeld-rapportage. Zaken van beleidsmatige aard zullen worden opgenomen in de Beheervisie.
De Beheervisie zal naar verwachting in het vierde kwartaal van 2022, ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.
Met het vaststellen van de Beheervisie wordt de visie bepaald op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en wordt de vraag 'wat willen we bereiken?' beantwoord. De volgende vraag is 'hoe gaan we dit bereiken'. Dit wordt vastgelegd in de diverse instandhoudingsplannen die per kapitaalgoed of een bundeling van kapitaalgoederen hier een antwoord op geven.
Deze instandhoudingsplannen worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 aan de Raad ter vaststelling aangeboden.
Updates beheerplannen 2021-2023
De hierboven genoemde instandhoudingsplannen moeten de oude beheerplannen 2016-2020 gaan vervangen. Daar deze instandhoudingsplannen pas in de tweede helft van 2022 zullen worden vastgesteld zou dit dus betekenen dat we voor de jaren 2021-2023 niet zouden beschikken over actuele geldige beheerplannen.
Daar de provincie eist dat we beschikken over actuele beheerplannen zijn mede op advies van onze accountant de bestaande beheerplannen 2016-2020 in 2021 geactualiseerd middels updates van de bestaande beheerplannen voor 2021-2023 zodat we ook voor die jaren beschikken over actuele en geldige beheerplannen. Deze updates zijn in december 2021 door de Raad vastgesteld.
De updates van de beheerplannen zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de meerjarenplanning beheer openbare ruimte 2021-2022 die in 2021 is gemaakt. Deze is gebaseerd op recente inventarisaties van het areaal. Hierbij is uitgegaan van actuele prijzen.

Onderhoudsplannen 2021
Het grootste deel van huidige onderhoudsplannen voor de kapitaalgoederen is opgesteld voor de jaren 2016-2020. Voor deze onderhoudsplannen is een update gemaakt voor de jaren 2021-2023
Voor Vastgoed is het Beheerplan Vastgoed 2021-2024 van toepassing en voor Riolering het Verbreed Gemeentelijk Rioolplan (vGRP) 2017-2021 en het Integraal Waterketenplan (IWKp) 2019-2023 (beleidsmodule).

In onderstaande tabel zijn de diverse onderhoudsplannen weergegeven met daarbij de status van het areaal en wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd.

Onderhoudsplan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
Bruggen Update 2021-2023	B	74 stuks	Van het areaal voldoet 87% aan kwaliteitsniveau. In 2021 zijn 3 fiets-/voetgangersbruggen op de volgende locaties vervangen: Park de Paauw, Deijlerweg en Prinsenweg Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de vervanging van de betonnen verkeersbrug aan de Hofcampweg. Verder zijn voor diverse bruggen onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd.
Groen Update 2021-2023	B	Groen: circa 173 ha Bomen: 23.575 stuks	In de gemeente zijn diverse vervangingsprojecten van groen uitgevoerd waardoor circa 85% van het areaal voldoet aan kwaliteitsniveau B.
Verbreed Gemeentelijk Rioolplan (vGRP) 2017-2021	basis	Riool: circa 165 km1 Gemalen 141 stuks	In 2021 is de riolering in de Hughenzstraat, de Suykstraat en een deel in de Sandelandstraat vervangen. De riolering op 8 locaties genoveerd (relining) en op 18 locaties deelrenovaties (deelliners) uitgevoerd. Op 26 locatie zijn er boomwortels uit de riolering verwijderd. Er zijn meerdere huis- en kolkaansluitingen hersteld en vervangen. Diverse kolken en putkoppen zijn vervangen. Er is 8 km riolering gereinigd en geïnspecteerd, beoordeeld en maatregelen (herstel/vervanging /renovatie) bepaald. De rioleringsstelsel functioneert voldoende. Er is een achterstand in de uitvoering van de voorgenomen rioolvervangingsprojecten. Deze worden in de aankomende jaren uitgevoerd.
Openbare verlichting Update 2021-2023	B	Circa 6.936 stuks	Van het areaal zijn de lichtmasten en armaturen op orde en voldoen aan het kwaliteitsniveau B. In 2021 zijn diverse schakelkasten vervangen. Ook zijn op diverse locaties nieuwe LED-armaturen geplaatst.
Spelen Update 2021-2023	B	195 stuks	Speeltoestellen die kapot of verouderd waren zijn vervangen. Ook de periodieke veiligheidsinspecties zijn uitgevoerd. Alle speelvoorzieningen voldoen hierdoor aan het kwaliteitsniveau B.
Tractie	sober	46 objecten	De voertuigen die voor 2021 op de investeringsplanning stonden zijn allemaal in 2021 geleverd. De voertuigen die aangeschaft zijn vanuit de vervangingsopgave 2018-2021 en nog

			niet waren geleverd zijn ook in 2021 geleverd.
Vastgoed 2021-2024	basis	- Maatschappelijk &commercieel 18 - Sport & bewegen 4 - Eigen huisvesting 3 - Woningen 12 - Bijzondere objecten 31	In 2021 is gestart met de nieuwbouw van de gymzaal aan de Burmanlaan. Ook is gestart met de restauratie van molen Windlust. Deze werkzaamheden zullen naar verwachting in 2022 worden afgerond. Daarnaast zijn er in 2021 onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan diverse gemeentelijke vastgoedobjecten zoals het koffiehuisje aan de Buurtweg, de muziektent aan het Burchtplein, Fabritiuslaan 2 en diverse gemeentelijke woningen in beheer bij de Wassenaarsche Bouwstichting.
Verkeersregelinstallaties Update 2021-2023	B	12 stuks	Het gehele areaal is op orde en voorzien van ledverlichting.
Water Update 2021-2023	-	circa 30 km2	In 2021 is gestart met de vervanging van de kade langs het water vanaf het centrum Wassenaar naar de Wiegmanweg (kade Havenkanaal). De vervanging van deze kade zal in 2022 worden afgerond. Om de doorstroming van de watergangen en verbetering van de waterkwaliteit te borgen zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Deze zijn eind 2020 gestart en in 2021 voortgezet.
Wegen Update 2021-2023	C/vanaf 2022 B	Circa 1,50 km2	Van het wegareaal voldoet 86% minimaal aan het kwaliteitsniveau C. In 2021 is groot onderhoud uitgevoerd aan diverse wegen in Wassenaar. Ca. 3500 m2 straatwerk en 7000 m2 asfalt.
Wegmeubilair Update 2021-2023	C/vanaf 2022 B	Circa 15.800 stuks	Van het areaal wegmeubilair voldoet circa 92% minimaal aan het kwaliteitsniveau C.

Exploitatie

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant	Toelichting
Bruggen	179	147	32	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Groen	1.470	1.453	17	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Openbare verlichting	607	537	70	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen, elektriciteit
Riolering (IWKP)	1.452	1.391	61	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Spelen	190	176	14	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Tractie	207	196	11	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud

Vastgoed	3.447	3.480	-33	Dagelijks onderhoud, elektra, water
Verkeersregelinstallaties	117	132	-15	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Water	293	276	17	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Wegen	1.229	1.246	-18	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Wegmeubilair	76	38	38	Reinigen, herstellen en vervanging

€ 1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Investeringen

Kapitaalgoed	Restant krediet 2020	Begroot 2021	Beschikbaar	Werkelijk	Restant
Bruggen	155	35	190	180	10
Herstel kade Havenkanaal	2.000	0	2.000	610	1.390
Oppervlaktewater	29	50	79	83	-4
Voertuigen	195	209	404	258	146
Wegen (Prinsenweg)	0	1.390	1.390	0	1.390
Brug Hofcampweg	0	650	650	0	685
Openbare verlichting kabelnet	0	200	200	12	188
Vastgoed					
- Restauratie Raadhuis de Paauw	104	0	104	99	5
- Gymzaal Burmanlaan	1.586	0	1.586	937	649
- Sporthal Dr Mansveldkade	448	6.525	6.973	188	6.785
- Verduurzaming vastgoed	0	550	550	5	545
- Molen	0	260	260	532	-272
Vervanging pollers Langstraat	105	0	105	0	105
Uitvoering beeldkwaliteitsplan Herinrichting centrum Wassenaar	0	1.000	1.000	0	1.000
Wassenaarse slag	67	100	167	179	-12

x € 1.000

In de tabel met de beheerplannen en areaalgegevens is aangegeven wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd. De geplande vervanging van het wegdek van de Prinsenweg zal in 2022 plaatsvinden. Deze is gekoppeld aan de bijbehorende vervangingsopgave riolering. In 2021 zijn voorbereidingen getroffen voor de vervanging van de brug Hofcampweg. Deze vervanging zal in 2022 plaatsvinden. De geplande vervanging van het kabelnet openbare verlichting op drie locaties in Wassenaar is in 2021 gestart. Deze werkzaamheden zullen in 2022 worden voortgezet.
De voorgenomen herinrichting van het centrum op basis van het in 2020 vastgestelde Definitief Ontwerp Inrichtingsplan Centrum Wassenaar zal begin 2022 van start gaan. De vervanging van de pollers in de Langstraat zal hierin worden meegenomen.

Onttrekking Voorzieningen

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant
Bruggen	35	107	-72
Openbare verlichting	115	150	-35
Riolering	1.045	163	882
Spelen	145	48	97
Vastgoed	718	464	254
Verkeersregelinstallaties	190	41	149
Water	110	195	-85
Wegen	1.530	502	1.028

x € 1.000

In de tabel met de beheerplannen en areaalgegevens is aangegeven wat er het afgelopen jaar voor de diverse kapitaalgoederen is uitgevoerd. Een aantal eerder voor 2021 geplande groot-onderhoudsprojecten voor riolering en wegen zoals de Prinsenweg en de Wittenburgerlaan zullen in 2022 worden gestart.

Paragraaf Financiering

Inleiding

Het beleid van de gemeente Wassenaar voor de financieringsfunctie in 2021 is vastgelegd in het door de burgemeester en wethouders op 29 juni 2021 vastgestelde treasurystatuut 2021 en is in werking getreden op 1 september 2021. Het statuut geeft de kaders aan voor de invulling van de financieringsfunctie en sluit aan bij de aanscherping van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

Schatkistbankieren

Onder het schatkistbankieren waren decentrale overheden tot 1 juli 2021 verplicht overtollige kasmiddelen boven een drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën aan te houden. Het drempelbedrag was voor het eerste halfjaar 2021 € 478.000. Vanaf 1 juli 2021 is het drempelbedrag omhoog gegaan van 0,75% naar 2%. Het drempelbedrag voor het tweede half jaar van 2021 kwam daarmee op € 1.274.000. In 2021 is deze drempelwaarde niet overschreden.

Het bij het Rijk verplicht aangehouden saldo bedroeg gemiddeld ca. € 35,9 miljoen. Hierover is een rentevergoeding van € 0,00 ontvangen. Ter vergelijking: de EURIBOR-"vergoeding" voor een deposito van 1 jaar bedroeg gemiddeld ongeveer -0,50%; om geld kort uit te kunnen zetten moest in de markt dus betaald worden.

Financieringspositie

Bij de begroting 2021 is ervan uitgegaan dat het begin- en eindsaldo van uitzettingen en liquide middelen saldi van respectievelijk +€ 28,9 miljoen en +€ 16,9 miljoen te zien zouden geven. Dit is een afname van € 12 miljoen.
Voornamelijk door het voor € 17,9 miljoen bij de ramingen achterblijven van de investeringsuitgaven in 2021 is het saldo in 2021 in werkelijkheid toegenomen.

De beleggings- en financieringsportefeuille bestaat eind 2021 uit:

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 31 december 2021 (x € 1.000)	Gemiddeld rente percentage	Expiratie
Uitgezette gelden				
Langlopende leningen u/g		4.890	div.	
Rekening courant Schatkistbankieren	dag. opvraagb.	30.418	0,00	n.v.t.
BNG		46	0,00	n.v.t.
Opgenomen gelden		0		
Belegde spaarpremies hypotheken		-144		
Saldo		**35.210**		

Ontwikkeling liquiditeit

Het jaar 2021 laat € 4,3 miljoen afname van het liquiditeitsoverschot zien van € 34,7 miljoen tot

€ 30,4 miljoen. Eén van de redenen van afname is het verstrekken van een lening aan Alliander van ruim € 2,8 mln.
Onder het regime van het schatkistbankieren dient deze overliquiditeit nagenoeg geheel bij het Rijk aangehouden te worden.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de korte financiering en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal per 1 januari. Uitgaande van een begrotingstotaal van € 63,7 miljoen bedroeg de kasgeldlimiet voor 2021 € 5.413.000. Deze limiet is niet overschreden, zoals uit het navolgende overzicht blijkt.

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2021	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Liquiditeitssaldo (netto)	34.655	37.647	33.173	39.911
Kasgeldlimiet	5.413	5.413	5.413	5.413
Ruimte onder de kasgeldlimiet	40.068	43.061	38.586	45.325
Overschrijding van de kasgeldlimiet				

Renterisiconorm

Het renterisico op de financiering langer dan een jaar wordt beperkt door de renterisiconorm.
Die geeft aan in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossing en herfinanciering in de leningenportefeuille. Sinds eind 2013 heeft Wassenaar geen lang vreemd vermogen in portefeuille: Wassenaar is schuldenvrij. Herfinanciering was dan ook niet aan de orde.
De renterisiconorm is in 2021 niet overschreden en zal op basis van de huidige verwachtingen in het meerjarenperspectief ook niet overschreden worden.

bedragen x € 1.000

Renterisico vaste schuld (x € 1.000)					
	2020	2021	2022	2023	2024
1 Renteherzieningen	0	**0**	0	0	0
2 Aflossingen			0	0	0
3 Renterisico (1 + 2)			0	0	0
4 Renterisiconorm	12.071	**12.738**	13.255	12.913	12.963
5a Ruimte onder renterisiconorm	12.071	**12.738**	13.255	12.913	12.963
5b Overschrijding renterisiconorm					
4a Begrotingstotaal	60.356	**63.688**	66.275	64.566	64.815
4b percentage regeling	20%	**20%**	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	12.071	**12.738**	13.255	12.913	12.963

Tabel Overzicht renterisico vaste schuld 2020-2023

Renteontwikkeling

In 2021 is de Nederlandse economie gegroeid met 4,8% tegenover een verwachte stijging van 3,2%. De gehele eurozone groeide over 2021 overigens met 5,2%. Waar 1,7% inflatie verwacht werd, bedroeg deze over 2021 uiteindelijk 2,7%.

Het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank is ruim gebleven. De herfinancieringsrente voor banken bleef onveranderd op 0%. De depositorente bij de Europese Centrale Bank bleef eveneens onveranderd op het

niveau van september 2019 nl. -0,5%. De verwachting voor de korte rente 2021 was dat deze niet noemenswaardig zou wijzigen. In 2021 is de korte rente ook nagenoeg ongewijzigd gebleven. De verwachting voor de lange rentetarieven was dat deze minder negatief zouden worden, maar wel negatief zouden blijven. Tegen de verwachting in zijn de lange rentetarieven gedurende het jaar iets opgelopen tot positieve rentepercentages.

Renteresultaat 2021

Op de afnemende portefeuille ambtenarenhypotheken wordt steeds minder rendement gerealiseerd. De verschuldigde rente over het spaardeel van de spaarhypotheken neemt in de tijd mede ook door de (tussentijdse) aflossingen af. Het treasuryresultaat over 2021 uit op een voordeel van afgerond € 9.000.

Berekening omslagrente 2021

a.	Externe rentelasten over de (korte) financiering	€	7.165	
b.	Externe rentebaten	€	16.491	-
	Totaal door te rekenen externe rente	€	9.326	-
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	€	0	-
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	€	0	-
c3.	Rentebaten van door verstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	€	0	+
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	9.326	-
d1.	Rente over eigen vermogen	€	0	+
d2.	Rente over voorzieningen	€	0	+
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	€	9.326	-
e.	Werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	0	-
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€	9.326	-

Omdat in de begroting per saldo geen sprake was van rentelasten bedroeg de omslagrente 0,0%.

EMU-saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zogenaamde EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotings-doelstellingen. De VNG adviseert gemeenten overigens om niet heel strak te sturen op het maximaal toegestane kastekort. Dat staat een uitruil van over- en onderschrijdingen tussen gemeenten in de weg en leidt daardoor mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

In de septembercirculaire 2020 werd de referentiewaarde voor 2021 van het EMU-saldo voor Wassenaar vastgesteld op ca. € 2,143 miljoen. Deze waarde is gebaseerd op een macro-norm voor het totaal van gemeenten van 0,27% van het bruto binnenlands product. Bij overschrijding van de landelijke norm kunnen sancties/maatregelen worden opgelegd al naar gelang gemeenten mede verantwoordelijk zijn voor de overschrijding. Het herziene BBV schrijft voor dat ook in het jaarverslag wordt gerapporteerd over het EMU-saldo.

Berekening EMU-saldo			(bedragen x € 1.000)	2021 Begroot	2021 Werkelijk	2021 Verschil
EMU-saldo				-12.142	428	12.570
EMU-saldo referentiewaarde				-2.143	-2.143	0
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-9.999	2.571	12.570
	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-18	2.671	2.689
			Uitzettingen	0	0	0
Mutaties		Vlottende activa	Uitzettingen	-12.130	-4.549	7.581
1-jan			Liquide middelen	0	51	51
t/m			Overlopende activa	0	3.829	3.829
31-dec	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	-5	20	25
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	0	1.002	1.002
			Overlopend passiva	0	552	552
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0

Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting is het geraamde EMU-saldo afgenomen van een tekort van € 12,142 miljoen tot een overschot van € 0,428 miljoen. In andere woorden: Van de begroting ging een aanmerkelijke toename van de geldhoeveelheid uit, terwijl deze volgens de jaarrekening juist verminderd is en uiteindelijk € 2,571 miljoen onder de referentiewaarde blijft.
Het grote verschil ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door de achterblijvende investeringsrealisatie en onderhoudsuitgaven.

Kasstroomoverzicht 2021 (Staat van herkomst en besteding)

Bedragen x € 1.000		**Rekening 2021**	
Stand liquide middelen per 1 januari			2
Toename:			
Afschrijvingen		1.633	
Aflossingen verstrekte geldleningen		250	
Afname vorderingen/uitzettingen < 1 jaar		4.549	
Storting in reserves		5.447	
Storting in voorzieningen		4.394	
Toename vaste schulden > 1 jaar		20	
Toename kortlopende schulden		1.002	
Toename overlopende passiva		535	
Nog te bestemmen rekeningsaldo 2021		2.090	
	totale toename		19.920
Afname:			
Netto investeringen		-4.548	
Verstrekte geldleningen		-2.920	
Toename overlopende activa		-3.856	
Beschikking over reserves		-6.180	
Beschikking over voorzieningen		-1.930	
Bestemming resultaat vorig jaar		-435	
	totale afname		-19.869
	Mutatie liquide middelen		51
Stand liquide middelen per 31 december			**53**

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen als om de deelneming in of inschakeling van privaatrechtelijke rechtspersonen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. In geval van gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met rechtspersoonlijkheid, met name openbare lichamen en bedrijfsvoeringsorganisaties ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Voor een adequate verantwoording hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in de beleidsmatige prestaties van verbonden partijen, maar ook in hun financiële positie.

Inzicht in de bijdragen van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's zijn in de respectievelijke programma's voor de realisatie waarvan ze worden ingezet opgenomen.

LIJST VERBONDEN PARTIJEN	
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	Bijdrage 2021
Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde	€ 11.434.894
Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	€ 417.418
Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	€ 51.998
Avalex	€ 3.561.581
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	€ 362.407
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	€ 2.151.928
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	€ 405.907
Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)	€ 71.302
Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (Gr KDB)	€ 907.057
Totale gemeentelijke bijdrage	**€ 19.364.492**
VENNOOTSCHAPPEN	dividend
BNG N.V.*	€ 192.671
Alliander N.V.	€ 442.223
Dunea N.V.	-
Totaal ontvangen dividend	**€ 634.894**

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Wassenaar	
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen.	
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.	
	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 11.434.894
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 4.109.000	€ 100.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting	De betreffende cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2021 van de Wodv	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	In 2020 is besloten om de werkorganisatie Duivenvoorde op te heffen en verder te gaan met een eigen gemeentelijke organisatie. Dit voornemen is uitgevoerd per 1 september 2021. Vanaf die datum heeft Wassenaar een eigen gemeentelijke organisatie. In 2022 wordt de werkorganisatie Duivenvoorde officieel geliquideerd.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het het beleid uitvoert en voorbereidt.	
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	www.bsgr.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Bestuurlijk belang	De gemeente Wassenaar is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 417.418
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 909.000	€ 1.286.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 10.899.000	€ 6.491.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting	Over 2021 is een jaarresultaat behaald van € 431.000.	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam	**Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden**
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp
Webadres	https://sbjh.nl/
	Publiek belang
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen het sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het dagelijks bestuur.

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 51.998
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 44.000	€ 84.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 959.000	€ 1.338.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		€ 41.000

Toelichting	Cijfers op basis van de voorlopige jaarrekening 2021.
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiency voordelen (door synergie-effecten) te behalen.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.
Risico's	In de begroting 2021 heeft de GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,5%.

Naam	**Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)**
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Rotterdam
Webadres	www.mrdh.nl
	Publiek belang
Doelstelling	In de MRDH werken 23 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio.
Bestuurlijk belang	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester, in de bestuurscommissie Vervoersautoriteit door de portefeuillehouder verkeer en vervoer, in de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat door de portefeuillehouder economie, in de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid.

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 71.302
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 30.298.983	€ 30.180.233
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 1.148.500.000	€ 1.034.975.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		

Toelichting	De betreffende cijfers zijn afkomstig uit jaarrekening 2021.

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	Rotterdam Den Haag wil een duurzame en internationaal concurrerende regio zijn. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk

dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen biedt.

Elke nieuwe bestuursperiode stelt het bestuur een regionale strategische agenda vast, van waaruit de regionale vraagstukken worden opgepakt. In 2019 heeft de MRDH de strategische agenda "Samen aan het werk" vastgesteld. Hierin zijn vier ambities geformuleerd:

- Vernieuwen van de economie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid van de metropoolregio.
- Versterken van de stad en de omgeving.
- Veranderen van energie.

In 2021 is het traject gestart om de huidige strategische agenda te updaten, aangezien in 2022 een nieuwe bestuursperiode van start gaat. Met de nieuwe bestuurders en raadsleden wordt een bijgewerkte strategische agenda op- en vastgesteld.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling

De MRHD bevordert voor de gehele regio het economisch vestigingsklimaat en dus ook de bereikbaarheid. Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer vanuit de BDU-gelden die de MRDH ontvangt. De Wassenaarse bijdrage valt binnen de pijler Economisch Vestigingsklimaat. Vanuit deze pijler kan Wassenaar aanspraak maken op subsidies ten behoeve van de bevordering van het economisch vestigingsklimaat.

Risico's

De risico's die samenhangen met de activiteiten voor verkeer en vervoer worden allereerst opgevangen met een risicobuffer die binnen de projecten waarbij financiële risico's worden geïdentificeerd wordt aangehouden. Wanneer deze risicobuffer niet afdoende is, worden de BDU-middelen aangesproken. Dit heeft tot gevolg dat andere bestedingen ten laste van de BDU-middelen lager worden en/of vertragen.

De risico's die samenhangen met de taken voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat kunnen alleen met eigen weerstandscapaciteit van de MRDH worden afgedekt. In een uitgevoerde financiële risicoanalyse (2015) is het risico bepaald dat een gemeente niet kan voldoen aan haar verplichte bijdrage aan het programma Economisch Vestigingsklimaat. Hiervoor is een Reserve weerstandsvermogen economisch vestigingsklimaat beschikbaar.

Naam	**Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)**
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.vrh.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het bevorderen van de veiligheid en zorg van allen die zich in het gebied van de VRH bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te

	stimuleren en te faciliteren.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het AB.

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 2.151.928
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 8.193.000	€ 4.146.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 118.671.000	€ 111.069.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		€ 1.265.604

Toelichting	Cijfers op basis van de jaarrekening 2021.
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening. De ambities met betrekking tot de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Haaglanden staan op hoofdlijnen beschreven in het Regionaal Beleidsplan Haaglanden.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Beleidsdoelstellingen van dit taakveld zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan Haaglanden.
Risico's	• Transitie landelijke meldkamerorganisatie • Loopbaanbeleid • Ontwikkelingen vrije instroom vrijwilligers • Aansprakelijkheid dienstverlening • Terrorismegevolgbestrijding • Gemiddeld werkgeversrisico WGA/WW • Overgangsregeling FLO

Naam	**Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden**
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.ggdhaaglanden.nl
	Publiek belang

Doelstelling Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.

Bestuurlijk belang In het Algemeen Bestuur is een afgevaardigde van het college van B&W van iedere deelnemende gemeente benoemd. Portefeuillehouder is wethouder volksgezondheid. Wassenaar heeft zitting in het AB, niet in het DB.

Financieel belang		
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 405.907
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 2.082.000	€ 2.754.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 28.905.000	€ 3.187.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		€ 2.028.000

Toelichting De betreffende cijfers zijn afkomstig uit de voorlopige jaarrekening 2021, de definitieve jaarrekening is nog niet beschikbaar.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven. Binnen de visie van de GGD is de ambitie uitgesproken om een deskundige, proactieve en wendbare organisatie te zijn. Daarmee beoogt de GGD toekomstbestendig te zijn.

Veilig Thuis:
In vergelijking met 2020 zijn er in 2021 slechts 1% minder adviezen gegeven. Dit past bij het beeld van een fluctuerende instroom adviezen, die over langere termijn binnen beperkte bandbreedtes blijft. Tijdelijke uitschieters in het aantal adviezen lijken te worden veroorzaakt door externe factoren, zoals media-aandacht voor het onderwerp, o.a. via de inzet van het landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis'.
Ook is in 2021 ingezet op het versterken van de operationele processen binnen VTH en het verbeteren van de ketensamenwerking: het lokale veld, de lokale jeugdteams en Wmo-wijkteams en organisaties die gespecialiseerde zorg en ondersteuning bieden.

VTH heeft in 2021 volop geïnvesteerd in de 'Ketenmonitor', die de operationele sturing op ketensamenwerking moet verbeteren, maar ook meer inzicht zal geven in de

effectiviteit van de inzet, interventies en aanpak. De Ketenmonitor zal naar verwachting begin 2022 operationeel worden.

VTH had gedurende de eerste helft van 2021 te maken met teruglopende personeelscapaciteit, door meer medewerkers die uit dienst gingen en die niet direct vervangen konden worden, kromp het personeelsbestand. Ook ontstond een verlies aan personele inzet door verplichte opleidingstijd, die vanwege coronatijd moest worden goedgemaakt. En VTH had begin 2021 een aantal langdurige zieken, met lange hersteltijd. Maatschappelijk werkers zijn lastig te vinden in de krappe arbeidsmarkt en een aantal 'live' wervingsacties konden vanwege corona geen doorgang vinden.
In de tweede helft van 2021 stabiliseerde de personeelscapaciteit, door succesvolle instroom van enkele nieuwe professionals. De personeelsbezetting blijft echter aan de krappe kant, waardoor wervingsacties in 2022 alsnog zullen worden ingezet.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling

De GR GGD en VT Haaglanden draagt in regionaal verband bij aan preventie en het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving.

Lokale taken
Naast de reguliere regionale taken zoals gezondheidsbevordering, epidemiologie, beleidsadvisering e.d., zijn er sinds 2018 ook lokale taken die elke gemeente bilateraal afspreekt met de GGD. Voor Wassenaar gaat het om de lokale taken Meldpunt bezorgd, Sociaal Medische Advisering, Schoolgezondheidsbeleid.

Risico's

Coronacrisis:
Door inzet in 2021 voor aanpak Coronacrisis door GGD Haaglanden (testen, bron- en contactonderzoek, e.d.) is de uitvoering van aantal taken GGD iets minder dan voorzien. Er zijn extra kosten gemoeid met de aanpak van de coronacrisis. Dit zal ook doorwerken in de toekomst omdat er extra ingezet wordt op gezondheidsbevordering en epidemiologische paraatheid. Deels zullen hiervoor Rijksmiddelen ingezet worden.

CAO:
Voor de periode 2021 is een nieuwe cao afgesloten. De gevolgen passen binnen het gestelde kader conform de Kaderbrief, waarmee in de begroting rekening is gehouden. Vanaf 2023 nieuwe CAO. Ontwikkeling wordt gevolgd en waar nodig worden keuzes voorgelegd aan het bestuur.

Bedrijfsvoering:
Calamiteiten in de bedrijfsvoering die maken dat de kosten aantoonbaar hoger zijn (bijv. cyberattack, ICT kosten die niet van tevoren waren te voorzien). In 2021 hebben zich geen calamiteiten voorgedaan in de bedrijfsvoering die tot aantoonbaar hogere kosten hebben geleid. Komende periode ICT-migratie (risico opdrachtnemer) en herijking Q-consult model voorzien.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.omgevingsdiensthaaglanden.nl
	Publiek belang
Doelstelling	In artikel 2 van de gemeenschappelijke regeling is de doelstelling als volgt geformuleerd: Het ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de WABO in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de WABO genoemde wetten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Wassenaar levert geen DB lid. Aan de bijeenkomsten van het AB neemt de wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Cultureel Erfgoed deel.

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 362.407
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 1.071.400	€ 1.071.400
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 17.592.200	€ 17.872.800
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting	De betreffende cijfers zijn voorlopige cijfers afkomstig uit de begroting 2021, jaarrekening 2021 is nog niet beschikbaar.	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	Geen andere dan die, die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Taken op o.a. het gebied van vergunningverlening en handhaving en bodemtaken zijn ondergebracht bij de ODH en worden niet meer zelfstandig door de gemeente uitgevoerd.
Risico's	Het totale risico uitgedrukt in euro's 1.020.000 Met bijzondere aandacht voor: • Transitie Omgevingswet

- Opwaarts effect loonlasten door Cao loonstijging

Naam	Avalex
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.avalex.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het inzamelen van de huishoudelijke afvalstoffen en grove huishoudelijke afvalstoffen bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel waar zodanige afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan. Groente-, fruit- en tuinafval en papier wordt daarbij in ieder geval afzonderlijk ingezameld.
Bestuurlijk belang	Wassenaar heeft de wethouder financiën in het bestuur van Avalex.

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 3.561.581
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 5.382.000	€ 6.302.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 34.352.000	€ 36.952.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting	De cijfers zijn op basis van de voorlopige jaarrekening 2021.	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	Visie: een afvalloze regio binnen de gemeenten waarin wij actief zijn, door de verwerking van afval naar grondstoffen. Missie: het zijn van een betrouwbare partner van gemeenten in de uitvoering van afvalinzameling en duurzame inzet van grondstoffen, op milieubewuste en maatschappelijke manier.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Het taakveld inzameling van afvalstoffen is geheel in handen gelegd van de GR Avalex. Door gebruik te maken van het nieuwe verwerkingscontract is het mogelijk om het PMD afval via nascheiding uit het restafval te halen en geschikt te maken voor hergebruik recycling. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de visie van een afvalloze regio.

Risico's	Uitkomsten Governance discussie Wisselingen in opbrengsten/verwerkingskosten/prijzen Inzet Uitvoering

Naam	**Werkvoorzieningschap Kust-, Duin-, en Bollenstreek (KDB)**
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Katwijk
Webadres	
	Publiek belang
Doelstelling	Uitvoering geven aan de oude Wet sociale werkvoorziening (WSW)
Bestuurlijk belang	Wethouder participatie, jeugd en sport is lid van het Algemeen Bestuur van de Gr KDB

	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 966.460
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 6.181.000	€ 4.450.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 4.425.000	€ 3.082.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		€ - 145.000

Toelichting	De betreffende cijfers zijn afkomstig uit de voorlopige jaarrekening 2021, definitieve jaarrekening nog niet beschikbaar.
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	Missie: Maregroep ontwikkelt en re-integreert mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, indien mogelijk, naar een reguliere baan. Visie: Maregroep biedt werk, begeleiding, schooling, training, aanpassingen van de werkplek en persoonlijke aandacht. Daarmee willen we bereiken dat arbeidsgehandicapten en langdurig werkzoekenden uitstromen naar de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Hiertoe wordt samengewerkt met en in opdracht gehandeld van gemeenten en bedrijfsleven; dit alles binnen financieel verantwoorde kaders.
Bijdrage aan	Uitvoering geven aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Sinds de

beleidsdoelstelling	invoering van de Participatiewet bestaat de Wsw niet meer, maar de GR KDB draagt zorg voor continuïteit voor de 'oude' doelgroep.
Risico's	De gemeente financiert naar rato het tekort in de GR KDB. Bestaande risico's hierbij zijn daling van het deel budget Wsw "oude stijl" uit het Participatiebudget, stijging van de personeelskosten Wsw als gevolg van cao afspraken en een daling van de dividenduitkering door MareGroep N.V..

Naam	**Alliander NV**	
Juridische vorm	Vennootschap	
Vestigingsplaats	Amsterdam	
Webadres	www.alliander.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	• Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten • Verbeteren van beheersing van energiestromen • Inzicht in energieverbruik • Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen	
Bestuurlijk belang	Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.	
	Financieel belang	
		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		(dividend) € 442.223
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 4,3 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2021)	€ 4,5 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2021)
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 5,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2021)	€ 5,7 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2021)
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat	In 2021 is € 442.223 aan dividend over 2020 ontvangen, het resultaat van Alliander na belastingen over 2021 is 242 miljoen euro. (2020 224 miljoen euro)	
Toelichting	De balanscijfers komen uit het geconsolideerde jaarverslag 2021. Vermeldenswaardig is nog dat Alliander in 2021 reverse converteerbare hybride lening van 600 miljoen euro aan de aandeelhouders heeft gevraagd. Gemeente Wassenaar is accoord gegaan en heeft met een bedrag van € 2.828.727 hier aan meegedaan. De lening was door Alliander gevraagd i.v.m. een kapitaalversterking voor energietransitie.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	

Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	**Dunea NV**
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.dunea.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied. Eind 2019 heeft de algemene vergadering van aandeelhouders er mee ingestemd de infrastructuur en kennis van Dunea verder in te zetten om bij te dragen aan de energietransitie met wat Dunea van nature al in huis heeft: duurzame warmte en koude uit water.
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 81.830, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.
	Financieel belang

		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		(dividend) n.v.t.
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	(jaarrekening 2020) € 229.755.000	(jaarrekening 2020) € 236.753.000
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	(jaarrekening 2020) € 258.519.000	(jaarrekening 2020) € 303.097.000
		Hele jaar 2021
Gerealiseerde resultaat		
Toelichting	Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders.	

De winst blijft in het bedrijf om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen. De betreffende cijfers zijn voorlopige cijfers afkomstig uit de jaarrekening 2020, jaarrekening 2021 is nog niet beschikbaar.

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Belangrijke voorwaarde bij de winstbestemming over 2019 is dat de kernactiviteiten door de activiteiten van de warmtedochter niet negatief beïnvloed worden, zelfs niet bij een volledig verlies. De meerjarenbegroting is al gebaseerd op nieuwe wegen die ingeslagen worden als de rivierwaterinname en een multibronnenprogramma. De solvabiliteit is dusdanig dat in het onwaarschijnlijke geval dat de warmtedochter-gelden volledig verloren zouden gaan (met een 1%-afname van de solvabiliteit tot gevolg) de risico-opslag op vreemd vermogen niet verhoogd wordt. De invloed op de wateractiviteiten is daarmee nihil.
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	**BNG NV**
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.bng.nl
	Publiek belang
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.
	Financieel belang

		Bijdrage 2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		(dividend) € 192.671
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Eigen vermogen	€ 5,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2020)	€ 5,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2021)
	Beginstand 1-1-2021	**Eindstand 31-12-2021**
Vreemd vermogen	€ 155,3 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2020)	€ 144,0 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2021)
		Hele jaar 2021

Gerealiseerde resultaat	In 2021 is € 192.671 aan dividend ontvangen
Toelichting	De betreffende cijfers inzake ontvangen dividend 2020 zijn standen uit de jaarrekening per 31 december 2020. Over 2020 realiseerde BNG 221 miljoen netto winst na belastingen. Inmiddels is de jaarrekening 2021 beschikbaar die laat zien dat in 2021 de netto winst met 7% is gestegen naar 236 miljoen. Ingeschat zal gemeente Wassenaar in 2022 een dividend gaan ontvangen van 242.573 euro.
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, (juridische zaken), financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

In Wassenaar waren deze taken tot 31 augustus 2021 belegd bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). De gemeente als organisatie heeft vanaf 1 september deze taken weer zelf in huis.

De verantwoording over de uitvoering van deze taken tot 31 augustus vindt plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening van de werkorganisatie.

Organisatieontwikkeling

Vanaf 1 september heeft de Wassenaarse bedrijfsvoering voornamelijk in het teken gestaan van organisatieontwikkeling. Hieronder enkele belangrijke acties die in gang zijn gezet en mijlpalen die zijn bereikt.

- Er zijn OR verkiezingen gehouden en de gemeente beschikt over een eigen OR
- In totaal 15 nieuwe medewerkers zijn in dienst genomen en de werving voor overige vacatures is in volle gang via de website www.werkenvoorwassenaar.nl
- Er zijn landingsgesprekken gehouden met medewerkers over taakinhoud, werkprocessen en persoonlijke en professionele ontwikkeling. De input hieruit alsmede de tot dusver opgedane ervaringen met onze eigen organisatie zijn de basis voor het opleidings-/ontwikkelplan dat wordt ontwikkeld.
- Er is een nieuwe overleg en afstemmingsstructuur geïmplementeerd
- Is het aanbod op de Wassenaar Academie uitgebreid met een 25-tal zogenaamde QuickLearnings met de praktische informatie en instructie die de medewerkers nodig hebben om hun werk goed/beter te kunnen doen. Deze Quicklearnings, in combinatie met de herijking en optimalisatie van de onderliggende processen, vormen onderdeel van een organisatiebreed traject om de basis op orde te brengen.
- Is ervaring opgedaan met de professionalisering van het opdrachtgever/opdrachtnemerschap, waardoor het bestuurlijk opdrachtgeverschap beter geborgd is en bestuurlijke besluitvorming is verbeterd.
- Is per 1 januari 2022 een eigen Wassenaarse crisisorganisatie ingericht
- Met behulp van de inzet van een vitaliteitscoach en geïntensiveerde aandacht vanuit de eenheid HR is er aandacht voor het tegengaan van ziekteverzuim en (te) hoge werkdruk.

Huisvesting

Het hybride werken was technisch al mogelijk, maar is in 2021 in een stroomversnelling geraakt. De meeste medewerkers kunnen zowel vanuit huis als op kantoor werken, zoals is voorzien in de integrale huisvestingsvisie. In De Paauw zijn faciliteiten gerealiseerd om op professionele wijze hybride of digitaal te kunnen vergaderen. Ook zijn er kamers ingericht die het opgavegericht werken ondersteunen en waarmee het contact tussen bestuur en organisatie beter wordt gefaciliteerd.

Informatie & Datamanagement
Op 8 juni 2021 hebben de gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar besloten een dienstverleningsovereenkomst (DvO) met elkaar aan te gaan. Het doel van deze dienstverleningsovereenkomst is het vastleggen van de voorwaarden en afspraken waaraan de wederkerige publiek-publieke samenwerking tussen beide gemeenten op het gebied van Informatie & Automatisering (I&A) en Post & Archief (P&A) onderhevig is. Deze samenwerking is opgezet met als intentie het kunnen verwezenlijken van gemeenschappelijke doelstellingen en het kunnen inspelen op overwegingen met betrekking tot het openbaar belang.
De gemeente Wassenaar voert als opdrachtnemer van de gemeente Voorschoten met inachtneming van de door de bestuursorganen van Voorschoten gestelde kaders, het uitvoeringsbeleid en bijbehorende randvoorwaarden taken uit vanuit de unit informatie- en datamanagement (I&D).
De unit I&D heeft de ambitie om van een technologie-gedreven eenheid door te ontwikkelen tot een informatie- en data-gedreven eenheid. Het vergaren, verbinden, toegankelijk maken en delen van data en informatie is daarbij van essentieel belang.
I&D is een dynamische eenheid die streeft naar een beheersbaar digitaal fundament. Zij draagt o.a. zorg voor de continuïteit en beschikbaarheid van alle ICT, informatie, data en (basis) registraties. Door de ontwikkelingen om ons heen wordt er steeds meer regie gevoerd over de relaties met onze ketenpartners en marktpartijen. Dit heeft ervoor gezorgd dat nu wordt gestreefd naar een regieorganisatie waarin zelfsturing een van de pijlers is. De eenheid is gespreks- en sparringpartner voor de interne klant op het gebied van ICT-ondersteuning, informatie, data en toekomstige ontwikkelingen. I&D is kaderstellend en toezichthoudend met een service verlenend karakter, in gemeenten die veel ambities hebben. Bovendien zijn het gemeenten die steeds meer digitale mogelijkheden inzetten om de toegankelijkheid te vergroten van de gemeentelijke organisaties voor inwoners en organisaties en innovatie zoveel mogelijk stimuleren.

Sub-paragraaf informatieveiligheid en privacy

Corona
De wereldwijde pandemie en lock-down heeft ook in 2021 consequenties gehad op het gebied van ICT. Medewerkers hebben het kantoor grotendeels in moeten ruilen voor een thuiswerkplek. Met allerlei "huis-, tuin- en keuken middelen" (eigen hardware, vrij verkrijgbare software, met de buren gedeelde wi-fi, etc.) moet het werk op gang gehouden worden, wat ten koste gaat van informatieveiligheid. Dankzij de overstap van gemeente Wassenaar naar het nieuwe werkplekconcept in 2018, dat al was vormgegeven rond het idee van tijd- en plaats onafhankelijk werken, zijn nadelige gevolgen voor informatieveiligheid bij gemeente Wassenaar echter uiterst beperkt gebleven. Ook op het gebied van privacy kan niet gezegd worden dat de coronacrisis voor problemen heeft gezorgd binnen de gemeente.

Informatieveiligheidsbeleid
In 2020 is, in lijn met het in werking treden van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), door het dagelijks bestuur van de Werkorganisatie Duivenvoorde een nieuw informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. Hiermee had de organisatie haar eigen, op de BIO gebaseerde normenkader opgesteld. De BIO is immers geen bij wet vastgesteld normenkader, maar een binnen de overheid gemaakte afspraak. In dit strategische beleid is aangekondigd dat op bepaalde beleidsaspecten successievelijk een concrete invulling gegeven zal worden in de

vorm van door de directie vast te stellen tactisch beleid. Dit tactische beleid is in 2021 opgesteld en zal in 2022 aan het CoCo overleg worden voorgelegd. Ook het strategisch informatieveiligheidsbeleid zal in 2022 opnieuw moeten worden vastgesteld door het college van B&W van de gemeente Wassenaar.
In 2021 is er door de Rekenkamercommissie (RKC) een onderzoek informatiebeveiliging van gemeenten en verbonden partijen uitgevoerd. Uit dit onderzoek kwamen verschillende aanbevelingen van zowel technisch als organisatorisch aard, die de informatiebeveiliging van gemeente Wassenaar zouden versterken. Deze aanbevelingen zijn door de gemeente ter harte genomen en middels een Raadsinformatiebrief aan de raad teruggekoppeld. Daarnaast zijn er procedures opgesteld voor wijzigingsbeheer, incidentmanagement en het verwijderen van media op informatiedragers. Hiermee is gemeente Wassenaar weer verder gekomen met de invoering van de BIO, wat als grootschalig project is opgenomen in het jaarplan Informatie & Datamanagement (I&D) en de Dienstverleningsovereenkomst (DVO).
In 2021 zijn een nieuwe risicoanalyse en dataclassificatie uitgevoerd. Hiermee zijn de oude risicoanalyse en dataclassificatie vervangen, welke gebaseerd waren op de voorganger van de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Vervolgens is een actieplan opgesteld, waar maateregelen in zijn opgenomen om het niveau van informatieveiligheid binnen gemeente Wassenaar te verhogen. Een deel van deze maatregelen zijn in 2021 geïmplementeerd. Het restant wordt begin 2022 ingevoerd, waarna een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd zal worden.

ENSIA
Over de stand van zaken met betrekking tot informatieveiligheid moet verantwoording worden afgelegd aan de colleges en aan de toezichthouders. Deze verantwoording vindt plaats door het uitvoeren van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). ENSIA heeft tot doel gemeenten in één keer over diverse domeinen verantwoording af te laten leggen over informatieveiligheid.

ENSIA kent twee onderdelen die door een externe auditor moeten worden getoetst, t.w. DigiD en Suwinet. De resultaten van de ENSIA uitvraag eind 2020 zijn in 2021 voorgelegd aan beide colleges. De colleges hebben conform de structuur van ENSIA een zogenaamde 'collegeverklaring informatiebeveiliging' vastgesteld. Deze zijn vervolgens getoetst door een externe auditor. De auditrapportages werden vervolgens voorgelegd aan de toezichthouders, t.w. Logius en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De resultaten voor DigiD waren positief. De resultaten voor Suwinet waren negatief. Hiervoor is een verbeterplan opgesteld door de gemeente Leidschendam-Voorburg, aan wie Wassenaar de Suwinet taken heeft uitbesteed. Dit verbeterplan is in 2021 door Leidschendam-Voorburg uitgevoerd, waarmee de resultaten voor Suwinet over 2021 positief zullen uitvallen.

Awareness
In 2020 is in het kader van bewustzijn een e-learning cursus Informatieveiligheid en Privacy opgezet. Iedere medewerker is door het management verplicht deze cursus binnen 3 maanden af te ronden. 80% heeft de cursus inmiddels voltooid. Dit houdt in dat 20% van het personeel de cursus nog niet heeft voltooid. De ervaring leert inmiddels dat waar het management wat energie stopt in de voortgangsbewaking, meer resultaten worden geboekt.
Daarnaast is in 2021 een plan van aanpak geschreven voor een breder bewustwordingsprogramma informatieveiligheid & privacy. Dit plan is tweeledig. Enerzijds beslaat het eenmalige bewustwordingsacties die in 2022 uitgevoerd zullen worden. Denk hierbij aan phishingtests, mystery guests en workshops voor bestuur &

management. Anderzijds wordt in dit plan meer aandacht besteed aan structurele bewustwordingsacties, zoals een uitgebreider aanbod voor e-learning, informatieverschaffing op het intranet en presentaties bij afdelingsoverleggen.

Technische informatieveiligheid
Het jaar 2021 kenmerkt zich, in termen van technische informatieveiligheid, op hoofdlijnen door enerzijds terugkerende werkzaamheden en anderzijds het uitvoeren van projecten en aanvullende activiteiten. De terugkerende werkzaamheden zijn vooral gericht geweest op het proactief waarborgen van de technische informatieveiligheid van de gemeente; het periodiek patchen van systemen vormde daarbij de hoofdmoot.
De projecten en aanvullende activiteiten zijn uitgevoerd met als doel de technische informatieveiligheid van de gemeente te verbeteren.

De uitgevoerde projecten en aanvullende activiteiten in 2021 zijn kort samengevat als volgt:
Het eerste kwartaal heeft het afronden van de technische opvolgpunten van het rekenkamercommissie onderzoek WVOLV aandacht gehad. Deze opvolgpunten kwamen voort uit een penetratietest welke in opdracht van de rekenkamercommissie was uitgevoerd in de zomer van 2020.
In het tweede kwartaal is een start gemaakt met de verhuizing van kernapplicaties die op eigen hardware in de datacenters van gemeente Wassenaar draaien naar de Azure cloud van Microsoft of de cloud van de leverancier van de applicatie.
Dit project wordt naar verwachting eind maart 2022 afgerond. Met dit project is invulling gegeven aan het vervangingsvraagstuk van deze hardware. De hardware was technisch afgeschreven en vormde een risico voor de continuïteit van de digitale dienstverlening van de gemeente. Door de overgang naar cloudomgevingen is dit risico weggenomen en de schaalbaarheid van de computeromgeving verbeterd.
In het derde kwartaal is het NAC-systeem van de gemeente vervangen. Het NAC-systeem zorgt er voor dat alleen de eigen laptops van gemeente Wassenaar toegang krijgen tot het computernetwerk van de gemeente. Daarnaast is in het derde kwartaal voor Office 365 gekozen om voor alle medewerkers meerfactorauthenticatie (MFA) in te voeren en het gebruik van Office 365 alleen nog toe te staan vanaf vertrouwde apparaten.
In het vierde kwartaal is afscheid genomen van de telefonie-oplossing die de gemeente via de VNG bij Atos afnam. In VNG verband is besloten om af te stappen van de GT Connect oplossing. Gemeente Wassenaar is op basis van deze ontwikkeling versneld overgestapt naar de telefonie-oplossing van Microsoft Teams.
Afsluitend is in het vierde kwartaal de uitvraag voor de vervanging van firewalls van de gemeente in gang gezet. Deze aanvraag is onderdeel van de Europese aanbesteding “GGI-Veilig” als onderdeel van het initiatief “Verhogen Digitale Weerbaarheid” van de VNG waarbij de gemeente Wassenaar zich heeft aangesloten. De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2022 de vervanging van de firewalls uitgevoerd is.

Sinds 1 september jl. is de WODV geliquideerd en zijn de eigen ambtelijke organisaties van gemeente Voorschoten en gemeente Wassenaar een feit. Voor de start van de twee ambtelijke organisaties zijn op het vlak van informatieveiligheid acties ondernomen om te komen tot een scheiding van data en toewijzing van rechten binnen de systemen die beide gemeenten gebruiken.

Privacy

In januari 2021 is een externe Privacy Officer (PO) aangesteld voor de gehele jaargang 2021. Hiermee is de ontwikkeling, advisering en awareness van privacy weer in gang gezet. De ontvlechting die in 2021 plaatvond, bracht ook weer nieuwe privacy vraagstukken met zich mee. De Functionaris Gegevensbescherming (FG) is vanuit zijn toezichthoudende rol bij de ontvlechting betrokken geweest en heeft een adviserende rol gehad omtrent de omgang met persoonsgegevens. Separaat is er een werkgroep opgesteld voor de omgang van personeelsdossiers waaraan de PO heeft deelgenomen. Hiermee is privacy gedurende het hele proces goed gewaarborgd geweest. Dit betekent niet dat het proces stopt. De PO blijft betrokken bij alle vervolgvragen omtrent dit onderwerp in het vervolg voor beide gemeenten.

De e-learning module m.b.t. privacy is onderdeel van het onboardingsproces van alle nieuwe collega's (zowel intern als extern), waar scherp toezicht op wordt gehouden dat iedereen hem voltooid.

Gedurende 2021 zijn veelvuldig nieuwe verwerkersovereenkomsten gesloten. De gemeenten proberen hierbij zo veel mogelijk gebruik te maken van het standaard VNG-format. Daar waar dit niet mogelijk is, vindt een privacy check plaats door de PO op de contractueel gestelde afspraken. Verder is onderzoek gedaan naar eerder gesloten verwerkersovereenkomsten die niet meer voldoen aan de standaarden die wij als gemeente minimaal noodzakelijk achten. Dit is in kaart gebracht en worden indien mogelijk aangepast.

In 2021 hebben zich diverse datalekken voorgedaan. Twee daarvan zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Een datalek dient bij de AP gemeld te worden middels de Meldplicht Datalekken, in het geval het datalek van ernstige aard is. Deze afweging wordt door de PO en FG gemaakt. De betrokkenen van de datalekken die zich dit jaar hebben voorgedaan zijn hierover geïnformeerd en de gevolgen zijn beperkt gebleven.

Uit het Rekenkameronderzoek van 2020 is naar voren gekomen dat de samenhang tussen privacy en informatieveiligheid meer geformaliseerd kan worden. Hier zijn in 2021 de eerste stappen in gezet. Er is een memo opgesteld met een voorstel om het privacy office verder te formaliseren. Momenteel zijn de FG en de CISO een nader werkproces omtrent de afstemming van privacy en informatieveiligheid aan het vormgeven, te beginnen met een vaste overlegstructuur.

Tot slot is gewerkt aan de organisatie en coördinatie met betrekking tot de Wpg-audit (Wet politiegegevens) die tegen het einde van het jaar door de gemeente uitgevoerd diende te worden. Het belang hierbij is dat buitengewone opsporingsambtenaren (BOA) bij de verwerking van bepaalde gevoelige persoonsgegevens tijdens hun werkzaamheden, voldoen aan de normen die in de genoemde wet zijn opgenomen. Deze wet is in 2019 in werking getreden en sindsdien dienen deze normen jaarlijks getoetst worden.

Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid en de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. De gemeente Wassenaar zal per ontwikkeling bepalen in welke mate zij de regie in handen wil hebben. Gewenste initiatieven vanuit de markt worden gestimuleerd. Wel zal voorafgaand aan de werkelijke start van het project een intentieovereenkomst worden gesloten om de haalbaarheid te bepalen. Wanneer de markt geen initiatieven ontplooit om te komen tot een door de gemeente gewenste ontwikkeling, dan zal de gemeente deze taak op zich nemen. Dus faciliterend grondbeleid waar het kan en actief grondbeleid waar nodig.

Beleidsstukken

Het grondbeleid in 2021 is gevoerd aan de hand van een tweetal beleidsstukken:

- *Nota Grondbeleid*

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Wassenaar. De Nota beschrijft onder meer de grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft. Ook staan de concrete grondbeleidskeuzes erin. Doel is het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid.

- *Grondprijsbrief*

Het college van burgemeester en wethouders stelt jaarlijks de grondprijsbrief vast waarin, voor zover mogelijk, concrete (minimum) grondprijzen worden benoemd. De in de Nota Grondbeleid genoemde grondprijsmethodieken zullen dan als uitgangspunt gelden voor de concreet te benoemen grondprijs. Er zijn verschillende tarieven voor verschillende functies. Zo is in het algemeen de grondprijs voor sociale woningbouw lager dan voor maatschappelijke/commerciële functies.

Wettelijke/landelijke grondslagen:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg);
- Gemeentewet (Gemw);
- Wet Markt en Overheid (Wet MenO).

Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Wassenaar is dat het saldo van de grondexploitatie terugvloeit naar de algemene reserve (via het jaarrekeningresultaat) en dat het saldo van alle grondexploitaties minimaal nul moet zijn, maar het streven is een positief saldo. Exploitaties worden in principe niet aan elkaar gekoppeld.
Er waren in 2021 geen actieve grondexploitaties.

Intentieovereenkomst

Voor potentieel grotere initiatieven en/of projecten maakt de gemeente Wassenaar, daar waar nodig, gebruik van een intentieovereenkomst. Veelal is het wenselijk voor zowel de gemeente als de ontwikkelaar om voordat een project wordt uitgewerkt een aantal inhoudelijke punten te verkennen om te kunnen komen tot een

haalbaar plan, zowel financieel als ruimtelijk. In deze periode wordt er al een aanzienlijke inzet van de ambtelijke capaciteit gevraagd.
Onderdeel van de intentieovereenkomst is een afspraak over vergoeding voor deze ambtelijke inzet. Dit maakt het voor de gemeente mogelijk om capaciteit beschikbaar te stellen om ontwikkelende partijen te begeleiden in de initiatieffase van een project. De intentieovereenkomst kent over het algemeen een beperkte looptijd om de haalbaarheid van een gewenste ontwikkeling te onderzoeken.
Voor het geval dat partijen niet meer met elkaar verder willen, is er in de intentieovereenkomst meestal een exit-regeling beschreven, al dan niet met een regeling over vergoeding van kosten of overhandiging van geproduceerde stukken. Met het afsluiten van een (privaatrechtelijke) intentieovereenkomst wordt nadrukkelijk nog geen besluit genomen over de uitvoering van een project. Dit komt pas later in de (publiekrechtelijke) ruimtelijke procedure.

Anterieure overeenkomst en kostenverhaal
Indien de gemeente zelf eigenaar is van de ontwikkellocatie worden de kosten voor de verwerving, bouw- en woonrijp maakwerkzaamheden in de uitgifteprijs van de grond verwerkt. Kostenverhaal vindt hierdoor plaats bij verkoop en is dus anderszins verzekerd.
Als de ontwikkellocatie in eigendom is bij een derde, dan kunnen de kosten op twee manieren verhaald/verzekerd worden. Door het sluiten van een anterieure overeenkomst (privaatrechtelijke weg) voordat de gemeente het ruimtelijk besluit neemt dat de bouwplannen van de eigenaar mogelijk maakt. Of door gelijktijdig met het ruimtelijk besluit een exploitatieplan (publiekrechtelijke weg) vast te stellen.

Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In de begroting 2021-2024 waren voor het jaar 2021 de volgende bezuinigingen opgenomen.

Bezuinigingen 2021 (bedragen x € 1.000)

Bezuinigingen en taakstellingen	2021
1. Taakstellingen voorgaande jaren	
- Beperken Welstandscommissie	26.458
- Kapvergunning*	56.000
- Vermindering onderhoud groen*	85.000
Totaal oude taakstellingen	**167.458**
2. Taakstellingen begroting 2021-2024	
- Taakstelling Jeugd (motie kadernota 2021)	150.000
Totaal taakstellingen begroting 2021-2024	**150.000**
Totaal nog te realiseren	**317.458**

Taakstellingen voorgaande jaren

In 2021 zijn alle taakstellingen voorgaande jaren structureel geëlimineerd uit de begroting. De bezuiniging groen direct al bij amendement bij de begrotingsbehandeling op 27 oktober 2020. De bezuinigingen op de kapvergunning en de welstandscommissie zijn bij de voorjaarsnota 2021 geëlimineerd.

Taakstelling Jeugd

Bij de primitieve begroting 2021 is een taakstelling opgenomen van € 150.000 op de middelen voor jeugd. Op 1 april 2021 is besloten tot een uitgebreid pakket aan maatregelen met als doel een veel hoger bedrag aan besparingen te realiseren. Deze besluitvorming heeft tot gevolg dat er geen afzonderlijke aanvullende structurele taakstellingen op jeugd zijn opgenomen in de begroting van Wassenaar.

Toelichtende tekst bij de besluitvorming van 1 april 2021

3.6 De maatregelen geven uitvoering aan uw motie van 7 juli 2020.

Wij gaan in op de onderdelen van de motie:

a. Streven naar een taakstelling van € 150.000 en deze reeds op te nemen in de begroting van 2021 alsmede een extra taakstelling van € 75.000 te behalen via innovaties. Zoals zichtbaar is in Bijlage 1A behorende bij het raadsbesluit Kostenbesparende maatregelen van 1 april 2021 worden maatregelen voorgesteld, waarvan besparingen worden verwacht die hoger zijn dan de gevraagde € 225.000. Het is echter niet mogelijk om het beschikbare jeugdbudget met een bedrag van € 225.000 te verlagen. De besparingen worden ingezet om juist binnen het beschikbare budget te blijven. Join us en Mentaal lokaal zijn innovatieve acties die wij invoeren.

Paragraaf Duurzaamheid

Duurzaamheid vormt een steeds groter onderdeel in meerdere programma's uit deze begroting. Daarom bevat deze Paragraaf Duurzaamheid vooral een samenvatting van de duurzame componenten uit de gehele begroting. De nummering verwijst naar de onderdelen uit deze begroting.

0 Bestuur en Organisatie:

0.3 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Net zoals vastgoed van bedrijven, is ook gemeentelijk vastgoed onderhevig aan de informatieplicht, energiebesparingsplicht en 2023 label C-verplichting voor kantoren. Daarom heeft de raad een krediet gevoteerd voor het starten met de verduurzaming van 3 panden.
Dit betreft Paauwlaan 12 (scouting), Langstraat 40 (bibliotheek) en Het Kerkehout 6 (aula begraafplaats); hiervoor is eind 2021 een projectleider aangesteld. De projectleider gaat daadwerkelijk de praktische uitvoering van verduurzamingsmaatregelen bij deze drie panden voorbereiden en tot uitvoer brengen. In 2022 zal hiervan resultaat te zien zijn.
Daarnaast gaat de projectleider de verduurzamingspotentie van overige panden in de portefeuille in beeld brengen. Het doel is om geleidelijk de gehele gemeentelijke portefeuille te verduurzamen. Om dit te bereiken zullen aanvullende voorstellen worden voorgelegd aan de raad.

2 Verkeer en vervoer

2.1 Verkeer en vervoer

In het programma Verkeer en vervoer wordt op verschillende punten aandacht besteed aan duurzaamheid. De denkrichting voor de N44 is om deze op te waarderen voor groen, natuur en andere mobiliteiten dan de auto, zoals de fiets en openbaar vervoer. De gebiedsvisie "Poort naar de Hollandse Duinen" besteedt hieraan volop aandacht, en de opgezette lobby hiertoe wordt in 2022 voortgezet.
Daarnaast biedt het Fietsveiligheidsplan Wassenaar ruimte om ook in 2022 verder te gaan met het verbeteren van verkeersgedrag, verkeerseducatie en infrastructuur om de (fiets)veiligheid. Dit heeft onder meer als doel meer mensen (veilig) door Wassenaar te laten fietsen.

2.2 Parkeren

In Wassenaar zijn tot 2021 ca. 90 openbare laadpalen geplaatst. Ook in 2022 vraagt de toename van het aantal elektrische auto's om meer elektrische oplaadpalen en een goede infrastructuur daarvan. Er wordt voor Wassenaar een plan- en prognosekaart ontwikkeld waarin de locaties voor toekomstige openbare laadpalen worden vastgelegd.

3 Economie

3.1 Economische ontwikkelingen

Bij economische ontwikkelingen maken wij gebruik van de Tripel P benadering, waarbij wij de drie elementen People (mensen), Planet (planeet/milieu) en Profit (opbrengst/winst) op een harmonieuze wijze combineren. Voorbeelden hiervan zijn het stimuleren van zonnepanelen en groene daken op bedrijfspanden en oplaadpunten voor fietsen en auto's op toeristische plekken zoals het centrum en De Wassenaarse Slag. Pandeigenaren en

ondernemers die hun pand willen verbouwen attenderen wij op het laten uitvoeren van een energiescan. Voor wat betreft bezoekers in Wassenaar zetten wij in op de kwaliteitstoerist en duurzaam toerisme. Met het vergroten van het economisch en maatschappelijk rendement hiervan wordt het mogelijk om publieke en private voorzieningen te verduurzamen, cultureel erfgoed in stand te houden en het gebied groen en aantrekkelijk te houden.

4 Onderwijs

4.2 Onderwijshuisvesting

Het IHP is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld en in 2021 en de volgende jaren wordt uitvoering gegeven aan dit plan. Jaarlijks wordt het IHP gemonitord en in 2021 zal een start worden gemaakt met de voorbereiding van de herijking van het IHP dat eind 2022 zal worden vastgesteld. Het huidige IHP gaat uit van Bijna Energieneutraal bouwen (dus volgens de BENG-normen).
Bij nieuwe investeringen zijn duurzaamheid en een gezond binnenklimaat het uitgangspunt.

5 Sport, cultuur en recreatie

5.2 Sportaccommodaties

Gymzaal Burmanlaan
De bouw van de nieuwe, energieneutrale gymzaal aan de Burmanlaan is in 2021 gestart. De oplevering heeft begin 2022 plaatsgevonden.

Multifunctionele sporthal Dr. Mansveltkade
In 2021 zijn alle voorbereidingen voor de bouw van de nieuwe sporthal getroffen. In het tweede kwartaal 2022 wordt de oude hal circulair gesloopt, wat inhoudt dat zo veel mogelijk materialen op een of andere manier hergebruikt worden. Eind 2023 zal de nieuwe hal naar verwachting opgeleverd worden. Deze hal zal volledig energieneutraal zijn, onder meer door de opwekking van de benodigde energie door zonnepanelen op het dak. Voor het deel van het dak dat hiervoor niet noodzakelijk is, is de gemeente in overleg met de Wassenaarse Energie Coöperatie (WEC) zodat zij er extra panelen kunnen leggen.

5.5. Cultureel erfgoed

De raad heeft in 2021 regelgeving aangepast voor plaatsing van zonnepanelen om zo een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen en tegelijkertijd de bijzondere waarden van het beschermde dorpsgezicht en waardevol erfgoed niet te schaden. Verdere ontwikkeling van beleid ligt in lijn met de gemeentelijke Structuurvisie en het provinciale en Rijksbeleid. Hierin wordt erfgoed steeds vaker ingezet als kans en katalysator bij het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.

5.7 Openbaar groen

Gebiedsontwikkeling Valkenburg/Groene Zone

Met het verwijderen van bomen/groen in het kader van de bouw van de Rijnlandroute, zoeken we actief naar mogelijkheden voor groencompensatie. Aangezien bij het project zelf geen ruimte is, is gezocht naar locaties/projecten in de directe omgeving. Deze is gevonden in de Groene Zone, waarbij we diverse locaties hebben aangewezen voor toevoegen van bomen. De planning is het plantseizoen 2022 hiervoor te benutten. We zijn in overleg met het Rijksvastgoedbedrijf naar een ecologische invulling (met agrarisch medegebruik) van de 65ha grondgebied van het Rijksvastgoedbedrijf. Vanwege compensatie in het kader van de wet

natuurbeheer dient weidevogelgebied gecompenseerd te worden. Concreet betekent dit, dat de voormalige landingsbaan wordt ingericht als vogelweide / natuurlijk agrarisch gebied. Daarnaast werken we aan een ecologische verbinding tussen Lentevreugd en De Horsten. Naast deze verbinding zorgen we, in samenwerking met Rijksvastgoedbedrijf, voor een bredere uitbreiding van deze ecologische zone.

Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0
Om het buitengebied van Duin Horst & Weide vitaal en authentiek te houden, worden vanuit het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide in 2022 de inrichtingsmaatregelen voor de ecologische verbindingszone bepaald en al deels uitgevoerd. Groene en recreatieve projecten worden gekoppeld aan projecten op het gebied van klimaatverandering, natuurvriendelijk boeren, energietransitie, et cetera. De verwachting is dat deze in 2022 vastgesteld wordt. Tevens wordt er een verantwoording afgelegd over de projecten waar de gemeente de trekker van is.

Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving en draagvlak
Onder de noemer 'Meedoen met groen' wordt het adopteren van groen ook in 2022 weer onder de aandacht gebracht. Inwoners van Wassenaar nemen op steeds meer locaties het beheer van de gemeente over voor het groen in hun leefomgeving. Jaarlijks komen er zo'n vijf locaties bij waar inwoners het groen adopteren. Inmiddels wordt circa 1 hectare beheerd door inwoners. Inwoners worden daarbij actief ondersteund door de gemeente. Naast het geadopteerde groen worden ook diverse boomspiegels en geveltuinen door inwoners onderhouden.

7 Volksgezondheid en milieu

7.2 Riolering
De vervangingsopgave voor de riolering wordt integraal ingezet. Hierbij worden kansen voor klimaatveranderingen, energietransitie en duurzaamheid meegewogen, om een duurzame en klimaatbestendige fysieke leemomgeving te realiseren.

7.3 Afval
Europese- en milieuwetgeving zijn de aanleiding geweest voor het opstellen van een derde landelijk afvalbeheerplan (LAP3). Hierin zijn onder andere de volgende doelen gesteld;

- Het vergroten van de bewustwording bij huishoudens en bedrijven van hun afvalproductie en wat met het afval gebeurt in de keten.
- Verhogen van het aandeel afvalscheiding (fijn en grof) huishoudelijk afval van 52% in 2014 naar minimaal 75% in 2020. Afvalscheiding heeft hier betrekking op zowel bron- als nascheiding.
- Verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval van 240 kilogram per inwoner per jaar in 2014 naar maximaal 100 kilogram per inwoner per jaar in 2020, en maximaal 30 kilogram per inwoner per jaar in 2025.

Al het restafval vanuit de gemeente Wassenaar zal vanaf 2022 wekelijks worden ingezameld en worden nagescheiden op PMD door de verwerker HVC.

7.4 Milieubeheer en Duurzaamheid

Warmtetransitie

De in 2021 vastgestelde Transitievisie Warmte (TVW) biedt het kader waarbinnen de gemeente aan de slag gaat om te werken aan haar route richting een CO_2-neutrale warmteoplossing voor het dorp. De richting die is aangegeven wordt samen met bewoners verder uitgewerkt op buurtniveau. Zowel op buurtniveau als voor het dorp in zijn geheel, wordt ingezet op reductie van CO_2-uitstoot door de warmtevraag in de gebouwde omgeving te laten afnemen. Via isolatie willen we in 2030 een reductie van 15% bereikt hebben.

Lokale Energiestrategie (LES)

Naast de TVW zijn er meerdere projecten omtrent CO_2-reductie uitgevoerd. De lokale initiatieven zoals de buurtteams hebben in 2021 een vervolg gekregen in een buurtgerichte isolatie aanpak. Het Adelbert College heeft een groot aantal zonnepanelen gelegd. De Wassenaarse Energie Coöperatie heeft veel leden geworven en haar eerste project is in verregaande voorbereiding. De gemeente ondersteunt initiatieven waar mogelijk. Via de gemeentelijk RRE-regeling (voucheractie) is in 2020 en 2021 ca. 400 ton CO_2-reductie behaald. Een ander initiatief is de Wassenaarse Energietafel, een platform waarin duurzame initiatieven worden gedeeld en opgestart. Het platform is er om deelnemers te inspireren, buurten te activeren en een gezamenlijke inspanning te leveren in het reduceren van de CO_2-uitstoot van heel Wassenaar. Er zijn dit jaar een drietal klimaattafelbijeenkomsten georganiseerd, waarvan twee online en één fysieke bijeenkomst. De Klimaattafel heeft in 2021 gewerkt aan een groter bereik binnen Wassenaar. De focus binnen de lokale energiestrategie Wassenaar komt in 2022 te liggen op een drietal zaken. Te weten de start van het uitvoeringsprogramma rondom de warmtetransitie, de start van het uitvoeringsprogramma van de RES en de voortzetting van de reeds lopende lokale inspanningen, zoals de Klimaattafel en de RREW.

De raad heeft in 2021 een structurele subsidie beschikbaar gesteld voor incidentele duurzaamheidsinitiatieven vanuit de Wassenaarders, die bijdragen aan een breder bewustzijn rond verduurzaming.

Regionale Energiestrategie (RES)

De Regionale Energiestrategie 1.0 is vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is de opwekkingsopgave voor de regio vastgesteld. Wassenaar geeft daar invulling aan via onder meer het stimuleren van zonnepanelen op grootschalige daken.

CO_2-prestatieladder

Op basis van een in 2020 ingediende motie, gaan we in 2022 de CO_2-prestatieladder in gebruik nemen. Dit managementsysteem gaat ons helpen bij het in kaart brengen en reduceren van CO_2-uitstoot van de ambtelijke organisatie.

8 Wonen en Bouwen

8.1 Ruimtelijke ordening

Bij toekomstgerichte bestemmingsplannen wordt er gestuurd om onder andere ruimte voor duurzaamheid te bieden. Daarnaast wordt bij de nieuwe bouwinitiatieven gestreefd om meer dan de wettelijke normen voor duurzaam bouwen te hanteren.

Duurzaam inkopen

Als organisatie hebben we een inkoopbeleid waarin duurzaamheid een van de selectiecriteria vormt. We streven ernaar zelf zo veel mogelijk duurzaam in te kopen, en zo veel mogelijk samen te werken met partners die dat ook doen.

Global Goals-Gemeente

Als Global Goals-gemeente is het onze opdracht in beeld te brengen hoe wij met ons eigen beleid bijdragen aan de Sustainable Development Goals, die de VN gedefinieerd heeft.

Natuur- en Milieueducatie

In 2021 heeft de gemeente samen met de School Adviesdienst (SAD) voor alle scholen gastlessen mogelijk gemaakt op het gebied van natuur- en milieueducatie. Dit om de bewustwording te vergroten van de klimaatverandering die plaatsvindt. Zowel in de bovenbouw van de basisscholen als in de brugklassen kregen de leerlingen themalessen over wateroverlast. Op basis hiervan ontwierpen zij mogelijke oplossingen, die zij begin 2022 op een Kinderklimaatchallenge presenteerden.

Paragraaf Corona

In 2020 werd de wereld, Nederland en ook de gemeente Wassenaar getroffen door de gevolgen van de coronapandemie. Deze pandemie had veel maatschappelijke en ook financiële gevolgen. Ook in 2021 is in de voorjaars- en najaarsnota gerapporteerd over de financiële gevolgen van corona. De gevolgen van corona zijn zichtbaar in alle programma's en taakvelden van de gemeente. Er wordt in deze coronaparagraaf niet gestreefd naar een volledige en juiste financiële coronaparagraaf. Hiervoor zijn de effecten veel te divers.
Bij de najaarsnota is reeds gerapporteerd over extra coronakosten, bijv. op het gebied van communicatie, handhaving, verkeersregelaars, onderwijs, cultuur, sport en welzijnsvoorzieningen. Lagere baten waren zichtbaar bij de toeristenbelasting, precario (terrassen) en (strand)parkeren. Voor deze negatieve gevolgen zijn we deels gecompenseerd vanuit het rijk door middel van een incidenteel hogere algemene uitkering. Tot slot was de gemeente ook uitvoerder van enkele regelingen, bijv. de TONK (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten). Deze TONK-regeling wordt volledig vergoed vanuit het rijk.
Echter, waar we niet over gerapporteerd hebben zijn alle kleine effecten die het gevolg zijn van corona. Deze komen terug in de hele begroting en zijn, waar nodig, op taakveldniveau toegelicht bij de diverse programma's. Een voorbeeld betreft dan een klein voordeel op de kosten van de bedrijfskantine en op de kosten voor gas en elektra en schoonmaak van het gemeentekantoor.

Al met al heeft corona gevolgen voor de hele gemeentelijke begroting. En juist omdat de hele begroting wordt geraakt en er sprake is van zowel voordelen als nadelen heeft Wassenaar in een vroegtijdig stadium besloten om corona onderdeel te maken van de reguliere P&C-cyclus. Corona is een risico, is ook als zodanig benoemd in de risicoparagraaf en dekking van corona gerelateerde meerkosten wordt gevonden in de algemene reserve. Dit betekent dat alle noodzakelijke maatregelen voor corona in 2021 zijn genomen en financieel zijn verwerkt in de begroting bij de voorjaars- en najaarsnota. Tevens zijn inkomsten bijgesteld naar de actuele verwachting. Wat niet is gedaan, is het 1-op-1 doorzetten van rijkscompensatie in de algemene uitkering, aangezien de rijkscompensatie niet de basis is, maar de daadwerkelijke extra lasten of lagere baten.

2022 en verder
Voor 2022 en verder wordt dezelfde werkwijze toegepast als de hierboven beschreven werkwijze voor 2020. We beschouwen corona nog steeds als een gebeurtenis met een incidenteel gevolg voor onze gemeentelijke begroting. Deze gevolgen zijn zichtbaar in lagere opbrengsten, bijvoorbeeld op het gebied van precario (terrassen). We voorzien hogere kosten bij bijvoorbeeld het organiseren van de landelijke verkiezingen. Bij de decembercirculaire 2021 hebben we hiervoor al een compensatie ontvangen.
Over de financiële gevolgen van corona zal met ingang van 2022 niet meer apart worden gerapporteerd in de P&C-cyclus.

Jaarrekening 2021

Balans per 31 december 2021

ACTIVA *Bedragen * € 1.000*		**31 december 2021**		**31 december 2020**
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**45**		**47**
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	45		47	
Materiële vaste activa		**39.675**		**36.758**
- Investeringen met een economisch nut	32.911		30.745	
- Investeringen met een economisch nut heffingen	1.662		1.909	
- Investeringen met een maatschappelijk nut	5.102		4.104	
Financiële vaste activa		**5.345**		**2.674**
- Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Deelnemingen	455		455	
- Leningen deelnemingen	2.829		0	
- Overige langlopende leningen u/g	2.061		2.219	
- Overige langlopende uitzettingen	0		0	
Totaal vaste activa		**45.065**		**39.480**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar		**41.162**		**45.711**
- Vorderingen op openbare lichamen	7.423		7.079	
- R/C verhouding met het rijk	30.419		34.655	
- R/C verhouding niet financiële instellingen	208		559	
- Overige vorderingen	3.111		3.418	
Liquide middelen		**53**		**2**
- Kassaldi	7		2	
- Banksaldi	46		0	
Overlopende activa		**6.268**		**2.412**
- Overige nog te ontvangen / vooruitbetaald	6.268		2.412	
Totaal vlottende activa		**47.482**		**48.125**
TOTAAL ACTIVA		**92.547**		**87.605**

PASSIVA *Bedragen * € 1.000*		**31 december 2021**		**31 december 2020**
Vaste passiva				
Eigen vermogen		**60.485**		**59.562**
Algemene reserve	49.450		52.944	
Bestemmingsreserves	8.945		6.183	
Gerealiseerde resultaat	2.090		434	
Voorzieningen		**20.523**		**18.059**
Voorzieningen	20.523		18.059	
Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar		**158**		**138**
- Door derden belegde gelden	144		134	
- Waarborgsommen	14		4	
Totaal vaste passiva		**81.165**		**77.759**
Vlottende passiva				
Kortlopende schulden met een looptijd < 1 jaar		**3.441**		**2.439**
- Overige schulden	3.441		2.439	
Overlopende passiva		**7.941**		**7.406**
- Nog te betalen bedragen	6.833		4.128	
- Vooruit ontvangen voorschotbedragen overheid	902		3.078	
- Overige vooruit ontvangen bedragen	206		200	
Totaal vlottende passiva		**11.382**		**9.845**
TOTAAL PASSIVA		**92.547**		**87.605**
Waarborgen en garanties		**114.687**		**103.335**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Investeringen die tot 2003 hebben plaatsgevonden zijn inclusief BTW geactiveerd. De investeringen die vanaf 2003 hebben plaatsgevonden zijn, mits deze compensabel zijn in het kader van de Wet op het BTW-compensatiefonds, exclusief BTW geactiveerd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengst van deelnemingen worden, met uitzondering van de dividenduitkering BNG, als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. De verwachte dividenduitkering van de BNG wordt als bate verantwoord in het jaar waarover deze wordt uitgekeerd.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die door het CAK worden vastgesteld en geïnd en in de jaarrekening worden verantwoord geldt de onzekerheid over de omvang en hoogte van deze eigen bijdragen door het ontbreken van de inkomensgegevens.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke. Voor overige arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen mogen desgewenst in mindering worden gebracht op het geactiveerde bedrag. De verkregen bijdrage wordt als bate verantwoord.
Het aanvangsmoment voor de afschrijving op bijdragen aan activa in eigendom van derden is het moment van ingebruikneming van de betrokken investering.
Bijdragen aan activa in eigendom van derden dienen afzonderlijk in de balans te worden opgenomen. In de toelichting op de balans dient te worden aangegeven welke methode van afschrijving zal worden berekend. Tevens zal een verloopoverzicht worden opgenomen voor de verschaffing van het vereiste inzicht.

Materiële vaste activa

<u>Investeringen met economisch nut/ Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</u>
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op de voltooiing, verwerving of het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.
Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.
Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De volgende materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in (aangepast in 2021):

a. maximaal 60 jaar:
    - rioleringen
    - tunnels, viaducten en bruggen;
    - kades en waterkeringen;
    - nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
    - nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
    - renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
    - renovatie, restauratie en aankoop woonruimten;
    - renovatie, restauratie en aankoop schoolgebouwen;
b. maximaal 40 jaar:
    - parken, sportvelden, onderlaag kunstgrasvelden en groenvoorzieningen;
    - waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;

c. maximaal 30 jaar:
    - wegen, pleinen en rotondes;
    - openbare verlichting;
    - straatmeubilair;
    - technische installaties;

d. 25 jaar:
    - geluidswallen;
    - aanleg tijdelijke terreinwerken;

e. 15 jaar:
    - pompen en gemalen;
    - kantoormeubilair en schoolmeubilair;
    - zware transportmiddelen;

f. 10 jaar:
    - nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
    - veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
    - aanhangwagens en schaftwagens; 7 jaar:
    - personenauto's en lichte motorvoertuigen;
    - toplaag kunstgrasvelden;

g. maximaal 5 jaar:
    - telefooninstallaties;
    - automatiseringsapparatuur.

<u>Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</u>
Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Het vernieuwde BBV bepaalt dat vanaf het begrotingsjaar 2017 deze investeringen, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd worden en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven worden.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV´s en BV´s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald op basis van de geschatte individuele inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De wachtgeldverplichting ten behoeve van wethouders is gewaardeerd op een interne berekening. De pensioenverplichtingen zijn tot en met 2021 bij een verzekeraar ondergebracht. Deze verzekering is met ingang van 31 december 2021 opgezegd. Vanaf 2022 wordt voor pensioenverplichtingen ook een voorziening gevormd.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer en de financiële organisatie zijn vastgesteld. Alle genoemde bedragen zijn afgerond x € 1.000, tenzij anders vermeld.

Activa

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Het betreft bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer zij een objectief bepaalbare waarde hebben.

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Bijdrage aan activa in eigendom derden	47			2	45
Totaal	**47**	**0**	**0**	**2**	**45**

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven zodat de lasten in de exploitatie over meerdere jaren worden verdeeld. We maken conform de BBV regelgeving onderscheid tussen investeringen met en economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven en investeringen met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa met economisch nut

*bedragen * € 1.000*	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	189	556			745
Bedrijfsgebouwen	29.726	1.957	367	1.032	30.284
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	514			43	471
Vervoermiddelen	211	258		32	437
Machines, apparaten, installaties	82			22	60
Overige materiële activa	22	1.005		113	914
Totaal	**30.745**	**3.776**	**367**	**1.243**	**32.911**

De belangrijkste (des-)investeringen per categorie worden hieronder nader genoemd.

Gronden en terreinen
Aankoop grond combisporthal

Bedrijfsgebouwen
Gymzaal Burmanlaan
Molen Windlust
Combisporthal

Overige materiële activa
Investeringen ICT

Materiële vaste activa met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	7			7	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.892			239	1.653
Overige materiële activa	11			2	9
Totaal	**1.909**	**0**	**0**	**247**	**1.662**

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.040	1.139		140	5.039
Overige materiële vaste activa	64	0		1	63
Totaal	**4.104**	**1.139**	**0**	**141**	**5.102**

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
Herstel kades Havenkanaal
Revitalisering Wassenaarse Slag
Civieltechnische kunstwerken

Financiële vaste activa

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Deelnemingen	455				455
Leningen deelnemingen	0	2.829			2.829
Overige langlopende leningen u/g	2.219	92	250	0	2.061
Totaal	**2.674**	**2.920**	**250**	**0**	**5.345**

Alliander heeft in 2021 bij haar aandeelhouders het verzoek ingediend tot het verstrekken van een reverse converteerbare hybride obligatielening van in totaal € 600 mln. Wassenaar neemt hieraan deel voor haar aandeel in deze € 600 mln, te weten een bedrag van € 2.829.727.

Deelnemingen

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020	Aantal aandelen 31-12-2021	Nominale waarde /Aandeel
Deelnemingen borginstellingen	1	1		
Aandelen Alliander	213	213	644.926	5
Aandelen BNG	241	241	106.392	2,5
Totaal	**455**	**455**		

Langlopende leningen u/g

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Geldlening SVN	1.786	92	86		1.792
Hypothecaire geldleningen personeel	433			164	269
Totaal	**2.219**	**92**	**86**	**164**	**2.061**

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000) verslagjaar 2021					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**478**		**1.274**	
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**144**	**337**	**215**	**116**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	334	141	1.058	1.158
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	63.688			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	63.688			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
*** Tot 1 juli 2021** **** Vanaf 1 juli 2021**	Drempelbedrag	478		1.274	
*** 'Tot 1 juli 2021** (1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000 **** Vanaf 1 juli 2021** (1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.					
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aan- gehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	12.953	30.648	19.809	10.636
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	144	337	215	116

VLOTTENDE ACTIVA

Uitzettingen korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen betreffen de vorderingen op de Belastingdienst voor de BTW aangifte en het BTW compensatiefonds. Ook zijn hier alle debiteuren opgenomen die als overheidsinstelling worden aangemerkt te weten Rijk, provincies, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en gemeenten.

*bedragen * € 1.000*

	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	7.423	7.079
R/C verhouding met het rijk	30.419	34.655
R/C verhouding niet financiële instellingen	208	559
Totaal	**38.050**	**42.293**

Overige vorderingen

*bedragen * € 1.000*

	Belasting-debiteuren	Bijstands-debiteuren	Overig	Totaal
Vorderingen per 31-12-2020	889	2.035	1.128	4.051
Af voorziening dubieuze debiteuren	-111	-510	-12	-633
	777	**1.525**	**1.116**	**3.418**
Vorderingen per 31-12-2021	843	2.093	845	3.781
Af voorziening dubieuze debiteuren	-86	-535	-49	-670
	757	**1.558**	**797**	**3.111**

Liquide middelen

*bedragen * € 1.000*

	31-12-2021	31-12-2020
Kassaldi	7	2
Banksaldi	46	0
Totaal	**53**	**2**

Wassenaar kan onder de financieringsovereenkomst met huisbankier BNG aanspraak maken op een rekening-courantkrediet van maximaal € 2,0 miljoen, eind 2021 bedroeg het saldo op de kredietfaciliteit € 0.

Overlopende activa

*bedragen * € 1.000*

	31-12-2021	31-12-2020
Nog te ontvangen bedragen	5.397	1.689
Vooruitbetaalde bedragen	871	723
Totaal	**6.268**	**2.412**

Onder de overlopende activa worden nog te ontvangen bedragen opgenomen en bedragen die in het verslagjaar betaald zijn maar betrekking hebben op 2022.

*bedragen * € 1.000*	31-12-2021	31-12-2020
BSGR	1.397	349
MRDH, subsidie verkeersprojecten	551	540
BNG, dividend	0	135
Herstel Huize Ivicke	1.083	149
Gemeente Leidschendam-Voorburg	98	152
Gemeente Voorschoten, DVO ICT	829	0
ASR, overdracht pensioenen	685	0
Avalex	356	367
Rijk algemene uitkering	322	161
Abonnementen/licenties	328	0
RWS/Provincie Z-H, subsidies	0	67
Omgevingsdienst Haaglanden	0	169
Diverse posten < € 100.000	619	323
Totaal	**6.268**	**2.412**

Passiva

Overzicht reserves

Overzicht reserves per 31 december	Saldo 31-12-2020	Vermeer-dering	Vermin-dering	Resultaat 2020	Saldo 31-12-2021
Algemene reserves					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	44.944	26	-3.148	-373	41.450
Algemene reserve weerstandsvermogen	8.000	0	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	**52.944**	**26**	**-3.148**	**-373**	**49.450**
Bestemmingreserves					
BR volkshuisvesting en duurzaamh.	455	0	-117	115	452
BR kunstopdrachten	44	0	0	0	44
BR Groene buffer	143	0	0	48	191
BR uitvoering Sociaal domein	1.021	350	-673	86	784
BR invest sport (beg 17)	253	0	-133	30	150
BR invoering omgevingswet	456	0	-174	25	307
BR verkeersprojecten	203	0	-45	0	158
BR egalisatie omgevingsvergunningen	704	1.149	0	0	1.853
BR grote projecten	2.036	734	-858	456	2.368
BR incidentele armoedebestrijding	30	0	-30	0	0
BR vergroten concurrentiekracht	60	0	-60	0	0
BR versterk bestuurs-en realisatiekracht	150	0	-150	0	0
BR Groencompensatie Amerikaans Ambassade	492	0	0	0	492
BR Transitievisies Klimaatakkoord	136	0	-149	48	35
BR Reorganisatie	0	2.754	-643	0	2.111
Totaal bestemmingreserves	**6.183**	**4.987**	**-3.033**	**807**	**8.945**
Totaal Reserves	**59.128**	**5.013**	**-6.180**	**434**	**58.395**

Toelichting op de reserves

Soort reserve	Algemene reserve

Naam	Algemene reserve (vrij besteedbaar)
Doelstelling	Algemene reserve waarmee onvoorziene negatieve rekeningresultaten opgevangen kunnen worden en in dekking kan worden voorzien van incidentele exploitatielasten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2021: € 460.401 Resultaat 2020 € 434.496 Garantstellingsprovisie HVC € 25.905
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2021: € 3.954.549 Resultaatbestemming 2020: - terugstorting bestemmingsreserves € 807.012 Budgetoverhevelingen 2020: - invoeringskosten inburgering € 39.382 - verkeersonderzoek wegennet € 35.925 - katalysator bij erfgoed € 7.110 - beheer kunstcollectie € 15.000 - vervangen kabelnet OV € 9.600 - handhaving Huize Ivicke € 26.088 - optimalisatie digitale systemen € 11.809 - vervangen brug Hofcampweg € 33.539 - verkeersveilige schoolzones € 9.401 - ontvlechting WODV € 51.013 Continuering subsidie Warenar € 59.670 Armoedebestrijding in coronatijd € 20.000 Instellen bestemmingsreserve Reorganisatie € 2.629.000 Kostenbesparende maatregelen jeugdzorg € 200.000
Omvang per 1-1-2021	€ 44.944.220
Omvang per 31-12-2021	€ 41.450.072
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Algemene reserve weerstandsvermogen
Doelstelling	Financiële buffer voor algemene en onbenoemde risico's.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2021	€ 8.000.000
Omvang per 31-12-2021	€ 8.000.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Soort reserve	Bestemmingsreserve

Naam	Reserve volkshuisvesting en duurzaamheid
Doelstelling	Dekking van stimuleringsinitiatieven inzake het volkshuisvestingsgebied.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 114.646
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2021: € 116.779 Lokale energiestrategie € 40.112 Incidentele capaciteit RES € 26.667 Incidentele capaciteit RES € 26.6673 Vaststellen regionale energiestrategie € 50.000
Omvang per 1-1-2021	€ 454.577
Omvang per 31-12-2021	€ 452.444
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve kunstopdrachten
Doelstelling	Dekking van de aankoop van gemeentelijk kunstbezit.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2021	€ 43.712
Omvang per 31-12-2021	€ 43.712
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve groene buffer
Doelstelling	Dekking voor toekomstige investeringen in de groene buffer Valkenburg.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 48.153
Onttrekking	IRV Katwijk-Wassenaar € 0
Omvang per 1-1-2021	€ 142.886
Omvang per 31-12-2021	€ 191.039
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve uitvoering Sociaal Domein
Doelstelling	Het opvangen van tekorten die ontstaan bij de uitvoering van de nieuwe en oude taken Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet door uitgaven van zorg en ondersteuning aan inwoners.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2021: € 435.746 Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 85.746 Motie aanpak jeugdzorg € 150.000 Kostenbesparende maatregelen jeugdzorg € 200.000

Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2021: € 672.752 Actieplan Jeugd € 246.340 Beschermd wonen € 43.894 Preventieve begeleiding statushouders € 75.000 Innovatiebudget sociaal domein € 92.655 Ontwikkelingsbudget jeugdzorg € 81.228 Aanpassing eigen bijdrage WMO € 86.500 Kostenbesparende maatregelen jeugdzorg € 47.135
Omvang per 1-1-2021	€ 1.021.220
Omvang per 31-12-2021	€ 784.214
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	**Reserve investeringen sport**
Doelstelling	Maatregelen uitvoering sportaccommodatiebeleid voor gemeentelijke- en niet gemeentelijke sportaccommodaties.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 30.000
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2021: € 133.373 Burgerinitiatief Kerkehout € 10.000 Sporttegemoetkomingen 2021 € 112.373 Hekwerken Blauw Zwart € 0 Kunstgrasvelden Blauw Zwart € 11.000
Omvang per 1-1-2021	€ 253.194
Omvang per 31-12-2021	€ 149.821
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 635.000
Bijzonderheden	

Naam	**Reserve invoering Omgevingswet**
Doelstelling	Dekking van de incidentele kosten voor 2018 tot en met 2020 voor de invoering van de Omgevingswet.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 25.000

Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2021: € 174.412 Invoering Omgevingswet € 174.412
Omvang per 1-1-2021	€ 456.373
Omvang per 31-12-2021	€ 306.961
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	**Reserve verkeersprojecten**
Doelstelling	Dekking van kosten van toekomstige Wassenaarse verkeersprojecten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	Verkeersonderzoek wegennet Wassenaar € 45.389
Omvang per 1-1-2021	€ 203.300
Omvang per 31-12-2021	€ 157.911
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Het programma Gemeentelijke Projecten binnen de Metropoolregio (MRDH) is eind 2017 stopgezet. Bij vaststelling van de jaarrekening 2017 is besloten om de uitkering van de MRDH bij de afwikkeling te storten in een bestemmingsreserve verkeersprojecten voor nog niet concrete Wassenaarse verkeersprojecten.

Naam	**Reserve egalisatie omgevingsvergunningen**
Doelstelling	Egalisatiereserve ter borging van stabiliteit van tarieven en opbrengsten
Functie	Egalisatiefunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Meeropbrengst bouwvergunningen € 1.148.812
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2021	€ 704.006
Omvang per 31-12-2021	€ 1.852.818
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Bij vaststelling van de jaarrekening 2017 is besloten de meeropbrengst omgevingsvergunningen te storten in een egalisatiereserve ter borging van stabiliteit van tarieven en opbrengsten.

Naam	Reserve grote projecten
Doelstelling	Verlenen van incidentele financiële ondersteuning aan grote projecten of in breder verband incidentele ondersteuning aan initiatieven die een verband of relatie hebben met (grote) projecten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2021: € 1.190.192 Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 455.932 Verkoop Backershagenlaan 13 € 537.690 Verkoop Molenstraat 22 € 196.570
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2021: € 858.413 Aanjagen ondertunneling N44 € 17.513 Groene zone Valkenburg € 156.918 Voorbereidingskrediet De Paauw € 193.014 Nationaal park Hollandse Duinen € 15.000 Beeldkwaliteit Centrum € 142.920 Energiekosten Schulpwei € 16.000 Continuering ontwikkeling Warenar € 53.726 Startnotitie gemeentewerf+Kerkehout € 46.897 Voorbereidingskrediet locatie Den Deyl € 77.624 Volwaardig bestuurscentrum De Paauw € 14.350 Huisvestingsvisie nieuwe organisatie € 0 Transitiekosten sporthal € 124.451 Strandvisie 2030 € 0 Nieuwe woningen Wassenaarders € 0
Omvang per 1-1-2021	€ 2.036.195
Omvang per 31-12-2021	€ 2.367.974
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 2.500.000
Bijzonderheden	Bij de besluitvorming over de begroting 2022-2025, dd. 26 oktober 2021, heeft de raad besloten om de doelstelling van deze reserve breder te formuleren: "Verlenen van incidentele financiële ondersteuning aan grote projecten of in breder verband incidentele ondersteuning aan initiatieven die een verband of relatie hebben met (grote) projecten" Tevens is een maximale omvang bepaald van € 2.500.000. Tot slot is nogmaals bevestigd dat in alle gevallen onmiskenbaar duidelijk moet zijn dat geen exploitatielasten uit deze reserve gedragen worden en dit alleen om kortdurende en incidentele kosten gaat.

Naam	Reserve incidentele armoedebestrijding
Doelstelling	Geven van incidentele ondersteuning bij armoede
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	Incidentele armoedebestrijding € 30000
Omvang per 1-1-2021	€ 30.000
Omvang per 31-12-2021	€
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 30.000
Bijzonderheden	

Naam	Reserve vergroten concurrentiekracht
Doelstelling	Samen met de ondernemers de Wassenaarse economische concurrentiepositie versterken in de regio door een bijdrage aan de Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing in 2019, 2020 en 2021
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	Bijdrage Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing € 60.000
Omvang per 1-1-2021	€ 60.000
Omvang per 31-12-2021	€
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 180.000
Bijzonderheden	

Naam	Reserve versterken bestuurs- en realisatiekracht
Doelstelling	Het dekken van uitgaven die voortvloeien uit het verbeteren van de bestuurs- en realisatiekracht van Wassenaar
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	Programmateam SSA opgavegericht werken € 150.000
Omvang per 1-1-2021	€ 150.000
Omvang per 31-12-2021	€
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 1.000.000
Bijzonderheden	Deze reserve wordt opgeheven bij vaststelling jaarrekening 2021

Naam	Reserve groencompensatie Amerikaanse Ambassade
Doelstelling	Groencompensatie Amerikaanse Ambassade
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2021	€ 492.000
Omvang per 31-12-2021	€ 492.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve transitievisies klimaatakkoord
Doelstelling	Opstelling transitievisies voor warmte, wijkaanpak-plannen en de informatievoorziening via energieloketten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2020 € 47.535
Onttrekking	Participatietraject Transitievisie klimaatakkoord € 148.535
Omvang per 1-1-2021	€ 136.000
Omvang per 31-12-2021	€ 35.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 237.000
Bijzonderheden	

Naam	Bestemmingsreserve reorganisatie
Doelstelling	
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2021: € 2.754.000 Instellen bestemmingsreserve € 2.629.000 Opleidingskosten 2022 € 125.000
Onttrekking	Ontvlechting WODV € 643.220
Omvang per 1-1-2021	€
Omvang per 31-12-2021	€ 2.110.780
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Overzicht voorzieningen

Overzicht voorzieningen per 31 december	Saldo 31-12-2020	Vermeer-dering	Vermin-dering	Vrijval	Saldo 31-12-2021
Voorzieningen verplichtingen, verliezen					
Voorz. wachtgeld+pensioenen wethouders	19	1.173	-32	0	1.160
Vz warme overdr. reg.overh.buitenonderh.	150	0	0	0	150
Voorzieningen voor risico's					
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**168**	**1.173**	**-32**	**0**	**1.310**
Voorzieningen voor onderhoudsegalisaite					
Voorz. vastgoed	758	1.027	-493	0	1.292
Voorz. onderhoud wegen	3.434	886	-528	0	3.792
Voorz. onderhoud bruggen	103	68	-107	0	63
Voorz. onderhoud openbare verlichting	509	225	-150	0	584
Voorz. onderh. verkeersregelinstallaties	1.022	0	-41	0	982
Voorz. onderhoud waterwegen	341	56	-195	0	202
Voorz. onderhoud speeltoestellen	323	128	-48	0	403
Voorz. onderh. en aanpass. gymnastieklok	76	56	-37	0	94
Gevelfonds subsidie pandeigenaren	87	0	-11	0	76
Totaal voorzieningen voor onderhoudsegalisatie	**6.652**	**2.445**	**-1.610**	**0**	**7.488**
Voorzieningen vervangingsinvesteringen					
Spaarvoorziening riolering	11.029	749	-288	0	11.490
Totaal voorzieningen vervangingsinvesteringen / heffing	**11.029**	**749**	**-288**	**0**	**11.490**
Voorzieningen middelen derden					
Egalisatievoorziening riolering	0	0	0	0	0
Egalisatievoorziening afval	210	26	0	0	236
Totaal voorzieningen middelen derden waarvan de bestemming gebonden is	**210**	**26**	**0**	**0**	**236**
Totaal voorzieningen	**18.059**	**4.394**	**-1.930**	**0**	**20.523**

Toelichting op de voorzieningen

VZ verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Voorziening wachtgeld+pensioenen wethouders
Doelstelling	Bekostigen van wachtgelduitkeringen en pensioenen aan voormalig wethouders.
Toevoeging	Totaal dotatie 2021: € 1.173.264 Dotatie 2021: € 19.000

	Extra storting pensioenvoorziening € 263.700 Overdracht waarde kapitaalverzekering € 890.564
Vermindering	Uitkeringen 2021: € 31.949
Omvang per 1-1-2021	€ 18.731
Omvang per 31-12-2021	€ 1.160.047
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	**Voorziening warme overdracht regeling overheveling buitenonderhoud en aanpassingen schoolgebouwen**
Doelstelling	Buitenonderhoud en aanpassingen van de schoolgebouwen voor basisonderwijs over de periode 2015 t/m 2019.
Toevoeging	
Vermindering	
Omvang per 1-1-2021	€ 149.543
Omvang per 31-12-2021	€ 149.543
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	In de komende tijd zal met de schoolbesturen overlegd worden voor welke voorzieningen nog een aanvraag wordt ingediend. Op basis van de ingediende en nog openstaande aanvragen bedraagt de verplichting een bedrag van € 149.543.

VZ onderhoudsegalisatie

Naam	**Voorziening vastgoed**
Doelstelling	Planmatig groot onderhoud
Toevoeging	Dotatie 2021: € 997.876 Bijdrage Provincie aan kiosk Buurtweg: € 29.000
Vermindering	Onderhoud 2021: € 492.798
Omvang per 1-1-2021	€ 757.940
Omvang per 31-12-2021	€ 1.292.018
Onderhoudsplan	Beheerplan Vastgoed 2021-2024
Bijzonderheden	

Naam	**Voorziening onderhoud wegen**
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de gemeentelijke wegen (verhardingen).
Toevoeging	Dotatie 2021: € 860.000 Bijdrage Dunea herstel asfalt Prinsenweg: € 25.934
Vermindering	Onderhoud 2021: € 528.413
Omvang per 1-1-2021	€ 3.433.992

Omvang per 31-12-2021	€ 3.791.513
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Wegen 2021-2023
Bijzonderheden	

Naam	**Voorziening onderhoud bruggen**
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de kunstwerken.
Toevoeging	Dotatie 2021 € 67.500
Vermindering	Onderhoud 2021: € 107.206
Omvang per 1-1-2021	€ 102.890
Omvang per 31-12-2021	€ 63.184
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Bruggen 2021-2023
Bijzonderheden	

Naam	**Voorziening openbare verlichting**
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de openbare verlichting.
Toevoeging	Dotatie 2021 € 225.000
Vermindering	Onderhoud 2021: € 149.947
Omvang per 1-1-2021	€ 509.142
Omvang per 31-12-2021	€ 584.196
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Openbare verlichting 2021-2023
Bijzonderheden	

Naam	**Voorziening onderhoud verkeersregelinstallaties**
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van verkeersregelinstallaties.
Toevoeging	
Vermindering	Onderhoud 2021: € 40.831
Omvang per 1-1-2021	€ 1.022.493
Omvang per 31-12-2021	€ 981.662
Onderhoudsplan	Update Beheerplan VRI 2021-2023
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud waterwegen
Doelstelling	Dekking planmatig onderhoud en vervanging van het gemeentelijk kapitaalgoed water (watergangen en de daarbij behorende waterbouwkundige kunstwerken)
Toevoeging	Dotatie 2021 € 56.000
Vermindering	Onderhoud 2021: € 194.938
Omvang per 1-1-2021	€ 340.581
Omvang per 31-12-2021	€ 201.643
Onderhoudsplan	Update Beheerplan water 2021-2023
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud speeltoestellen
Doelstelling	Dekking planmatig onderhoud en vervanging van speeltoestellen en bijbehorende ondergronden in de gemeente.
Toevoeging	Dotatie 2021 € 128.000
Vermindering	Onderhoud 2021: € 48.194
Omvang per 1-1-2021	€ 322.945
Omvang per 31-12-2021	€ 402.751
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Spelen 2021-2023
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen
Doelstelling	Dekking onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen.
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2021: € 55.892 Dotatie Gymzaal Clematislaan € 22.953 Dotatie Gymzaal Bonifatiusschool € 16.904 Dotatie Gymzaal Bloemcampschool € 16.035
Vermindering	Totaal onttrekkingen in 2021: € 37.268 Gymzaal Jan Baptistschool: € 37.268
Omvang per 1-1-2021	€ 75.859
Omvang per 31-12-2021	€ 94.483
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	Onderhoud en aanpassen van de lokalen bewegingsonderwijs zijn vanaf 1 januari 2015 geen voorziening huisvesting onderwijs meer, maar worden gerekend tot de kosten materiële instandhouding. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen van de vergoeding materiële in stand houden aan de schoolbesturen waarvan het bevoegd gezag juridisch eigenaar is, zijn nadere regeling worden getroffen voor het bekostigen van deze activiteiten. In de

	raadsvergadering van 29 maart 2016 is de verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs vastgesteld en is besloten tot het instellen van een voorziening 'Onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen'.

Naam	**Voorz. gevelfonds subsidie pandeigenaren**
Doelstelling	Stimuleren van pandeigenaren in het kader van uitvoering van beeldkwaliteitsplan om te komen tot een toekomstbestendig en aantrekkelijk centrum
Toevoeging	Instellen gevelfonds € 100.000
Vermindering	Stimuleringssubsidies 2021 € 10.500
Omvang per 1-1-2021	€ 86.600
Omvang per 31-12-2021	€ 76.100
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

VZ vervangingsinvesteringen / heffing

Naam	**Spaarvoorziening Riolering**
Doelstelling	Dekking van de kosten van onderhoud en vervanging (ineens) van rioleringen.
Toevoeging	Dotatie 2021: € 624.381 Bijdrage WBS Willibrord aan riolering Stompwijckstraat: € 125.000
Vermindering	Onderhoud 2021: € 288.028
Omvang per 1-1-2021	€ 11.028.617
Omvang per 31-12-2021	€ 11.489.970
Onderhoudsplan	VGRP 2017-2021
Bijzonderheden	

VZ middelen derden / bestemming gebonden

Naam	**Egalisatievoorziening riolering**
Doelstelling	Opvangen van fluctuaties in tarieven.
Toevoeging	
Vermindering	Saldo exploitatie riolering 2021: €
Omvang per 1-1-2021	€
Omvang per 31-12-2021	€ 0
Onderhoudsplan	VGRP 2017-2021
Bijzonderheden	

Naam	Egalisatievoorziening afval
Doelstelling	Opvangen van fluctuaties in tarieven.
Toevoeging	Saldo exploitatie afval 2021: € 26.000
Vermindering	
Omvang per 1-1-2021	€ 210.137
Omvang per 31-12-2021	€ 236.137
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

*bedragen * € 1.000*	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerdering	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021
Door derden belegde gelden	134	10		144
Waarborgsommen	4	10		14
Totaal	**138**	**20**	**0**	**158**

De door derden belegde gelden betreffen de spaarpremies spaarhypotheken ten behoeve van gemeentepersoneel.

Vlottende passiva

Kortlopende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar

Overige schulden

*bedragen * € 1.000*	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	3.441	2.439
Totaal	**3.441**	**2.439**

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva wordt verstaan alle verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

*bedragen * € 1.000*	31-12-2021	31-12-2020
Nog te betalen bedragen	6.833	4.128
Totaal	**6.833**	**4.128**

Van overheden ontvangen nog te besteden uitkeringen

In overeenstemming met de BBV worden de niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel als "vooruit ontvangen middelen" op de balans verantwoord onder de balanspost "Overlopende passiva".

*bedragen * € 1.000*	**Boekwaarde 31-12-2020**	**Vermeerdering**	**Vrijval/ Afboeking**	**Boekwaarde 31-12-2021**
Onderwijsachterstandenbeleid	117	268	154	231
Frederiks Parkenroute	49	0	28	21
Geluidsanering	120	0	0	120
Reductie Energiegebruik	169	0	169	0
Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandig Ondernemers (TOZO)	2.470	1.580	4.012	38
TOZO uitvoeringskosten	138	0	138	0
RREW-gelden	0	300	50	250
Spec.uitk Ventilatie in scholen	0	210	0	210
Nationaal Programma Onderwijs	0	99	68	31
Overig	15	0	15	0
Totaal	**3.078**	**2.457**	**4.634**	**902**

Overige vooruitontvangen bedragen

In het afgelopen jaar is een aantal anterieure overeenkomsten afgesloten, waarvoor in 2020 een voorschot ontvangen is. De uitgaven zullen in 2022 volgen.

*bedragen * € 1.000*	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Plan herontwikkeling ANWB-locatie	86	124
Project Stompwijckstraat	38	38
Havenkade 71	70	0
Duindigt	11	0
Woningbouwlocatie Vreeburglaan/Van Gybelanthof	0	31
Overige vooruitontvangen	0	7
Totaal	**206**	**200**

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

*(bedragen * € 1.000)*	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant 1-1-2021	Restant 31-12-2021
Verenigingen op terreinen sport, cultuur en recreatie	1.030	div.	499	449
Instellingen ziekenzorg en ouderenzorg	1.475	div.	3	2
Woningbouwcorporaties (WSW)	123.578	div.	102.386	113.758
Gemeentegaranties woningen particulieren (* laatst bekende cijfer)	1.611	div.	477*	477*
			103.365	**114.687**

Voor de woningbouwcorporaties is de som van nieuwe gewaarborgde leningen hoger dan de som van de afgelopen leningen waardoor het gewaarborgde bedrag in 2021 een toename laat zien.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huur- en lease verplichtingen

Omschrijving	Bedrag	Frequentie	Looptijd
Erfpacht grond tussen Dr. Mansveltkade en Katwijkseweg	90.491	Jaarlijks	29 november 2023
Erfpacht en recht van opstal parkeergelegenheden strand Wassenaarse Slag	48.880	Jaarlijks	31 december 2024

Langlopende contracten en/of raamovereenkomsten

De langlopende contracten en/of raamovereenkomsten die binnen de Werkorganisatie Duivenvoorde waren gesloten zijn in het verslagjaar overgenomen door de gemeente Wassenaar.

Hieronder staat het overzicht van de langlopende contracten in 2021 en die ook in 2022 lopen, waarvan de gemiddelde (jaar) verplichtingen gelijk of groter zijn dan € 50.000 (gebaseerd op de gemiddelde waarde van het contract in 2021 en voorgaande jaren).

Omschrijving	Verplichting (x € 1.000)
Financieel systeem, Burgerzaken, BAG etc.	560
Licenties Microsoft	166
Overige licenties	536
Verzekeringen	339
Totaal	1.601

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen belangrijke gebeurtenissen bekend.

Programmarekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primair 2021			Begroting actueel 2021			Rekening 2021		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	44.263	-13.958	30.305	48.678	-15.707	32.971	49.441	-15.897	33.544
P1 Veiligheid	67	-3.152	-3.086	153	-3.239	-3.086	204	-3.274	-3.070
P2 Verkeer en vervoer	363	-3.877	-3.514	376	-4.364	-3.988	467	-4.051	-3.584
P3 Economie	1.253	-658	595	1.275	-677	597	1.258	-646	612
P4 Onderwijs	319	-2.289	-1.970	863	-3.218	-2.355	378	-2.763	-2.384
P5 Sport, cultuur en recreatie	508	-6.679	-6.172	864	-7.460	-6.596	1.167	-7.506	-6.339
P6 Sociaal Domein	6.536	-21.931	-15.395	9.785	-26.730	-16.945	8.232	-25.290	-17.058
P7 Volksgezondheid en milieu	7.671	-8.674	-1.003	7.870	-9.322	-1.453	7.898	-9.109	-1.211
P8 Wonen en bouwen	1.273	-2.319	-1.046	2.146	-2.690	-545	2.893	-2.481	413
Totaal programma's	62.252	-63.538	**-1.285**	72.009	-73.408	**-1.399**	71.939	-71.016	**922**

Reserves									
P0 Bestuur en ondersteuning	150	0	150	4.087	-3.504	583	3.692	-3.488	204
P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	0	0	0	392	0	392	151	0	151
P3 Economie	235	0	235	231	0	231	218	0	218
P4 Onderwijs	0	0	0	135	0	135	78	0	78
P5 Sport, cultuur en recreatie	171	0	171	609	0	609	503	0	503
P6 Sociaal Domein	569	-150	419	1.182	-350	832	972	-350	622
P7 Volksgezondheid en milieu	27	0	27	340	-26	314	265	-26	239
P8 Wonen en bouwen	471	0	471	520	-650	-130	301	-1.149	-848
Mutaties reserves	1.622	-150	**1.472**	7.495	-4.530	**2.966**	6.180	-5.013	**1.167**

Gerealiseerde resultaat	63.875	-63.688	**187**	79.505	-77.938	**1.567**	78.119	-76.029	**2.090**

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
0. Bestuur en ondersteuning				**0. Bestuur en ondersteuning**			
Capaciteit programmateam SSA opgavegericht werken	200.000	200.000	214.054	Onttrekking BR Versterken bestuurs- en realisatiekracht	150.000	150.000	150.000
Verduurzaming vastgoed	30.000	30.000	7.755				
Reserveren saldo begroting	0	102.077	0				
Dotatie BR Reorganisatie	0	2.629.000	2.629.000	Onttrekking Algemene reserve	0	2.629.000	2.629.000
Ontvlechting WODV	0	1.028.013	694.233	Onttrekking BR Reorganisatie	0	977.000	643.220
				Onttrekking Algemene reserve	0	51.013	51.013
Optimalisatie digitale systemen	0	11.809	13.196	Onttrekking Algemene reserve	0	11.809	11.809
VBK De Paauw	0	193.014	193.014	Onttrekking BR Grote projecten	0	193.014	193.014
Verkoop Backershagenlaan 13	0	10.600	14.512	Verkoop Backershagenlaan 13	0	552.200	552.202
Dotatie BR Grote projecten	0	541.600	537.690				
Verkoop Molenstraat 22	0	7.100	18.430	Verkoop Molenstraat 22	0	215.000	215.000
Dotatie BR Grote projecten	0	207.900	196.570				
Volwaardig BC De Paauw	0	59.000	14.350	Onttrekking BR Grote projecten	0	59.000	14.350
Huisvestingsvisie nieuwe organisatie	0	16.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	0	16.000	0
Van Polanenpark 105 PAK-vervuiling	0	15.000	15.397				
Dotatie BR Reorganisatie ivm opleiding	0	125.000	125.000				
Extra dotatie VZ pensioenen	0	0	263.700				
				Rijksbijdrage coronasteunpakket	0	539.639	539.639
Kosten Coronamaatregelen	0	83.500	83.500	Lagere opbrengsten ivm Corona	0	-23.528	-23.528
Totaal Programma 0	*230.000*	*5.259.613*	*5.020.401*	*Totaal Programma 0*	*150.000*	*5.370.147*	*4.975.719*
1. Veiligheid				**1. Veiligheid**			
Aanpak ondermijning	75.000	55.000	78.533				
Controle coronatoegangsbewijs CTB	0	69.000	9.112	Rijksbijdrage CTB	0	69.000	21.099
Kosten Coronamaatregelen	0	98.350	98.350	Ondersteuning Toezicht&Handhaving	0	0	91.382
Totaal Programma 1	*75.000*	*222.350*	*185.995*	*Totaal Programma 1*	*0*	*69.000*	*112.481*
2. Verkeer en vervoer				**2. Verkeer en vervoer**			
Geen dotatie VZ VRI	-110.000	-110.000	-110.000				
Kleine verkeersmaatregelen	20.000	20.000	2.734				
Capaciteit RA Verkeer	90.000	90.000	47.077				
Toekomstvisie N44	0	35.000	17.513	Onttrekking BR Grote projecten	0	35.000	17.513
Verkeersonderzoek wegennet	0	35.925	35.925	Onttrekking Algemene Reserve	0	35.925	35.925
VBK vervangen kabelnet OV	0	50.000	9.600	Onttrekking Algemene Reserve	0	50.000	9.600
VBK vervangen brug Hofcampweg	0	50.000	33.539	Onttrekking Algemene Reserve	0	50.000	33.539
Verkeersveilige schoolzones	0	17.634	9.401	Onttrekking Algemene Reserve	0	17.634	9.401
Talking Traffic	0	13.646	13.500	Bijdrage Talking Traffic	0	13.646	10.875
Technisch onderzoek bruggen	0	40.000	28.157				
Kosten Coronamaatregelen	0	10.000	10.000				
Verkeersonderzoek wegennet	0	203.300	45.389	Onttrekking BR Verkeersprojecten	0	203.300	45.389
Totaal Programma 2	*0*	*455.505*	*142.835*	*Totaal Programma 2*	*0*	*405.505*	*162.242*
3. Economie				**3. Economie**			
Bedrijven Investerings Zone	45.700	45.700	41.885	Bedrijven Investerings Zone	45.700	45.700	42.885
Beeldkwaliteit Winkelhaak	160.000	156.000	142.920	Onttrekking BR Grote projecten	160.000	156.000	142.920
Bijdrage Kust en Stad	60.000	60.000	60.000	Onttrekking BR Vergroten concurrentiekracht	60.000	60.000	60.000
Nationaal Park Hollandse Duinen	15.000	15.000	15.000	Onttrekking BR Grote projecten	15.000	15.000	15.000
Kosten Coronamaatregelen	0	13.000	13.000	Lagere opbrengsten ivm Corona	0	-4.120	-4.120
Totaal Programma 3	*280.700*	*289.700*	*272.805*	*Totaal Programma 3*	*280.700*	*272.580*	*256.685*
4. Onderwijs				**4. Onderwijs**			
Duurzaamheidsonderwijs	30.000	30.000	31.225				
VBK ontwikkellocatie Den Deyl	0	135.000	77.624	Onttrekking BR Grote projecten	0	135.000	77.624
Specifieke uitkering ventilatie in scholen	0	210.000	0	Rijksbijdrage Specifieke uitkering ventilatie in scholen	0	210.000	0
Nationaal Programma Onderwijs	0	99.376	68.024	Rijksbijdrage NPO	0	99.376	68.024
Totaal Programma 4	*30.000*	*474.376*	*176.873*	*Totaal Programma 4*	*0*	*444.376*	*145.648*
5. Sport, cultuur en recreatie				**5. Sport, cultuur en recreatie**			
Groene zone Valkenburg	95.000	156.918	195.397	Onttrekking BR Grote projecten	95.000	156.918	156.918
Energiekosten Schulpwei	16.000	16.000	16.000	Onttrekking BR Grote projecten	16.000	16.000	16.000
Continuering subsidie Warenar	59.670	59.670	60.000	Onttrekking Algemene Reserve	59.670	59.670	59.670
Capaciteit Beleid sport	62.000	62.000	0				
Versterking groen wijkverenigingen	30.000	30.000	32.411				
Katalysator bij erfgoed	0	17.800	7.110	Onttrekking Algemene Reserve	0	17.800	7.110
Beheer kunstcollectie	0	15.000	15.748	Onttrekking Algemene Reserve	0	15.000	15.000
IRV Katwijk-Valkenburg	0	48.153	0	Onttrekking BR Groene buffer	0	48.153	0
Prins Frederiks Parkenroute	0	64.733	27.863	Bijdragen Prins Frederiks Parkenroute	0	64.733	27.863
Sportakkoord	0	85.142	96.095	Rijksbijdrage Sportakkoord	0	85.142	85.142
Beheer Schulpwei	0	37.000	37.986				
Sporttegemoetkomingen	0	135.373	123.373	Onttrekking BR Investeringen sport	0	135.373	123.373

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
				SPUK uitkering 2021	0	81.797	105.887
SPUK ijsbanen en zwembaden	0	113.355	290.061	SPUKDZ uitkering	0	113.355	290.081
				Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties	0	-31.742	-27.816
Transitiekosten sporthal	0	140.000	124.451	Onttrekking BR Grote projecten	0	140.000	124.451
Coronacompensatie bibliotheek	0	100.000	100.000				
Demarcatielijst bibliotheek	0	31.665	28.851				
Strandvisie 2030	0	20.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	0	20.000	0
Coronacompensatie Cultuursector	0	112.353	70.000				
Totaal Programma 5	*262.670*	*1.245.162*	*1.225.346*	*Totaal Programma 5*	*170.670*	*922.199*	*983.679*
6. Sociaal domein				**6. Sociaal domein**			
Innovatiebudget sociaal domein	50.000	80.406	77.655	Onttrekking BR Sociaal Domein	50.000	80.406	77.655
				Onttrekking BR Sociaal Domein	0	15.000	15.000
Preventieve begeleiding statushouders	75.000	75.000	75.000	Onttrekking BR Sociaal Domein	75.000	75.000	75.000
Beschermd wonen	50.000	50.000	43.894	Onttrekking BR Sociaal Domein	50.000	50.000	43.894
Actieplan jeugd	206.000	246.340	93.475	Onttrekking BR Sociaal Domein	206.000	446.340	293.475
Ontwikkelingsbudget jeugdzorg	81.228	81.228	81.228	Onttrekking BR Sociaal Domein	81.228	81.228	81.228
Eigen bijdrage WMO				Onttrekking BR Sociaal Domein	86.500	86.500	86.500
Capaciteit Beleid WMO	61.250	61.250	45.394				
Armoedebestrijding in Coronatijd	20.000	20.000	20.000	Onttrekking Algemene Reserve	20.000	20.000	20.000
Aanpak Jeugdzorg	-150.000	-150.000	-150.000				
Dotatie BR Sociaal Domein	150.000	150.000	150.000				
Dotatie BR Sociaal Domein	0	200.000	200.000	Onttrekking Concernreserve	0	200.000	200.000
Noodopvang vluchtelingen	0	89.000	98.924	Bijdrage noodopvang vluchtelingen	0	137.000	143.699
Invoeringskosten inburgering	0	84.451	39.382	Onttrekking Algemene Reserve	0	45.037	39.382
PvA dak- en thuisloosheid	0	15.697	0	Onttrekking Algemene Reserve	0	15.697	0
Bruisend Wassenaar	0	26.500	0	Onttrekking Algemene Reserve	0	26.500	0
Burgerinitiatief Kerkehout	0	10.000	10.165	Onttrekking BR Investeringen sport	0	10.000	10.000
Projecten suicidepreventie	0	50.000	42.043	Bijdrage Stichting 113	0	11.000	13.750
Armoederegisseur	0	35.000	35.000				
Uitvoering TOZO-regeling	0	1.719.559	1.242.483	Rijksbijdrage TOZO	0	1.717.889	1.099.104
				Vrijval reserve armoede	0	30.000	30.000
Toeslagaffaire	0	30.000	88.580	Rijksbijdrage toeslagaffaire	0	30.447	88.580
Kwijtscheldingbuurthuizen	0	10.000	10.000				
Regeling TONK	0	223.000	209.000				
Belactie ondernemers	0	16.000	16.000				
Ketenregisseur zorg en welzijn	0	22.000	18.100				
Wonen-plus in O&O-gebouw	0	1.000.000	0	Bijdrage Wonen-plus	0	1.000.000	0
Kosten Coronamaatregelen	0	64.355	64.355				
Totaal Programma 6	*543.478*	*4.209.786*	*2.510.678*	*Totaal Programma 6*	*568.728*	*4.078.044*	*2.317.267*
7. Volksgezondheid en milieu				**7. Volksgezondheid en milieu**			
Incidentele capaciteit RES	26.667	26.667	26.667	Onttrekking BR Volkshuisvesting	26.667	26.667	26.667
Capaciteit RA Duurzaamheid en milieu	90.000	90.000	90.000				
Participatietraject Transitievisie warmte	0	148.535	148.535	Onttrekking BR Transitievisie Warmte	0	148.535	148.535
Vaststellen regionale energiestrategie	0	50.000	50.000	Onttrekking BR Volkshuisvesting	0	50.000	50.000
Lokale Energiestrategie	0	114.646	40.112	Onttrekking BR Volkshuisvesting	0	114.646	40.112
Duurzaamheidsvouchers	0	168.664	156.329	Rijksbijdrage duurzaamheidsvouchers	0	168.664	156.329
RRE Woningen	0	0	50.162	Rijksbijdrage RRE Woningen	0	0	50.162
Extern advies warmtetransitie	0	0	20.560	Rijksbijdrage warmtetransitie	0	0	20.660
Lokaal Preventieakkoord	0	9.600	9.600	Rijksbijdrage lokaal preventieakkoord	0	9.600	9.600
Preventieakkoord	0	20.000	20.000	Rijksbijdrage preventieakkoord	0	20.000	20.000
Garantstellingsprovisie HVC	0	-26.000	-25.905				
Dotatie Algemene reserve	0	26.000	25.905				
Kosten Coronamaatregelen	0	89.500	89.500				
Totaal Programma 7	*116.667*	*717.612*	*701.465*	*Totaal Programma 7*	*26.667*	*538.112*	*522.065*
8. Wonen en bouwen				**8. Wonen en bouwen**			
Bestemmingsplan Havengebied	110.000	0	0	Onttrekking BR Grote projecten	110.000	0	0
Capaciteit RA Wonen	45.000	45.000	28.722				
Omgevingswet	241.208	266.208	241.316	Onttrekking BR Omgevingswet	241.208	266.208	174.412
Nieuwe woningen Wassenaarderis	120.000	120.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	120.000	120.000	0
Handhaving Huize Ivicke	0	26.088	37.818	Onttrekking Algemene Reserve	0	26.088	26.088
Anterieure overeenkomsten	0	73.031	117.634	Bijdragen anterieure overeenkomsten	0	73.031	114.331
Projectkosten Warenar	0	55.000	53.726	Onttrekking BR Grote projecten	0	55.000	53.726
Startnotitie gemeentewerf+Kerkehout	0	52.500	46.897	Onttrekking BR Grote projecten	0	52.500	46.897
Dotatie BR Egalisatie omgevingsvergunningen	0	650.000	1.148.812	Incidentele opbrengst omgevingsvergunningen	0	800.000	1.480.273
Totaal Programma 8	*516.208*	*1.287.827*	*1.674.925*	*Totaal Programma 8*	*471.208*	*1.392.827*	*1.895.727*
Totaal	**2.054.723**	**14.161.931**	**11.911.323**	**Totaal**	**1.667.973**	**13.492.790**	**11.371.513**
Saldo	**386.750**	**669.141**	**539.810**	**Saldo**			

De in het overzicht opgenomen incidentele baten en lasten betreffen posten die naar hun aard geen structureel karakter hebben en behoren ook niet tot de structurele bedrijfsvoering van de gemeente. De gespecificeerde

omschrijving bij de betreffende posten geeft weer wat de incidentele baten en lasten betreffen. De duur van deze incidentele posten bedraagt maximaal 3 jaar.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarrekening is toelichting gegeven op de verschillen per programma.

Verantwoording en goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden dan wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt de goedkeuringstolerantie wel overschreden dan kan dit gevolgen hebben.

Voor de financiële of begrotingsrechtmatigheid (getrouwheid en rechtmatigheid van de wetsuitvoering) is de goedkeuringstolerantie gesteld op 1% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Het bedrag van onzekerheden mag niet meer zijn dan 3% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Uitgaande van een lastentotaal in de jaarrekening van € 76,0 miljoen, betekenen deze percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 0,8 miljoen en een totaal van onzekerheden van ongeveer € 2,3 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt. Deze verplichte analyse is ook bruikbaar om een analyse inzake de begrotingsrechtmatigheid te vervaardigen. Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium “passend binnen het door de raad uitgezette beleid” van belang.

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma’s wordt onderstaand per programma een toelichting gegeven op de onrechtmatige begrotingsafwijkingen.

bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel "+" = voordeel)

Programma	Begroting na wijziging			Realisatie 2021			Begrotingsafwijking			
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten
P0 Bestuur en ondersteuning	-15.707	48.678	32.971	-15.897	49.441	33.544	-190	763	573	-190
P1 Veiligheid	-3.239	153	-3.086	-3.274	204	-3.070	-36	51	16	-36
P2 Verkeer en vervoer	-4.364	376	-3.988	-4.051	467	-3.584	313	91	404	
P3 Economie	-677	1.275	597	-646	1.258	612	32	-17	15	
P4 Onderwijs	-3.218	863	-2.355	-2.763	378	-2.384	455	-485	-29	
P5 Sport, cultuur en recreatie	-7.460	864	-6.596	-7.506	1.167	-6.339	-46	302	257	-46
P6 Sociaal Domein	-26.730	9.785	-16.945	-25.290	8.232	-17.058	1.440	-1.553	-114	
P7 Volksgezondheid en milieu	-9.322	7.870	-1.453	-9.109	7.898	-1.211	214	29	242	
P8 Wonen en bouwen	-2.690	2.146	-545	-2.481	2.893	413	210	748	958	
Resultaat voor mutatie reserves	**-73.408**	**72.009**	**-1.399**	**-71.016**	**71.939**	**922**	**2.392**	**-71**	**2.321**	**-271**
Mutatie reserves:										
P0 Bestuur en ondersteuning	-3.504	4.087	583	-3.488	3.692	204	15	-394	-379	-
P1 Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P2 Verkeer en vervoer	-	392	392	-	151	151	-	-240	-240	-
P3 Economie	-	231	231	-	218	218	-	-13	-13	-
P4 Onderwijs	-	135	135	-	78	78	-	-57	-57	-
P5 Sport, cultuur en recreatie	-	609	609	-	503	503	-	-106	-106	-
P6 Sociaal Domein	-350	1.182	832	-350	972	622	-	-210	-210	-
P7 Volksgezondheid en milieu	-26	340	314	-26	265	239	0	-75	-74	-
P8 Wonen en bouwen	-650	520	-130	-1.149	301	-848	-499	-219	-717	-
Subtotaal mutatie reserves	**-4.530**	**7.495**	**2.966**	**-5.013**	**6.180**	**1.167**	**-483**	**-1.315**	**-1.798**	**-**
Resultaat na bestemming	**-77.938**	**79.505**	**1.567**	**-76.029**	**78.119**	**2.090**	**1.908**	**-1.385**	**523**	**-271**

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

Op basis van een actuariële berekening van de wethouderspensioenen is het nodig een bedrag van € 264.000 toe te voegen aan de voorziening.

Programma 1 - Veiligheid

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden was € 119.000 hoger dan geraamd vanwege een eenmalig hogere uitkering Functioneel Leeftijdsontslag (FLO).

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Aanvullende lasten in verband met de Specifieke uitkering voor zwembaden en ijsbanen (SPUKIJZ) zorgen voor hogere lasten op dit programma. Deze extra lasten worden volledig vergoed door een rijksbijdrage.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging aan de reserves	Raming Begrotingsjaar na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	3.504		3.488	
P6 Sociaal domein	350		350	
P7 Volksgezondheid en milieu	26		26	
P8 Wonen en bouwen	650		1.149	
Totaal	**4.530**		**5.013**	
Onttrekking aan de reserves	**Raming Begrotingsjaar na wijziging**	**Waarvan Structureel**	**Realisatie Begrotingsjaar**	**Waarvan Structureel**
P0 Bestuur en ondersteuning	4.087		3.693	
P1 Openbare orde en veiligheid	-		-	
P2 Verkeer en vervoer	392		151	
P3 Economie	231		218	
P4 Onderwijs	135		78	
P5 Sport, cultuur en recreatie	609		503	
P6 Sociaal Domein	1.182		972	
P7 Volksgezondheid en milieu	340		265	
P8 Wonen en bouwen	520		301	
Totaal	**7.495**		**6.180**	

Overzicht baten en lasten per taakveld

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Begroting primair 2021			Begroting actueel 2021			Rekening 2021		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-2.244.295	**-2.244.295**	0	-2.758.694	**-2.758.694**	11.420	-3.007.766	**-2.996.346**
0.2 Burgerzaken	406.291	-818.726	**-412.435**	406.291	-867.726	**-461.435**	522.744	-929.582	**-406.838**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	96.889	-628.135	**-531.246**	864.089	-639.002	**225.087**	864.343	-617.998	**246.345**
0.4 Overhead	52.141	-9.539.536	**-9.487.395**	812.427	-10.740.674	**-9.928.247**	911.052	-10.663.366	**-9.752.314**
0.5 Treasury	762.000	-29.672	**732.328**	666.824	-29.672	**637.152**	690.802	-12.003	**678.798**
0.61 OZB Woningen	7.821.310	-273.005	**7.548.305**	7.821.310	-287.005	**7.534.305**	7.828.954	-286.527	**7.542.427**
0.62 OZB Niet-Woningen	2.891.798	-62.451	**2.829.347**	2.891.798	-62.451	**2.829.347**	2.914.452	-62.451	**2.852.001**
0.63 Parkeerbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
0.64 Belastingen overig	2.214.943	-104.870	**2.110.073**	2.191.415	-107.370	**2.084.045**	2.378.657	-121.557	**2.257.100**
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	30.018.023	0	**30.018.023**	33.023.992	0	**33.023.992**	33.318.674	0	**33.318.674**
0.8 Overige baten en lasten	0	-257.500	**-257.500**	0	-214.577	**-214.577**	0	-196.953	**-196.953**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	**0**	0	0	**0**	0	1.500	**1.500**
0.10 Mutaties reserves	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten programma	44.263.395	-13.958.190	**30.305.205**	48.678.146	-15.707.171	**32.970.975**	49.441.098	-15.896.704	**33.544.395**
Programma:P1 Veiligheid	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo

1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.207.401	**-2.207.401**	69.000	-2.250.093	**-2.181.093**	21.099	-2.287.677	**-2.266.578**
1.2 Openbare orde en veiligheid	66.893	-944.993	**-878.100**	83.893	-988.843	**-904.950**	183.245	-986.810	**-803.565**
Saldo van baten en lasten programma	66.893	-3.152.394	**-3.085.501**	152.893	-3.238.936	**-3.086.043**	204.344	-3.274.487	**-3.070.143**
Programma:P2 Verkeer en vervoer	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
2.1 Verkeer en vervoer	198.164	-3.610.044	**-3.411.880**	211.810	-4.039.137	**-3.827.327**	332.789	-3.738.732	**-3.405.943**
2.2 Parkeren	137.820	-250.552	**-112.732**	137.820	-308.686	**-170.866**	113.148	-300.807	**-187.659**
2.3 Recreatieve havens	26.573	-4.000	**22.573**	26.573	-4.000	**22.573**	20.975	0	**20.975**
2.5 Openbaar vervoer	0	-11.940	**-11.940**	0	-11.940	**-11.940**	0	-11.281	**-11.281**
Saldo van baten en lasten programma	362.557	-3.876.536	**-3.513.979**	376.203	-4.363.763	**-3.987.560**	466.912	-4.050.820	**-3.583.908**
Programma:P3 Economie	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
3.1 Economische ontwikkeling	0	-445.492	**-445.492**	0	-436.075	**-436.075**	7.500	-419.572	**-412.072**
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	76.770	-58.790	**17.980**	98.375	-84.515	**13.860**	94.035	-84.235	**9.801**
3.4 Economische promotie	1.176.454	-153.823	**1.022.631**	1.176.454	-156.823	**1.019.631**	1.156.481	-142.089	**1.014.392**
Saldo van baten en lasten programma	1.253.224	-658.105	**595.119**	1.274.829	-677.413	**597.416**	1.258.017	-645.896	**612.121**
Programma:P4 Onderwijs	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-86.797	**-86.797**	0	-59.042	**-59.042**	0	-60.994	**-60.994**
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-759.386	**-759.386**	210.000	-1.305.358	**-1.095.358**	1.409	-1.087.999	**-1.086.590**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	318.921	-1.442.699	**-1.123.778**	652.943	-1.853.757	**-1.200.814**	377.001	-1.613.666	**-1.236.665**
Saldo van baten en lasten programma	318.921	-2.288.882	**-1.969.961**	862.943	-3.218.157	**-2.355.214**	378.410	-2.762.659	**-2.384.249**
Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
5.1 Sportbeleid en activering	10.296	-384.447	**-374.151**	290.590	-605.105	**-314.515**	518.800	-787.421	**-268.621**
5.2 Sportaccommodaties	170.933	-1.306.044	**-1.135.111**	139.191	-1.361.428	**-1.222.237**	148.426	-1.356.604	**-1.208.178**
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	38.350	-369.412	**-331.062**	46.632	-520.236	**-473.604**	54.893	-434.262	**-379.369**
5.4 Musea	0	-8.817	**-8.817**	0	-8.817	**-8.817**	0	-8.615	**-8.615**
5.5 Cultureel erfgoed	9.050	-287.072	**-278.022**	9.050	-293.454	**-284.404**	8.795	-293.187	**-284.392**
5.6 Media	134.325	-633.417	**-499.092**	134.325	-765.968	**-631.643**	134.325	-810.947	**-676.622**
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	144.869	-3.690.120	**-3.545.251**	244.602	-3.905.390	**-3.660.788**	301.516	-3.815.080	**-3.513.564**
Saldo van baten en lasten programma	507.823	-6.679.329	**-6.171.506**	864.390	-7.460.398	**-6.596.008**	1.166.754	-7.506.115	**-6.339.361**
Programma:P6 Sociaal Domein	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	70.540	-1.519.743	**-1.449.203**	207.540	-1.600.146	**-1.392.606**	208.019	-1.505.601	**-1.297.581**
6.2 Wijkteams	0	-641.635	**-641.635**	0	-753.635	**-753.635**	0	-854.338	**-854.338**
6.3 Inkomensregelingen	6.315.189	-8.575.696	**-2.260.507**	8.346.113	-10.142.099	**-1.795.986**	7.787.270	-9.478.255	**-1.690.985**
6.4 Begeleide participatie	0	-1.053.457	**-1.053.457**	0	-1.044.457	**-1.044.457**	0	-942.981	**-942.981**
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.146.671	**-1.146.671**	0	-1.128.788	**-1.128.788**	0	-1.203.444	**-1.203.444**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-955.364	**-955.364**	0	-1.122.541	**-1.122.541**	0	-1.045.294	**-1.045.294**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	150.000	-2.662.885	**-2.512.885**	216.447	-3.209.712	**-2.993.265**	221.188	-3.354.516	**-3.133.328**
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-3.805.824	**-3.805.824**	14.755	-5.055.664	**-5.040.909**	15.145	-5.056.991	**-5.041.846**
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-187.087	**-187.087**	1.000.000	-1.259.949	**-259.949**	0	-245.541	**-245.541**
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-1.382.704	**-1.382.704**	0	-1.412.650	**-1.412.650**	0	-1.603.158	**-1.603.158**
Saldo van baten en lasten programma	6.535.729	-21.931.066	**-15.395.337**	9.784.855	-26.729.641	**-16.944.786**	8.231.623	-25.290.120	**-17.058.497**
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
7.1 Volksgezondheid	44.940	-1.844.869	**-1.799.929**	74.540	-1.991.361	**-1.916.821**	74.541	-1.994.671	**-1.920.130**
7.2 Riolering	2.674.899	-1.859.956	**814.943**	2.674.899	-1.859.956	**814.943**	2.686.128	-1.789.429	**896.699**
7.3 Afval	4.894.445	-3.974.871	**919.574**	4.894.445	-3.949.240	**945.205**	4.848.671	-3.909.623	**939.048**
7.4 Milieubeheer	0	-837.692	**-837.692**	168.664	-1.365.023	**-1.196.359**	227.151	-1.250.426	**-1.023.275**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	57.002	-156.807	**-99.805**	57.002	-156.807	**-99.805**	61.624	-164.679	**-103.055**

Saldo van baten en lasten programma	7.671.286	-8.674.195	**-1.002.909**	7.869.550	-9.322.387	**-1.452.837**	7.898.115	-9.108.829	**-1.210.713**
Programma:P8 Wonen en bouwen	**Begroting primair 2021**			**Begroting actueel 2021**			**Rekening 2021**		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
8.1 Ruimte en leefomgeving	0	-973.435	**-973.435**	73.031	-971.466	**-898.435**	114.331	-978.809	**-864.478**
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	-7.986	**-7.986**	0	-15.430	**-15.430**	0	-15.932	**-15.932**
8.3 Wonen en bouwen	1.272.610	-1.337.516	**-64.906**	2.072.610	-1.703.562	**369.048**	2.779.166	-1.486.020	**1.293.146**
Saldo van baten en lasten programma	1.272.610	-2.318.937	**-1.046.327**	2.145.641	-2.690.458	**-544.817**	2.893.497	-2.480.762	**412.735**
Totaal saldo van baten en lasten programma's	62.252.438	-63.537.634	**-1.285.196**	72.009.450	-73.408.324	**-1.398.874**	71.938.770	-71.016.392	**922.378**
Reserves	Onttrekking	Toevoeging	**Mutaties**	Onttrekking	Toevoeging	**Mutaties**	Onttrekking	Toevoeging	**Mutaties**
P0 Bestuur en ondersteuning	150.000	0	**150.000**	4.086.836	-3.503.500	**583.336**	3.692.406	-3.488.260	**204.146**
P1 Veiligheid	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
P2 Verkeer en vervoer	0	0	**0**	391.859	0	**391.859**	151.367	0	**151.367**
P3 Economie	235.000	0	**235.000**	231.000	0	**231.000**	217.920	0	**217.920**
P4 Onderwijs	0	0	**0**	135.000	0	**135.000**	77.624	0	**77.624**
P5 Sport, cultuur en recreatie	170.670	0	**170.670**	609.004	0	**609.004**	502.522	0	**502.522**
P6 Sociaal Domein	568.728	-150.000	**418.728**	1.181.708	-350.000	**831.708**	972.134	-350.000	**622.134**
P7 Volksgezondheid en milieu	26.667	0	**26.667**	339.848	-26.000	**313.848**	265.314	-25.905	**239.409**
P8 Wonen en bouwen	471.208	0	**471.208**	519.796	-650.000	**-130.204**	301.123	-1.148.812	**-847.689**
Totaal reserves	1.622.273	-150.000	**1.472.273**	7.495.051	-4.529.500	**2.965.551**	6.180.410	-5.012.977	**1.167.433**
Resultaat	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**	Baten	Lasten	**Saldo**
Gerealiseerde resultaat	63.874.711	-63.687.634	**187.077**	79.504.501	-77.937.824	**1.566.677**	78.119.180	-76.029.369	**2.089.811**

Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 33.689	€ 0	Ja	Nee	Project afgerond	
JenV	A12B	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Haaglanden	**€ 25.529**	Ja	€ 25.529	Ja	
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	41	53	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Ja	Ja	Ja			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			€ 12.160	€ 12.160	€ 10.404	€ 10.404	€ 40.392	€ 40.392
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				
			€ 12.000	€ 12.000				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C1	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten		Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*			
				Ja	3.629	2.075			
				Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*		
			1	2019-627962	€ 156.329	Ja			
			2						
			3						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Toelichting op afwijkingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*		
			1	*2019-627962*	€ 257.665		Ja		
			2						
BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten		Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
			1	SUVIS21-01209594	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			2						
BZK	C43	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten		Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
				RREWW2020-00449803	€ 50.162	€ 50.162	0		Nee
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire**		Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
				26	€ 3.900	€ 25.436	Ja		
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
				€ 153.810	€ 0	€ 0	€ 78.407		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
			1						
			2						
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*		
				€ 68.024	€ 0	€ 0	€ 0		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*		
			1						
			2						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**		Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
			1	Extern advies Warmtetransitie(EAW-20-00903709	€ 20.560	€ 20.560	Ja		
			2						
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
				€ 4.885.873	€ 121.594	€ 300.599	€ 5.463	€ 17.669	€ 0
				Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
				€ 198.511	€ 0	€ 0	€ 113.890	€ 0	€ 0
				Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
				€ 81.480	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.		Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
				€ 15.500	€ 0	€ 2.242	€ 0	€ 0	€ 25.650
				BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 36.450	€ 9.825	€ 60.703	€ 13.675	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 8.233	€ 0	€ 18.001	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 514.909	€ 10.078	€ 48.460	€ 0	-€ 5.000
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 262.922	€ 6.157	€ 9.281	€ 0	€ 4.000
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 194.542	€ 2.500	€ 14.089	€ 0	€ 1.000
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	54	6	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	78	4	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	54	1	Ja		
				Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*			
				€ 0	€ 0	€ 0			
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
				€ 3.999	€ 0	35			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 1.052.287	€ 264.756				
				Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	1.1 Onroerende zaken - investeringen	€ 158.869	€ 158.869	€ 0	€ 0	
			2	1.3 Onroerende zaken - onderhoud	€ 88.192	€ 88.192	€ 0	€ 0	
			3	3.1 Mengpercentage	€ 17.695	€ 0	€ 0	€ 17.695	
			4						
			5						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
			1	1037747	€ 85.142	€ 0	€ 85.000	€ 13.500	€ 105.000
			2						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1	1037747	Nee				
			2						
VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
				€ 20.000	Ja	Nee			
VWS	H16	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**		Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*			
			1	2020	SPUKIJZ21219	€ 113.355			
			2	2021	SPUKIJZ21R2217	€ 176.726			
				Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*	
			1	Zwembad "Het sterrenbad" Wassenaar	€ 113.355	€ 113.355	€ 0	2020	
			2	Zwembad "Het sterrenbad" Wassenaar	€ 176.726	€ 176.726	€ 0	2021	
			3						
			4						

Wet normering Topinkomens

Tabel 1A

bedragen x € 1	J. Kleinhesselink	H.I.P. Oppatja
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01.01 – 31.12	01-01 – 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	95.128	107.971
Beloningen betaalbaar op termijn	17.267	20.374
Subtotaal	*112.395*	*128.345*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	112.395	128.345
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020		
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01.05 – 31.12	01.01 – 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	61.792	106.662
Beloningen betaalbaar op termijn	10.774	19.230
Subtotaal	*72.566*	*125.892*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	134.918	201.000
Bezoldiging	72.566	125.892

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

	H. Andeweg	
Functiegegevens	Plv. Griffier	
Kalenderjaar	**2021**	**2020**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	12.10 - 31.12	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	256	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar[7]	€ 199	
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 83.100	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 50.944	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 29.427	
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 29.427	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**€ 29.427**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Rechtmatigheidsverklaring

Vanaf het controlejaar 2022 zal niet langer de accountant maar het college van burgemeester en wethouders verantwoording afleggen over rechtmatigheid. Het controlejaar 2021 gebruiken we als een oefenjaar voor deze nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. Omdat de wettelijke verplichting over 2021 nog niet geldt, is deze verantwoording niet opgenomen in de jaarrekening zelf maar in de toelichting op de jaarrekening.

Verantwoordelijkheid college

In deze rechtmatigheidsverantwoording geven we aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming is met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het gemeenteraad in december 2021 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 0,8 miljoen.

Pro-forma rechtmatigheidsverantwoording

Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Bijlagen

Bijlage 1: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente

RAPPORTAGE INTERBESTUURLIJK TOEZICHT OVER 2021

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025		De begroting 2022 voldoet aan de kaders om in aanmerking te komen voor regulier financieel toezicht. Zowel de begroting 2022 als de meerjarenraming 2023-2025 sluiten met een structureel voordelig saldo en de ramingen zijn reëel. Dit betekent dat de structurele lasten worden gedekt met structurele baten.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		De bestemmingsplannen zijn geactualiseerd en voldoen aan de Omgevingsverordening.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING

Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken beschikt uw gemeente over een actuele uitvoerings- en handhavingsstrategie. De raad is binnen twee maanden na vaststelling ervan hierover geïnformeerd.		Wassenaar scoort momenteel oranje als het gaat om het omgevingsrecht. Dit heeft te maken met een aantal factoren: • Het handhavingsuitvoeringsprogramma 2021 en het vergunningverleningsuitvoeringsprogramma 2021 zijn vastgesteld na 1 februari, welke termijn de provincie als indicator hanteert. • De provincie ontbeert de informatie of het jaarevaluatierapportage 2020 is opgesteld en vastgesteld. • Daarnaast heeft de provincie geen actueel uitvoeringsprogramma aangetroffen. Hierover kan de volgende informatie worden gegeven. Voor 2019 en 2020 samen is een evaluatieverslag op- en vastgesteld. Deze is als bijlage bij Raadsinformatiebrief 64 gestuurd aan de gemeenteraad op 5 juli 2021. In februari 2021 is het VTH-beleidsplan vastgesteld. Normaliter wordt een termijn van vier jaar verbonden aan een VTH-beleidsplan. De verwachting is echter dat de uitgangspunten van dit plan niet voor de volledige gebruikelijke termijn van vier jaar houdbaar zullen zijn, in verband met de invoering van de Omgevingswet. Daarom is dit plan niet voorzien van een einddatum. De gemeente Wassenaar beschikt dus over een geldend beleidsplan. Er is echter geen sprake van een actueel uitvoeringsprogramma. Reden daarvoor is een combinatie van capaciteitsgebrek – mede als gevolg van de ontvlechting van de WODV en de coronacrisis – en de invoering van de Omgevingswet. De Omgevingswet vervangt de huidige wet- en regelgeving, waardoor er geen nieuw uitvoeringsplan meer is opgesteld. Nu de ingang van de Omgevingswet gepland staat voor 1 januari 2023 en er dan dus nieuwe wetgeving van kracht gaat, geldt opnieuw dit argument. Vóór de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023 moeten een – aan de Omgevingswet en Wkb aangepaste - verordening, beleidsplan en uitvoeringsprogramma VTH aanwezig zijn. Hier wordt aan gewerkt.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente heeft een adviescommissie die adviseert over uit te voeren werken aan (rijks)monumenten op grond van de Monumentenwet en de samenstelling is deskundig.		In afwachting van de nadere uitwerking en toepassing van de indicatoren voor Monumentenzorg en Archeologie uit het Uitvoeringsprogramma IBT 2022 is dit oordeel gebaseerd op het oordeel per 31 december 2020.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde.		De jaarstukken over 2020 zijn opgesteld. De stukken zijn echter nog niet aangeboden aan het college en aan de raad. Momenteel wordt gewerkt aan de jaarstukken van 2021. Deze zullen samen met de jaarstukken van 2020 aan het college worden aangeboden en worden verstuurd aan de raad. Ook de provincie zal daarvan op de hoogte worden gebracht. De gele score komt ook door het bericht dat de gemeente over 2020 had gegeven, namelijk dat nog niet werd voldaan aan de archiefwettelijke taken. Dat is gerelateerd aan de invoering van het zaakgericht werken. Als gevolg van de ontvlechting van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV), is de invoering uitgesteld naar de opbouw van de nieuwe organisatie van Wassenaar. Sinds 1 september 2021 is de WODV ontvlochten en sindsdien wordt hard gewerkt aan de opbouw en bestendiging van de nieuwe, eigen ambtelijke organisatie. Onderdeel hiervan is het zaakgericht werken. De capaciteit om dit goed in te voeren, is uitgebreid. Er is een (nieuwe) informatiemanager gestart en een tweede wordt geworven. Ook wordt de div-functie doorontwikkeld. Verder zijn er actieplannen ontwikkeld, wordt er gewerkt aan een dashboard en worden de (al dan niet) wettelijke service/doorlooptijden per zaaktype bekrachtigd en zowel in- als extern (kwaliteitshandvest) gecommuniceerd.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Huisvesting vergunninghouders		TOELICHTING
De taakstelling is gerealiseerd		De gemeente heeft op 31 december 2021 volledig en tijdig voldaan aan de taakstelling en is daarom op 1 januari 2022 op trede nul van de IBT-ladder geplaatst met een

		voorsprong van 1 vergunninghouder.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Bijlage 2: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten

Tabel A: Af te sluiten projecten

In 2021 zijn de onderstaande zevenentwintig projecten tot afronding gekomen waarbij per saldo circa € 706.000 minder is uitgegeven dan begroot.

Jaar	Omschrijving	Begrote investering t/m 202	Bestead t/m 2021	Restant	Toelichting / Actie
2017	Restauratie/herstel ext. de Paauw	2.000.000	1.954.372	45.628	Afsluiten. Is afgerond, inclusief subsidievaststelling.
2019	Civieltechnische kunstw. verv (inv)	55.000	55.000	0	Afsluiten
2020	Strandpost WRB	540.000	491.102	48.898	Afsluiten
2020	Vervanging bruggen (BHP)	100.000	97.008	2.992	Afsluiten
2020	Vervanging waterbouwk. kunstw. BHP	125.000	129.009	-4.009	Afsluiten, betreft vervangen beschoeiingen Park Wittenburg en Zijlwatering
2020	Wassenaarseslag Revitalisering	170.000	182.154	-12.154	Afsluiten, overschrijding wegens plaatsen extra afvalbakken i.v.m. corona.
2020	VW Caddy 1.4 55KW bestel	38.500	31.484	7.016	Afsluiten, Vervangen door Peugeot E-Expert Compact
2020	Hyundai H200	50.000	51.046	-1.046	Afsluiten, vervangen door Volkswagen Transporter
2020	Volvo FM9 6x2R (groen)	52.500	49.075	3.425	Afsluiten, Vervangen door DAF auto met laadkraan
2020	John Deere Gator tractor	25.000	20.000	5.000	Afsluiten
2021	Investering bruggen (bhp)	35.000	28.243	6.757	Afsluiten
2021	Vervanging tractor Landini	82.500	68.044	14.456	Afsluiten, Vervangen door John Deere 5100R Tractor met voorlader
2021	Vervanging tractor Iseki - bos	38.500	52.349	-13.849	Afsluiten, Vervangen door John Deere 4066R Tractor
2021	Vervanging tractor Iseki - groen	38.500	37.900	600	Afsluiten, Vervangen door John Deere 3045R Tractor
2021	Vervanging Nissan VN-725-X	49.500	35.520	13.980	Afsluiten, Vervangen door Volkswagen ID3
2021	Krediet aankoop grond sporthal	700.000	556.381	143.619	Afsluiten. Is afgerond.
2019	IMD Financieel systeem/e Fac	100.000	22.004	77.996	Afsluiten
2021	DIG TR Burgerparticipatie	15.000	0	15.000	Afsluiten. Op dit moment is er vanuit de organisatie geen behoefte aan een informatiesysteem op het gebied van participatie.
2019	BOO Corporate app store	35.000	37.922	-2.922	Afsluiten
2021	BOO Implementatie Gen Dig Infrastr	30.000	0	30.000	Afsluiten. Een aantal onderdelen van de GDI zijn bekostigd uit andere investeringskredieten, vanwege de vergaande integratie. Dit betreft o.a. de modernisering GBA en de doorontwikkeling websites.
2021	BOO Outsourcing applicaties	60.000	8.666	51.334	Afsluiten
2021	WPLI Outsourcing ICT infrastructuu	60.000	35.330	24.670	Afsluiten
2020	WPLI Datacenter infrastructu	250.000	33.570	216.430	Afsluiten. Er is gekozen voor een Cloud transitie. Hierdoor is het niet meer noodzakelijk om te investeren in eigen datacenter capaciteit.
2021	BOO Modernisering GBA (BRP)	10.000	2.344	7.656	Afsluiten
2021	Nieuw telefoonconcept	5.000	0	5.000	Afsluiten. Is ineens op exploitatie afgewikkeld (wordt niet geactiveerd)
2021	WPLI Nieuw werkplekconcept	20.000	0	20.000	Afsluiten. Is ineens op exploitatie afgewikkeld (wordt niet geactiveerd)
2021	WPLI Digitaal werken	20.000	20.312	-312	Afsluiten
36	INVESTERINGSKREDIETEN	4.705.000	3.998.834	706.166	TOTAALBEDRAGEN

Toelichting

Voor de zevenentwintig af te sluiten investeringskredieten is in totaal € 4,7 miljoen beschikbaar gesteld. De werkelijke kosten bedragen € 4,0 miljoen. Met name de grondaankoop voor de bouw van de sporthal (vrij van btw) en de overgang naar een Cloud transitie i.p.v. investeren in eigen datacenter capaciteit hebben een aanzienlijke kostenbesparing opgeleverd.

Tabel B: Door te schuiven projecten 2012 t/m 2019 in afwijking van de nota 'Activabeleid'

Voor de volgende vier projecten waarvan de maximale beschikbaarheid van het krediet afwijkt van de standaard twee jaar wordt expliciete toestemming gevraagd de restantkredieten van afgerond € 107.000 beschikbaar te stellen om de lopende projecten in 2022 af te kunnen ronden.

Jaar	Omschrijving	Begrote investering t/m 2021	Besteed t/m 2021	Restant	Toelichting / Actie
2012	Landschaps Ontwikkelings Plan uitwerking	80.000	55.875	24.125	Doorschuiven naar 2022. Is in uitvoering.
2014	Verk.agenda Zuid.ontsluiting Kerkeh	25.000	0	25.000	Doorschuiven naar 2022. Investering is gerelateerd aan uitbreiding Van der Valk.
2019	Ecologische verbindingszone	65.000	17.144	47.856	Doorschuiven naar 2022. Medio 2022 zal het subsidiabele bedrag vrij komen en kan daadwerkelijk met de uitvoering worden begonnen.
2019	IMD E-depot archief	10.000	0	10.000	Doorschuiven naar 2022
4	**INVESTERINGSKREDIETEN**	180.000	73.019	106.981	**TOTAALBEDRAGEN**

Toelichting

- Landschaps Ontwikkelings Plan: voor de ecologische maatregelen in de Papenwegse polder is in zowel 2019 als 2020 een bijdrage in activa van derden overgemaakt.
- Zuidelijke ontsluiting Kerkehout: hierover zijn contractuele afspraken vastgelegd die gekoppeld zijn aan de uitbreiding bij Van der Valk.
- Ecologische verbindingszone: met de verdere uitvoering kan pas medio 2022 worden gestart.

Tabel C: Door te schuiven projecten uit 2021

Veertien investeringsprojecten zijn in 2020 en tweeëntwintig investeringsprojecten zijn in 2021 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid twee jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Voor deze projecten is in totaal € 20,0 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan afgelopen jaar € 2,9 miljoen tot besteding is gekomen. Voor een bedrag van € 1,25 miljoen zijn inmiddels verplichtingen aangegaan. Voor het voltooien van deze projecten in 2022 is € 17,1 miljoen benodigd.

Jaar	Omschrijving	Begrote investering t/m 2021	Besteed t/m 2021	Restant	Toelichting / Actie
2020	Vervanging verkeerslichtinst. (BHP)	105.000	0	105.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2020	Gymzaal Burmanlaan	1.586.000	936.719	649.281	Doorschuiven (cf. activabeleid). Wordt Q1-2022 opgeleverd.
2020	Veiligheidsmaatregelen molen 25jr	150.000	0	150.000	Doorschuiven (cf. activabeleid). Zie ook uitgaven op I7101318.
2020	Veiligheidsmaatregelen molen 10jr	150.000	0	150.000	Doorschuiven (cf. activabeleid). Zie ook uitgaven op I7101318.
2020	Beeldkwaliteit Winkelhaak	350.000	52.951	297.050	Doorschuiven (cf. activabeleid). Werkzaamheden gestart in 2021, verdere uitvoering in 2022.
2020	Verbeteren fietsveiligheid Wassenaar	100.000	27.478	72.522	Doorschuiven (cf. activabeleid). Is in uitvoering.
2020	Herstel kades Havenkanaal	2.000.000	610.261	1.389.739	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2020	Volkswagen Transporter T5 d/c A	57.200	0	57.200	Doorschuiven (cf. activabeleid). Volkswagen Crafter besteld, lange levertijd ivm productieproblemen
2020	Volkswagen Transporter T5 d/c B	57.200	0	57.200	Doorschuiven (cf. activabeleid). Volkswagen Crafter besteld, lange levertijd ivm productieproblemen
2020	Beebee Milan bromfiets	2.500	0	2.500	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2020	Beeldkwaliteit Winkelhaak - toilet	75.000	14.533	60.467	Doorschuiven (cf. activabeleid). Gewijzigde invulling. Werkzaamheden gestart in 2021, verdere uitvoering in 2022.
2020	Combisporthal Dr. Mansveltkade	7.411.000	625.723	6.785.277	Doorschuiven (cf. activabeleid). Alle voorbereidingen zijn getroffen. Sloop wordt zsm. gestart, verwachte oplevering eind '23.
2020	Instandhouden Huize Ivicke	0	0	0	Doorschuiven (cf. activabeleid). Kosten worden verhaald op eigenaar. PZH-subsidie als achtervang.
2021	Investering wegen Prinsenweg	1.390.000	0	1.390.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	Vervanging Hofcampbrug	650.000	0	650.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	OVL Kabelnet	200.000	11.695	188.305	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	Verkeersmaatr. verb. leefomgeving	200.000	0	200.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	Uitvoering beeldkwaliteitsplan	1.000.000	0	1.000.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)

Jaar	Omschrijving	Begrote investerin- t/m 202	Bestead t/m 2021	Restant	Toelichting / Actie
2021	Renovatie Kievietschool	970.000	38.040	931.960	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	Nieuwbouw uitbreiding Kievietschool	2.180.000	320	2.179.680	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	Krediet molen (subsidie)	260.000	531.626	-271.626	Doorschuiven (cf. activabeleid), zie ook I7101291 en I7101292 voor budget.
2021	Verduurzaming Langstraat 40 (25jr)	87.000	387	86.613	Doorschuiven (cf. activabeleid); voor de uitvoering is in 2022 een projectleider aangesteld.
2021	Verduurzaming Langstraat 40 (15jr)	123.000	0	123.000	Doorschuiven (cf. activabeleid); voor de uitvoering is in 2022 een projectleider aangesteld.
2021	Verduurzaming Paauwlaan 12	195.000	194	194.806	Doorschuiven (cf. activabeleid); voor de uitvoering is in 2022 een projectleider aangesteld.
2021	Verduurzaming Kerkehout 6	145.000	4.185	140.815	Doorschuiven (cf. activabeleid); voor de uitvoering is in 2022 een projectleider aangesteld.
2021	HNW Doorontwikkeling social intern	15.000	0	15.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	WPLI Beveiligingsmiddelen	50.000	1.503	48.497	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	IMD Doorontwikkeling websites	65.000	0	65.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	IMD Publicatie gegevens op kaart g	20.000	0	20.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2020	IMD Impl regiesysteem soc.do	35.000	0	35.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	DIG TR Webcare/nieuwe media	10.000	0	10.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	IMD Zaakgericht werken	70.000	13.924	56.076	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	IMD informatievoorziening sociaal	15.000	0	15.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	IMD Enterprise search	10.000	0	10.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	IMD E-HRM	50.000	0	50.000	Doorschuiven (cf. activabeleid)
2021	WPLI Netwerkcomponenten	175.000	4.693	170.307	Doorschuiven (cf. activabeleid)
36	INVESTERINGSKREDIETEN	19.958.900	2.874.232	17.084.668	TOTAAL BEDRAGEN

Toelichting

Het merendeel van deze projecten zal naar verwachting in 2022 kunnen worden afgerond, en een aantal investeringen zullen doorschuiven naar 2023. Het investeringsproject 'Combisporthal Dr. Mansveltkade' geeft een vertekend beeld te zien in verband met een in 2021 verkregen SPUK-bijdrage voor sportstimulering van circa € 9 ton. Hierdoor lijkt het dat er geen kosten voor dit project zijn gemaakt. Ook de kosten voor het project 'Instandhouden Huize Ivicke' geven een vertekend beeld, omdat het kostenverhaal op de (voormalig) eigenaar van dit rijksmonument in eerste instantie nog niet financieel in beeld is gebracht. Inmiddels is dit wel administratief vastgelegd. Het beschikbaar budget voor de restauratie van molen 'Windlust' wordt conform raadsbesluit met ingang van 2022 aangevuld.

Bijlage 3: Algemene uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1a Waarde woningen eigenaren	60.659.200	-0,089424	-5.424.388
1c Waarde niet-woningen eigenaren	4.042.500	-0,158957	-642.584
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	3.950.786	-0,128105	-506.115
Subtotaal			**-6.573.087**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	389	380,05	147.915
2 Inwoners	26.949	162,99	4.392.418
3a Eén-ouder-huishoudens	900	922,23	830.007
3b Huishoudens	12.512	91,92	1.150.103
3c Eenpersoonshuishoudens	4.577	58,67	268.533
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	824	16,36	13.481
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	801	65,34	52.337
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	529	114,42	60.528
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	394	1.431,18	563.885
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	155	4.044,26	626.637
3i-2 Medicijngebruik met drempel	3.804	381,09	1.449.785
3j Bedden	18.034	0,85	15.329
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	5.581	791,27	4.416.078
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	20.172	4,21	84.924
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	6.777	107,66	729.612
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	2.370	26,5	62.805
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	3.272	0,19	622
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	1.135	0,19	216

7 Lage inkomens	2.880	31,42	90.490
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.642	758,69	1.245.845
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	280	128,32	35.933
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	215	512,88	110.420
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	105	896,3	93.928
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	558	274,82	153.377
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	11.767	-140,1	-1.648.567
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	2.897	-548,14	-1.588.175
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	202	117,2	23.702
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	155	468,85	72.898
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	76	820,47	62.095
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	351	2.181,49	766.430
8b Loonkostensubsidie	13	1.973,19	25.651
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	112	737,8	82.388
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	107	1.954,21	209.752
8e Re-integratie klassiek	0,498	417.700,17	208.015
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	1.033	88,11	91.047
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	682	1.186,83	809.418
11c-2 Wajong (wajongeren)	166	878,03	145.753
12 Minderheden	1.335	332,54	443.941
13 Klantenpotentieel lokaal	21.110	47,48	1.002.303
14 Klantenpotentieel regionaal	5.080	27,08	137.566

15e Leerlingen VO	1.507	370,5	558.418
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	24	-1.828,21	-43.877
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	20	-2.869,10	-57.382
16 Oppervlakte land	5.127	41,19	211.181
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	5.127	26,89	137.865
19 Oppervlakte binnenwater	175	38,1	6.668
20 Oppervlakte buitenwater	939	22,97	21.569
21 Oppervlakte bebouwing	149	588,37	87.667
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	133	3.089,49	410.902
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	133	2.303,13	306.316
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	16	1.525,03	24.400
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	16	1.937,15	30.994
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	12.379	58,62	725.657
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	12.379	50,79	628.729
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	1.617	31,59	51.081
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00073022	6.135.717,72	4.480
31b ISV (b) herstructurering	0,00043625	3.765.730,90	1.643
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	17.912	59,98	1.074.387
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	2.891	11,72	33.883
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	14.694	5,82	85.521
36 Kernen	2	9.155,16	18.310
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.339,27	60.339
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	2	14.878,30	29.757
38 Bedrijfsvestigingen	3.563	75,82	270.147
39 Vast bedrag	1	251.114,04	251.114

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)	
Uitkeringsfactor	1,691
Subtotaal (B x C (=uf))	**37.826.306**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	1.691	1.691
Subtotaal		**1.691**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet		
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Uitkering**
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	62.623	62.623
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	57.885	57.885
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	46.089	46.089
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	98.511	98.511
266 Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	35.550	35.550
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	11.613	11.613
325 Kerkenvisies (DU)	25.000	25.000
383 Inburgering (IU)	52.179	52.179
385 Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU)	32.051	32.051
387 Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivm Covid-19 (DU) (compensatie corona)	36.274	36.274
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	6.000	6.000
395 Cultuurmiddelen (DU) (compensatie corona)	112.353	112.353
397 Jeugd aan zet (DU)	10.000	10.000
403 Heroriëntatie zelfstandigen (DU)	11.869	11.869
409 Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	8.164	8.164
Subtotaal		**606.161**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein		
Maatstaf	**Aantallen**	**Uitkering**
260 Participatie (IU)	1.005.701	1.005.701
261 Voogdij/18+ (IU)	366.383	366.383
Subtotaal		**1.372.084**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker		
Aanvullingen van de gebruiker	**Opgave**	**Uitkering**
Gemeenteposten:		
Maatschappelijke begeleiding statushouders		37.920
Subtotaal		**37.920**

Totaal uitkering 2021:	**33.271.074**

Functie 921 (Algemene uitkering gemeentefonds)	**31.898.990**
Functie 923 (3 D's in het sociaal domein)	**1.372.084**

Totaal algemene uitkering 2021:	**33.271.074**
Verrekeningen 2019	91.466
Verrekeningen 2020	-43.866
Totaal algemene uitkering taakveld 0.7:	**33.318.674**

Bijlage 4: Subsidies

Overzicht gerealiseerd subsidieplan 2021

Taakveld	Organisatie	Bedrag in €
0.1 Bestuur		
	Fonds Wassenaar	27.277
	Subtotaal	**27.277**
1.2 Openbare orde en veiligheid		
	Stichting Halt, Team Den Haag	7.298
	Subtotaal	**7.298**
3.1 Economische ontwikkeling		
	Stichting Centrum Management	15.000
	Subtotaal	**15.000**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		
	SAD	333.548
	SAD - GOAB gelden	40.536
	Subtotaal	**374.084**
5.1 Sportbeleid- en activering		
	WZK zwemmen	110.000
	Badmintonclub Wassenaar - jeugdledensubsidie	169
	L.T.C Oud Wassenaar - jeugdledensubsidie	2.916
	Handbalvereniging Olympia 72 - jeugdledensubsidie	480
	RKSV Blauw-Zwart - jeugdledensubsidie	5.613
	De Kieviten - jeugdledensubsidie	8.749
	Snel en Lenig - jeugdledensubsidie	3.111
	Tennisclub Park Marlot - jeugdledensubsidie	1.633
	Wassenaarse Volleybalvereniging - jeugdledensubsidie	350
	Wassenaarse Golfclub Rozenstein- jeugdledensubsidie	830
	WZK Zwemmen - jeugdledensubsidie	2.385
	Tennispark de Oude Eik - jeugdledensubsidie	2.865
	Scouting de Paauw	16.154
	Scoutinggroep van Woesik Wassenaar	13.846
	Wassenaarse reddingsbrigade	21.053

Wassenaars Sport Contact	2.000
Subtotaal	**192.153**
5.3 Cultuurparticipatie, - productie en - participatie	
Ars et Studium	3.000
International Chamber Music Festival	3.000
BplusC	45.299
Excelsior	5.000
Stichting Mini Opera Wassenaar	2.500
Warenar	60.000
STET	3.750
Stichting Archipel	3.000
Stichting Jazz Sociëteit Wassenaar	2.250
Van Wassenaer Orkest	3.000
Wassenaar Vocaliter	3.781
Mimicri	10.000
Subtotaal	**144.580**
5.6 Media	
Bibliotheek Voorschoten Wassenaar	516.677
Stichting Lokale Omroep Midvliet (januari - maart)	3.000
St. Lokale Media Wassenaar (april - december)	11.942
Subtotaal	**531.619**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	
St. Zorg- en Kinderboerderij Wassenaar	20.000
Kwadraad Maatschappelijk Werk (18-)	96.780
St. MEE Z-H Noord	126.225
St. Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar	190.833
St. Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar - Vakantiekamp	2.500
Federatie Wassenaarse Ouderenorganisaties (FWO)	4.000
Stichting Wassenaarse Ouderen in Beweging (W.O.B.)	17.954
Stichting Sociaal Kontakt Wassenaar (SKW)	1.160
Stichting Vrijwilligers Terminale Zorg	2.500
Stichtlng YMCA	3.450
Vrijwilligerscentrale Wassenaar	138.602

Wassenaarse Senioren Bond (WASBO)	1.000
Werkgroep Fairtrade	2.500
St. Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar -Alzheimercafé	4.458
Stichting Wassenaarse Zorgverlening	60.000
Stichting de Bij-bus	26.000
Stille Kracht	1.250
Subtotaal	**699.212**
6.5 Arbeidsparticipatie	
St. iDb	10.975
Subtotaal	**10.975**
7.1 Volksgezondheid	
Jeugd Gezondheidszorg Z-H West	778.387
Kwadraad Maatschappelijk Werk	258.004
Slachtofferhulp Nederland regio Midden-West	7.194
St. Maats. Ondersteuning Wassenaar	236.804
Hartveilig Wassenaar	4.125
Stichting Hospice Wassenaar	12.906
St. Schooladviesdienst Wassenaar - CJG	53.850
Stichting Vitalis	3.034
Stichting JESS	44.093
Indigo B.V.	4.608
Subtotaal	**1.403.005**
Aanvullende wettelijke taken Jeugdgezondheidszorg Z-H West *	8.192
Totaal subsidieplan 2021	**3.413.395**

* In de loop van 2021 heeft het Rijk aanvullende taken belegd bij de Jeugdgezondheidszorg. Hiervoor heeft de gemeente via de Meicirculaire ’21 een compensatie ontvangen. Het subsidieplafond moet hiermee – achteraf – in evenwicht worden gebracht.

Bijlage 5: Controleverklaring van de accountant

Accountants

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam

T: +31 (0)20 644 28 40

amsterdam@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Aan de gemeenteraad van
Gemeente Wassenaar

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de Programmarekening opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Wassenaar te Wassenaar gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de programmarekening opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Wassenaar op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 14 12 2021 is vastgesteld door de raad.

De jaarrekening bestaat uit:
1 Balans 2021.
2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.
3 Toelichting op de balans per 31 december 2021.
4 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.
5 Incidentele baten en lasten.
6 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid.
7 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.
8 Overzicht van baten en lasten per taakveld.
9 Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit.
10 Wet normering topinkomens.
11 Rechtmatigheidsverklaring.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 14 12 2021 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Wassenaar zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 760.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de programmarekening opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de programmarekening andere informatie, die bestaat uit:
- leeswijzer;
- jaarverslag 2021 (waaronder inleiding, financiële resultaten, recapitulatie, programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- en bijlagen 1 tot en met 4 (1. Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente, 2. Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten, 3. Algemene uitkering, 4. Subsidies).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen het normenkader, dat op 14 12 2021 is vastgesteld door de raad.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico’s vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico’s kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 14 12 2021, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:
- het identificeren en inschatten van de risico’s
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico’s bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 30 juni 2022

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. J.M.A. Drost RA
Partner Audit